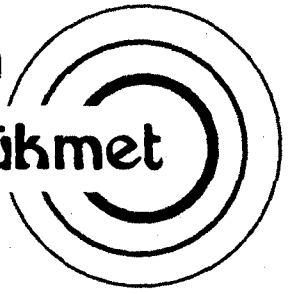
TONY BUZAN™

hafızanın gücünü artırmak için yaratıcı yöntemler

hafızana hükmet

ALFA®

Hafızana Hükmet

Tony Buzan

Hafızanın Gücünü Artırmak İçin Yaratıcı Yöntemler

Alfa Yayınları **1959**
Kişisel Gelişim **73**

Hafızana Hükmet

Hafızanın Gücünü Artırmak İçin Yaratıcı Yöntemler

Master Your Memory

More Inspiring Ways to Increase the Power of Your Memory, Focus And Creativity

Tony Buzan
İngilizce Aslından Çeviren: Emel Lakşe

1. Basım : Ocak 2009
2. Basım : Aralık 2010
ISBN : 978-605-106-057-6
Sertifika No: 10905

Yayıncı ve Genel Yayın Yönetmeni M. Faruk Bayrak
Yayın Yönetmeni ve Editör Rana Alpöz
Pazarlama ve Satış Müdürü Vedat Bayrak
Kapak Tasarımı Gökhan Burhan

© 2008, ALFA Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.
© Tony Buzan 1988, 1989, 2000, 2003, 2006. This translation of MASTER YOUR MEMORY (NEW EDITION) MORE INSPIRING WAYS TO INCREASE THE POWER OF YOUR MEMORY, FOCUS AND CREATIVITY on Edition is published by arrangement with Educational Publishers LLP, part of the Pearson Education Group.

Kitabın Türkçe yayın hakları Akcalı Telif Ajansı aracılığıyla Alfa Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti.'ne aittir. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen ya da tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Baskı ve Cilt
Melisa Matbaacılık
Tel: (212) 674 97 23 Faks: (212) 674 97 29

Alfa Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.
Ticarethane Sokak No: 53 34110 Cağaloğlu, İstanbul/Turkey
Tel: (212) 511 53 03 - 513 87 51 - 512 30 46 Faks: (212) 519 33 00
www.alfakitap.com
info@alfakitap.com

İçindekiler

Teşekkür 7
Dominic O'Brien'ın Önsözü 9
Susan Whiting'in Önsözü 11
1 Hayatınızın Geri Kalanı Boyunca Hatırlayacağınız Bir Hikâye 15
2 Hafızanıza Hükmedin ve Onu Nasıl Kullanacağınızı Öğrenin 19
3 Hafızanızın Çalışabildiğinin Kanıtı: Basit ve Etkili Bağlantı Sistemi 22
4 Hafıza - İlkeler ve Teknikler 31
5 Ana Sistem 42
6 Kendini-geliştiren Temel Hafıza Matrisi (SEM^3): Toplam Öğrenme Hafıza Tekniği 52
7 Bir Hayatı Anımsamak: Funes ve Sonsuz Bellek 65
8 Sanatçılar 73
9 Besteciler 92
10 Yazarlar 112
11 Tüm Zamanların En Büyük 20 Dahisi 135
12 Shakespeare: Tüm Oyunları 138
13 Kelimeler: Önekler, Sonekler, Kökler 177
14 Lisanlar 186
15 Ülkeler / Başkentler 211
16 İngiltere'nin Kral ve Kraliçeleri 221

17 İnsan Bedeni Kas Sistemi 224
18 Elementler 228
19 Güneş Sistemi 253
20 Hayatınızı Ezberlemek: Hafızanız ve Geleceğiniz 257
Dizin 261

Teşekkür

Yüreğim – ve zihnim- ustalıklı ve unutulmaz performansları için bu kişilere içten bir teşekkürü borç biliyor: Büyük hafıza üstadı ve dört kez Kadınlar Dünya Hafıza Şampiyonu Dr. Susan Whiting'e, SEM^3'ü mükemmelleştirmem için bana, bu tekniği anlamaları, takdir etmeleri ve kullanmaları için diğerlerine gösterdiği eşsiz ve yaratıcı yardımları ve halen geçerli SEM^3 Şampiyonu olduğu için; Harici Genel Yayın Yönetmenim Vanda North'a, kavrama sadakati ve desteği ile Zihinsel Okuryazarlığı olan Bir Gezegen vizyonuna beslediği kıvançlı ve mutlak bağlılıktan ötürü; Uluslararası Satranç ve Zihin Sporları Büyük Üstadı Raymond Keene'e, dahilerin tanımlanması ve sıralanmasında gösterdiği üstün çalışma ve Shakespeare'in eserlerinin içyüzüne önemli yaklaşımları için; Büyük Hafıza Üstadı Ian Docherty'ye, SEM^3'ün süregelen gelişim sürecindeki yardımları ve bu kitapta bulacağımız Zihin Haritalarının esinlendikleri Üstad Zihin Haritası için; harika sanatçılar Lorraine Gill ve Christopher Hedley-Dent'e, sanatsal değerlendirmeler konusunda bana verdikleri eğitim ve bu kitabın "Ressamlar" bölümünün hazırlanmasındaki büyük katkılar için; özel asistanım Lesley Bias'a, bu kitabın müsveddelerini denetlerken bir yandan da tüm diğer mekanizmaları kusursuz biçimde çalışır durumda tuttuğu için; "şahin gözleri" tamamlanmış müsveddelerde 25 adet hatalı yazılmış kelime bulan çok sevgili annem Jean Buzan'a, bu kitapta-

ki bilgi yığınını benim beynimden bilgisayarının beynine aktaran ve kitap için çok değerli bilgiler toplayan Araştırma Asistanım, bilgisayar dehası Susanne Pumpin'e, altı kez ve milenyum şafağı Dünya Hafıza Şampiyonu ve bu kitabın mümkün olduğunu söylediği her şeyin canlı bir kanıtı olan Dominic O'Brien'a; ve tüm BBC kitaplarımdan bu başarılı doğumu ve bu harika meyveleri yaratan çok sevgili ilk baskı editörüm Sheila Ableman'a; pek çok başka başarılı projede de benimle birlikte çalışan her zaman sevgiyle andığım editörüm Joanne Osborn'a; unutulmaz çizimlerinin ancak o çizimler hakkındaki akıllı ve yaratıcı konuşmalarının unutulmazlığıyla kıyaslanabileceği yetenekli sanatçımız ve Zihin Haritacımız Alan Burton'a; ve Sally Potter ile Kelly Davis'e özel teşekkürlerle birlikte eşsiz BBC ekibime minnettarım.

Önsöz

Dominic O'Brien (GMM)*
(İLK -VE SEKİZ KEZ-
DÜNYA HAFIZA ŞAMPİYONU)

Size, sınavlarının çoğundan çakmış ve 16 yaşındayken okulu bırakmış, öğretmenleri tarafından asla bir baltaya sap olamayacağı söylenmiş ama sonunda Dünya Hafıza Şampiyonu olmuş bir öğrenciden bahsetsem, büyük olasılıkla benim bir roman yazarı olduğumu ve bu hikâyenin de gerçek olamayacağını düşünürsünüz. Ama *gerçekten de doğru*. O "başarısız delikanlı" benim!

Okulu bıraktıktan sonra çeşitli işlerde çalışıp seyahat ederken, bir gün televizyonda Creighton Carvello adında bir adama rastladım. Bir deste iskambil kâğıdını üç dakikadan az bir sürede ezberleyebiliyordu. Bu benim için tam bir mucizeydi. İşin içinde bir hile olmadığı da ortadaydı. Creighton gerçekten de inanılmayacak kadar kısa bir süre içinde o kartları ezberleyebiliyordu.

"Benim beynim de tıpkı onunki gibi. Eğer o bunun gibi bir marifet haline getirebiliyorsa bunu benim de yapabilmemin bir yolu olmalı" diye düşündüm. Ve kendimi eğitmek için kolları sıvadım.

Birkaç ay sonra, "kutsal" üç dakika eşiğine ulaşmıştım. Hızla büyüyen "hafıza kası"mla başka neler yapabileceğimi merak ediyordum ki, 1991 yılında, şu anda elinizde tuttuğunuz kitabın yazarı Tony Buzan tarafından ilk kez düzenlenecek olan Dünya

* Grand Master of Memory (Büyük Hafıza Üstadı)

Hafıza Şampiyonası'nı duydum. Yarışmaya girdim ve muazzam bir zihin savaşından sonra Dünya'nın ilk Hafıza Şampiyonu ilan edildim.

Dünya Şampiyonluklarıma uzanırken kullandığım temel ilkeler, Tony Buzan'ın kitabında çerçevesi çizilenlerle aynıdır. Eğer bu ilkeleri, kitabın son derece canlı biçimde betimlediği bilgi matrislerine uygularsanız, hafıza ve bilgi dünyalarını aynı anda idare edebilir, benim çok eğitici bulduğum avantajlardan siz de faydalanabilir ve bu uygulamaların bana kazandırdıklarını siz de kazanabilirsiniz: Daha fazla özgüven, giderek ustalaşan ve büyüyen bir hayal gücü, gelişmiş bir yaratıcılık, geniş anlamda ilerlemiş algı becerileri ve evet, çok daha yüksek bir IQ!

Bu alandaki yetkinliği kanıtlanmış bir yazarın bu aydınlatıcı kitabının önsözünü yazmaktan onur duyuyorum. Tabii bunun yanı sıra Yaratıcı IQ alanındaki dünya rekorunu elimde tutuyor olmaktan da... Tony, beyin ve öğrenme üzerine sayıları seksen beşin üzerinde çok okunan kitabın yazarıdır. Beyin Vakfı'nın kurucusu, Zihin Sporları Olimpiyatları'nın kurucularından biri ve artık dünya çapında ün kazanmış olan Zihin Haritaları'nın yaratıcısıdır. Forbes dergisi tarafından, uluslararası konuşmacılar sıralamasında Mikhail Gorbaçov, Henry Kissinger ve Margaret Thatcher'la birlikte ilk beş kişi arasında sayılmaktadır. Bana göre, Tony, hem sözel hem de yazılı olarak dünyanın en etkili iletişimcilerinden biridir.

Tüm yaşamınızı muhteşem bir şekilde değiştireceğini bildiğim bir seyahata başladığınız için sizi kutlarım.

Dominic O'Brien

Önsöz

Dr. Susan Whiting (GMM)
(İLK DÜNYA KADINLAR HAFIZA ŞAMPİYONU)

Hafızasını geliştirmekle ciddi olarak ilgilenen herkes bu kitabı okumalı. Bu, herkesin okuması gerektiği anlamına da geliyor çünkü hepimiz, geliştirilebilecek hafızalara sahibiz.

Bu kitaba ilk kez birkaç yıl önce, küçük çocuklarımın bakımını zorlu bir mücadele haline getiren meslek hayatımı bıraktıktan sonra rastladım. Benzer durumlardaki pek çok kişi gibi ben de ilave zihinsel uyarımlara gereksinim duyuyordum. Galiba aynı zamanda, hafıza tekniklerine de ilgi duyuyordum. Özellikle de sınavlara daha kolay hazırlanma ve hayatın talep ettiği her şeyi kolayca anımsama ile ilgili olanlarına.

Şansıma, Tony Buzan'ın çalışmaları ile tanıştım ve elinizdeki kitabın ilk baskısını okudum. Kitap beni tam anlamıyla gafil avladı diyebilirim – bilgileri ezberlemenin bu kadar eğlenceli olabileceği aklıma bile gelmemişti! Ne de olsa, sınavlar için ders çalışmak her zaman usandırıcı ve belki de sıkıcıydı. Ama ezberlemek aniden sadece mümkün değil, aynı zamanda zevkli bir hal aldı ve hafızamı genişletmek de hobim oldu.

Tony'nin eserlerinden öğrendiğim hafıza tekniklerini kullanmak beni başka yerlere de götürdü ama bu kesinlikle sadece bir ezberleme hadisesi değildi. Bestecilerin çoğunu ezberlemiş biri olarak artık onların yaşadıkları dönemle çok daha iyi bağlantı kurabiliyorum. Zihnim bir şekilde daha fazla odaklanıyor ve onların müziğini her zamankinden daha fazla takdir edebiliyo-

rum. Artık beynimde onların her biri için bir "kanca" olduğundan kolaylıkla yeni bilgiler ekleyebiliyorum.

Resim ve ressamlar, hiçbir zaman daha önceki çalışmalarımın bir parçası olmamıştı ama aklımı başıma toplayıp onlar hakkında bir şeyler öğrenmek benim için gerçek bir kazanç oldu. Başlangıçta benim için yepyeni şeyler öğrenmek eğlenceliydi ve Ulusal Galeri'yi ziyaret edip de odadan odaya geçerek ezberlediğim tüm tabloları teker teker keşfettiğimde aldığım zevki tahmin edebilirsiniz. Çocuklarıma, ressamlar hakkındaki tüm ayrıntıları ve onların özel tarzlarını anlatabiliyordum. Bu çok tatminkâr bir deneyimdi, hem de sadece çocukların Anne'lerini yeni bir saygıyla bakmalarına neden olduğu için değil...

Bütün bunlar benim 1994'te Dünya Kadınlar Hafıza Şampiyonu, 1996'da da dünyanın ilk kadın Büyük Hafıza Üstadı olmamla doruğa ulaştı.

Bu hafıza tekniklerini yaşamımın daha önceki zamanlarında, tüm o sınavlara girmeden önce bilmeyi ne kadar isterdim! Siz bir okur olarak bu fırsata sahipsiniz. Bu kitap en eğlenceli şekilde nasıl öğrenebileceğinizi öğretecek – ama sizi uyarıyorum, bağımlılık yaratabilir!

Susan Whiting

Önerilen SEM³ konumları üzerine notlar

Bu kitabın yazarı tarafından bulunan ve öncülüğü Dr. Sue Whiting tarafından yapılan "belletici"ler, önemli bilgi alanları için aşağıdaki SEM³ konumlarını kullanır ve önerirler:

Bilgi alanı	SEM³ Konumu
Dahiler	1000-1199
Ressamlar	1200-1399
Besteciler	1400-1599
Bilim insanları	1600-1799
Yazarlar	1800-1999
Hükümdarlar	2000-2099
Coğrafya	4000-4099
Lisanlar	5000-5999
Shakespeare	7000-7499
Elementler	8000-8199
İnsan Vücudu	8200-8599
Yaşamınız	9000-10.000+!

1 Hayatınızın Geri Kalanı Boyunca Hatırlayacağınız Bir Hikâye

Korkudan ödü patlamış bir öğrenci büyülenmiş gibi oturmaktaydı. Üniversitedeki ilk yılının ilk günüydü. Sınıftaki diğerleri gibi o da Profesör Clark'ın, İngilizce'de üniversitenin gelmiş geçmiş en parlak mezunu olmanın yanı sıra öğrencilerine dehasının zirvesinden aşağıya doğru bakarcasına davrandığı ve zihinsel gücünü onları utandırmak ve kafalarını karıştırmak için kullandığı konusunda önceden uyarılmıştı. Profesör gerilimi arttırmak için olsa gerek sınıfa kasıtlı olarak geç girdi!

Profesör Clark, odayı umursamazca adımladı, ateşli gözler ve alaycı bir gülümsemeyle sınıfı süzdü.

Masasına gitmek ve evraklarını düzenlemek yerine masanın *önünde* durdu, ellerini arkasında sıkıca kenetledi ve bir küçümsemenin eşlik ettiği aynı ısrarlı bakışla konuşmaya başladı: *"İngilizce birinci sınıf, değil mi? Şimdi yoklama yapacağım."* Ardından taş kesilmiş gibi oturan öğrencilerin adlarını, bir makineli tüfek hızında bağırarak saymaya başladı:

"Abrahamson?" "Burada, efendim!"
"Adams?" "Burada, efendim!"
"Barlow?" "Burada, efendim!"
"Bush?" "Burada, efendim!"
"Buzan?" "Burada, efendim!"

Bir sonraki isme geldiğinde "Cartland" diye bağırdı ve bunu ölümcül bir sessizlik izledi. Profesör, bir engizisyon mahkemesi üyesi gibi keskin bakışlarıyla, taş gibi duran her öğrenci ile onların ruhlarını yakarcasına teker teker göz göze geldi; sanki onlardan birinin, daha önceden konmuş ismini "sahiplenmesini" bekler gibiydi. Buna rağmen bir cevap gelmeyince derin bir iç geçirdi ve normal konuşma hızının iki katı bir hızla tekrarladı: "Cartland?... Jeremy Cartland, adresi: 2761 Batı Üçüncü Cadde; telefon numarası: 794 6231; doğum günü: 25 Eylül 1941, anne adı: Jean, baba adı: Gordon, ... Cartland?" Hâlâ cevap yoktu! Artık dayanılmaz hale gelen sessizliğe, yüksek ve ölümcül bir "Yok"la son verdi.

Ve Profesör bu şekilde devam etti, bir an bile tereddüde düşmeden yoklamayı yaptı. Bir öğrencinin mevcut olmaması durumunda "Cartland Rutini"ni olduğu gibi tekrarladı ve sınıfta bulunmayan kişi hakkındaki tüm veritabanını sayıp döktü. Okulun daha ilk günüydü ve profesör kimin sınıfta olup kimin olmayacağını bile bilemez, öğrencilerin hiçbirini daha önceden tanıyor olamazdı. Onun, her bir öğrenci hakkında aynı temel biyografik bilgileri, hem de şaşırtıcı detaylarıyla bildiği, sınıftaki herkes için giderek aşikâr hale gelmeye başlamıştı.

Yoklamayı "Zygotski?" ... "Burada, efendim!" ile bitirdiğinde öğrencilere küçümser bir ifadeyle baktı ve garip bir gülümsemeyle devam etti: "Demek oluyor ki Cartland, Chapman, Harkstone, Hughes, Luxmore, Mears ve Tovey yok!" Yine sustu ve sonra "Bunu bir yere not etmeliyim, *bir ara*!" dedi.

Bunu söyler söylemez de sırtını döndü ve sınıfı şaşkın bir sessizlik içinde bırakarak dışarı çıktı. Büyülenmiş gibi oturan öğrenci için, hayatın "İmkânsız Rüyası"nın mümkün hale geldiği o anlardan biriydi: Hafızasını, bir yığın özel durumda bile mükemmel çalışacak şekilde eğitme rüyasının.

Önemli ressamların, bestecilerin, yazarların ve diğer "büyük"lerin doğum ve ölüm tarihleri ile haklarındaki başka önemli gerçekleri hatırlayabilmek!

Lisanları hatırlayabilmek!

Biyoloji ve kimya alanlarında kataloglar dolusu veriyi hatırlayabilmek!

İstediği herhangi bir listeyi hatırlayabilmek!

Profesör gibi hatırlayabilmek!

Oturduğu yerden sıçradı ve sınıftan dışarı fırlayarak Profesör Clark'ı koridorda yakaladı. Ve sorusunu patlattı: "Efendim, *bunu* nasıl yapıyorsunuz?" Profesör aynı mütehakkim tavırla cevap verdi: "Çünkü oğlum, ben bir dahiyim!" Ve bir kez daha sırtını dönüp yürürken öğrencinin "Evet efendim, biliyorum ama *yine de* bunu nasıl *yapıyorsunuz?*" diye mırıldandığını duymadı.

İki ay boyunca "Dahi"ye tebelleş oldu ve sonunda onunla arkadaşlık etmeyi başardı. Profesör ona, o unutulmayacak ilk günde bütün öğrencileri afallatan hafıza sisteminin "sihirli formül"ünü gizlice açıkladı.

Öğrenci sonraki 20 yıl boyunca insan beyninin hafızası, yaratıcılığı ve yapısı hakkında ne kadar kitap bulduysa yutarcasına okudu. Kafasında hep yeni Süper Hafıza Sistemleri yaratmak ve Profesörün eriştiğinden bile daha yükseklere çıkmak vardı.

Bunların ilki, "beyin için İsviçre çakısı gibi bir düşünme gereci" olan Hafıza Zihin Haritası oldu. Bu harita, kullanıcısının sadece doğru ve esnek biçimde hatırlamasını sağlamakla

kalmıyor, plan yapmasına, düşünmesine, öğrenmesine ve o hafıza temelinde iletişim kurmasına da olanak sağlıyordu.

Zihin Haritası'ndan sonra eğlenceli, kullanım kolaylığı olan Süper Matris Hafıza Sistemi geldi. Bu sistem de insanların kendileri için gerekli ve önemli bilgilere hemen erişebilmelerini sağlayan bir veritabanı olarak işlev görüyordu.

25 yıl sonra ise Yeni Sistem ortaya çıktı. O büyülenmiş öğrenci bendim! Bu Yeni Sistem'i büyük bir zevkle sunduğum kişi ise sizsiniz!

Hafızanıza Hükmedin ve Onu Nasıl Kullanacağınızı Öğrenin

2

Bu bölüm, sizi hayatınızın en önemli entelektüel macerasına çıkarmaya hazırlanırken kendi hafızanızın bir hafıza ödevini normalde ancak yüz kişiden birinin başarabildiği şekilde, kolaylıkla ve mükemmel bir şekilde başarabileceğinize dair kanıtlar sunuyor! Hem de hemen!

Hafızanızın bu düzeyde çalışabileceğinizi kanıtlarken Hafıza Sistemlerinin Eski Yunanlılardan günümüze nasıl geliştiğini de görmüş olacaksınız.

Ardından, yeni geliştirdiğiniz hafıza becerilerinin yapıtaşlarını oluşturan Hafıza İlkeleri ile tanışacaksınız. Bu da tüm duyularınızın bir arada gelişmesi anlamına gelecek.

Daha sonra, özellikle sağ ve sol korteksle üst-orta ve alt beyin arasındaki ilişkileri içeren en güncel modern beyin araştırmaları ile tanışacaksınız. Burada, Hafıza İlkeleri'nin, beynin nasıl çalıştığı ile ilgili modern bilgilere nasıl bağlandığını öğreneceksiniz.

İlkelerin nasıl çalıştığı, duyuların nasıl geliştiği ve beyin becerilerinizin en uygun şekilde nasıl kullanılacağı bilgisiyle do-

nandığınızda çok ilginç bir şeyi fark edeceksiniz: İlk hafıza ödevinizi başarıyla tamamlama sürecinizde sadece antik Yunanlıların icat ettiği temel prensipleri kullanmakla kalmamış, aynı zamanda resim sanatı ile ilgili bilgileri de beyninizin mükemmel fonksiyonları arasına eklemişsiniz.

Bundan sonra, ilk önemli Hafıza Sistemi'yle yani Temel Sistem'le tanışacaksınız. Bu, dünyanın en üst düzey hafıza icracılarının, mnemonistlerinin (belleği kuvvetli olanlar) ve Olimpiyatlar ile Dünya Hafıza Şampiyonalarında yarışan zihin sporcularının kullandıkları sistemdir. Önce Temel Sistemi kullanarak 10 maddelik bir alışveriş listesini ezberlemeyi, hemen ardından da bu yeteneğinizi 10 katına çıkararak 100 maddeyi anımsamayı öğreneceksiniz.

100'den 1000'e giden adımlar size imkânsız bir rüya gibi görünebilir. Oysa bunun tamamen mümkün olduğunu gösteren, beyninizin sadece 10.000 maddeyi değil, çok daha fazlasını bile şaşırtıcı bir doğruluk oranıyla hatırlayabileceğini kanıtlayan öğrenme ve hafızayla ilgili son deneylerden haberdar olacaksınız.

Daha fazla kanıt tarihteki bazı büyük beyinlerden (ki onların beyinleri de aynen sizinki gibidir!), insan beyninin muktedir olduğu olağanüstü hafıza başarılarına ait örneklerden çıkarılabilir. Onların beyinlerinin de sizinkilerle aynı olduğunda ısrar ediyorum; tek farkları beyinlerini, bu kitapta da çerçevesi çizildiği şekilde nasıl kullanacaklarını biliyor olmalarında.

Bu evrede artık Kendini Geliştiren Üstad Hafıza Matrisi'ni (SEM^3) rahatlıkla özümseyebileceksiniz. Matris üzerinde çalıştıktan sonra onu öğrenmek için kullanabilecek ve istediğiniz her veritabanını anımsayabileceksiniz.

Bütün bunlardan sonra müzik, resim, edebiyat, bilim, astronomi, lisan, tarih ve coğrafya alanlarında temel bilgiye sahip olacaksınız.

Hafıza sistemlerinizi geliştirir ve bilginin temel mimari yapısını anımsarken kendi "Hafıza Kası"nızı belirgin şekilde güçlendirdiğinizin, yaratıcılığınızı ve zihinsel güçlerinizi giderek artırdığınızın farkına varacaksınız.

Ve...

Hafızanızın, sizin düşündüğünüzden çok daha iyi olduğunu kanıtlamakla işe başlıyoruz!

Hafızanızın Çalışabildiğinin Kanıtı: 3

Basit ve Etkili Bağlantı Sistemi

Önizleme

- Test
- Güneş sistemindeki gezegenleri ezberleme

Yapmak üzere olduğunuz testin konusu Güneş Sistemi'nin Gezegenleri. Son 25 yıldır bu konu üzerinde çalışmış biri olarak bu konu ile ilgili olarak ortalama 1000 kişi için aşağıdaki istatistiklerin geçerli olduğunu ortaya çıkardım:

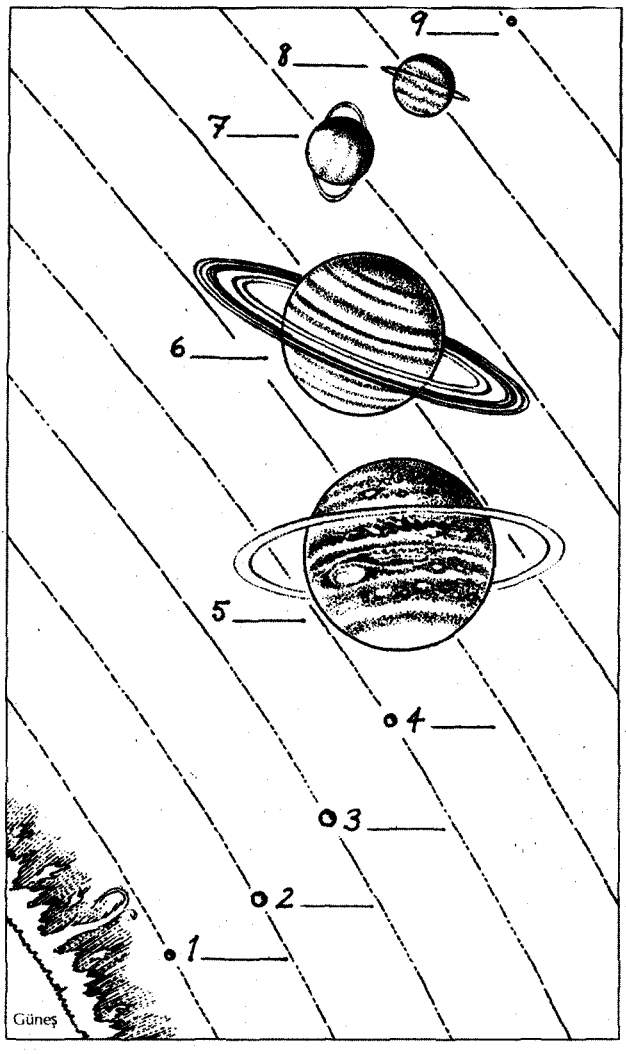
1 1000 kişiden 900'ü bir zamanlar Gezegenleri öğrenmiş ve ezberlemiş.
2 Her birey, yaşamının bir bölümünde, okulda ya da basın aracılığıyla, 10-100 saat arasında değişen saatler boyunca bu bilgiyle haşır neşir olmuş.
3 1000 kişiden 100'ü Güneş Sisteminde kaç Gezegen olduğunu bildiğini *düşünüyor*.
4 1000 kişiden 40'ı bunların kaç tane olduğunu bildiğinden emin.

5 10 kişi Güneşten başlayıp en uzaktaki gezegene kadar hepsinin sıralamasını bildiğini *düşünüyor*.
6 1000 kişiden 10'u kesinlikle emin!

Bu şaşırtıcı bilgi kaybının nedeni bizlerin *nasıl* anımsamamız gerektiği konusunda hiç eğitilmemiş olduğumuz gerçeğinde yatıyor.

Bu hafıza ödevi ile bilgilerinizi ve deneyimlerinizi kontrol edin:

- Güneş Sisteminin Gezegenlerini öğrendiniz mi ve eğer öğrendiyseniz kaç kez ve ne kadar süreyle?
- Güneş sistemindeki gezegenlerin kabul edilmiş, geçerli *sayısını* biliyor musunuz?
- Bunların *adlarını* biliyor musunuz?
- Güneş sistemindeki gezegenlerin *normal sıralanışını* biliyor musunuz?

Şekil 1: Güneş sistemimizin dokuz gezegeni – insanlar en çok üçüncüsünü hatırlamakta zorlanıyorlar. Yaşamınızın geri kalan kısmında gezegenleri nasıl anımsamanız gerektiğini öğrenmek için 25. sayfaya bkz.

Test

Güneş sistemimizdeki tüm gezegenlerin adlarını yazın. Şimdi sayfa 24'deki illüstrasyonu kullanarak gezegenleri 1-9 arasındaki rakamların durduğu yerlere sol aşağı köşede duran güneşe göre yerleştirin. (Küçük bir ipucu: Sagittarius (yay burcu) bir gezegen değildir!) Bitirdiğiniz zaman, doğru gezegen düzeni için aşağıdaki listeye bakın. Doğru yerleştirilmiş her gezegen için kendinize bir puan verin. Eğer gezegenin ismi doğru ama yeri yanlışsa 0 puan verin. Unutmayın ki bu, bir telefon numarasındaki rakamların yerini karıştırmakla aynı şeydir! Bu test için dünya ortalaması 1 ile 2 arasındadır bu yüzden puanınız düşük çıkarsa endişelenmeyin.

Güneş Sisteminin Gezegenlerini Ezberlemek

Aşağıdaki alıştırma, hafızanızı kullanma biçiminizi sonsuza dek değiştirecek, hafıza gücünüzü arttıracak ve başkalarının bir ömür boyu başaramayacakları bir hafıza ödevini tamamlayabilmenizi sağlayacaktır.

Talimatları dikkatle takip edin, hayal gücünüzü serbest bırakın ve şaşırmaya hazır olun.

Güneş sisteminde bilinen 9 gezegen vardır.

Bu gezegenlerin güneşe uzaklıklarına göre sıralanışları aşağıdaki gibidir:

1 Merkür (küçük)
2 Venüs (küçük)
3 Dünya (küçük)
4 Mars (küçük)
5 Jüpiter (büyük)

6 Satürn (büyük)
7 Uranüs (büyük)
8 Neptün (büyük)
9 Pluton (küçük)

Gezegenleri *hayat boyu* anımsayabilmenizi sağlamak amacıyla, bağlantılı ve fantastik bir hikâye yaratmak için hayal gücünüzle eşzamanlı bir Bağlantı Sistemi kullanmanız gerekiyor. Eğer bunu dikkatle ve tamamen takip edebilirseniz unutmanız hatırlamanızdan daha zor olacaktır!

Şu anda bu kitabı okurken karşınızda pırıl pırıl parlayan bir **GÜNEŞ** olduğunu hayal edin. Onu görün, ısısını hissedin ve turuncu-kırmızı pırıltısına hayran olun. Güneşin yanında içi sıvı metalle dolu ısıölçer küçük bir (bu küçük bir gezegendir) termometre olduğunu hayal edin: **MERKÜR***

Güneşin iyice ısıttığını ve termometreyi patlatacak bir hale geldiğini hayal edin. Tam önünüzdeki masanın ya da yerin yanında cıva parçacıkları ile kaplı olduğunu düşünün. Ardından neler olduğunu görmek için gelen çok güzel bir küçük bir tanrıçanın yanıbaşınızda durduğunu hayal edin. Şimdi onu boyayın, giydirin, parfüm sürün ve istediğiniz şekilde tasarlayın. Bu tanrıçanın adını ne koyacağız? Evet, **VENÜS!**

Tüm duyularınızla Venüs'e o kadar yoğunlaştınız ki tanrıça gözlerinizin önünde neredeyse fiziksel bir gerçekliğe dönüştü. Venüs'ün ortalığa dağılmış cıva ile bir çocuk gibi oynamaya başladığını ve sonunda bu cıva küreciklerinden birini eline almayı başardığını düşünün. Bundan o kadar hoşlanmıştır ki elindeki cıvayı gökyüzüne doğru geniş bir yay çizerek (siz bu gidişi ardında bıraktığı ışık parıltıları ile takip edersiniz) fırlatır ve siz de

* İngilizcede "mercury" kelimesi hem "cıva" hem de "Merkür" anlamına gelmektedir. Ç.N.

yukarıdan düşüp büyük bir gürültüyle bahçenize konmasını seyredersiniz.

Peki bahçeniz hangi gezegendedir? **DÜNYA.**

Onun atış gücü ve çizdiği yayın yüksekliği nedeniyle kürecik yere çarptığında, komşunuzun bahçesine toprak (dünyadan bir parça) sıçratarak ufak çapta bir krater açıyor.

Bu fantezinizde de komşunuzun elinde bir paket çikolata taşıyan küçük (bu küçük bir gezegendir), kırmızı yüzlü (bu bir kızıl gezegendir), öfkeli ve kavgacı bir tip olduğunu düşünün. Kimdir bu savaş tanrısı? **MARS.**

Mars, Dünya'nın kendi bahçesine girmesinden dolayı son derece öfkelidir ve tam size saldırmak üzere sahnenin kıyısına gelmiştir ki son derece büyük ve güçlü bir dev kuvvetli adımlarıyla bulunduğunuz yeri sallayarak (bunu tam anlamıyla *hissetmelisiniz*) gelir. Onun boyutlarını görün ve aynı Venüs'te yaptığınız gibi gerçek hale getirin. Mars'a dönüp sakin olmasını söyledikten sonra Mars gerçekten de sakinleşti. Alnında "J" harfi gibi dikilmiş dev bir saç perçemi ile bu yeni dev, sizin en iyi arkadaşınız ve tanrıların kralıdır. Bu, beşinci gezegen **JÜPİTER**'dir.

Siz metrelerce uzunlukta Jüpiter'e bakarken onun devasa göğsündeki tişörtte yanıp sönen altın sarısı harflerle "SUN" (Güneş) kelimesi yazmaktadır. Bu dev harfler Güneş Sisteminin sonraki üç gezegeninin baş harflerinden oluşmaktadır: **SATÜRN, URANÜS, NEPTÜN.**

Jüpiter'in kafasında oturan ve o bölümü çok gülünç bularak bağıra bağıra havlayan küçük (çünkü gezegen çok küçüktür) Walt Disney köpeği **PLUTO(N)**'dur.

Bu fanteziyi kafanızdan tekrar tekrar geçirin ve unutmanın ne kadar zor olduğunu görün!

İnsanların Gezegenleri anımsamaları konusunda sürdürülen çalışmaların ortaya koyduğu, onları Hafıza İlkeleri ile ezberlemeden evvel;

(a) Gezegenlerin 1000 kişiden 800'ünün gerçekte umrunda bile olmadığı ve onlarla ilgili bilgilere nadiren ilgi gösterdikleri;
(b) 1000 kişiden 100'ünün Gezegenlerle ilgilendiği;
(c) 1000 kişiden 100'ünün Gezegenlerle ilgilenmediği ve/veya bu konudan hoşlanmadığı olmuştur.

Gezegenleri, hayal gücüyle ve Bağlantı Sistemi ile ezberledikten sonra 1000 kişinin hemen her biri onlarla ilgilenmeye başlar.

Bu devam eden çalışma şu çok belirgin gerçeği gözler önüne seriyor: Eğer insan beyni çok çabuk unutulan veriler alıyor veya kafası karışıyorsa bu konu başlığında bundan sonra gelecek bilgileri de reddeder. Zaman geçtikçe bu alanda beyne ne kadar daha fazla bilgi verilirse bu bilgiyi o kadar bloke edecek ve o kadar az öğrenecek ve sonunda bilgiyi tümden bloke edecektir.

Öte yandan eğer beyin düzenli ve anımsanabilir bir matris içinde bilgi alırsa her yeni bilgi parçacığı, otomatik olarak varolan bilgiye bağlanacak, bizim adına bilgi dediğimiz tanıma, anlama ve modellerini oluşturacaktır.

Örneğin, Venüs'e bir uzay araştırma aracı gönderildiğini duyarsanız ve Venüs'ün Güneş sisteminin neresinde yer aldığını *bilmiyorsanız*, beyninizin karşı karşıya kalacağı ilk şey karışıklıktır. Aracın, dünyadan hangi yolla gittiğini ya da Venüs'ün sıcak mı soğuk mu olduğunu, Güneş'le ne ilgisi olduğunu ve herhangi birinin neden oraya uzay aracı gönderdiğini bilemeyeceksiniz, ardından da bilgiyi reddetmeye kalkışacaksınız demektir.

Öte yandan eğer Venüs'ün, Güneş'e en yakın ikinci, Dünya'ya en yakın gezegen olduğunu ve Dünya'nın yörüngesinde bulunduğunu *biliyorsanız* uzay aracının Venüs'e gittiğinde onun, Güneş'e daha yakın bir gezegene gitmekte olduğunu ve bu yüzden de Venüs'ün çok sıcak olduğunu da biliyorsunuzdur. Zihniniz yön, sıcaklık ve Dünya'ya yakınlıkla ilgili birtakım

mental imgelere sahip olduğu için *otomatikman* uygun birleşimler yapacaktır. Zihniniz bunu yaparken aynı anda sizin diğer gezegenlerle ilgili bilgilerinizi teyit ediyor olacaktır. Bu nedenle, ne kadar çok bilir ve *hatırlarsanız* o kadar kolayca ve otomatik olarak daha fazlasını bilmeye başlarsınız.

Böylece, hafızanızda bulunan yapılandırılmış bilgiyi, özellikle de matris biçimindeyse, hatırlamanın çok daha kolay olduğunun farkına varırsınız. Hafızanız o kadar olağanüstüdür ki bir kez bu temel matrisleri oluşturduğunda yeni gelen bilgileri onlara bağlamak için *sizin bilinçli çabanıza* gerek duymayacaktır. Tüm gezegenlerin ayrıntılarını öğrenerek (19. Bölüm) kendinize bir avantaj sağlamak isteyebilirsiniz.

Tam tersine, eğer temel hafıza ve bilgi yapılarına sahip değilseniz zihniniz bilgiyle ne kadar çok karşılaşırsa ondan o kadar uzaklaşacak ve sizi giderek büyüyen bir "öğrenilmemiş ve unutulmuş bilgiler" hafızasıyla baş başa bırakacaktır.

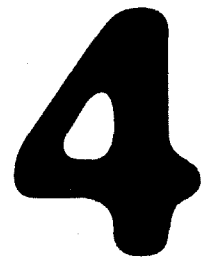
Bu yüzden, eğer hafızanızı iyi kullanırsanız giderek artan hafıza becerileri, genişleyen bilgi hazinesi, giderek kolaylaşan öğrenme süreci ve tüm bunların ardından hafızanıza hükmetme kabiliyeti ve dolayısıyla daha büyük keyiflerin sizi beklediği bir hayata kucak açabilirsiniz.

Tarihin en büyük dahileri tarafından kullanılanlarla aynı teknikleri kullanan bir "düşünce deneyi"ni henüz tamamladınız. Bir arkadaşınızla ya da ailenizden biriyle telefonlaştığınızda ya da buluştuğunuzda ona yeni öğrendiğiniz şeylerden bahsedin – bu sayede siz de mükemmel bir gözden geçirme yapmış, belleğinizi beyninize daha sağlamca nakşetmiş ve onlara da çok yararlı bir hediye vermiş olursunuz. Onları da aynı şeyi denemeye için teşvik edin. Böylelikle birkaç yıl içinde Dünya üzerinde yaşayan herkesin Dünya'nın nerede olduğunu bilmesine olanak sağlayacak bir girişimi başlatmış olacaksınız.

Ve...

Bir sonraki bölümde hafıza (mnemonik) sistemlerin tarihini öğrenecek ve beyninizin, biraz önce başarıyla tamamladığınız ödevde nasıl bu kadar iyi olabildiğini anlayacağınız ilk ipuçları dizisini de almış olacaksınız.

Hafıza - İlkeler ve Teknikler

Önizleme

- Arka plan
- Üç Hafıza İlkesi
- 12 Hafıza Tekniği
- Antik Yunanlıların Çağdaş Doğrulaması
- Yaratıcılık ve Hafıza
- Hafıza Sistemleri "Hokkabazlık" Değildir
- Giderek Gelişen Sistemler

Araba kullanan insanların yüzde 95'inden fazlasının düşünülebilecek en inanılmaz "unutma" işlemlerinden birini gerçekleştirdiğini biliyor muydunuz?

Onlar arabalarını bir alışveriş merkezine, havaalanına, tiyatroya, bir arkadaşlarının evine kadar götürür ve işlerini bitirdikten sonra ve geri döndüklerinde arabalarını *bulamazlar*, çünkü koydukları yeri unutmuşlardır.

Böyle bir şey nasıl *mümkün olabiliyor?* Söz konusu olan üç tonluk bir araç, kendilerine ait, binmişler, kullanmışlar, park ye-

rine kadar getirmişler, park etmişler, kontağı kapatmışlar, arabadan dışarı çıkmışlar ve kapıları kilitlemişler.

Beyinlerinin böyle bir şeyi unutması elbette mümkün değil mi acaba?

Bu bölümü okurken, böyle bir durumu unutmalarının sadece mümkün olduğunu değil, aslında bunun *önceden kestirilebilir* olduğunu anlayacaksınız. Çünkü bu insanlar hafızayı oluşturan cevhere başvurmamaktadırlar. Okumaya devam edin ve neden olduğunu görün...

Arka Plan

İnsan beyninin nöropsikolojik ve psikolojik olarak ne kadar olağanüstü bir güce ve potansiyele sahip olduğu, modern beyin bilimi ortaya çıkarmadan önce de biliniyordu; eski Yunanlılar zihinsel performansın, belirli teknikler kullanılarak inanılmaz boyutlarda genişletilebileceğini keşfetmişlerdi.

Yunanlılar, Hafıza Tanrıçası Mnemosyne'ye duydukları hayranlıklarından yola çıkarak "mnemonik" adını verdikleri temel hafıza sistemleri geliştirmişlerdi.

Bu mnemonik teknikler zamanın entelektüel seçkinleri arasında değiş tokuş ediliyor ve halkın önünde muazzam başarılı hafıza performansları sergilemek için kullanılıyordu. Bu gösteriler, yapanlara kişisel, ekonomik, siyasi ve askeri güç kazandırıyordu.

Böylece Yunanlılar **"Zihin Gladyatörleri"**, stadyumları entelektüel anfi-tiyatrolar ve Hafıza da esas silahları haline geldi. Birbirlerine Yunan Şehir Devletlerinin sıralaması, adları ve sayıları hakkında sorular yöneltiyor, uçsuz bucaksız edebiyatlarından dizeler, hukuk kurallarından alıntılar yaparak yarışıyorlardı.

Kazananlar ya Senatör oluyorlardı ya da halkın gözünde büyük kahramanlar veya sosyal liderler...

Bu teknikler hem uygulanması kolay ve eğlenceli hem de hafızayı güçlendirmede çok etkili bazı temel ilkeler üzerine kurulmuştu.

Üç Hafıza İlkesi

Yunanlılar, iç gözlem, tartışma ve bilgi alışverişleri sonucunda hafızanın büyük bir bölümünün, maddeleri birbirilerine bağlama yoluyla çalışan **ÇAĞRIŞIM** üzerine kurulduğunu keşfetmişlerdi. Mesela, zihninizden "elma" kelimesini geçirdiğiniz anda beyniniz, bu meyvenin rengini, tadını, dokusunu, kokusunu ve onunla ilgili deneyimleri, olayları, arkadaşları hatırlayacaktır (bağlanacaktır).

Yunanlılar, aynı zamanda bir şeyin hatırlanabilmesi için güzel ve duyulara hitap eden bir **İMAJ**'ı olması gerektiğini de keşfettiler.

Hafızanın üçüncü dayanağı ise **KONUM**'du. Başka bir deyişle, beyninizin bir şeyi hatırlayabilmesi için onun çağrışım yapması ve bir imaj oluşturması gereğinin yanı sıra o şeyin özel bir konumu olması da şarttır.

Bunu bir kütüphaneye benzetebiliriz. İçinde bir milyon kitap bulunan bir kütüphaneye girip belirli bir kitap bulmak istiyorsanız yerde üst üste dizilmiş yığınların arasından rasgele seçmek mi daha kolay olur, yoksa güzel ve zarif bir biçimde kataloglanmış ve düzenlenmiş kitapların arasından bulmak mı? *Hafızana Hükmet* beyniniz için tam da bunu yapmanıza yardımcı olacaktır!

12 Hafıza Tekniği

Çağrışım, imaj ve konumu kullanabilmenizde hafızanıza yardım edecek 12 özel teknik vardır. Bu tekniklerden her birinin baş harflerini bir araya getirecek olursanız "SMASHIN SCOPE" (Çarpışma Alanı) terimi çıkacaktır. Bu duruma çok uygun bir

kelimedir çünkü bu 12 teknik gerçekten de hafızanızın hayaller dizisi için bir çarpışma alanıdır.

1 • Sinestezya/Duyarlık

Burada sinestezya kelimesi duyuların karışımı anlatmak için kullanılmaktadır. Hafızaları "doğal" olarak iyi çalışanlar veya bellek tekniği uzmanları her duyularında fazladan bir duyarlık geliştirmişler ve sonra bunları bu duyuları harmanlayarak anımsama potansiyellerini genişletmişlerdir. Hafızayı geliştirirken duyuları giderek daha hassas hale getirmek ve aşağıdaki başlıklarda düzenli olarak eğitmek şarttır:

a) görme
b) duyma
c) koklama
d) tat alma
e) dokunma
f) kinestezi (bedensel pozisyonunuzun ve uzamsal hareketlerin farkındalığı)

2 • Hareket

Bellekle ilgili her görüntüde hareket, beyninizin "bağlantı .kurması" ve dolayısıyla hatırlaması için başka bir olasılıklar dizisi yaratır. Görüntüleriniz hareket ederken onları üç boyutlu hale getirin.

3 • Birleşme

Hafızanızda tutmak istediğiniz her neyse onu zihinsel ortamınızda sabit duran bir şeyle birleştirdiğinizden veya aralarında bağlantı kurduğunuzdan emin olun. Yani kanca sözcük sistemi: Bir = kir.

4 • Cinsellik

Bu alanda hepimizin mükemmel bir görsel hafızası var. Bunu kullanın!

5 • Mizah

Hafızanızla eğlenin. İmgelerinizi ne kadar komik, saçma, gülünç ve gerçeküstü yaparsanız onları o kadar anımsanabilir kılarsınız. Gerçeküstücü ressam Salvaḍor Dali,"Benim resimlerim saçmalığın eliyle boyanarak somutlaştırılmış fotoğraflardır" der ve resimleri çoğu kez onun gündüz ve gece düşlerinin mükemmel şekilde muhafaza edilmiş anılarından oluşurlar.

6 • Hayal gücü

Einstein, "Hayal gücü bilgiden daha önemlidir. Çünkü bilgi sınırlıdır ama hayal gücü tüm dünyayı kucaklar, ilerlemeyi teşvik eder, evrimi doğurur" der. Hayal gücünüzü hafızanıza ne kadar uygularsanız hafızanız o kadar daha iyi bir durumda olacaktır.

7 • Sayı

Numaralandırma düzen ve sıralama prensiplerine belirginlik ve etkinlik katar.

8 • Simgecilik

Normal veya sıkıcı bir imgenin yerine daha anlamlı bir imge koymak anımsama olasılığını arttırır. Dur işareti veya elektrik ampulü gibi geleneksel semboller de kullanabilirsiniz.

9 • Renk

Fikirlerinizi daha "renkli" ve böylece bellekte daha kalıcı hale getirmek için uygun ve mümkün olan her yerde gökkuşağının bütün renklerini kullanın.

10 • Düzen ve / veya sıralama

Diğer ilkelerle birleşerek düzen ve / veya sıralama çok daha hızlı gönderme yapılmasına olanak tanır ve beynin "rasgele erişim" olasılıklarını arttırır. Düzen ve sıralamanın genişletilmiş kullanımı, 10.000 maddelik bir bilgiyi ezberlemenizi sağlayabilecek Kendini Geliştirme Matrisi gibi Hafıza Matrisleri geliştirmenize yardım eder.

11 • Pozitif İmgeler

Pozitif ve memnuniyet verici imgeler çoğu kere hafızanın istekleri için daha iyidir çünkü bunlar beynin o imgelere dönmek *istemesine* neden olurlar. Belli negatif imgelerse, yukarıdaki ilkelerin hepsi uygulansa, bizatihi kendileri "hatırlanabilir" olsalar bile beyin tarafından bloke edilirler çünkü beyin bu tür imgelere geri dönme fikrini nahoş bulacaktır.

12 • Abartma

Bütün imgelerinizde ölçüyü, biçimi ve sesi abartın.

Artık üç ana ilkeyi ve 12 tekniği öğrenmiş olarak Gezegenler Hikâyesi'ndeki hayal gücünüzü mükemmelen gözden geçirebilirsiniz. Bunu yaparken, hikâyenin hangi üç ilkeyi ve 12 teknikten kaçını kullandığım adım adım kontrol edin.

Artık hafızanızı kullanılma amacına uygun şekilde kullanırsanız onun sizin için ne gibi mucizeler yaratabileceğini, nasıl ve neden bu kadar başarılı olduğunuzu anlayabilirsiniz.

Antik Yunanlıların Çağdaş Doğrulaması

Beyin konusunda, özellikle sağ ve sol korteks üzerine yapılan son araştırmalar hepimizin, beyinlerimizin evrimsel olarak en gelişmiş kısmına dağılmış biçimde, büyümesi ve kendini ortaya çıkarması için sadece uygun eğitim ve gelişim gerektiren büyük bir zihinsel beceri potansiyeline sahip olduğumuzu doğrulamaktadır. Aşağıda bu "sağ ve sol kortikal beceriler"in listesini bulabilirsiniz:

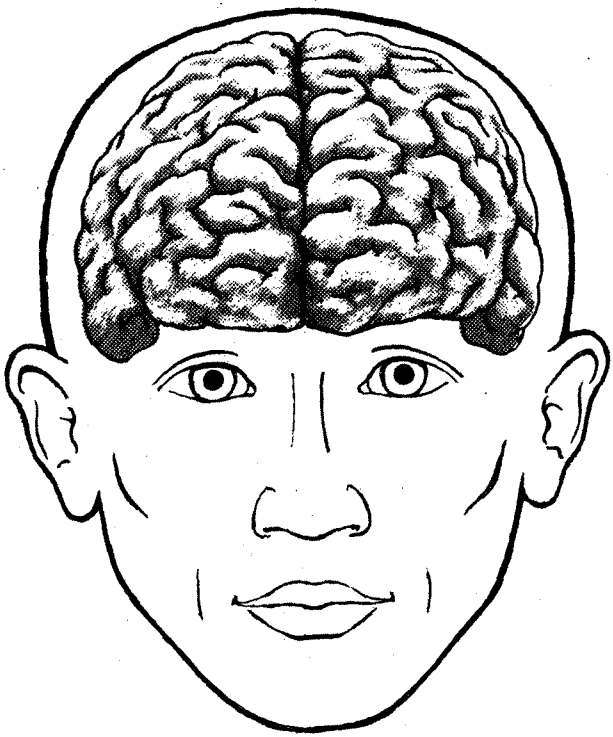
1 Kelimeler
2 Sıralama
3 Seri
4 Sayı
5 Listeler
6 Doğrusallık
7 Analitik yetenek
8 Ritim
9 Renk
10 Hayal gücü
11 Yeniden yaratma
12 Boyut
13 Uzamsal farkındalık
14 *Gestalt* (Tüm resim)

Bunlara ek olarak, arka-orta beyinde ve üst beynin içine dağılmış biçimde başka zihinsel yeteneklerimiz bulunur ve bunlar aşağıdakileri yapmamızı sağlarlar:

1 Görme
2 Duyma
3 Koklama
4 Tat alma

5 Dokunma
6 Üç boyutlu alanda hareket etme
7 Tepki verme
8 Duyguları gösterme

Yapılacak hızlı bir denetim, eski Yunanlıların analiz ve uygulama yoluyla kendi kendilerine keşfettikleriyle, modern bilimin Bilimsel Metodların zarif titizliğiyle keşfettikleri arasında olağanüstü bir benzerlik olduğunu gözler önüne serecektir.

Şekil 2: Beynin sağ ve sol yarıküreleri. *Her iki* tarafın beceri kümelerini birlikte kullanmak hafızayı önemli ölçüde geliştirir.

Bu çifte doğrulama ile, Hafıza İlkelerini daha büyük bir güven ve daha büyük bir etkinlikle uygulamak, hafızanızda ve genel olarak zihinsel performansınızda şimdiye kadar tasavvur edilmesi zor gelişmeler sağlamak mümkündür.

Şimdi Gezegen Hikâyesini bir kez daha gözden geçirin. *Bu kez* sistemde kaç tane sağ ve sol kortikal becerinin rol oynadığını görebilmek için dikkatlice üzerinden geçin. Hemen hepsinin kullanıldığını göreceksiniz!

Yaratıcılık ve Hafıza

Anladığınız teori ve tamamladığınız Gezegenlerin ezberlenmesi egzersizi ile *uygun şekilde pratik yaptırılan* hafıza ile yaratıcılık arasındaki yakın ilişkinin giderek daha net bir hal aldığını göreceksiniz.

Yaratıcılığınızın ana motoru HAYAL GÜCÜNÜZDÜR. Yaratıcı deha, hayal gücünün derinliklerinde bir yolculuğa çıkar, insanları orijinal ve el değmemiş diyarlara götürür. Orada, yeni ÇAĞRIŞIMLAR, yeni oluşumları, - dünyanın yaratıcı büyük buluşlar adını verdiği- dehaların, tarihin gidişatını değiştirecek eserlerini ortaya çıkarır.

Leonardo da Vinci, Darwin, Arşimed, Newton, Cézanne ve Einstein'ın yaptıkları da aynen budur.

Buradan da hafızanın, hayal gücü ve çağrışımın, geçmişi uygun bir yerde tutmak ve şimdiki zamanda YENİDEN YARATMAK için kullanımından ibaret olduğu açıklık kazanmaktadır. Yaratıcılık da hayal gücü ile çağrışımın, şimdiki zamanın düşüncelerini geleceğe konuşlandırılması ve şimdinin düşüncelerinin gelecekte herhangi bir zamanda bir şiir, bir senfoni, bilimsel bir ilişki, bir bina veya uzay aracı olarak YENİDEN YARATILMASI için kullanılmasıdır.

Burada önemli olan nokta, her ne kadar isimleri ve amaçları birbirlerinden biraz farklı olsa da, HAYAL GÜCÜ ve ÇAĞRIŞIM'ın *arkasında yatan ilkelerin* tamamen aynı olmasıdır. Bu nedenle, hafıza tekniklerini çalışır veya uygularken *aynı zamanda* yaratıcılık gücünüzü de çalıştırır ve geliştirirsiniz.

Bu alıştırmaların, bedeninizle yaptığınız jimnastik egzersizlerinden hiçbir farkı yoktur. "Mnemonik Spor Salonu"nda ne kadar çok çalışırsanız, hafızanızın "kasları" ve yaratıcılığınız da o oranda gelişecektir.

Bu fikri biraz daha ileriye taşıyacak olursak, dehanızı geliştiren yeni bir formülü ortaya çıkarabiliriz: Hafızanızı geliştirmek için ne kadar Enerji harcarsanız Yaratıcılığınız da o kadar gelişecektir. Bunu yapabilmek için sonsuz bir kapasiteniz var. Diğer bir deyişle, enerji artı ve "içine" hafıza eşittir sonsuz yaratıcılık. Bu cümle aşağıdaki şekilde formül haline de getirilebilir:

$$E + H = Y^{\infty}$$

Hafızanıza enerji verdiğinizde sadece mükemmel şekilde anımsamakla kalmayıp aynı zamanda potansiyel sonsuz yaratıcılığınızı da geliştereceğinizi gösteren Yeni Zihin formülü.

SEM[3] Hafıza sistemi hem sonsuz hafızaya hem de yaratıcılığa doğru bir yolculuğa çıkmanızı sağlar.

Hafıza Sistemleri "Hokkabazlık" Değildir

Hafıza sistemlerinin inanılması zor biçimde etkili olduklarından ve insanların geçmiş yüzyıllarda beynin yeteneklerini küçümse-

me eğilimlerinden dolayı çoğu kişi bu sistemlerin bir şekilde "gerçekdışı" ya da "doğaya aykırı" olduğunu, bu yüzden de bir tür hile içerdiklerini düşünmektedir. Oysa, beynin fonksiyonları ve hafıza hakkındaki yeni bilgiler, bize gerçeğin bunun tam tersi olduğunu gösteriyor: Hafızamızın"normal" kullanma biçimimizin doğaya aykırı ve verimsiz olduğunu ve aslında Yunanlılar gibi ilk uygarlıkların beyin hakkındaki keşiflerinin hafızamızın sınırsız gücünü saklayan kasaların kilidini açmaya doğru atılan en uygun ve en *doğal* adımlar olduğunu...

Dünya Hafıza Şampiyonalarının son sekizinde bütün Büyük Hafıza Üstadları (ve özellikle de Dünya Hafıza Şampiyonları Dominic O'Brien ile Dr. Susan Whiting) mnemonikle ne kadar çok egzersiz yapılırsa normal ve doğal hafızanın o kadar gelişeceğini bir kez daha doğrulamışlardır.

Giderek Gelişen Sistemler

Hafıza teknikleri ile çalışan ilk uygulayıcılar, Temel Bağlantı Sistemi'nden çok daha ileri ve karmaşık sistemler geliştirilebileceğini ve bu yolla çok daha karmaşık verilerin ezberlenmesinin Gezegenlerin ezberlenmesi kadar kolay bir hale getirebileceğini görmüşlerdir.

Ve...

Bütün bu sistemlerin en başarılısı gelecek bölümde ayrıntılı biçimde anlatılan Ana Sistem'dir. Ana Sistem, SEM³'e iyice hâkim olabilmenin ilk ve en büyük adımıdır.

Ana Sistem 5

Önizleme

- Ana Sistem Şifresini Ezberlemek
- Tarihleri, Telefon Numaralarını, Kart ve Şifre Sayılarını Ezberlemek
- "Yüzlük" Ana Sistem
- Ana Sistemi Kendinize Uygun Hale Getirmek
- Tek Bir Sıçrayışta 100'den 10.000'e

Öğrenmek üzere olduğunuz gizli şifre, Profesör Clark'ın 38 yıl kadar önce el altından gösterdiği şifredir.

Artık, Profesör Clark'ın büyülenmiş gibi oturan üniversite birinci sınıf öğrencilerinin önünde sergilediği olağanüstü hafıza şölenini nasıl başardığını öğrenmeye başlayabilirsiniz. Bütün o spesifik bilgileri anımsayabilmek için Hafıza İlkelerini belirli bir düzen ve sıralama içinde uygulaması gerekiyordu. Bunu nasıl yaptı? Tabii ki Ana Sistem'le!

Ana Sistem, 17. yüzyılda Stanislaus Mink von Wennsshein tarafından geliştirilmiş bir gereçtir. Von Wennsshein'ın amacı sayıları harflere, harfleri de sayılara dönüştürebilecek bir sistem yaratmak, böylelikle de ezberleyenin sayıların herhangi bir şekilde bir araya gelmesinden kelimeler, harflerin herhangi bir şekilde bir araya gelmesinden de sayılar elde etmesini sağlamaktı.

18. yüzyılda bu sistem İngiliz doktor Richard Grey tarafından modifiye edilip geliştirildi.

Ana Sistem'in, sayıları harflere dönüştürmek için özel bir şifresi vardır ve bu şifre yapısı gereği kendinin de ezberlenmesine olanak tanıyacak şekilde tasarlanmıştır. Aşağıdaki tabloda bu şifre gösterilmektedir:

(Şifre, İngilizce harfler üzerinden oluşturulduğu için tercümesi mümkün olmadığından bu hususun dikkate alınması gerekmektedir. Ç.N.)

ÖZEL ŞİFRE

Sayılar	*Bağlantılı Harfler*
0	*s, z, yumuşak c*
1	*d, t, th*
2	*n*
3	*m*
4	*r*
5	*l*
6	*j, sh, yumuşak ch, dg, yumuşak g*
7	*k, sert g, sert c, sert ch, ng, qu*
8	*f, v*
9	*b, p*

a, e, i, o, u seslileriyle h, w ve y harflerinin kendilerine uygun rakamları olmadığı için bir süre sonra yaratacağınız Anahtar Hafıza Kelimeleri'nde "boşluk" olarak veya boşlukları doldurmak için kullanılır.

Sayılar bu belirli harfleri işaret etmektedirler çünkü bu harfler, aşağıdaki kutuda açıklandığı üzere, anımsanmaları özellikle kolay olanlardır. "Boş" harfler olmasının nedeni sizin "hafıza konumlu" kelimeleri kolaylıkla yapabilmenizi sağlamaktır.

Ana Sistem'in özel şifreleri, daha önce öğrenmiş olduğunuz Hafıza İlkeleri ve Teknikleri uygulanarak aşağıda açıklanan yöntemle neredeyse bir anda ezberlenebilir:

Ana Sistem Şifresini Ezberleme

0 ***s*** **veya z harfleri** ***"zero"*** **(sıfır) kelimesinin ilk sesi, o da son harfidir.**

1 ***d*** **ve** ***t*** **harfleri yukarıdan aşağı doğru bir vuruşla yazılırlar**

2 ***n*** **harfi yukarıdan aşağı doğru iki vuruşla yazılır**

3 m harfi yukarıdan aşağıya doğru üç vuruşla yazılır

4 ***r*** **harfi** ***"four"*** **(dört) kelimesinin son harfidir**

5 ***l*** **harfi Romen rakamlarındaki 50 olarak düşünülebileceği gibi parmakları açılmış bir elde işaret parmağı ile başparmağın oluşturduğu harf olarak da anımsanabilir**

6 ***j*** **harfi 6 rakamının aynadaki görüntüsüdür**

7 Büyük harf *K*'da üç tane 7 rakamı vardır

8 ***f*** **harfi el yazısıyla yazıldığında 8 rakamına benzer iki yuvarlağı vardır**

9 ***b*** **ve** ***p*** **harfleri 9 rakamının aynadaki görüntüsüdür**

Özel şifreyi bir kez söktükten sonra *her* sayıyı bir harfe, *her* harfi de bir sayıya tercüme etmeniz mümkündür.

Bunu, rakamları kendilerine uygun harflere dönüştürerek yaparsınız. Harfleri bir kez sıraya soktuktan sonra seslileri ve

rakam eşleşmeleri olmadığı için kullanılmayan h, w ve y harflerini kullanarak anlamlı kelimeler oluşturabilirsiniz.

Örneğin, yandaki tabloya baktığınızda 11 sayısıyla "dayı" kelimesinin oluşturulduğunu görebilirsiniz. Aynı şekilde 43 sayısı da r ve m harflerine karşılık gelmekte ve ram kelimesini oluşturmaktadır.

Sesli "dolguları" kullanarak derhal 43 sayısına geri çevrilebilen "ram" kelimesini yarattınız. Bu dolguları kullanırken her zaman e'den önce a'yı, i'den önce e'yi denemelisiniz ki eğer kelimeyi "kaybederseniz" "geri almanız" kolaylaşsın.

Benzer biçimde, 82 sayısı da f ve n harflerine karşılık gelmektedir. Yine sesli "dolgu"lardan yararlanarak hemen, 82 sayısına geri çevrilebilecek "vana" kelimesini bulabilirsiniz.

Tarihleri, Telefon Numaralarını, Kart ve Şifre Sayılarını Ezberleme

Ana Sistem'i kullanarak her sayıyı (telefon numaraları da dahil olmak üzere) veya her tarihi, gerekli olduğunda hatırlanması kolay, basit ve anlamlı kelimelere veya dizilimlere çevirebilirsiniz.

Eşit derecede önemli bir gerçek de şudur: Bu kitabın üzerine odaklandığı konu olan Ana Sistem, beynin, herhangi 100 maddeyi anımsamak istediğinizde bağlantı kurabileceğiniz 100 Anahtar Hafıza İmgesi oluşturmasına olanak sağlar. Ve bu 100 madde, birden 1000'e, 10.000'e ve sonsuza dek sıçrayabilir!

"Yüzlük" Ana Sistem

"Yüzlük" Ana Sistem 0'dan 99'a kadar sayılardan ve yanlarında, sizin Anahtar Hafıza Kelimeleriniz haline gelecek kelimelerden oluşur. Bu kelimeleri sayıların temsil ettiği harfleri kullanıp, şifresi çözüldüğünde tekrar sayı haline dönüşebilmeleri için aralarına bir ya da iki sesli harf yerleştirerek yaratırsınız. Hangi sesli harflerin işe yarayacağını anlamak için önce a'yı, sonra e'yi, sonra i'yi, sonra o'yu sonra u'yu ve sonra h ve y'yi deneyin. Neden? Çünkü stres altında olduğunuz için ya da başka bir nedenle Anahtar Hafıza Kelime'nizi anımsamayabilirsiniz. Eğer size yardımcı olacak, kolay ve alfabetik temele dayanan bir sisteminiz olursa kelimenizi geri almanız çok daha kolay olacaktır.

Temel 100, onluk gruplar halinde inceleyebilmeniz ve tüm sistemi oluşturan yapıyı görebilmeniz ve ezberlemenizi kolaylaştırması için matris şeklinde sunulmuştur.

Temel 100'ü ezberlerken zihin gözünüzle geriye, Özel Şifre'ye baktığınızdan ve Temel 100'ünüzde bulunan her kelimenin, kendi içinde mümkün olduğu kadar çok Hafıza İlkesi ve Tekniğini barındıran özellikle belirgin bir *görüntüsü* olduğundan emin olmalısınız.

Eğer, devamlı egzersizlerden sonra belirli bir kelimenin size zorluk çıkarttığını fark ederseniz ve eğer zihninizde sürekli olarak, aynı anahtar harfleri kullanan farklı bir kelime beliriyorsa kendi zihninizin daha kolay anımsayabildiği o kelimeyi kullanmakta serbestsiniz.

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
00	saha	dayı	ney	mayo	ray	la	jawa	kaya	fay	boya
10	diz	dadı/dede/ dut	don/ten	dam	tır	dal	diş	taka	tef	tüp
20	nasa	net	nane	nem	nar	nal	naaş	nikah	nova?	napa
30	masa	mide	mine	meme/ *mama/mum*	mor	mala	maaş	maki	mavi	map
40	rus	rota	rehin	ram	roro	rulo	ruj	rakı/roka	raf	rahip
50	lise	loto	lahana	lama	lira	lale	loş	leke	lav	lapa
60	jazz	*judo*	şan	şam	şair	jale	şiş	şok	şifa	şap
70	kasa	kot	kan	kama	kar	kale	kaş	kek	kafa	kupa
80	vazo	vadi	vana	füme	far	fal	fiş	fok	vefa	veba
90	boza	bot	pano	puma	para	pul	paşa	pak	puf	pipo

Not: Kodlama bölümünde 6 rakamına Ş harfi eklenmeli.

İlk On

Bu ödevi sizin için daha kolaylaştırmak amacıyla önce 1 ile 10 arasındaki sayılara yoğunlaşacağız. Daha sonra 10 kalemden oluşan bir alışveriş listeniz olduğunu ama bunu yazabilmek için kalem kâğıdınızın olmadığını varsayacağız (ki insanlar o kâğıdı koydukları yeri hiçbir zaman anımsayamadıkları için bu her durumda bir zaman kaybıdır).

Sonra listenizi düzden sırayla, tersten sırasıyla ve rasgele olmak üzere ezberleyebilmenizi sağlamak için mnemonik tekniklerle sağ ve sol korteksinizin becerilerini kullanacaksınız!

Farz edelim ki aşağıdaki listeyi ezberlemeniz gerekiyor:

1 Muz
2 Elma
3 Ayakkabı cilası
4 Diş macunu
5 Kahve kupası
6 Patates
7 Domates
8 Un
9 Ekmek
10 Portakal

Ana Sistemi ve gezegenleri ezberlerken kullandığınız Hafıza İlkeleri ve Tekniklerini kullanarak alışveriş listenizi aşağıdaki yöntemle ezberleyebilirsiniz:

1 **Dayı / Muz:** Kaytan bıyıklı dayınızın büyük bir muz bahçesi var. Siz onun en sevdiği yeğenisiniz. Gözü gibi baktığı, kimseleri sokmadığı bahçesinin en güzel ağacından ol-

gun bir muz koparıp size uzatıyor. Sadece size! Ayrıcalığınız yüreğinizi gururla dolduruyor. Muzu görüyor, alıyor, koklayıp tadıyorsunuz.

2 **Ney / Elma:** Sizi üflediği neyin yanık sesiyle büyüleyen neyzen içini çekerek sazını yanına bırakıyor. Artık bu aleme dönmenin vakti der gibi ayağa kalkıp büyük bir çanaktaki kırmızı ve yeşil elmalara uzanıyor. Yeşili kendisi alırken kırmızıyı size uzatıyor. Birbirinize dostça gülümserken elmalardan aynı anda birer ısırık alıyorsunuz. Sulu, leziz mi leziz, insanın iştahını, keyfini bir anda yerine getiren harika meyveler!

3 **Mayo / Ayakkabı cilası:** Kaytan bıyıklı dayınız, nasıl demeli, biraz kendine özgü bir tip. Bahçe içinde büyük bir evde yalnız başına oturuyor. Sıcak bastığında mayo ile dolaşıyor ama o zaman bile gıcır gıcır cilaladığı simsiyah ayakkabılarını ayağından çıkarmıyor! Evden içeri girdiğinizde onun kaytan bıyıklarından bile önce dikkatinizi çeken, işte o siyah pabuçlar! Onları günde üç kez cilalıyor! *Sahneyi çok net biçimde gözünüzün önüne getirin.* Deriyi ve cilayı koklayın. Fırçanın ayakkabının üzerindeki hareketinin çıkardığı sesi duyun.

Kendi abartılı imgelerinizi ne kadar geliştirebilirseniz o kadar iyidir; çünkü kişisel çağrışımlarınız hemen her zaman başkalarının verdiklerinden veya önerdiklerinden daha kolay anımsanabilir. Bu yüzden alışveriş listesinde kalan yedi madde için de Hafıza İlkelerini uygulayın ve şüphe duyduğunuz her zaman biraz daha duyarlık ve biraz daha hayal gücü eklediğinizden emin olun. Hafıza İlkelerini listenin ezberlenmesine uyarladıktan sonra kendinizi test edin veya birinden sizi test etmesini rica edin.

Bir maddeyi atladığınızda ona geri dönün, zayıflığın nerede olduğunu bulmaya çalışın ve çağrışımlarınızı güçlendirin.

Bu 10 maddenin tamamını bitirdiğinizde gezegenleri ezberlemek için kullandığınız temel Bağlantı Sistemi'nden ilk Büyük Kanca Sistemi'ne ilerlemiş olacaksınız. Kanca Sistemleri de Ana Sistem gibi, anımsamak istediğiniz şeyleri iliştirdiğiniz özel, kalıcı ve standart Anahtar Hafıza İmgeleri kullanırlar; aynen ilk 10 maddede yapmış olduğunuz gibi.

Sadece ne kadar başarılı olduğunuzu görebilmek için sayfa 47'deki Ana Sistem tablosuna da sayfa 48'deki alışveriş listesine de hiç bakmadan Ana Sistem'in ilk 10 kelimesini ve onlarla birlikte ezberlediğiniz alışveriş maddelerini yazın.

Ana Sistemi Kendinize Uygun Hale Getirmek

Gelecek iki ya da üç gün boyunca, Anahtar Hafıza İmgelerinizi rafine ederek, hızınızı arttırarak ve ezberlerken Hafıza İlkeleri ve Teknikleri ile birlikte tüm kortikal becerilerinizi kullandığınızdan emin olarak Ana Sistem'le oynayın. Bu sistem size, adınız, adresiniz ve telefon numaranız kadar doğal gelmelidir. Sistemin belirli ileri uygulamaları için *Aklını Kullan* adlı kitaba bkz. Bu kitabın geri kalanı, Ana Sistemi, sizin 100 Anahtar Hafıza İmgesinden 10.000'e sıçramanıza yardım etmek ve size nihai "Hafıza Spor Salonu"nu kazandırmak için kullanıyor.

Tek Bir Sıçramayla 100'den 10.000'e

Temel Yüz'ü iyice oturttuktan sonra, kendisini anımsamaya ve 10.000'lik hafıza sistemine geçmeye yardım eden bir başka sistemi kullanmak artık mümkündür: Kendini Geliştiren Üstad Hafıza Matrisi. (SEM^3).

SEM^3, sadece bu kitaptaki tüm bilgileri değil, aynı zamanda sizin için önemli olabilecek *herhangi bir* listeyi ezberlemenizi de sağlayacaktır. Universal Personal Organiser (UPO) (Genel Kişisel Düzenleyici-Buzan Organizasyonu'ndan elde edilebilir. Bkz. sf.259) günlük sistemini kullananlar, SEM^3, eğer isterseniz, hayatınızın sadece her yılında olan önemli olayları değil, *her gününde* olanları da anımsamanıza yardımcı olacaktır!

Gelecek bölüm sizin bunu yapabileceğinizi ispatlıyor, Kendini Geliştiren Üstad Hafıza Matrisinin detaylarını açıklıyor ve size onu nasıl kullanacağınızı ve uygulayacağınızı gösteriyor.

Kendini-geliştiren Temel Hafıza Matrisi (SEM^3): Toplam Öğrenme Hafıza Tekniği

6

Önizleme

- Deneysel kanıt
- Büyük Ezberciler
- Kendini Geliştiren Üstad Hafıza Matrisi (SEM^3)

10.000 maddeyi ezberlemek için bir sistem geliştirmeden önce beynin bu tür bir matrisi kullanıp kullanamayacağını bulmak önemlidir. Araştırmalar da tarih de insan beyninin bunu kolaylıkla kullanabileceğini gösteriyor.

Deneysel kanıt

1970 yılında, Ralph N. Haber, *Scientific American*'da şu deneyi yayımladı: Deneklere on saniyede bir tane olmak üzere 2560 slayt gösterildi. Toplamda yedi saat süren bu gösterim seansı birkaç güne bölündü ve son gün son slaytın gösteriminden bir

saat sonra denekler tanıma testine tabi tutuldular. Deneklere bu kez 280 çift slayt gösterildi; bunlardan bir teki deneklerin daha önce gördükleri arasında vardı, diğer teki ise hiç görmedikleri bir seridendi. Bu kadar uzun süren bir gösterimden sonra bile ortalama doğru tanıma oranının yüzde 85-95 arasında olduğu görüldü.

İkinci deney, sunum hızının on kat arttırılmış haliyle yapıldı ki bu durumda her görüntü ancak bir saniye süresince gösterilebiliyordu. Ve sonuçlar aynıydı.

Üçüncü deneyde gösterim hızı bir öncekiyle aynı kaldı ama resimler ters görüntü ile sunuldu ve yine aynı yüksek oranlı sonuçlar alındı.

Haber bunu şöyle yorumluyordu: "Resimli uyarıcılarla yapılan bu deneyler, *resimlerin aslında mükemmelen tanındığını* gösteriyor. 2500 yerine 25.000 resim de kullansaydık sonuçlar büyük ihtimalle aynı olacaktı."

Bundan sonra yapılan bir başka deney de *Canadian Journal of Psychology*'de R. S. Nickerson tarafından yayımlandı. Bu deneyde, deneklere saniyede bir resim gösterilmiş, toplam 600 resim kullanılmış ve sunumdan hemen sonra hatırlamaları istenmişti. Doğru tanıma oranı yüzde 98'di.

Bu araştırmayı genişleten Nickerson, daha sonra deneklere 10.000 resim gösterdi ve bu resimlerin canlı olmalarına dikkat etti (Mnemonik İlkeleri uyguladı). Denekler canlı resimlerin 10.000'inden 9996'sını anımsadılar! Deneyi yapanlar tarafından bu sonuçlar üzerinden bir tahmin yürütüldüğünde, eğer deneklere 10.000 yerine 1 milyon resim gösterilseydi o zaman da 986.300'ünü anımsayacakları ortaya çıkarıldı.

Sonuç olarak: "Uygun koşullarda ölçüm yapıldığında resimler için tanıma hafızası kapasitesi neredeyse sınırsızdır." Lionel Standing'in *Quarterly Journal of Experimental Psychology*'de ya-

yımladığı "10.000 Resmi öğrenmek" başlıklı makalesinde vardığı sonuç buydu.

Bu kanıtla birlikte, Kendini Geliştiren Üstad Hafıza Matrisi'nin, Hafıza İlkeleri ile birlikte kullanıldığında beyin tarafından kolaylıkla idare edilebildiği de açıkça ortaya çıkmış oluyor. Büyük ezbercilerden gelen kanıtlar da bunu doğrular nitelikte.

Büyük Ezberciler

Büyük ezbercilerin beyinleri de herkesinki gibidir. Sadece onlar beyinlerini daha etkili biçimde kullanırlar. Aşağıdakilerden kendi favorilerinizi seçin ve onları rol modelleriniz olarak belirleyin. Bu sizin, öğretmenler ve rehberlerden oluşan entelektüel zihin üstadları iç grubunuzu oluşturmanızdaki ilk adım olacaktır.

1 **Antonio di Marco Magliabechi:** Tüm kitapları okuyup tek bir kelimesini ya da imla işaretini atlamadan ezberleyebiliyordu. En sonunda Toskana Dük'ünün tüm kütüphanesini ezberledi.
2 **Prof. A.C. Aitken:** Edinburgh Üniversitesi'nde matematik profesörü. Pi sayısının ilk 1000 ondalık basamağını rahatlıkla anımsayabiliyor, hem de ileriye ve geriye doğru!
3 Amerikalı, **Daniel McCartney:** 19. yüzyılda yaşadı. 54 yaşındayken bebekliğinden bu yana olan hayatının her gününde ne yaptığını anımsayabiliyordu. Söz konusu günün tarihini, gün içindeki hava durumunu, sabah kahvaltısı, öğle ve akşam yemeklerinde ne yediğini anımsayabiliyordu.
4 **Christian Friedrich Heinecken:** 10 aylıkken konuşuyor ve kendisine söylenen her kelimeyi tekrar edebiliyordu. 3 yaşına geldiğinde dünya tarihinin ve coğrafyasının büyük bir bölümünü ezberlemiş, Latince ve Fransızca öğrenmişti.
5 **Paul Charles Morphy:** Şampiyonluk kariyeri boyunca yaptığı her maçtaki – gözleri bağlıyken yaptıkları dahil-

her hamleyi anımsayabilen bir satranç şampiyonuydu. İddiasının en önemli kanıtları, yaklaşık 400 oyununun, oynandıktan *uzun* bir süre sonra kendisi tarafından anlatıldığı için korunabilmiş olmasının yanı sıra rakiplerinin ve maç sırasında orada bulunan hakemlerin de söylediklerini doğrulamasıydı.

6 **Themistocles:** Atina'da yaşayan 20.000 kişinin ismini ezbere biliyordu.

7 **Xerxes:** Ordularındaki 100.000 askerin isimlerini teker teker hatırlaması ile tanınmıştı.

8 **Kardinal Messofanti:** 19. yüzyıl dilbilimcisi. 70-80 dildeki kelimeleri ezberlemeyi başarmıştı. Bu dillerin arasında Latince, Yunanca, Arapça, İspanyolca, Fransızca, Almanca, İsveççe, Portekizce, İngilizce, Hollandaca, Danimarkaca, Rusça, Lehçe, Romence, Sırpça, Macarca, Türkçe, İrlanda ve Gal dilleri, Arnavutça, Sanskritçe, Acemce, Gürcüce, Ermenice, İbranice, Çince, Antik Mısır dili, Etiyopyaca ve Habeşçe de vardı.

9 **Shass Polakları:** Polonya Yahudileri *Talmud*'un 12 cildinin her birinde hangi kelimenin sayfanın neresinde olduğunu anımsayabiliyorlardı.

10 **Uzun dini kitaplar:** *Talmud* ve eski Hindistan'ın ondan bile uzun olan *Vedalar* adlı kitabı nesilden nesle sadece hafızadan aktarılmıştı.

11 **Dr. Susan Whiting:** Dünya kadınlar Hafıza Şampiyonu. SEM³ yöntemini kullanarak (bkz. sayfa 11) 5000'den fazla veri ezberledi.

12 **Dominic O'Brien:** Altı kez Dünya Hafıza Şampiyonu, hafıza alanında sayısız dünya rekorunu elinde tutuyor. Bunlar arasında 33.8 saniyede bir deste iskambil kartını ezberleme, bir saatte 18 deste iskambil kâğıdını ezberleme, 30 dakikadan az bir sürede 2000'den fazla iki haneli sayı ezberleme gibi rekorlar bulunuyor.

Binler		0-991	100-199	200-299	300-399	400-499	500-599	600-699	700-799	800-899	900-999
100-999	Görüş		Dinozor	Nal	Mor menekşe	Resim	Lamba	Şimşek	Kilise	Fişek	Bomba
1000-1999	Ses	Ssss	Davul	Ney	Miyav	Radyo	La	Şşt	Kişneme	Fren	Piyano
2000-2999	Koku	Soğan	Deniz Yosunu	Nane	Muskat	Rezene	Leylak	Şalgam	Koku	Fesleğen	Pide
3000-3999	Tat	Sarmısak	Domates	Nektar	Muz	Reçel	Limon	Şerbet	Karpuz	Fava	Pekmez
4000-4999	Dokunuş	Sabun Köpüğü	Tül	Nemli	Mum	Reçine	Lav	Jöle	Kadife	fare	Pire
5000-5999	Duyum (his)	Sokulma	Dans	Naz	Metal	Rahatlama	Latif	şefkat	Kucaklama	varmak	Barış
6000-6999	Hayvanlar	Zürafa	Tavşan	Nil timsahı	Maymun	Rakun	Levrek	Jaguar	Köpek	Fil	Babun
7000-7999	Kuşlar	Saksağan	Tavuk	Nar bülbülü	Martı	Ren geyiği	Leylek	Çalıkuşu	Kırlangıç	Flamingo	Bülbül
8000-8999	Gökkuşağı	Kırmızı	Turuncu	Sarı	Yeşil	Mavi	Çivit mavi	Mor	Siyah	Gri	beyaz
9000-9999	Güneş Sistemi	Güneş	Merkür	Venüs	Dünya	Mars	Jüpiter	Satürn	uranüs	Neptün	Pluton

Kendini Geliştiren Üstad Hafıza Matrisi (SEM^3)

Kendini Geliştiren Üstad Hafıza Matrisi aynı Hafıza İlkelerini kullanarak, tahayyül hızınıza bağlı olarak 100'den 10.000'e kadar kalemi anımsayabilmenizi sağlar.

Ana Sistem'den Temel 100'ü kullanarak bu sistemi 10'la çarpabilir ve 1000'lik bir sisteme sahip olabilir; onu da 10'la çarparak 10.000'lik bir sistem elde edebilirsiniz.

1000'lik (0-999) bir liste yaratabilmek için, görsel duyularınızın farklı yönlerini tekrar eden Temel 100'ü kullanırsınız.

10.000'lik sistemi yaratabilmek için de çoğul şekillerde, görme, duyma, tat alma, dokunma, koklama ve hissetme duyularınızı birleştirerek ve fiziksel dünyanın temel verilerini kullanarak yine Temel 100'ü esas alırsınız.

Bu tür unsurlar kullanarak bir sistem yaratarak aynı zamanda beyninizin hafıza becerilerinizi besleyen tüm yönlerini de kullanmış olursunuz. Sadece istediğiniz her listeyi ezberlemenizi sağlamakla kalmayacak, aynı zamanda "Zihin Kası"nızın her yönüyle gelişmesi için zihinsel çalışmalara olanak tanırken aynı anda sonsuz oyunlar oynamanıza fırsat yaratacak devasa bir zihinsel spor salonu oluşturursunuz. Kendini Geliştiren Üstad Hafıza Matrisinizi aşağıda gösterilen şekilde kurabilirsiniz:

100-999	Görüş
1000-1999	Ses
2000-2999	Koku
3000-3999	Tat
4000-4999	Dokunma
5000-5999	Duyum
6000-6999	Hayvanlar
7000-7999	Kuşlar
8000-8999	Gökkuşağı
9000-9999	Güneş Sistemi

100'den 999'a kadar olan sayılarda **GÖRÜŞ'ü** kullanırsınız; diğer bir deyişle Anahtar Hafıza Görüntüsü olarak anımsamak istediğiniz imgeyi *görmeye* yoğunlaşırsınız. 1000'den 1999'a kadar her imgeyi *duymaya* odaklanır, **SES'i** kullanırsınız. 2000'den 2999'a kadar **KOKU'yu** kullanır ve hafızanızı bu duyuya yoğunlaştırırsınız. Ve bu liste her binlik dilimde, sırasıyla **TAT, DOKUNMA, DUYUM, HAYVANLAR, KUŞLAR, GÖKKUŞAĞININ RENKLERİ** ve **GÜNEŞ SİSTEMİ** ile sürüp gider.

Her binlik dilimin ayrı ayrı her 100'lük bölümünde farklı bir Görüş'e, farklı bir Ses'e, farklı bir Koku'ya vb. sahip olursunuz. Şöyle ki, sayfa 56'daki matris tablosuna bakacak olursak 100'den 999'a kadar olan dilimler içindeki 100'lük bölümlerin Dinozor, Nal, Mor menekşe, Resim, Lamba, Şimşek, Kilise, Fişek, Bomba olduğunu göreceksiniz.

Örneğin 0-99'u kendi Temel 100'lük Matrisiniz olarak tutar ve sizi 100'den 999'a kadar götürecek dokuz Görüntü-İmge'yi kullanacak olursanız aşağıdakileri yapacaksınız demektir:

> 101, yeni bir günün başlangıcında başı, ufuk çizgisinden güneşle birlikte yükselen çok büyük bir dinozor olabilir. 140, aynı dinozorun başını çektiği inanılmaz gürültülü, çok büyük ve ilginç bir dinozor ırkının temsilcisi olabilir. 101. ve 140. maddelerde neyi hatırlamak istiyorsanız oralara, Temel Hafıza Prensiplerini kullanan SEM[3] imgelerini yerleştirmelisiniz.

İlk 1000'lik dilimde ilerlerken her şey sinestezi unsurlarınıza, Görüşe bağlıdır, 700'den 799'a kadar bütün maddeler temel şifre maddeleri olarak kalacaktır ama bu örnekte sizin kendi Kilise imajınıza bağlıdır. 706, dimdik çatılı küçük bir köy kilisesi olabilirken, 795, kiliseden camiye, sonra da müzeye dönüştürül-

müş Ayasofya olabilir. Tekrar edecek olursak, bu imgelere tutturmak istediğiniz her madde Hafıza İlkelerini kullanmaya da tutturulmuş olacaktır.

Benzer şekilde 3000-3999 arasındaki her 100'lük bölüm Temel 100'e tutturulmuş bir Tat imgesi olacaktır. Buradaki örnekte bunlar Sarmısak, Domates, Nektar, Muz, Reçel, Limon, Şerbet, Karpuz, Fava, Pekmezdir. SEM^3'ü daha kolay tanımlamanızı ve ezberlemenizi sağlamak için ... sayfada 100'lük bölümlere ayrılmış bir matris bulunmaktadır.

0'dan 9999'a kadar herhangi bir sayıya ulaşmak için "Kendini Geliştiren Üstad Hafıza Matrisi'ni Nasıl Kullanacaksınız?" başlıklı bölümde tarif edilen basit zihinsel işlemi kullanacaksınız. (Sayfa 61)

İmgelerinizi, zihinsel bir egzersiz ve beyin eğitimi olmanın yanı sıra bir oyun oynar gibi yaratırken, her farklı duyuma ait Anahtar Hafıza İmgelerinizde o duyumu vurguladığınızdan emin olmalısınız. Örneğin 4143'te, dokunuşta tül ve ram (boyun eğen) kelimeleri, birleştirilmiştir, ancak burada sizin ana hafıza gereciniz, esintide dalgalanan incecik tülün dokunuşunu, o tülün ardında kocası için hayatını vermeye hazır gencecik Uzakdoğulu gelinden yükselen lavanta kokusunu *hissetmektir.*

Kendini Geliştiren Üstad Hafıza Matrisini kullanarak, sadece 10.000 maddeyi Haber ve Nickerson'un deneklerinin rahatlığı içinde ezberlemenizi sağlayacak bir sistem geliştirmekle kalmaz, aynı zamanda size hayatınızın diğer cephelerinde de pozitif etki yapacak duyumsal alanlarınızın her birini eğitmiş olursunuz. Bu, sağlığınız üzerinde de olumlu bir etki yaratacaktır. Zayıf bir bellek ve bu zaafı izleyen hayalkırıklığı ve öfke, çoğu zaman bir stres ve hastalık kaynağıdır ve bu da giderek daha kötüleşen bir hafızaya neden olabilmektedir. SEM^3'ü kullanarak bu kısırdöngüyü kırabilirsiniz.

Hafıza Teknikleri üzerinde daha çok çalışarak pek çok bakımdan daha olumlu bir döngüye girebilir, genel hafıza düzeyinizi geliştirebilir, hafıza matrisinizdeki bilgi listenize daha çok bilgi ekleyebilir, otomatik öğrenme olasılığınızı arttırabilirsiniz. Üstelik tüm bunları yaparken *bütün* zihinsel bilgi ve becerilerinizi de kendiliğinden geliştirmiş olursunuz.

Gelecek bölümlerde Gezegenler gibi hayatınızın bir yerlerinde öğrendiğiniz ama unuttuğunuz pek çok temel hafıza listesinin çerçeveleri çizilecektir. Bu listeler bir kez öğrenildiklerinde beyninizin bilgelik yolculuğunu, tıpkı büyük dahilerin kolaylığı ve rahatlığı ile sürdürebilmesini sağlayacak dev bir mekanizma tesis edeceklerdir.

Bu süper listeler şunlardır:

8 Sanatçılar
9 Besteciler
10 Yazarlar
11 Dahiler
12 Shakespeare
13 Kelimeler
14 Diller
15 Ülkeler/Başkentler
16 İngiltere'nin Kral ve Kraliçeleri
17 İnsan Bedeninin Kas Sistemi
18 Elementler
19 Güneş Sistemi
20 Hayatınızı Ezberlemek

Bu listelerle ilgili önerim şudur: Ezberlemek istediğiniz birini seçin, SEM^3'ünüzü seçtiğiniz konuya göre uygun biçimde düzenleyin ve anımsama egzersizlerine başlayın. Her adımda Hafıza İlkelerini ve Tekniklerini uygulayın.

ANA SİSTEM–100 TEMEL

46 sayısını bulmak için
1) Soldaki sütundan 40'a İNİN
2) Sağa doğru 6'ya İLERLEYİN
NOT: Tüm 40'lı sayılar R ile başlıyor
6 ş
46 için Ra GE (öfke)

ONLAR	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0-9							↓			
10-19										
20-21										
30-39							↓			
40-49	→			→	→		→	X		
50-59										
60-69										
70-79										
80-89										
90-99										

Başka bir örnek
85 için kelimeyi bulun
1) Onlar sütunundan 80'e gelin
2) 0-9 sırasından 5'e gelin
NOT: 8 için F harf
5 için L harf
"Uyan" ilk sesli harf "a"
Kelime FaLL (düşüş)

SEM^3 100-9999

6374 sayısını bulmak için
1) Binler sütununda 6000'e İNİN
2) 0-9 yüzler satırında 300-399'a İLERLEYİN
3) Temel 100 MATRİSİNİ kullanın
Onlar sütununda 70'e İNİN
0-9 satırında 4'e İLERLEYİN

BİNLER	0-90	100's	200's	300's	400's	500's	600's	700's	800's	900's
100-999				↓						
1000-1999										
2000-2999										
3000-3999				↓						
4000-4999										
5000-5999										
6000-6999	→	→	→	X						
7000-7999										
8000-8999										
9000-9999										

Yani 6000-HAYVANLAR: 300-MAYMUN: 74-ARABA
Hafıza kancalarınız "küçük bir spor arabayı elinde buruşturan kocaman bir maymun" olabilir.
2351 için?
2000-KOKU: 300-NANE: 51 delikanlı
Nane kokan delikanlı
veya 5800-uçan testere

Uygulama ve kurallar için bkz. sf. 46-51

SEM3
BÖLÜM 6
GİRİŞ BÖLÜMLERİ 1-5
HAFIZA
İŞLER
DAHA
SİSTEM
HAYATI
ANIMSAMAK
HAYATINIZ
HATIRLAYACAĞINIZ
ŞEYLER
VE
ONU NASIL
HAFIZANIZA HÜKMEDİN
KANIT
HAFIZA
basit
ve
etkili
bağlamı
sistemi
görüntü
ses
koku
tat
dokunma
duyumsama
FUNES
MEMORIOUS

ÇOK YÖNLÜ BİLGİ PLANLARI
HAFIZAYA ALMAK
SİZİN
YAŞAM
Bölü 20
GÜNEŞ SİSTEMİ
Bölü 19
ELEMENTLER
Bölü 18
x 105
İNSAN BEDENİNİN KAS YAPISI
Bölü 17
İNGİLİZLERE KRALİÇELER
Bölü 16
KRALLAR
ÜLKE BAŞKENTLERİ
Bölü 15
DİNLER
Bölü 14
100 Kelime
İngilizce
Fransızca
Almanca
İspanyolca
İtalyanca
Çince
Japonca
KELİME DAĞARCIĞI
Bölü 13
SHAKESPEARE
Bölü 12
Cümleler
Sonuçlar
KÖKLER
DAHİLER
Bölü 11
YAZARLAR
Bölü 10
BESTECİLER
Bölü 9
SANATÇILAR
Bölü 8
SEM OKULU
ÜNLÜ ESERLERİ
BK NOTLARI
20 TOP
matematikçi
Fizikçi
dış gezegen
Şemileri
Psikoloji
Lejyonlar
coğrafya
Tektonik
siyaset
Astronom
Astronomi

Süper listelerinizin yapımı ve düzenlenmesi için sayfa 13'deki "Önerilen SEM^3 Konumları" bölümüne bakın. Şu andan itibaren size yararlı olabileceğini düşündüğünüz başka listeler için daha gelişmiş hafıza matrisleri geliştirmeniz ve her yıl bunlardan en az birini ezberleme alışkanlığı edinmeniz çok faydalı olacaktır.

Matrisin kendisini hatırlamada her bir Anahtar sözcüğü anımsamak için Temel 100 kullanılmıştır.

Yola iyi bir başlangıçla çıkmanız için bu kitaptaki listelerden en az ikisini seçmeniz önerilir. Bu, beyninizi yeterli miktarda düzenli veriyle doldurarak otomatik büyüme yolunda "hafıza motoru"nuzu çalıştırmanızı sağlayacaktır. *(Bkz. sayfa 13'deki not)*

Gelecek bölüm, olağanüstü hafıza becerilerinizi daha da geliştirme işine girişmeden önce sahip olduğunuz bilgilerle uygulamalarınız arasında bir köprü görevi yapacaktır. Bu bölümde, mükemmel bir hafızaya sahip birinin öyküsü anlatılmaktadır. Okurken, Hafıza İlkeleri ve Tekniklerinin uygulanıp uygulanmadığını kontrol edin ve ana karakterin, beyninin kaçta kaçını kullandığını tahmin edin!

Bölümü okuduktan sonra SEM^3'ü kullanarak kendi hafıza geliştirme programınızı yapın ve başlayın!

7

Bir Hayatı Anımsamak: Funes ve Sonsuz Bellek

Eleştirmenler hâlâ, Jorge Luis Borges tarafından yazılan aşağıdaki hikâyenin, hayal gücünün parlak bir eseri, bir kurgu mu yoksa gerçek mi olduğuna karar vermeye çalışıyorlar. Buraya kadar okuduklarınız ışığında kendi kararınızı verin. Bu mümkün olabilir mi? Funes diye biri var oldu mu? Hikâye gerçek mi?

Funes ve Sonsuz Bellek

Onu anımsıyorum, (Bu fiili kullanmaya pek de hakkım yok aslında; bu dünyada onu kullanmaya hakkı olan tek adam vardı, o da öldü), elinde koyu renkli bir saat çiçeği ile, böyle bir çiçeğe tüm hayatları boyunca şafak vaktinden günbatımına kadar bakabilecekleri halde daha önce hiçbir insanın bakmadığı gibi bakarken anımsıyorum. Sigarasının arkasındaki Kızılderililere benzer hareketsiz yüzü ve garip mesafesi ile anımsıyorum. Deri işleyebilen bir göçebenin güçlü, uzun parmaklarını anımsıyorum. Bu ellerin yanında, Banda Oriental'in* kollarının doğduğu yerde içinde mate çayı yapılan bir tekne anımsıyorum. Evin penceresinde sarı renkli hasırdan yapılma bir minder ve arkasında da bulanık bir bataklık manzarası anımsıyorum. Sesini bugünkü gibi anımsıyorum;

* Uruguay Nehri'nin Doğu Yakası; şimdi Doğu Uruguay Cumhuriyeti.

Doğu Yakası'ndaki o yaşlı adamın genizden gelen düşünceli ve kızgın sesini anımsıyorum; onu sonuncusu 1887'de olmak üzere sadece üç kez görmüştüm...

Onu tanıyan herkesin, hakkında bir şeyler yazması bana çok isabetli bir fikir gibi görünüyor; benimki bunların arasındaki belki de en kısa ve şüphesiz en zayıf tanıklık olacak ve en tarafsızı olacağına da söz veremem. Ama Arjantinli olduğum gerçeği, abartılı bir heyecana kapılmamı engelleyecek –Konu Uruguaylılıksa Uruguay'da zorunlu bir biçim.

Yazar, dolandırıcı, Buenos Airesli: Funes bu hakaretamiz tabirleri kullanmamıştı ama ben, onun için bu talihsiz sınıflandırmaları temsil ettiğimin yeterince farkındaydım. Pedro Leandlo Ipuche, Funes'in süpermenin öncüsü, "bölgesel ve vahşi bir Zarathustra" olduğunu yazmıştı; bundan hiç şüphe duymuyordum ama onun aynı zamanda Fray Bentos kasabasından gelen ve iflâh olmaz sınırları olan bir kırsal kesim insanı olduğu da akıldan çıkarılmamalıydı.

Funes'e ilişkin ilk anılarım hayli netti, onu '84 yılının Şubat ya da Mart'ında bir akşam saatinde görmüştüm. O yıl, babam beni, yaz tatilini geçirmem için Fray Bentos'a götürmüştü. Kuzenim Bernardo Haedo ile San Fransisco'daki çiftlikten dönüyordum. Atlarımızın sırtında şarkı söyleyerek geri geliyorduk; ve neşemin tek sebebi at biniyor olmam değildi. Bunaltıcı derecede sıcak geçen bir günden sonra gökyüzü taş grisi bir fırtına bulutu ile örtüldü. Bulut, güneyden esen bir rüzgârla gelmişti. Ağaçlar çılgınlar gibi bir sağa bir sola sallanıp duruyorlardı. Ve ben de esaslı bir sağanağa yakalanacağımıza dair bir endişe (gizli bir umut) içindeydim. Fırtına ile bir tür yarışa girmiştik. İki çok yüksek kenarlı patikanın arasında açılmış dar bir geçitteydik. Birdenbire her yer karardı, şimdi yukarıdan hızlı ve neredeyse esrarlı ayak sesleri duyuyordum; gözlerimi yukarı kaldırdım; çatlak ve dar keçiyolu boyunca boyunca, sanki kırık dökük, dar bir duvarın üstündeymişcesine koşan bir çocuk gördüm. Paçalarında daralan şalvar pantalonu, kenevirden sandaletleri anımsıyorum; artık kapkara kesilmiş gökyüzünün önünde, sert çehresindeki sigarayı anımsıyorum. Bernardo beklenmedik şekilde ona seslenmişti: "Ireneo, saat kaç?" Ireneo, hiçbir yere bakmadan ve hiç tereddüt etmeden cevap verdi: "On dakika içinde sekiz olacak, Bernardo Juan Francisco çocuk." Sesi keskin ve alaycıydı.

O kadar dalgındım ki yukarıda yazdığım bu diyalog, sanırım bir tür yöresel gurur ve diğerinin cevabı karşısında kendisini gösterme arzusu ile harekete geçen kuzenim onu tekrarlamasaydı dikkatimi bile çekmeyecekti.

Bana, yukarıdaki geçitte duran oğlanın, insanlardan uzak durması ve her zaman saati doğru tahmin etmesi gibi egzantrikliklerivle tanınan Ireneo Funes olduğunu anlattı. Ireneo'nun, kasabada ütücülük yapan Maria Clementine Funes'in oğlu olduğunu, babasının da bazılarına göre O'Connor adında bir İngiliz doktor, kimilerine göre ise El Salto eyaletinden bir at hırsızı olduğunu ekledi. Ireneo annesiyle birlikte, Laurel'lerin kır evinin bitişiğinde yaşıyordu.

'85 ve '86 yıllarının yaz ayları Montevideo kentinde geçirdik. '87'de Fray Bentos'a geri döndük. Doğal olarak tüm eski tanıdıklarımı ve en son da "Kronometre Funes"i sordum. Bana, San Francisco'daki çiftlikte, vahşi bir atın onu sırtından attığını, bu yüzden de kötürüm kaldığını anlattılar. Bu haberin içimde uyandırdığı sihirli tedirginliğin etkisini hâlâ anımsıyorum: Onu sadece bir kez, atların tepesinde San Francisco'dan dönerken görmüştüm, yüksekte duruyordu. Olay, kuzenim Bernardo'nun dudaklarından dökülürken kulağa geçmişten gelen unsurlarla süslenmiş bir rüya gibi geliyordu. Bana, Ireneo'nun kulübesinden hiç çıkmadığını ve gözlerini sürekli olarak arka bahçedeki incir ağacına ya da bir örümceğe diktiğini anlattılar. Günbatımında pencerenin önüne getirilmesine izin veriyordu. Gururu öyle bir boyuta ulaşmıştı ki başına gelen bu felaketten memnunmuş gibi yapıyordu. ... Onu iki kere, ebedi hapishanesine gayet uygun düşen demir kapının arkasında gördüm: Birinde gözleri kapalı biçimde hareketsiz duruyordu, diğerinde de yine hareketsizdi, ancak bu kez lavantalı bir pamuğun tatlı kokusuyla kendinden geçmişti.

Tam o sıralarda biraz da gösteriş olsun diye düzenli olarak Latince çalışmaya başlamıştım. Valizimde Bir Latince uzmanı olarak benim en mütevazı yeteneklerimi bile katbekat aşan (hâlâ da aşmakta olan) Lhomond'un *De viris illustribus*'u, Quicherat'ın *Thesaurus*'u, *Sezar Yorumları* ile Plinius'un *Historia Naturalis'inin* tek sayılı bir cildi vardı. Küçük bir kasabada her şey çok çabuk yayılıyordu: Kasabanın eteklerindeki küçük çiftliğinde oturan Ireneo'nun bu alışılmışın dışındaki kitapların gelişinden haberdar olması çok uzun sürmemişti. Bana gönderdiği resmi ve tumturaklı mektubunda, maalesef kısa sürmüş karşılaşmamıza da, "84 yılının Şubat ayının yedinci gününde" diyerek değiniyor, aynı yıl içinde kaybettiğim amcam Don Gregorio Haedo'nun şerefli hizmetlerini anıyor, ciltlerden herhangi birini ödünç almak istediğini yazıyordu. Bir ricası daha vardı: "Latinceyi henüz çok iyi bilmediğinden metni daha iyi anlayabilmesi için" bir söz-

lükle birlikte göndermemi istiyor, kitapları çok kısa bir süre içinde ona teslim ettiğim günkü gibi iade edeceğine söz veriyordu. Mektup mükemmeldi, çok iyi kurgulanmıştı. İmlası, Andres Bello tarafından kullanılan stildeydi: *y*'ler için *i*, *g*'ler için *j*. Başta birinin benimle dalga geçtiğini düşündüm. Kuzenlerim beni öyle olmadığına ikna ettiler; bu Ireneo'nun tarzıydı. Zor bir dil olan Latincenin bir sözlükten başka hiçbir araç gerektirmemesi fikrini, arsızlığa mı cehalete mi yoksa aptallığa mı yormam gerektiğini bilmiyordum; tamamiyle uyanması için ona Pliny'yi ve Quicherat'nın *Gradus ad Parnassum*'unu gönderdim.

14 Şubat'ta Buenos Aires'ten hemen geri dönmemi gerektiren bir telgraf aldım. Babamın durumu çok kötüydü. Tanrı beni affetsin, acil bir telgrafın alıcısı olmanın prestiji, tüm Fray Bentoslulara, haberlerin olumsuz biçimiyle olumlu belirteç arasındaki tezatı işaret etme arzusu, erkeksi bir metanetle duygularımı saklarken üzüntümü teatral biçimde ifade etmenin cazibesi birleştiğinde hiç kuşku yok ki olası ızdırabımı dağıtmıştı. Valizimi toplarken *Gradus*'un ve *Historia Naturalis*'in eksik olduğunu fark ettim. Ertesi günün sabahı *Saturn* de demir almıştı; o gece, yemekten sonra Funes'in evine doğru yola çıktım. Dışarıda, gecenin de gündüzden daha az kasvetli olmadığını gördüğümde biraz şaşırdım.

Ireneo'nun annesi beni mütevazı çiftliğe buyur etti.

Ireneo'nun arka odada olduğunu ve onu karanlıkta bulduğum için endişelenmememi, çünkü onun bu ölü saatleri mum yakmadan geçirmeyi bildiğini anlattı. Parke taşı kaplı avluyu ve küçük koridoru geçince ikinci bir avluya geldim. Büyük bir üzüm asması her yeri kaplıyordu, bu şekilde karanlık tamamlanmış gibi görünüyordu. Birdenbire Ireneo'nun tiz ve alaycı sesini duydum. Latince konuşuyordu; karanlıktan gelen ses, açıkça anlaşılan bir zevkle bilimsel bir eser veya bir dua ya da sihirli birtakım sözler okuyor gibiydi. Romen heceleri toprak avluda yankılanıyor; benim kuşkum onların okunamaz, sonu gelmez gibi görünmesine neden oluyordu. Sonradan, o geceki muazzam konuşma sırasında, duyduklarımın, *Historia Naturalis*'in yedinci kitabının 24. bölümünün ilk paragrafını oluşturduğunu öğrendim. Bu bölümün konusu hafızaydı; son cümleleri de *ut nihil non iisdem verbis redderetur auditum.*

Ireneo, sesinde en ufak bir değişiklik olmaksızın bana içeri gelmemi söyledi. Kulübenin zemininde yatıyor ve sigara içiyordu. Bana öyle geliyordu ki şafağa kadar yüzü-

nü göremeyecektim; yalnızca sigarasının anlık kıvılcımını anımsıyor gibiyim. Odada belli belirsiz bir rutubet kokusu vardı. Oturdum ve babamın hastalığı ile aldığım telgrafın hikâyesini tekrarladım.

Şimdi, hikâyemdeki en zor noktaya geldim. Tüm hikâyenin içinde hemen hemen yarım yüzyıl önce gerçekleşmiş bu diyalogdan başka bunun gibi bir nokta yok. (Okuyucular da bunu şimdi öğrenecekler.) Onun artık düzeltilemeyecek kelimelerini tekrarlama girişiminde bulunmayacağım. Ireneo'nun bana anlattıklarının bir özetini vermeyi gerçekten tercih ederim. Dolaylı anlatım uzak ve zayıf kalıyor; yazımın etkisinden fedakârlık ettiğimi biliyorum ama okuyucularım o geceyi bulutlandıran bulanık cümleleri hayal edebileceklerdir.

Ireneo, *Historia Naturalis*'te bahsedilen tüm olağanüstü hafızaya sahip kişilerin hikâyelerini Latince ve İspanyolca olarak bir bir saymaya başladı: Ordularındaki tüm askerlerin odlarını tek tek bilen Pers Kralı Cyrus'u; imparatorluğunda tam 22 dilde adalet dağıtan Mithridates Eupator'u; mnemotekniğin mucidi Simoniedes'i; bir kere duyduğunu sadakatle yinelemenin sanatını yapan Metrodorus'u... Funes, açıkça belli olan inancı ile bütün bunların mucize sayılması gerektiğini düşünüyordu. Bana, mavi renkli atın onu üzerinden attığı yağmurlu öğle sonrasından evvel - tüm Hristiyanlar gibi- kör, sağır, dilsiz, belleksiz ve uyurgezer olduğunu anlattı. (Ona saati hep doğru bildiğini, isimler konusundaki müthiş hafızasını hatırlatmaya çalıştım ama beni dinlemedi bile.) Attan düşene kadar o ondokuz yıl boyunca rüyada gibi yaşadığını söyledi; görmeden bakıyor, duymadan dinliyor, her şeyi – neredeyse her şeyi – unutuyordu. Attan düştüğünde bilincini kaybetmişti ve onu yeniden kazandığında hafızası o kadar parlak ve zengindi ki neredeyse katlanılmaz bir hal almıştı. Aynı şey en eski ve en önemsiz anılar için de geçerliydi. Kısa bir süre sonra kötürüm kaldığını fark etmişti. Bu gerçek onu hemen hiç etkilememişti. Hareket kabiliyetinin yok olmasının çok küçük bir bedel olduğu kararına varmıştı (ya da böyle hissediyordu). Ve artık algılaması ve hafızası şaşmaz biçimde işliyordu.

Bizler, bir bakışta masanın üzerinde duran üç şarap kadehini görebilirdik; Funes ise asmadaki salkımların, üzümlerin ve filizlerin tümünü görebiliyordu. 30 Nisan 1882 gününün sabahı şafak vaktinde güneydeki bulutların şeklini anımsayabiliyor ve bunları daha önce sadece bir kez gördüğü deri kaplı bir kitabın desenindeki ebrularla ve Queb-

racho savaşı gecesinde Rio Negro'da bir küreğin havaya yükselirken suya bıraktığı serpintilerin şekliyle kıyaslayabiliyordu. Bu hatıraların hiçbiri basit değildi; her görsel imge, kaslarla, ısıyla vb. ilgili duyumlara bağlanıyordu. Tüm rüyalarını, tüm hayallerini yeniden inşa ediyordu. Bunu bir gün içinde iki ya da üç kez yapıyordu. Bana şöyle demişti: "Benim içimde *dünya kurulduğundan beri varolan tüm insanların tüm anılarından daha fazla anı var. Ve yine: Benim rüyalarım senin uyanıklığın gibidir. Ve yine, şafağa doğru: Benim hafızam, bayım, bir çöp öğütücü gibidir.*"

Tahtadaki bir daire, bir paralel kenar, bir dikdörtgen, bir üçgen tam manasıyla sezebileceğimiz şekillerdir; Ireneo için de aynı şey, yeleleri uçuşan bir damızlık aygır, dar bir patikadan geçen bir sığır sürüsü, sürekli değişen alevler veya küller, başında beklenen bir ölünün yüzünün geçirdiği değişimler için geçerliydi. Gökyüzündeki yıldızlardan kaçını algılayabildiğini Tanrı bilirdi.

Bana söylediklerinden ne o zaman ne de daha sonra hiç şüphelenmedim. O günlerde sinema ya da gramofon henüz yoktu; ama yine de Funes'i kimsenin incelememiş olması çok garip, hatta inanılmazdır. Gerçek şu ki, hepimiz geride bırakarak yaşıyoruz; tamamen ölümsüz olduğumuzdan, er ya da geç her insanın her şeyi yapabileceğinden ve her şeyi bileceğinden hiç kuşkumuz yok.

Funes'in karanlıktan gelen sesi devam ediyordu. Bana 1886'ya doğru yeni bir sayma sistemi geliştirdiğini ve bu sistemle birkaç gün içinde 24 bine kadar geldiğini anlattı. Bir zamanlar aracılık ettiği şeyin silinmemesi için bunu yazmamıştı. Onu bu çalışmaya iten şey, inanıyorum ki, "33 Uruguaylının" tek bir kelime ve tek bir sembol yerine iki sembol ve üç kelimeye ihtiyaç duyuyor olmalarından duyduğu memnuniyetsizlikti. Daha sonra bu ilkesini diğer sayılara da uyarladı. Onyedibinonüç yerine (örneğin) *Maximo Perez* diyecekti; onyedibinondört yerine *Tren*; diğer sayıların yerlerine de *Luis Melian Lafinur, Olimar, Kükürt, Sinek, Balina, Gaz, Kazan, Napoleon, Agustin de Vedia.* Beşyüzün yerine *dokuz* diyecekti. Her kelimenin belirli bir işareti, bir tür markası vardı; en sonuncusu en karmaşık olanıydı... Ona, birbiriyle bağlantısız bu terimler rapsodisinin sayı sisteminin tam zıddı olduğunu açıklamaya çalıştım. 365 sayısının 3 tane yüzlük, 6 tane onluk ve 5 tane birlikten oluştuğunu anlatmaya çalıştım; *The Negro Tmoteo* veya *The Flesh Blanket* gibi sayılarda bu analizin yapılamayacağını söyledim. Funes beni anlamadı veya anlamak istemedi.

Onyedinci yüzyılda Locke, tek tek her nesnenin, her taşın, her kuşun ve her dalın ayrı birer isimlerinin olduğu olanaksız bir lisan önermişti (ve sonra bir tarafa atmıştı). Funes de bir ara buna benzer bir lisan tasarlamış ama sonradan çok genel ve çok belirsiz olduğu için vazgeçmişti. Gerçekte, Funes sadece her ormanın her ağacının her yaprağını anımsamakla kalmıyor aynı zamanda bunları anımsadığı her anı da anımsıyordu. Tüm geçmiş deneyimlerini, daha sonra numaralandırarak tanımlayabileceği 70 bin kadar anıya indirgemeye karar vermişti. Onu vazgeçiren iki şey oldu: Bunlar, bu işin sonunun gelmeyeceğini ve yararsız olduğunu düşünmesiydi. Biliyordu ki öldüğü gün, sadece çocukluk anılarını sınıflandırmayı ancak bitirmiş olabilecekti.

Kısaca tanımladığım iki proje (sayıların doğal dizilimleri için sonsuz bir kelime dağarcığı ve hafızanın tüm imgelerini toplayan kullanılabilir bir zihinsel katalog) sağduyudan yoksun olabilir ama ifade edilmeyen belirli bir büyüklüğü ortaya çıkarıyor. Funes'in başdöndüren dünyasını belli belirsiz şekilde okuyabilmemize ve ondan sonuçlar çıkarmamıza olanak sağlıyor. Unutmayalım ki, o, genel, kuramsal fikirler konusunda neredeyse tamamen yeteneksizdi. Funes için zor olan sadece, *köpek* kelimesinin çok farklı boyutlar ve biçimlerde benzemez türleri kapsadığını kavramak değildi. O aynı zamanda üç-ondört'teki (profilden görünüş) köpeğin, üç-onüç'teki (cepheden görünüş) köpekle aynı olması gerçeğinden de rahatsız oluyordu. Aynada kendi yüzünü, kendi ellerini görmek onu her seferinde şaşırtıyordu. Swift, Lilliput imparatorunun saatin yelkovanının hareketini bile fark edebildiğini yazar; Funes, çürümenin, bozulmanın ya da yorulmanın tüm evrelerini ayırt edebiliyordu. Ölümün, rutubetin ilerleyişini tanıyordu. Anbean değişen ve neredeyse dayanılmaz derecede dakik olan çok biçimli dünyanın yalnız ve şeffaf gözlemcisiydi. Babil, Londra ve New York vahşi ihtişamlarıyla insanoğlunun hayal gücünü esir almışlardır; ama o kalabalık kulelerde veya caddelerdeki bir tek kişi bile gerçeğin sıcaklığını ve baskısını, gündüz ve gecenin üzerinde birleştiği Güney Amerika'daki mütevazı çiftliğinde oturan talihsiz Ireneo kadar yorulmak bilmez şekilde hissetmemiştir. Onun için uyumak çok zordu. Uyumak demek, dünyadan soyutlanmak demekti. Funes, kulübesinde, gölgeler içinde sırtüstü yatarken kendisini çevreleyen evlerdeki her çatlağı ve her pervazı hayal ediyordu. (Yineliyorum, en önemsiz anıları bile bizim fiziksel bir zevki veya acıyı algılamamızdan çok daha belirgin ve çok daha canlıydı.) Doğuya doğru, henüz evlerden oluşan bloklara bölünmemiş kısımda bazı yeni, bi-

linmeyen evler vardı. Funes, onların kara, sıkışık, bir arada duran tek bir siyah karanlıktan imal edildiklerini tasavvur ediyor; uyuyabilmek için yüzünü o tarafa doğru dönüyordu. Bazen de kendisini bir nehrin dibinde, akıntıyla sallanır ve yok olurken hayal ediyordu.

Hemen hiç çaba göstermeden İngilizce, Fransızca, Portekizce, Latince öğrenmişti. Ben yine de düşünebildiğinden şüpheliydim. Çünkü düşünmek, farkı unutmayı, genellemeyi, soyutlamayı gerektirir. Oysa Funes'in tıkabasa dolu dünyasında ayrıntılardan, birbirine bitişik ayrıntılardan başka hiçbir şey yoktu.

Şafak sökmeden önceki belli belirsiz aydınlık toprak avluya yayılmıştı.

Bütün gece konuştuğum sesin sahibinin yüzünü işte bu aydınlıkta gördüm. Ireneo ondokuz yaşındaydı; 1868'de doğmuştu; Mısır'dan, eski kehanetlerden ve piramitlerden daha eski bir bronz heykel kadar heybetliydi. Her bir kelimemin (ve her bir hareketimin) onun amansız belleğinde yaşayacağını hatırlayarak gereksiz hareketler yapmamak için kendimi uyuşturdum.

Ireneo Funes 1889'da akciğer tıkanması sonucunda öldü.

1942 İngilizce'ye Anthony Kerrigan tarafından tercüme edilmiştir. (Jorge Luis Borges'in Londra'da J.Calder tarafından yayımlanan *Fictions* adlı eserinden alınmıştır.)

8 Sanatçılar

Leonardo da Vinci, eğer çok yönlü bir zihniniz olmasını istiyorsanız "Sanatın bilimi ile bilimin sanatını öğrendiğinizden" emin olmanız gerektiğini söyler.

Büyük sanatçılar insanoğlunun algının doğası hakkındaki araştırmalarının başını çekmişlerdir. Onlar aynı zamanda insanlık tarihini en az şairler, romancılar, drama yazarları ve edebiyat tarihçileri kadar zarif bir biçimde kayda geçirmişlerdir. Adlarını, doğum yerlerini, doğum ve ölüm tarihlerini, ünlü eserlerinden bazılarını bilmek aynen gezegenlerle yaptığınız gibi, onları bir çerçeveye yerleştirir ve siz yaşadıkça kendiliğinden ve sürekli olarak onlar hakkında daha fazla bilgi edinmenize olanak tanır.

Büyük sanatçıları, bestecileri ve yazarları ezberlerken, ilk 1000'inizi kullandıysanız örneğin 1000'den 1300'e kadar olan SEM^3 sayılarını seçebilirsiniz. Leonardo da Vinci'nin 1020 numarada olduğunu varsayalım. Sizin SEM^3 Anahtar Hafıza İmgeniz, 20 rakamıyla Ses-şarkı gibi tatlı bir Sss imgesinin bileşimi.

Leonardo'nun yüksek Rönesans (yeniden doğuş) mucidi ve en ünlü eserlerinden birinin "Kayaların Bakiresi" olduğunu ha-

tırlamak için çok güzel bir vadi hayal edebilirsiniz. Da Vinci bir şövalenin başında bu manzarayı dev bir tuvale aktarırken bir yandan da bir opera aryası söylemektedir (İtalyan olduğunu anımsayabilmeniz için). Rönesans'ı (yeniden doğuş) hatırlayabilmek için Leonardo'nun yanına ona yardım eden küçük bir bebek yerleştirebilirsiniz. Vadinin sonunda çok güzel bir bakirenin (onu birazcık Mona Lisa'ya bile benzetebilirsiniz) tuzağa düştüğü ve yardım istediği büyük bir kaya yığını olduğunu hayal edebilirsiniz. 1452'den 1519'a kadar olan tarihleri hatırlamak için de 4=R, 5=L, 2=N, 5=L, 1=T ya da D, 9=B sayılarını alabilir ve bunlardan da Vinci ile ilgili kelime imgeleri yaratabilirsiniz. Örneğin, Rönesans'ın Önde Gelen Naturalisti; Leonardo da Vinci'nin Cenaze Töreni gibi. Bu ilkeleri ve örnekleri, önemli bilgi matrislerinin herhangi birini ezberlerken de uygulayabilirsiniz.

Belli başlı her Avrupalı sanatçı hakkındaki bilgi, size hem başvuru hızı hem de ezberleme kolaylığı kazandırmak için üç başlık altında kategorize edilmiştir. Bunlar İsim, Ünlü eser ve Ekol'dür.

Ve...

Gelecekte, her sanat sergisi ilanı gördüğünüzde bu sergiye ve sanatçıya ait imgeler ve ayrıntılar sizin giderek büyüyen Sanat Bilginize eklenecek ve bu çok önemli alandaki bilgilerinizi kendi lehinize arttıracaktır.

1 **Duccio di Buoninsegna** 1255-1318 İtalyan
Ünlü eseri: Christ Entering Jerusalem
(Kudüs'e Giren İsa) (Cathedral Müzesi, Siena)
Ekol: Sienese, Rönesans öncesi

2 **Giotto** 1267-1337 İtalyan
Ünlü eseri: The Lamentation (Ağıt)
(Arena Kilisesi'nde fresk, Padua)
Ekol: Floransa, Rönesans öncesi

3 **Simone Martini** 1284-1344 İtalyan
Ünlü eseri: The Annunciation (Vahiy)
(Uffizi Galerisi, Floransa)
Ekol: Sienese

4 **Jan van Eyck** 1385/90-1441 Hollandalı
Ünlü eseri: Giovanni Arnolfini and His Bride
(Giovanni Arnolfini ve Gelini)
(Ulusal Galeri, Londra)
Ekol: Flaman

5 **Fra Angelico** 1387-1455 İtalyan
Ünlü eseri: The Annunciation (Vahiy)
(San Marco Manastırı, Floransa)
Ekol: Florentine

6 **Paolo Uccello** 1397-1475 İtalyan
Ünlü eseri: The Battle of San Romano
(San Romano Savaşı)
(Ulusal Galeri, Londra)
Ekol: Florentine

7 **Roger van der Weyden** 1399-1464 Flaman
Ünlü eseri: The Deposition (Tahttan İndirme)
(Prado, Madrid)
Ekol: Flaman

8 **Masaccio** 1401-1428 İtalyan
Ünlü eseri: The Rendering of the Tribute Money
(Vergi Toplama)
(Brancacci Katedrali, Santa Maria del Carmine, Floransa)
Ekol: Florentine

9 **Piero della Francesca** 1410/20-1492 İtalyan
Ünlü eseri: The Resurrection (Diriliş)
(Palazzo Cominale, Boreo San Sepolcro)
Ekol: Umbrian

10 ***Giovanni Bellini*** *1430-1516 İtalyan*
Ünlü eseri: The Madonna of the Meadow
(Meryemana)
(Ulusal Galeri, Londra)
Ekol: Venedik

11 **Andrea Mantegna** 1431-1506 İtalyan
Ünlü eseri: Christ Praying in the Garden
(Bahçede Dua Eden İsa)
(Ulusal Galeri, Londra)
Ekol: Mantuan

12 **Luca Signorelli** 1441/50-1523 İtalyan
Ünlü eseri: Pan as God of Music (Müzik Tanrısı Pan)
(Staatliche Museen, Berlin)
Ekol: Umbrian

13 Sandro Boticelli 1445-1510 İtalyan
Ünlü eseri: The Birth of Venus (Venüs'ün Doğuşu)
(Uffizi Galerisi, Floransa)
Ekol: Florentine

14 Hieronymus Bosch 1450-1516 Hollandalı
Ünlü eseri: The Garden of Earthly Delights
(Dünyevi Zevkler Bahçesi)
(Prado, Madrid)
Ekol: Flaman

15 Leonardo da Vinci 1452-1519 İtalyan
Ünlü eseri: The Virgin of The Rocks (Kayaların Bakiresi)
(Louvre, Paris)
Ekol: Florentine

16 Albrecht Dürer 1471-1528 Alman
Ünlü eseri: The Four Apostles (Dört Havari)
(Pinakothek, Münih)
Ekol: Alman

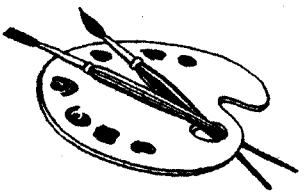
17 Michelangelo Buonarrotti 1475-1564 İtalyan
Ünlü eseri: Sistine Chapel Ceiling
(Sistine Katedrali Tavanı)
(Vatikan, Roma)
Ekol: Florentine

18 Mathis Grünewald 1470/80-1528
Ünlü eseri: The Crucifixion, from Isenheim
(Isenheim'dan Çarmıha Geriliş)
Altarpiece (Sunak Taşı) (Musee Unterlinden, Colmar)
Ekol: Alman

19 Giorgione 1477-1510 İtalyan
Ünlü eseri: Fete Champetre
(Louvre, Paris)
Ekol: Venedik

20 Raphael 1483-1520 İtalyan
Ünlü eseri: The School of Athens (Atina Okulu)
(Vatikan, Roma)
Ekol: Florentine

21 Titian 1487-1576 İtalyan
Ünlü eseri: The death of Acteon
(Acteon'un Ölümü)
(Ulusal Galeri, Londra)
Ekol: Venedik

22 Antonio Correggio 1489/94-1534 İtalyan
Ünlü eseri: Danae
(Galleria Borghese, Roma)
Ekol: Parma

23 Hans Holbein (Genç) 1497-1543 Alman
Ünlü eseri: Portrait of Erasmus (Erasmus'un Portresi)
(Louvre, Paris)
Ekol: Alman

24 Jacopo Tintoretto 1518-1594 İtalyan
Ünlü eseri: The Last Supper (Son Akşam Yemeği)
(Santa Marciola, Venedik)
Ekol: Venedik Mannerist

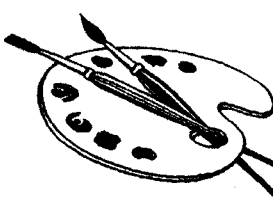
25 **Pieter Bruegel (Yaşlı)** 1520/30-1569 İtalyan
Ünlü eseri: The Parable of the Blind (Körün Hikâyesi)
(Museo Nazionale, Naples)
Ekol: Flaman

26 **Paolo Veronese** 1528-1588 İtalyan
Ünlü eseri: Christ in the House of
Levi (Levi'nin Evinde İsa)
(Akademi, Venedik)
Ekol: Venedik

27 **El Greco** 1541-1614 Yunan
Ünlü eseri: The Assumption of the Virgin
(Bakirenin Göğe Yükselişi)
(1577, Chicago Sanat Enstitüsü)
Ekol: İspanyol

28 **Annibale Carracci** 1560-1609 İtalyan
Ünlü eseri: Hercules at the Crossroads
(Kavşaktaki Herkül)
Ekol: Bolognese, Klasik

29 **Michelangelo Merisi de Caravaggio** 1571-1610 İtalyan
Ünlü eseri: The Supper at Emmaus
(Emmaus'ta Akşam Yemeği)
(Ulusal Galeri, Londra)
Ekol: Bağımsız Tenebrist

30 **Sir Peter Paul Rubens** 1577-1640 Flaman
Ünlü eseri: Descent from the Cross (Haçtan İndiriliş)
(Anvers Katedrali)
Ekol: Flaman, Barok

31 Frans Hals 1581-1666 Hollandalı
Ünlü eseri: The Laughing Cavalier (Gülen Şövalye)
Ekol: Hollanda

32 Georges de la Tour 1593-1652 Fransız
Ünlü eseri: The Adoration of the Shepherds
(Çobanların Tapınması)
(Louvre, Paris)
Ekol: Lorraine

33 Nicolas Poussin 1595-1665 Fransız
Ünlü eseri: Rape of the Sabine Women
(Sabine Kadınlarına Tecavüz)
(Metropolitan Müzesi, New York)
Ekol: Fransız, esas olarak Roma'da çalışmış, Klasik

34 Francisco de Zurbaran 1598-1664 İspanyol
Ünlü eseri: St Francis of Assisi (Assisili St Francis)
(Lyon Müzesi)
Ekol: İspanyol

35 Sir Anthony van Dyck 1599-1641 Flaman
Ünlü eseri: Charles I of England (The King Hunting)
(İngiltere'nin I. Charles'ı) (Avcı Kral)
(Louvre, Paris)
Ekol: Flaman

36 Diego Rodriguez de Silva y Velasquez 1599-1660 İspanyol
Ünlü eseri: Las Meninas
(Prado, Madrid)
Ekol: Flaman

37 Gelle Claude (Claude Lorraine) 1600-1682 Fransız
Ünlü eseri: The Embarcation of Queen of Sheba
(Saba Melikesi'nin Gemiye Binişi)
(Ulusal Galeri, Londra)
Ekol: Fransız, Romantik Klasik

38 Bartolome Esteban Murillo 1617/18-1682 İspanyol
Ünlü eseri: The Immaculate Conception
(Ana Rahmine Düşüş)
(Seville Müzesi)
Ekol: İspanyol

39 Harmensz van Rijn Rembrandt 1606-1669 Hollandalı
Ünlü eseri: The Night Watch (Gece Görüşü)
(Rijksmuseum, Amsterdam)
Ekol: Hollandalı

40 Jacob van Ruisdael 1628/29-1682 Hollandalı
Ünlü eseri: The Bleaching Ground (Ağaran Yeryüzü)
(Ulusal Galeri, Londra)
Ekol: Hollanda

41 Jan Vermeer 1632-1675 Hollandalı
Ünlü eseri: The Music Lesson (Müzik Dersi)
(Queen's Gallery, Londra)
Ekol: Hollanda

42 Jean Antoine Watteau 1684-1721 Fransız
Ünlü eseri: The Pilgrimage to the Island of
Cythera (Cythera Adası'na Hac)
(Louvre, Paris)
Ekol: Fransız

43 Giovanni Batista Tiepolo 1696-1770 İtalyan
Ünlü eseri: Antony and Cleopatra Frescoes
(Antony ve Cleopatra freskleri)
(Palazzo Labia, Londra)
Ekol: Venedik

44 William Hogarth 1697-1764 İngiliz
Ünlü eseri: Marriage à la Mode
(Ulusal Galeri, Londra)
Ekol: İngiliz

45 (Giovanni) Antonio Canaletto 1697-1768 İtalyan
Ünlü eseri: The Basin of San Marco on Ascension Day
(Göğe Yükseliş Günü'nde San Marco Havuzu)
(Ulusal Galeri, Londra)
Ekol: Venedik

46 Jean Baptiste Simeon Chardin 1699-1779 Fransız
Ünlü eseri: Kitchen Still Life (Mutfak Natürmortu)
(Güzel sanatlar Müzesi, Boston)
Ekol: Fransız

47 François Boucher 1703-1770 Fransız
Ünlü eseri: The Triumph of Venus (Venüs'ün Zaferi)
(Stockholm Müzesi)
Ekol: Fransız, Rokoko

48 Sir Joshua Reynolds 1723-1792 İngiliz
Ünlü eseri: Mrs. Siddons as the Tragic Muse
(Trajik İlham Perisi Mrs. Siddons)
(Huntingdon Kütüphanesi, San Marino, California)
Ekol: İngiliz

49 George Stubbs 1724-1806 İngiliz
Ünlü eseri: White Horse Frightened by a Lion
(Aslandan Korkan Beyaz At)
((Walker Sanat Galerisi, Liverpool)
Ekol: İngiliz

50 Thomas Gainsborough 1727-1788 İngiliz
Ünlü eseri: Mr. ve Mrs. Andrews (Bay ve Bayan Andrews)
(Ulusal Galeri, Londra)
Ekol: İngiliz

51 Jean Honore Fragonard 1732-1806 Fransız
Ünlü eseri: The Pursuit (Takip)
(Frick Koleksiyonu, New York)
Ekol: Fransız, Rokoko

52 Joseph Wright of Derby 1734-1797 İngiliz
Ünlü eseri: Experiment on a Bird in an Air Pump
(Hava Pompasındaki bir Kuş Üzerinde Deney)
(Tate Gallery, Londra)
Ekol: İngiliz

53 Francisco de Goya y Lucientes 1746-1828 İspanyol
Ünlü eseri: The Third of May (Mayısın Üçü)
(Prado, Madrid)
Ekol: İspanyol

54 Jacques Louis David 1748-1825 Fransız
Ünlü eseri: Death of Marat (Marat'ın Ölümü)
(Kraliyet Güzel sanatlar Müzesi, Brüksel)
Ekol: Fransız, Neo-Klasik

55 William Blake 1757-1827 İngiliz
Ünlü eseri: Dante Meeting Beatrice in Paradise
(Dante'nin Cennette Beatrice ile Karşılaşması)
(Tate Gallery, Londra)
Ekol: İngiliz

56 Caspar David Friedrich 1774-1840 Alman
Ünlü eseri: Man and Woman Gazing at the Moon
(Aya Bakan Kadın ve Adam)
(National Galerie, Berlin)
Ekol: Alman, Romantik

57 Joseph Mallord William Turner 1775-1851 İngiliz
Ünlü eseri: Rain, Stream and Speed
(Yağmur, Buhar ve Hız)
(Ulusal Galeri, Londra)
Ekol: İngiliz

58 John Constable 1776-1837 İngiliz
Ünlü eseri: The Haywain (Saman Taşıyan Araba)
(Ulusal Galeri, Londra)
Ekol: İngiliz

59 Jean Auguste Dominique Ingres 1780-1867 Fransız
Ünlü eseri: Le Bain Turc (Türk Hamamı)
(Louvre, Paris)
Ekol: Fransız, Neo-Klasik

60 John Sell Cotman 1782-1842 İngiliz
Ünlü eseri: Chirk Aqueduct (Su kemeri)
(Victoria and Albert Museum)
Ekol: İngiliz, Norveç

61 Theodore Gericault 1791-1824 Fransız
Ünlü eseri: The Raft of Medusa (Medusa'nın Salı)
(Louvre, Paris)
Ekol: Fransız, Romantik

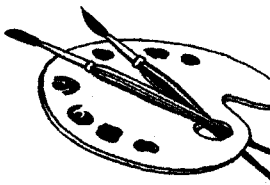
62 Jean Baptiste Camille Corot 1796-1875 Fransız
Ünlü eseri: Souvenir de Morte Fontaine
(Louvre, Paris)
Ekol: Fransız

63 Eugene Delacroix 1798-1863 Fransız
Ünlü eseri: Liberty on Barricades (Barikatlar Üzerinde Bağımsızlık)
Ekol: Fransız, Romantik

64 Jean François Millet 1814-1875 Fransız
Ünlü eseri: Angelus
(Louvre, Paris)
Ekol: Fransız, Romantik

65 Gustave Courbet 1819-1877 Fransız
Ünlü eseri: Good Morning, Monsieur Courbet
(Günaydın, Mösyö Courbet)
(Musée Fabre, Montpellier)
Ekol: Fransız, Realist

66 William Holman Hunt 1827-1910 İngiliz
Ünlü eseri: The light of the World (Dünyanın Işığı)
(Keble College, Oxford)
Ekol: İngiliz, Raphaelite Kardeşliği öncesi

67 Arnold Bocklin 1827-1901 İsviçre
Ünlü eseri: Island of the Dead
(Ölüler Adası)
(Metropolitan Müzesi, New York)
Ekol: İsviçre, Romantik

68 Camille Pissaro 1831-1903 Fransız
Ünlü eseri: The Red Roofs (Kırmızı Damlar)
(Louvre, Paris)
Ekol: Fransız, Empresyonist (manzara)

69 Edouard Manet 1832-1883 Fransız
Ünlü eseri: A bar at the Folies-Bergere
(Folies–Bergère'de bir Bar)
(Courtauld Enstitüsü, Londra)
Ekol: Fransız, Urban Empresyonist

70 Edgar Degas 1834-1917 Fransız
Ünlü eseri: The Dancing Class (Dans Sınıfı)
(Musée d'Orsay, Paris)
Ekol: Fransız, Urban Empresyonist

71 Paul Cezanne 1839-1906 Fransız
Ünlü eseri: Mont Sainte-Victoire
(Sanat Müzesi, Philadelphia)
Ekol: Fransız, Post Empresyonist

72 Odilon Redon 1840-1916 Fransız
Ünlü eseri: Silence (Sessizlik)
(Modern Sanatlar Müzesi, New York)
Ekol: Fransız Sembolist

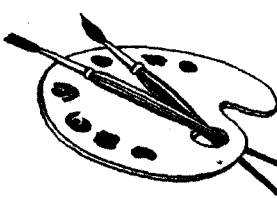
73 Claude Monet 1840-1926 Fransız
Ünlü eseri: Water Lillies Series (Nilüferler Serisi)
(Louvre, Paris)
Ekol: Fransız Empresyonist

74 Pierre-Auguste Renoir 1841-1919 Fransız
Ünlü eseri: Ball at the Moulin de la Galette
(Molin de la Galette'de Balo)
(Musée d'Orsay, Paris)
Ekol: Fransız Empresyonist

75 Paul Gauguin 1848-1903 Fransız
Ünlü eseri: Riders on the Beach (Kumsaldaki Biniciler)
(Folkwang Museum, Essen)
Ekol: Fransız, Post Empresyonist

76 Vincent van Gogh 1859-1891 Hollandalı
Ünlü eseri: Sunflowers (Ayçiçekleri)
(Ulusal Galeri, Londra)
Ekol: Fransız, Post Empresyonist

77 Georges Seurat 1859-1891 Fransız
Ünlü eseri: The Bathers at Asnières
(Asnierès'de Banyo Yapanlar)
(Ulusal Galeri, Londra)
Ekol: Fransız, Noktacı

78 Walter Richard Sickert 1860-1942 İngiliz
Ünlü eseri: The Eldorado, Paris
(Birmingham Üniversitesi)
Ekol: Camden Town Grubu (Post Empresyonist)

79 Edvard Munch 1863-1944 Norveçli
Ünlü eseri: The Scream (Çığlık)
(Ulusal Galeri, Oslo)
Ekol: Norveç, Ekspresyonizm öncülerinden

80 Wassily Kandinsky 1866-1944 Rus
Ünlü eseri: Improvisation No:30 (Cannons)
Doğaçlama No: 30 (Toplar)
(Chicago Sanat Enstitüsü)
Ekol: Der Blaue Reiter (Mavi Atlı), Soyut

81 Pierre Bonnard 1867-1947 Fransız
Ünlü eseri: Coffee (Kahve)
(Tate Gallery, Londra)
Ekol: Entimist

82 Henri Matisse 1869-1954 Fransız
Ünlü eseri: Red Studio (Kırmızı Stüdyo)
(Çağdaş Sanatlar Müzesi, New York)
Ekol: Fauve

83 Giacomo Balla 1871-1958 İtalyan
Ünlü eseri: A Dog on a Leash (Tasmalı Bir Köpek)
(A.Congere Goodyear, New York)
Ekol: İtalyan fütürist

84 Georges Rouault 1871-1958 Fransız
Ünlü eseri: The Apprentice (Çırak)
(Musée d'Art Moderne, Paris)
Ekol: Paris Okulu, Bağımsız Empresyonist

85 **Piet Mondrian** 1872-1944 Hollandalı
Ünlü eseri: Broadway Boogie Woogie
(Çağdaş Sanatlar Müzesi, New York)
Ekol: De Stijl, Neoplastisizm, Soyut

86 **Paul Klee** 1879-1940 Alman/İsviçreli
Ünlü eseri: Landscape with Yellow Birds
(Sarı Kuşlarla Manzara)
(Doetsch-Benzinger Koleksiyonu, Basel)
Ekol: Der Blaue Reiter'le birlikte, Bağımsız

87 **Fernand Léger** 1881-1955 Fransız
Ünlü eseri: Les Fumeurs (Sigara İçenler)
(Guggenheim Müzesi, New York)
Ekol: Kübist

88 **Pablo Ruiz y Picasso** 1881-1973 İspanyol
Ünlü eseri: Guernica
(Prado, Madrid)
Ekol: Kübist

89 **Georges Braque** 1882-1963 Fransız
Ünlü eseri: Studio IX (Stüdyo IX)
(Maeght Koleksiyonu, Paris)
Ekol: Kübist

90 **Max Beckman** 1884-1950 Alman
Ünlü eseri: Departure (Ayrılış)
(Çağdaş Sanatlar Müzesi, New York)
Ekol: Ekspresyonist

91 Percy Wyndham Lewis 1884-1957 İngiliz
Ünlü eseri: Portrait of Edith Sitwell
(Edith Sitwell'in Portresi)
(Tate Gallery, Londra)
Ekol: Vorticist (Kübizm/Fütürizmin İngiliz dalı)

92 Robert Delaunay 1885-1941 Fransız
Ünlü eseri: Window on the City No. 4
(Şehirdeki Pencere No: 4)
(Guggenheim Müzesi, New York)
Ekol: Paris Okulu, Orfist

93 Juan Gris 1887-1927 İspanyol
Ünlü eseri: Still Life in Front of an Open Window
(Açık Pencereden Natürmort)
(Arenburg Koleksiyonu, Philadelphia Sanat Müzesi)
Ekol: Kübist

94 Marc Chagall 1887-1985 Rus
Ünlü eseri: I and the Village (Köy ve Ben)
(Çağdaş Sanatlar Müzesi, New York)
Ekol: Paris Okulu, Bağımsız Fantasist

95 Giorgio de Chirico 1888-1978 İtalyan
Ünlü eseri: Enigma of Arrival (Esrarengiz Geliş)
(Özel koleksiyon, Paris)
Ekol: İtalyan Metafizik

96 Paul Nash 1889-1946 İngiliz
Ünlü eseri: Totesmeer
(Tate Gallery, Londra)
Ekol: İngiliz Sürrealist

97 Max Ernst 1891-1976 Alman
Ünlü eseri: Swamp Angel (Bataklık Meleği)
(Macpherson Koleksiyonu, Roma)
Ekol: Sürrealist

98 Stanley Spencer 1891-1959 İngiliz
Ünlü eseri: The Murals at Burghclere Chapel
(Burghclere Katedralinin Duvarları)
Ekol: Bağımsız, Dinsel

99 René Magritte 1898-1967 Belçikalı
Ünlü eseri: The False Mirror (Sahte Ayna)
(Çağdaş Sanatlar Müzesi, New York)
Ekol: Sürrealist

100 Salvador Dali 1904-1989 İspanyol
Ünlü eseri: The Persistence of Memory (Hafızanın Azmi)
(Museo Nacional Centro de Arte Reina Sophia, Madrid)
Ekol: Sürrealist

9 Besteciler

Ressamların, insan ırkının görsel tarihini kayda geçirmeleri gibi büyük besteciler de işitsel/müzikal tarihi kayıt altına alırlar. Beş duyudan birinin temeli olan ses, otomatik bir hafıza gerecidir. Aynı zamanda hafızanın ana becerilerinden biri olan sinestezinin (bir uyaranın normal duyum algılanması dışında başka bölgede ve farklı özellikte duyumlar yaratması durumu) gelişimi için gerekli olan zihinsel beceri alanlarından biridir.

Aşağıdaki bestecilerin ve onlar hakkındaki önemli bilgilerin listesini, SEM^3'ü kullanarak bir kez düzenleyip ezberledikten sonra beyninizin *otomatik olarak* her bestecinin müziğiyle arasında bağlar kuracağı ve bu bilgileri giderek büyüyen, zevkli ve ruhu okşayan bir yapıyla hızla bütünleştireceğiniz bir bilgi dağarcığı oluşturmuş olacaksınız.

Örneğin BBC Radyo 3'te duyduğunuz zaman, şaşırtıcı enerjisi ve coşkusuyla bilinen Smetana'nın iki çocuğunu da küçük yaşlarda kaybettiğini, kendisinin de, beyninin fiziksel bütünlüğünü bozan bir hastalık nedeniyle hayatını kaybettiğini, ancak bu hastalıkla boğuşurken bile hâlâ besteler yaptığını ve hastalı-

ğının bir güncesini tutarak hafızasının bundan nasıl etkilendiğini kayıt altına aldığını anımsayarak ve onun yaşadığı zamanlar hakkında daha çok bilgiye sahip olarak müziğini daha fazla anlayacak ve daha büyük bir tutkuyla dinleyebileceksiniz.

Ve...

SEM[3]'ü bu şekilde kullanarak, gelmiş geçmiş en büyük müzik beyinleriyle birlikte insan ırkının sesler aracılığıyla kendi doğasını anlamaya yönelik arayışlarını da inceleyeceksiniz.

1 **Philippe de Vitry** 1291-1361 Fransız
Ünlü eseri: Impudenter circumivi / Virtutibus
Stil: Seküler ve Ars Nova
Dönem: Ortaçağ

2 **Guillaume de Machaut** 1300-1377 Fransız
Ünlü eseri: Messe de Notre Dame
Stil: Dini ve seküler
Notlar: Sayfın bir devlet adamı, din adamı ve şair
Dönem: Ortaçağ

3 **Francesco Landini** 1325-1397 İtalyan
Ünlü eseri: Ecco la primavera
Stil: Seküler
Notlar: Çocukluğundan itibaren âmâ
Dönem: Ortaçağ

4 **John Dunstable** 1390-1453 İngiliz
Ünlü eseri: O Rosa Bella
Stil: Dini ve seküler
Notlar: Müziğinin "söylenebilir" olmasıyla tanınıyor
Dönem: Ortaçağ

5 **Gilles de Bins Binchois** 1400-1460 Fransız-Flaman
Ünlü eseri: Filles è marier
Stil: Dini ve seküler
Dönem: Rönesans

6 **Guillaume Dufay** 1400-1474 Fransız-Flaman
Ünlü eseri: Se la face ay pale
Stil: Dini ve seküler
Dönem: Rönesans

7 **Johannes Ockeghem** 1410-1497 Fransız-Flaman
Ünlü eseri: Missa cuiusvi toni
Stil: Dini ve seküler
Dönem: Rönesans

8 **Josquin Desprez** 1440-1521 Fransız-Flaman
Ünlü eseri: Ave Maira
Stil: Dini ve seküler
Dönem: Rönesans

9. **Heinrich Isaac** 1450-1517 Flaman
Ünlü eseri: Choralis constantinus
Stil: Dini, seküler vokal müzik
Dönem: Rönesans

10. Andrea Gabrieli 1510-1586 İtalyan
Ünlü eseri: 3 koro ve orkestra için Magnificat
Stil: Dini müzik ve madrigaller
Notlar: 'Cori spezzati' (ayrılmış korolar) tekniğini tanıtmıştır.
Dönem: Rönesans

11. Giovanni Pierluigi da Palestrina 1525-1594 İtalyan
Ünlü eseri: Missa Papae Marcelli
Stil: Dini ve seküler vokal müzik
Dönem: Rönesans

12. Orlande de Lassus 1532-1594 Fransız-Flaman
Ünlü eseri: Alma redemptoris mater
Stil: Dini ve seküler vokal müzik
Dönem: Rönesans

13. William Byrd 1543-1623 İngiliz
Ünlü eseri: Sing Joyfully / Ave Verum Corpus
Stil: Dini ve seküler koro müziği, vokal oda müziği, enstrümantal ve klavyeli çalgılar için müzik
Notlar: "İngiliz Müziğinin babası" olarak tanınır.
Dönem: Rönesans

14. Giulio Caccini 1545-1618 İtalyan
Ünlü eseri: Toccate d'Intavolature di Cimbale e Organo
Stil: Le Nuove Musiche
Dönem: Barok

15. Tomas Luis de Victoria
1548-1611 İspanyol
Ünlü eseri: Mass Laetatus Sum
Stil: Yeni stillerde şarkılar
Dönem: Rönesans

16. Luca Marenzio 1553-1599 İtalyan
Ünlü eseri: Dolorossi martir
Stil: Seküler vokal müzik ve dini vokal müzik
Dönem: Rönesans

17. Giovanni Gabrieli 1555-1612 İtalyan
Ünlü eseri: Canzon XIII
Stil: Dini vokal müzik, enstrümantal müzik ve seküler vokal müzik
Dönem: Rönesans

18. Thomas Morley 1557-1602 İngiliz
Ünlü eseri: Now is the Month of Maying
Stil: Seküler ve dini vokal müzik, enstrümantal müzik
Notlar: Ballett Madrigal'lerde (madrigalin daha hafifi) uzmanlaşmış
Dönem: Rönesans

19. Carlo Gesualdo 1560-1613 İtalyan
Ünlü eseri: Deh, coprite il bel seno
Stil: Seküler ve dini vokal müzik
Dönem: Rönesans

20. John Bull 1562-1628 İngiliz
Ünlü eseri: Fantasia
Stil: Klavyeli çalgılar bestecisi
Dönem: Rönesans

21. John Dowland 1563-1626 İngiliz
Ünlü eseri: In darkness let mee dwell
Stil: Seküler vokal, enstrümantal müzik
Dönem: Rönesans

22. Claudio Monteverdi 1567-1643 İtalyan
Ünlü eseri: Aşk ve Savaş üzerine madrigaller, il ritorno d'Ulisse in patria (Ulysees'in ülkesine dönüşü)
Stil: Seküler vokal, dini vokal, madrigaller, operalar
Dönem: Rönesans / Barok

23. Thomas Weelkes 1575-1623 İngiliz
Ünlü eseri: As Vesta was from Latmos Hill descending
Stil: Madrigaller, dini vokal ve enstrümantal
Dönem: Rönesans

24. Orlando Gibbons 1583-1625 İngiliz
Ünlü eseri: This is the Record of John, The Silver Swan
Stil: Vokal, dini koro, klavyeli çalgılar için müzik ve enstrümantal
Dönem: Rönesans

25. Girolamo Frescobaldi 1583-1643 İtalyan
Ünlü eseri: Capriccio sopra la battaglia
Stil: Vokal ve klavyeli çalgılar için müzik
Notlar: "Organistler arasında bir dev" olarak bilinir.
Dönem: Barok

26. Heinrich Schütz 1585-1672 Alman
Ünlü eseri: St Matthew's Passion, Noel Oratoryosu
Stil: Seküler ve dini vokal müzik
Dönem: Barok

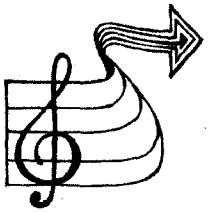
27. **Francesco Cavalli** 1602-1676 İtalyan
Ünlü eseri: Ercole Amante (Aşık Herkül)
Stil: Seküler vokal
Dönem: Barok

28. **Giacomo Carissimi** 1605-1674 İtalyan
Ünlü eseri: The Represantation of the Body and Soul (Beden ve Ruhun Takdimi)
Stil: Dini müzik dramaları
Dönem: Barok

29. **Jean-Baptiste Lully** 1632-1687 İtalyan
Ünlü eseri: L'amour médecin
Stil: Dini koro müziği, komedi bale, operalar, baleler ve dans müziği
Dönem: Barok

30. **Dietrich Buxtehude** 1637-1707 Danimarkalı
Ünlü eserleri: Oratoryolar, kantatlar, org müziği
Stil: "Musica recitativa"yı icat etti.
Notlar: Akşam müziği ve kiliselerde halk konserleri fikrini başlattı, Bach üzerindeki büyük etkisi ile tanınıyor.
Dönem: Barok

31. **Arcangelo Corelli** 1653-1713
İtalyan
Ünlü eseri: Noel Konçertosu
Stil: Kilise sonatları
Dönem: Barok

32. Henry Purcell 1659-1695 İngiliz
Ünlü eseri: My heart is inditing, Fantasia upon One Note
Stil: Seküler ve dini koro müziği, enstrümantal ve klavyeli çalgılar için müzik
Dönem: Barok

33. Alessandro Scarlatti 1660-1725 İtalyan
Ünlü eseri: Le Teodora Augusta
Stil: Dini ve seküler, koro ve vokal müzik, oparalar, enstrümantal müzik
Dönem: Barok

34. François Couperin 1668-1733 Fransız
Ünlü eseri: Concerts Royaux
Stil: Klavyeli çalgılar için müzik, özellikle klavsen, oda müziği, dini ve seküler vokal müzik
Dönem: Barok

35. Antonio Vivaldi 1678-1741 İtalyan
Ünlü eseri: The Four Seasons (Dört Mevsim)
Stil: Konçertolar, operalar, dini koro müziği ve oda müziği
Dönem: Barok

36. Georg Philipp Telemann 1681-1767 Alman
Ünlü eseri: Musique de table
Stil: Yenilikçi besteci
Dönem: Barok

37. Jean-Philippe Rameau 1683-1764 Fransız
Ünlü eseri: Hippolyte et Aricie
Stil: Operalar, klavyeli çalgılar için müzik, oda müziği, dini koro müziği
Dönem: Barok

38. Johann Sebastian Bach 1685-1750 Alman
Ünlü eseri: St John's Passion
Stil: Dini koro, seküler vokal, orkestral oda müziği, klavyeli çalgılar için müzik, org müziği
Dönem: Barok

39. Domenico Scarlatti 1685-1757 İtalyan
Ünlü eseri: Essercizi per Gravicembalo
Stil: Klavyeli çalgılar için müzik, dini koro, enstrümantal ve operalar
Dönem: Barok

40. George Frideric Handel 1685-1759 Alman / İngiliz
Ünlü eseri: Water Music (Su Müziği)
Stil: Operalar, oratoryolar, dini vokal, seküler koro, orkestral, oda ve klavyeli çalgılar için müzik
Dönem: Barok

41. Christoph Willibald Gluck 1714-1787 Alman
Ünlü eseri: Don Juan, Orfeo ed Euridice
Stil: Operalar, bale müziği, şarkılar, dini vokal ve oda müziği
Dönem: Klasik

42. Carl Philip Emanuel Bach 1714-1788 Alman
Ünlü eseri: Rondo in E Flat (Mi Bemol Rondo)
Stil: Klavyeli çalgılar için müzik, orkestral, oda ve koro müzikleri
Dönem: Klasik

43. Franz Joseph Haydn 1732-1809 Avusturyalı
Ünlü eseri: The London Symphony
Stil: Senfoniler, klavyeli çalgılar ve oda müziği, operalar, oratoryolar, koro müziği
Dönem: Klasik

44. Johann Christian Bach 1735-1782 Alman
Ünlü eseri: Concerted Symphony in E Flat (Mi Bemol Senfoni)
Stil: Orkestral, oda, org, klavyeli çalgılar müziği, operalar ve dini müzik
Dönem: Klasik

45. Luigi Boccherini 1743-1805 İtalyan
Ünlü eseri: String Quintet in E major, Opus 13 No. 5
Stil: Oda müziği, senfoniler ve konçertolar, opera ve dini müzik
Dönem: Klasik

46. Muzio Clementi 1752-1832 İtalyan
Ünlü eseri: Minuetto pastorale in D
Stil: Piyano için besteler
Notlar: "Piyanonun babası" olarak bilinir.
Dönem: Klasik

47. Wolfgang Amadeus Mozart 1756-1791 Avusturyalı
Ünlü eseri: The Magic Flute (Sihirli Flüt), Don Giovanni
Stil: Operalar, senfoniler, konçertolar, koro müziği, oda müziği, piyano müziği, vokal müzik
Dönem: Klasik

48. Ignace Pleyel 1757-1831 Avusturyalı
Ünlü eseri: Sinfonies Concertantes (Konçerto Senfonileri)
Stil: Senfoniler, oda müziği
Dönem: Klasik

49. Ludwig van Beethoven 1770-1827 Alman
Ünlü eseri: Pastoral Symphony (Pastoral Senfoni), Fidelio
Stil: Senfoniler, konçertolar, koro müziği, piyano müziği, telli çalgılar için kuartetler, oda müziği, şarkılar, opera
Notlar: Üzerinde çalıştığı tüm müzik biçimlerini radikal bir tarzda dönüştürmüştür.
Dönem: Klasik

50. Carl Maria von Weber 1786-1826 Alman
Ünlü eseri: The Freeshooter, Invitation to the Dance (Dansa Davet)
Stil: Operalar, orkestral müzik, piyano müziği
Dönem: Klasik

51. Gioacchino Rossini 1792-1868 İtalyan
Ünlü eseri: Barber of Seville (Sevil Berberi), William Tell
Stil: Operalar, dini koro müziği, seküler ve oda müziği
Dönem: Romantik

52. Franz Schubert 1797-1828 Avusturyalı
Ünlü eseri: Beautiful Maid of the Mill, The Trout Quintet
Stil: Şarkılar, orkestral, oda ve piyano müziği, operalar
Notlar: Öldüğünde sadece 31 yaşındaydı.
Dönem: Romantik

53. Vincenzo Bellini 1801-1835 İtalyan
Ünlü eseri: I Puritani
Stil: Vokal, opera, şarkılar ve enstrümantal müzik
Dönem: Romantik

54. Hector Berlioz 1803-1869 Fransız
Ünlü eseri: Symphonie Fantastique, Romeo et Juliette
Stil: Opera, orkestra senfonileri, dini koro müziği, seküler koro müziği, vokal müzik
Dönem: Romantik

55. Felix Mendelssohn 1809-1847 Alman
Ünlü eseri: A Midsummer Night's Dream (Bir Yaz Gecesi Rüyası), The Hebrides
Stil: Orkestral müzik, senfoniler, oda müziği, piyano müziği, dini koro müziği
Dönem: Romantik

56. Frédéric Chopin 1810-1849 Polonyalı
Ünlü eseri: The Etudes
Stil: Piyano müziği, orkestral müzik, oda müziği
Dönem: Romantik

57. Robert Schumann 1810-1856 Alman
Ünlü eseri: A Woman's Love and Life, Scenes from Faust (Faust'tan Sahneler)
Stil: Şarkılar, piyano müziği, orkestral, oda, opera ve koro müziği
Dönem: Romantik

58. Franz Listz 1811-1886 Macar
Ünlü eseri: The Hungarian Rhapsodies (Macar Rapsodileri), Faust Symphony
Stil: Orkestral müzik, piyano müziği, koro müziği
Dönem: Romantik

59. Richard Wagner 1813-1883 Alman
Ünlü eseri: The Flying Dutchman (Uçan Hollandalı)
Stil: Operalar, orkestral müzik, şarkılar
Dönem: Romantik

60. Giuseppe Verdi 1813-1901 İtalyan
Ünlü eseri: Rigolètto, Requiem
Stil: Operalar, dini koro, seküler koro, oda müziği
Dönem: Romantik

61. Bedrich Smetana 1824-1884 Çekoslovak
Ünlü eseri: The Bartered Bride, Vltava
Stil: Senfonik şiirler, oda müziği ve opera
Dönem: 19. yüzyıl sonu

62. Anton Bruckner 1824-1896 Avusturyalı
Ünlü eseri: Te Deum
Stil: Senfoniler, koro müziği, oda müziği
Dönem: 19. yüzyıl sonu

63. Alexander Borodin 1833-1887 Rus
Ünlü eseri: Prince Igor (Prens Igor)
Stil: Senfoniler ve operalar
Dönem: 19. yüzyıl sonu

64. Johannes Brahms 1833-1897 Alman
Ünlü eseri: Hungarian Dance (Macar Dansı), Tragic Overture (Trajik Uvertür), German Requiem
Stil: Orkestral, oda müziği, piyano müziği, koro müziği, şarkılar
Dönem: Romantik

65. Modest Mussorgsky 1839-1881 Rus
Ünlü eseri: Sunless
Stil: Operalar, orkestral, şarkılar ve piyano müziği
Dönem: 19. yüzyıl sonu

66. Pyotr Ilyich Tchaikovsky 1840-1893 Rus
Ünlü eseri: Sleeping Beauty (Uyuyan Güzel), The Nutcracker (Fındıkkıran)
Stil: Operalar, baleler, koro müziği, senfoniler, oda müziği
Dönem: 19. yüzyıl sonu

67. Antonin Dvorak 1841-1904 Çekoslovak
Ünlü eseri: New World Symphony, The American Quartet
Stil: Orkestral müzik, senfoniler, operalar, oda müziği, koro müziği
Dönem: 19. yüzyıl sonu

68. Nikolay Rimsky-Korsakov 1844-1908 Rus
Ünlü eseri: The Snow Maiden (Pamuk Prenses)
Stil: Operalar, orkestral çalışmalar
Dönem: 19. yüzyıl sonu

69. Leos Janacek 1854-1928 Çekoslovak
Ünlü eseri: The Cunning Little Vixen
Stil: Operalar, koro, vokal, orkestral, oda müziği
Dönem: 19. yüzyıl sonu

58. Franz Listz 1811-1886 Macar
Ünlü eseri: The Hungarian Rhapsodies (Macar Rapsodileri), Faust Symphony
Stil: Orkestral müzik, piyano müziği, koro müziği
Dönem: Romantik

59. Richard Wagner 1813-1883 Alman
Ünlü eseri: The Flying Dutchman (Uçan Hollandalı)
Stil: Operalar, orkestral müzik, şarkılar
Dönem: Romantik

60. Giuseppe Verdi 1813-1901 İtalyan
Ünlü eseri: Rigolètto, Requiem
Stil: Operalar, dini koro, seküler koro, oda müziği
Dönem: Romantik

61. Bedrich Smetana 1824-1884 Çekoslovak
Ünlü eseri: The Bartered Bride, Vltava
Stil: Senfonik şiirler, oda müziği ve opera
Dönem: 19. yüzyıl sonu

62. Anton Bruckner 1824-1896 Avusturyalı
Ünlü eseri: Te Deum
Stil: Senfoniler, koro müziği, oda müziği
Dönem: 19. yüzyıl sonu

63. Alexander Borodin 1833-1887 Rus
Ünlü eseri: Prince Igor (Prens Igor)
Stil: Senfoniler ve operalar
Dönem: 19. yüzyıl sonu

64. Johannes Brahms 1833-1897 Alman
Ünlü eseri: Hungarian Dance (Macar Dansı), Tragic Overture (Trajik Uvertür), German Requiem
Stil: Orkestral, oda müziği, piyano müziği, koro müziği, şarkılar
Dönem: Romantik

65. Modest Mussorgsky 1839-1881 Rus
Ünlü eseri: Sunless
Stil: Operalar, orkestral, şarkılar ve piyano müziği
Dönem: 19. yüzyıl sonu

66. Pyotr Ilyich Tchaikovsky 1840-1893 Rus
Ünlü eseri: Sleeping Beauty (Uyuyan Güzel), The Nutcracker (Fındıkkıran)
Stil: Operalar, baleler, koro müziği, senfoniler, oda müziği
Dönem: 19. yüzyıl sonu

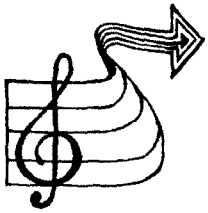
67. Antonin Dvorak 1841-1904 Çekoslovak
Ünlü eseri: New World Symphony, The American Quartet
Stil: Orkestral müzik, senfoniler, operalar, oda müziği, koro müziği
Dönem: 19. yüzyıl sonu

68. Nikolay Rimsky-Korsakov 1844-1908 Rus
Ünlü eseri: The Snow Maiden (Pamuk Prenses)
Stil: Operalar, orkestral çalışmalar
Dönem: 19. yüzyıl sonu

69. Leos Janacek 1854-1928 Çekoslovak
Ünlü eseri: The Cunning Little Vixen
Stil: Operalar, koro, vokal, orkestral, oda müziği
Dönem: 19. yüzyıl sonu

70. Edward Elgar 1857-1934 İngiliz
Ünlü eseri: Pomp and Circumstance, Enigma Variations, The Apostles
Stil: Orkestral, koro, oda müzikleri, şarkılar, piyano müziği
Dönem: 19. yüzyıl sonu

71. Giacomo Puccini 1858-1924 İtalyan
Ünlü eseri: La Bohème, Madame Butterfly
Stil: Operalar, koro müziği
Dönem: 19. yüzyıl sonu

72. Hugo Wolf 1860-1903 Avusturyalı
Ünlü eseri: Der Corregidor
Stil: Şarkılar, opera, orkestral ve oda müzikleri
Dönem: 19. yüzyıl sonu

73. Gustav Mahler 1860-1911 Avusturyalı
Ünlü eseri: The Resurrection, Songs of the Wayfarer, The Boy's Magic Horn
Stil: Senfoniler, şarkılar, koro müziği
Dönem: 19. yüzyıl sonu

74. Claude Debussy 1862-1918 Fransız
Ünlü eseri: Prelude à l'Après-midi d'un Faune, La Mer
Stil: Orkestral, bale, piyano, oda müziği
Dönem: 19. yüzyıl sonu

75. Richard Strauss 1864-1949 Alman
Ünlü eseri: The Cavalier of the Rose, A Woman without a Shadow
Stil: Orkestral, opera, koro müzikleri, şarkılar
Dönem: 19. yüzyıl sonu

76. Jean Sibelius 1865-1957 Fin
Ünlü eseri: Tone Poem en Saga, Night Ride and Sunrise, The Tempest (Fırtına)
Stil: Orkestral, koro, oda müzikleri
Dönem: 19. yüzyıl sonu

77. Ralph Vaughan Williams 1872-1958 İngiliz
Ünlü eserleri: Pastoral Symphony, Fantasia on Greensleeves
Stil: Operalar, baleler, orkestral müzik, vokal ve oda müzikleri
Dönem: Modern Çağ

78. Sergei Rachmaninov 1873-1943 Rus
Ünlü eseri: Rhapsody on a Theme of Paganini for Piano and Orchestra, The Bells
Stil: Orkestral, piyano ve koro müzikleri
Dönem: Modern Çağ

79. Arnold Schoenberg 1874-1951 Avusturyalı
Ünlü eseri: The Blessed Hand, The Transfigured Knight
Stil: Operalar, koro, orkestral, oda ve vokal müzikleri
Dönem: Modern Çağ

80. Charles Ives 1874-1954 Amerikalı
Ünlü eseri: The Circus Band, Three Places in New England, The Unanswered Question
Stil: Orkestral, koro, oda ve piyano müziği
Dönem: Modern Çağ

81. Maurice Ravel 1875-1937 Fransız
Ünlü eseri: Rapsodie Espagnole, Mother Goose
Stil: Orkestral, piyano, oda müziği, şarkılar
Dönem: Modern Çağ

82. Manuela de Falla 1876-1946 İspanyol
Ünlü eseri: The Three-cornered Hat, Atlantida
Stil: Opera, bale, koro ve piyano müziği
Dönem: Modern Çağ

83. Bela Bartok 1881-1945 Macar
Ünlü eseri: Duke Bluebeard's Castle, The Wooden Prince, The Miraculous Mandarin
Stil: Operalar, baleler, orkestral, oda ve piyano müziği
Dönem: Modern Çağ

84. Igor Stravinsky 1882-1971 Rus
Ünlü eseri: The Firebird, The Rite of Spring, Orpheus, The Soldier's Tale
Stil: Operalar, baleler, orkestral ve koro müziği
Dönem: Modern Çağ

85. Anton Webern 1883-1945 Avusturyalı
Ünlü eseri: Passacaglia, Das Augenlicht
Stil: Orkestral, koro, oda ve vokal müziği
Dönem: Modern Çağ

86. Edgard Varese 1883-1965 Fransız/Amerikan
Ünlü eseri: Ameriques, Hyperprism
Stil: Orkestral, vokal, enstrümantal ve elektronik
Dönem: Modern Çağ

87. Alban Berg 1885-1935
Avusturyalı
Ünlü eseri: Wozzeck, Lulu
Stil: Opera, orkestral, oda müziği, şarkılar, piyano müziği
Dönem: Modern Çağ

88. Louis Durey 1888-1979 Fransız
Ünlü eseri: Le Printemps au fond de la mer
Stil: Opera, enstrümantal ve vokal müzik
Notlar: "Les Six" (Altılar grubudan)
Dönem: Modern Çağ

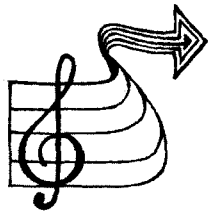
89. Sergei Prokofiev 1891-1953 Ukraynalı
Ünlü eseri: The Gambler (Kumarbaz), War and Peace (Savaş ve Barış), Romeo ve Juliet
Stil: Opera, baleler, orkestral, koro, oda müzikleri, piyano müziği
Dönem: Modern Çağ

90. Darius Milhaud 1892-1974 Fransız
Ünlü eseri: Les Malheurs d'Orphée
Stil: Orkestral, koro, oda ve klavyeli çalgılar için müzik
Notlar: "Les Six" (Altılar grubundan)
Dönem: Modern Çağ

91. Germaine Tailleferre 1892-1983 Fransız
Ünlü eseri: 6 Chansons Françaises
Stil: Opera, enstrümantal ve vokal müzik
Notlar: "Les Six" (Altılar grubundan)
Dönem: Modern Çağ

92. Arthur Honegger 1892-1955 Fransız
Ünlü eseri: Le Roi David
Stil: Opera, bale, orkestral ve vokal müzik
Notlar: "Les Six" (Altılar grubundan)
Dönem: Modern Çağ

93. Paul Hindemith 1895-1963 Alman
Ünlü eseri: Matthias The Painter, The Four Temperaments
Stil: Operalar, baleler, orkestral, oda, piyano, org, vokal ve koro müzikleri
Dönem: Modern Çağ

94. Carl Orff 1895-1982 Alman
Ünlü eseri: Carmina Burana
Stil: Kantatlar
Dönem: Modern Çağ

95. Henry Cowell 1897-1965 Amerikalı
Ünlü eseri: Synchrony, Hymn and Fuguing Tune, Mosaic
Stil: Orkestral, enstrümantal ve piyano müziği
Dönem: Modern Çağ

96. Francis Poulenc 1899-1963 Fransız
Ünlü eseri: A Sonata for Two Clarinets, Dialogues des Carmelites
Stil: Opera, enstrümantal ve koro müzikleri
Notlar: "Les Six" (Altılar grubundan)
Dönem: Modern Çağ

97. Georges Auric 1899-1983 Fransız
Ünlü eseri: Les Facheux, The Birds
Stil: Opera, enstrümantal ve koro müzikleri
Notlar: "Les Six" (Altılar grubundan)

98. Kurt Weill 1900-1950 Alman
Ünlü eseri: The Threepenny Orchestra (Üç Kuruşluk Opera), The Knickerbocker Holiday, The Rise and Fall of the City of Mahagony
Stil: Opera, bale, orkestral, koro ve oda müziği
Dönem: Modern Çağ

99. Dmitri Şhostakoviç 1906-1975 Rus
Ünlü eseri: The First of May, Leningrad, The Nose
Stil: Orkestral, operalar, oda müzikleri ve piyano müziği
Dönem: Modern Çağ

100. Benjamin Britten 1913-1976 İngiliz
Ünlü eseri: The Turn of the Screw, A Midsummer Night's Dream, Variations on a Theme of Frank Bridge, Spring Symphony
Stil: Operalar, kilise, orkestral, koro ve oda müzikleri
Dönem: Modern Çağ

Yazarlar 10

Yazarlar, kelimelerin usta kullanıcılarından daha fazlasıdır. Onların, kelimeleri en önemli araştırma gereci olarak kullanarak insanoğlunun sahip olduğu tüm bilgi üzerinde çalışan dedektifler olduklarını söylemek herhalde daha doğru bir tanım olur.

Edebiyat dünyasını incelediğinizde aynı zamanda psikoloji, coğrafya, felsefe, tarih, astronomi, ekonomi, matematik, siyaset bilimi, biyoloji, fizik, araştırma, hayal gücü ve fantezileri de incelersiniz.

Bu nedenle, büyük yazarlar konusunda Master Memory Matris'inizi hazırlarken insanoğlunun bilgi dağarcığındaki tüm alanlara birer olta sarkıtmış olacaksınız. Tanıdığınız her yazar ve edebi eserle başka her yazar ve eserlerle bağlantı kurma yeteneğiniz artacaktır.

Bilgi dağarcığınızdaki bu artış öğrenme hızınızla birlikte lisan, edebiyat ve yaşamdan aldığınız keyfe de kendiliğinden bir artış olarak yansıyacaktır.

1. **Geoffrey Chaucer** 1340-1400 İngiliz
   Ünlü eseri: The Canterbury Tales (Canterbury Hikâyeleri)
   Eğitim: Londra
   Notlar: "İngiliz Edebiyatının Babası" olarak bilinir

2. **Edmund Spenser** 1552-1599 İngiliz
   Ünlü eseri: The Paerie Queene, Colin Clout's Come Home Againe
   Eğitim: Merchant Taylors School, Northampton'dan sonra Cambridge
   Notlar: Sıklıkla "İngiliz Masallarının Babası" olarak anılır

3. **Sir Walter Raleigh** 1552-1618 İngiliz
   Ünlü eseri: The History of the World (Dünya Tarihi), The Discoverie of the Large, Rich and Beautiful Empyre of Guiana (Büyük, Zengin ve Güzel Guyana İmparatorluğu'nun Keşfi)
   Eğitim: Oxford (hukuk)
   Notlar: Amerika ve Güney Amerika'ya seferler düzenlemiş bir maceracı ve kaşif. Sürekli soru soran bir zihne ve nadir rastlanan bir edebi yeteneğe sahipti

4. **Francis Bacon (Lord Verulam)** 1561-1626 İngiliz
Ünlü eseri: The Advancement of Learning (Öğrenmenin Gelişimi)
Eğitim: Trinity College, Cambridge (hukuk)
Notlar: Dünyanın yaradılışı konusunda bastırılamaz bir merakı vardı

5. **William Shakespeare** 1564-1616 İngiliz
Ünlü eseri: Othello, Kral Lear, Macbeth, Antony ve Cleopatra vb.
Eğitim: Holy Trinity Church, Stratford
Notlar: En parlak dönemi 1604-1608. "Sadece yaşadığı döneme değil, tüm zamanlara" ait olduğu düşünülür

6. **Christopher Marlowe** 1564-1593 İngiliz
Ünlü eseri: The Passionate Shepherd (Tutkulu Çoban)
Eğitim: Corpus Christi College, Cambridge
Notlar: Arkadaşlarıyla tavla üzerine bahis oynarken çıkan kavgada aldığı yaralar nadaniyle öldü

7. **John Done** 1572-1631 İngiliz
Ünlü eseri: Devotions, Elegies and Sonnets
Eğitim: Oxford ve Cambridge
Notlar: Metafizik şairlerden 1621'de St Paul'ün dekanı oldu ve 160 vaaz yazdı

8. **Ben Johnson** 1572-1637 İngiliz
Ünlü eseri: Volpone, Bartholomew Fayre, Timber
Eğitim: Westminister School
Notlar: "The Tribe of Ben" (Ben'in Kabilesi) adı verilen yeni nesil şairlerin lideri

9. **John Milton** 1608-1674 İngiliz
Ünlü eseri: Paradise Lost (Kayıp Cennet), On His Blindness (Körlük Üzerine), II Penseroso
Eğitim: Christ's College Cambridge
Notlar: İç Savaş yüzünden enerjisini parlamentoya ve siyasi mücadeleye kanalize etmek zorunda kaldı. Kayıp Cennet ve Körlük Üzerine adlı kitaplarını gözleri görmemeye başladıktan sonra yazdı

10. **John Bunyan** 1628-1688 İngiliz
Ünlü eseri: The Pilgrim's Progress, Grace Abounding
Eğitim: Köy okulu, Elstow
Notlar: The Pilgrim's Progress'i lisanssız vaaz verme suçuyla 12 yıl hapse mahkûm olduğunda yazdı

11. **John Dryden** 1631-1700 İngiliz
Ünlü eseri: Marriage à la Mode, The Rehearsal
Eğitim: Westminister School ve Trinity College, Cambridge
Notlar: 1668'de Saray Şairi

12. **Samuel Pepys** 1633-1703 İngiliz
Ünlü eseri: Diary (Günce)
Eğitim: St Paul's School ve Magdalena College, Cambridge
Notlar: Günce adlı kitabı 1825' e kadar bilinmiyordu

13. **Daniel Defoe** 1660-1731 İngiliz
Ünlü eseri: Robinson Crusoe
Eğitim: Stoke Newington Academy
Notlar: En parlak dönemi 60 yaşından sonradır; "İngiliz gazeteciliğinin kurucusu" olarak anılır

14. **Jonathan Swift** 1667-1745 İngiliz
Ünlü eseri: Gulliver's Travels (Gülliver'in Gezileri)
Eğitim: Kilkenny School ve Trinity College, Dublin
Notlar: 23 yaşından ölümüne kadar Mènière hastalığından muzdaripti

15. **Joseph Addison** 1672-1719 İngiliz
Ünlü eseri: Cato
Eğitim: Charterhouse School ve Magdalen College, Oxford
Notlar: Parlamento üyesi

16. **George Berkeley** 1685-1753 İrlandalı
Ünlü eseri: An Essay Towards a New Theory of Vision, Alciphron
Eğitim: Trinity College, Dublin
Notlar: Yayımlanan ilk çalışmaları Latince yazılmış matematik kitapçıklarıydı

17. **Alexander Pope** 1688-1744 İngiliz
Ünlü eseri: The Rape of the Lock ve İlyada ile Odysseia tercümeleri
Eğitim: Kendi kendine
Notlar: Hayatının büyük bir kısmını bozuk sağlığıyla uğraşarak geçirdi

18. **Samuel Richardson** 1689-1761 İngiliz
Ünlü eseri: Pamela, Clarissa
Eğitim: Yoksulluk içinde büyüdü, tam bir eğitim almadı
Notlar: Yazılarının popüleritesini sağlayan seks takıntısıydı. "Modern romanın kurucularından biri" olarak tanınır

19. Benjamin Franklin 1706-1790 Amerikalı
Ünlü eseri: Observation on the Relationships of Britain to her Colonies (Britanya'nın Sömürgeleriyle İlişkileri Üzerine bir Gözlem), Rules by which a Great Empire may be Reduced to a Small One
Eğitim: Boston'da doğdu, tam bir eğitim almadı
Notlar: Bilim insanı ve politikacı; Amerikan Anayasası'nın taslağının hazırlanmasında yardımları oldu. Etkili sosyal tartışma kulübünün (The Junto Club) kurucusu

20. Henry Fielding 1707-1754 İngiliz
Ünlü eseri: Tom Jones, The History of the Adventures of Joseph Andrews
Eğitim: Eton
Notlar: Hayatının büyük kısmında astım ve ödemden çok çekti

21. Samuel Johnson 1709-1784 İngiliz
Ünlü eseri: Sözlük, The Vanity of Human Wishes
Eğitim: Pembroke College, Oxford
Notlar: Ünlü sözlük yazarı, eleştirmen, parlak hatip ve bilge

22. Thomas Gray 1716-1771 İngiliz
Ünlü eseri: Elegy Written in a Country Churchyard
Eğitim: Eton ve Peterhouse College, Cambridge
Notlar: Mektupları İngiliz dilinde yazılmış olanların en iyileri, inanılmaz tasvir gücü ve bilgelik

23. Oliver Goldsmith 1728-1774 İrlandalı
Ünlü eseri: The Vicar of Wakefield, She Stoops to Conquer, The Citizen of the World (Dünya Vatandaşı)
Eğitim: Trinity College, Dublin
Notlar: Kendi ifadesine göre kumar bağımlısı ve tecrübeli bir yalancı

24. Edmund Burke 1729-1797 İrlandalı
Ünlü eseri: Reflections on the Revolution in France
Eğitim: Quakers School, Balitore ve Trinity College, Dublin
Notlar: Liberal politikacı ve siyasi teorisyen. Annual Register'in kurucusu

25. William Cowper 1731-1800 İngiliz
Ünlü eseri: Table Talk, The Task
Eğitim: Westminister School, The Inner Temple (hukuk)
Notlar: Hukuk eğitimi aldı ve evanjelik Hristiyanlığa döndü

26. James Boswell 1740-1795 İskoç
Ünlü eseri: The Life of Dr Johnson
Eğitim: Edinburgh Üniversitesi (hukuk)
Notlar: İstediği politik kariyere ulaşamadığı için engellenmiş hissediyordu

27. Fanny Burney 1752-1840 İngiliz
Ünlü eseri: Evelina, Cecilia, Camilla
Eğitim: Kendi kendine
Notlar: Günlüğü, 18. yüzyıl yaşamının ve karakterlerinin ilk elden yazılmış portreleriyle en iyi kaynaklardan biri

28. **George Crabbe** 1754-1832 İngiliz
Ünlü eseri: The Village
Eğitim: Doktor yanında çıraklık
Notlar: Acımasız bir mizah duygusuna sahip anlatı şairi

29. **William Blake** 1757-1827 İngiliz
Ünlü eseri: Songs of Innocence and Experience, The Marriage of Heaven and Hell (Cennetle Cehennemin Evlenmesi)
Eğitim: Royal Academy ve Somerset House
Notlar: Şiirlerinin basit, müzikal dizeleri ciltler dolusu anlam ifade ederler

30. **Robert Burns** 1759-1796 İskoç
Ünlü eseri: Tam-o'Shanter, Auld Lang Syne
Eğitim: Annesi ve babası tarafından eğitildi
Notlar: The Jolly Beggar adlı ünlü kantat ona aittir

31. **William Cobbett (Peter Porcupine)** 1762-1835 İngiliz
Ünlü eseri: Rural Rides, Cobbett's Political Register, Porcupine's Gazette
Eğitim: Orduda kendi kendine
Notlar: Tarımdan politikaya kadar pek çok konuda yayımlanmış eserleri var

32. **William Wordsworth** 1770-1850 İngiliz
Ünlü eseri: Daffodils, Sonnets, Ode on the Intimations of Immortality, Prelude
Eğitim: Hawkshead Grammar School ve St John's College, Cambridge
Notlar: English Lake bölgesinde doğmuş ileri gelen Romantik şairlerden biri

33. Sir Walter Scott 1771-1832 İskoç
Ünlü eseri: Ivanhoe, Kenilworth
Eğitim: Royal High School ve Edinburgh Üniversitesi
Notlar: 1814'ten 1832'ye kadar yaklaşık 40 roman yazdı

34. Samuel Taylor Coleridge 1772-1834 İngiliz
Ünlü eseri: Rime of the Ancient Mariner, Kubla Khan
Eğitim: Jesus College, Cambridge
Notlar: William Wordsworth'le birlikte Lirik Baladlar'ı yazmış olan Romantik şair, afyon bağımlısıydı

35. Jane Austen 1775-1817 İngiliz
Ünlü eseri: Emma, Mansfield Park, Pride and Prejudice (Gurur ve Önyargı)
Eğitim: Babası tarafından eğitildi
Notlar: Orta sınıf toplumunun portresini dikkate değer bir incelikle çıkardı

36. Charles Lamb 1775-1834 İngiliz
Ünlü eseri: Essays of Elia, Tales from Shakespeare (kardeşi Mary ile birlikte yazdığı)
Eğitim: Christ's Hospital
Notlar: Yaşamını zihinsel özürlü kız kardeşine adamıştı

37. William Hazlitt 1778-1830 İngiliz
Ünlü eseri: The Characters of Shakespeare's Plays (Shakespeare Oyunlarının Karakterleri)
Eğitim: Hackney College, Londra (Sanat ve Metafizik)
Notlar: Gözlemci sanatçı gözü ile dikkate değer fiziksel tasvirler yapan yetenekli bir eleştirmendi

38. **Thomas de Quincey** 1785-1859 İngiliz
Ünlü eseri: Confessions of an Opium-eater
Eğitim: Manchester Grammar School
Notlar: Afyon bağımlısı; düzensiz nitelikte çalışmalar

39. **Lord George Gordon Byron** 1788-1824 İngiliz
Ünlü eseri: Manfred, Don Juan, Childe Harold
Eğitim: Aberdeen Grammar School, Harrow School, Trinity College, Cambridge
Notlar: İtalyan ve Yunan devrim siyaseti politikalarıyla haşır neşir olan ilham verici Romantik şair

40. **James Fenimore Cooper** 1789-1851 Amerikalı
Ünlü eseri: The Spy (Casus), The Last of the Mohicans (Mohikanların Sonuncusu)
Eğitim: Albany ve Yale
Notlar: Yargıç

41. **Percy Bysshe Shelley** 1792-1822 İngiliz
Ünlü eseri: Prometheus Unbound, Ode to the West Wind
Eğitim: University College, Oxford
Notlar: Romantik hareketin ileri gelenlerinden; 30 yaşında İtalya'da boğularak öldü

42. **John Clare** 1793-1864 İngiliz
Ünlü eseri: The Shepherd's Calendar, Poems Descriptive of Rural Life and Scenery
Eğitim: Babası tarafından eğitildi
Notlar: Köylü Şair olarak da bilinir; hayatının önemli bir bölümünü bakım yurdunda geçirdi

43. John Keats 1795-1821 İngiliz
Ünlü eseri: Hyperion, Ode to Autumn (Sonbahara Kaside)
Eğitim: Harrow School ve Enfield Academy
Notlar: Bir eczanede çıraklık yaparak yetişmiş ve Guy's Hastanesi'nde cerrahi eğitimi almıştır. 26 yaşında tüberkülozdan öldü

44. Thomas Carlyle 1795-1881 İskoç
Ünlü eseri: Sartor Resartus
Eğitim: Annan Grammar School, Edinburgh Üniversitesi
Notlar: Sağ elini kaybettikten sonra yazı yazamadı

45. Elizabeth Barrett Browning 1806-1861 İngiliz
Ünlü eseri: The Cry of the Children, Sonnets from Portuguese, Aurora Leigh
Eğitim: Evde
Notlar: Robert Browning'le evlendi. Saray Şairliğine aday gösterildi

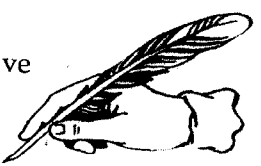
46. Henry Wadsworth Longfellow 1807-1882 Amerikalı
Ünlü eseri: Song of Hiawatha, The Courtship of Miles Standish
Eğitim: Bowdoin, Portland, Maine
Notlar: İlk şiirleri 13 yaşındayken yayımlandı

47. Edgar Allen Poe 1809-1849 Amerikalı
Ünlü eseri: The Pit and the Pendulum
Eğitim: Virginia Üniversitesi
Notlar: Hukuk eğitimi aldı. Genellikle fantastik ve ilginç hikâyeler yazdı

48. Lord Alfred Tennyson 1809-1892 İngiliz
Ünlü eseri: Maud, In Memoriam, The Eagle
Eğitim: Louth Grammar School ve Trinity College, Cambridge
Notlar: Saray Şairi

49. William Makepeace Thackeray 1811-1863 İngiliz
Ünlü eseri: Vanity Fair, The Virginians
Eğitim: Trinity College, Cambridge (Hukuk)
Notlar: Gazeteci ve romancı olmadan önce hukuk okudu. ABD'de seyahatlere çıktı ve 52 yaşında kalp krizinden öldü

50. Charles Dickens 1812-1870 İngiliz
Ünlü eseri: Pickwick Papers, Oliver Twist vb.
Eğitim: Aralıklı
Notlar: Unutulmayan karakterleri ve Viktorya dönemindeki sosyal kötülüklerin altını çizmesiyle tanınan romancı

51. Robert Browning 1812-1889 İngiliz
Ünlü eseri: The Pied Paper of Hamelin, Home Thoughts from Abroad
Eğitim: Çoğunlukla evde
Notlar: *Elizabeth Barrett'la edebiyat tarihinin en büyük* aşklarından birini yaşadı

52. Anthony Trollope 1815-1882 İngiliz
Ünlü eseri: The Barchester Chronicles, The Way We Live Now
Eğitim: Harrow School
Notlar: Posta idaresinde katiplik

53. **Charlotte Brontë** 1816-1855 İngiliz
Ünlü eseri: Jane Eyre
Eğitim: Daha sonra Jane Eyre romanında "Lowood" olarak yazacağı çok katı bir yatılı okulda
Notlar: Brüksel'de eğitim gördü

54. **Emily Brontë** 1818-1848 İngiliz
Ünlü eseri: Wuthering Heights (Uğultulu Tepeler)
Eğitim: Haworth'taki evinde
Notlar: Tüberkülozdan öldü

55. **Charles Kingsley** 1819-1875 İngiliz
Ünlü eseri: The Water-Babies, Westward Ho!
Eğitim: King's College, Londra ve Magdalene College, Cambridge
Notlar: Sosyal reformlarla derinden ilgiliydi ama silâh gücüyle getirilen değişimlere hep karşı çıktı

56. **George Eliot (Mary Ann Evans)** 1819-1880 İngiliz
Ünlü eseri: Silas Marner, Middlemarch
Eğitim: Coventry'de özel eğitim
Notlar: Din ve lisan konularıyla ilgili pek çok kitap okudu. Annesinin ölümünün ardından okulu bıraktı

57. **Walt Whitman** 1819-1892 Amerikalı
Ünlü eseri: Leaves of Grass
Eğitim: Brooklyn
Notlar: Amerikan İç Savaşı sırasında hastanede çalıştı ve göçebe bir hayat sürdü

58. John Ruskin 1819-1900 İngiliz
Ünlü eseri: Modern Painters
Eğitim: Ailesi tarafından ve Christchurch, Oxford
Notlar: Sanat ve Elsanatları hareketinin kurucularından olan sanat eleştirmeni ve sosyal reformcu

59. Anne Brontë 1820-1849 İngiliz
Ünlü eseri: Agnes Grey
Eğitim: Haworth'taki evinde
Notlar: Acton Bell mahlasını kullandı. 29 yaşında tüberkülozdan öldü

60. Matthew Arnold 1822-1888 İngiliz
Ünlü eseri: Dover Beach
Eğitim: Rugby School ve Balliol College, Oxford
Notlar: Şair ve eleştirmen

61. Emily Dickinson 1830-1886 Amerikalı
Ünlü eseri: The Chariot
Eğitim: Amherst Academy'den sonra Mount Holyoke Female Seminary
Notlar: Gizli gizli şiir yazan Amerika'nın en büyük kadın şairi. Ölümünden sonra yaklaşık 2000 şiiri bulundu

62. Lewis Carroll
(Charles Lutwidge Dodgson) 1832-1898 İngiliz
Ünlü eseri: Alice Through the Looking Glass, Alice in Wonderland (Alice Harikalar Diyarında)
Eğitim: Rugby School ve Oxford (Matematik)
Notlar: Oxford'da matematik dersleri veriyordu

72. J(ames) M(atthew) Barrie 1860-1937 İskoç
Ünlü eseri: Peter Pan
Eğitim: Annesi, Dumfries Academy ve Edinburgh Üniversitesi
Notlar: Son oyunu "The Boy David" sahneye uyarlanmayı bekliyor

73. W(illiam) B(utler) Yeats 1865-1939 İrlandalı
Ünlü eseri: Adoration of the Magi, The Wild Swans at Coole
Eğitim: Londra, Art School
Notlar: Babası tarafından Kelt soyundan gelmesi üzerinde çok güçlü bir etki bıraktı. Oryantal dinler ve ilahiyat üzerine çalışmaları desteklemek için Dublin Hermetik Topluluğu'nu kurdu. Maude Gonne'ye aşık oldu ama evlenme teklifi reddedildi. Georgie Hyde-Lees adında bir medyumla evlendi ve ikisi birlikte "otomatik yazma" konusuna girişerek çarpıcı sonuçlar elde ettiler

74. Rudyard Kipling 1865-1936 İngiliz
Ünlü eseri: Jungle Book, Just So Stories
Eğitim: United Services College, Devon
Notlar: Bombay'de doğdu ama ailesi tarafından Londra'ya bırakıldı. 1907 Nobel ödülü sahibi

75. H.G. (Herbert George) Wells 1866-1946 İngiliz
Ünlü eseri: The Time Machine, Island of Dr Moreau, (Dr. Moreau'nun Adası) Wheels of Chance, Love and Mr Lewisham, Kipps
Eğitim: Royal College of Science, Kensington
Notlar: Bilimsel gazeteciliği öğretmenlikle birleştirdi. Bilim kurgu ve fantastik hikâyeleri yan yana yazdı. Gelecekteki pek çok icadı önceden bildi

76. **John Galsworthy** 1867-1933 İngiliz
Ünlü eseri: The Forsyte Saga, The Silver Spoon, The Modern Comedy
Eğitim: Harrow School ve New College, Oxford (Hukuk)
Notlar: Beşinci kitabından sonrakilerde John Sinjohn mahlasını kullandı. 31 tane uzun oyun yazdı

77. **Arnold Bennett** 1867-1931 İngiliz
Ünlü eseri: The Old Wives' Tale, Clayhanger, Anna of the Five Towns, Riceyman Steps
Eğitim: Burslem Endowed School
Notlar: 18 yaşındayken avukat olarak çalışan babasına yardım etmeye başladı. Romanlarının çoğunu Staffordshire bölgesindeki Potteries'de yazan üretken bir gazeteci ve romancı oldu

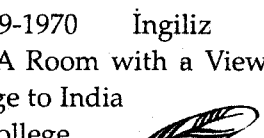
78. **Walter de la Mare** 1873-1956 İngiliz
Ünlü eseri: The Listeners
Eğitim: St Paul's Choir School
Notlar: Tüm eserleri bir gizem perdesi ardında saklanan şair, romancı ve hikâye anlatıcısı. Hiç büyüklük taslamadan çocuklar için yazdı ve 80'lerine kadar da yazmayı sürdürdü. Zaman zaman Walter Ramal adını kullanarak yazdı

79. **G(ilbert) K(eith) Chesterton** 1874-1936 İngiliz
Ünlü eseri: The Innocence of Father Brown, The Flying Inn
Eğitim: St Paul's School, Slade School of Art
Notlar: Sanat eğitimi aldı, gazeteci oldu ve 1922'de Katolik kilisesine katıldı

80. William Somerset Maugham 1874-1965 İngiliz
Ünlü eseri: Liza of Lambeth, Of Human Bondage
Eğitim: King's School, Canterbury and St Thomas Hastanesi (Tıp)
Notlar: İnsan davranışları hakkında alaycı bir bakış açısına sahip dahi bir hikâyeci; bir hikâyenin doruk noktasını rakipsiz bir beceriyle gerçekleştiren merhametsiz ve antiromantik bir gözlemci

81. John Masefield 1878-1967 İngiliz
Ünlü eseri: Salt-water Ballads, Reynard the Fox
Eğitim: King's School, Warwickshire
Notlar: Denize meraklıydı ama sağlığının bozuk olması onu yazar olmaya itti

82. E(dward) M(organ) Forster 1879-1970 İngiliz
Ünlü eseri: The Longest Journey, A Room with a View, Where Angels Fear to Tread, Passage to India
Eğitim: Tonbridge School, King's College, Cambridge
Notlar: "Düğmeleri ilikli" İngiliz kültürüyle daha sıcak ve daha tutkulu diğer ülkelerin kültürleri arasındaki tezatları incelemekten hoşlanırdı. Chicago'daki Apostle Society'nin üyesiydi

83. James Joyce 1882-1969 İrlandalı
Ünlü eseri: Ulysees, Finnegans Wake, Portrait of an Artist as a Young Man (Genç bir Erkeğin bir Sanatçı Olarak Portresi)
Eğitim: Jesuit School, Kildare, University College, Dublin
Notlar: Ulysees aslında bir dizi olarak başlamış, ancak daha sonra müstehcen olduğu gerekçesiyle yayını durdurulmuştu.

84. D(avid) H(erbert) Lawrence 1885-1930 İngiliz
Ünlü eseri: Sons and Lovers (Oğullar ve Sevgililer), Lady Chatterley's Lover (Lady Chatterley'nin Aşığı)
Eğitim: Nottingham High School
Notlar: Cinsellik ve duyguları derinlemesine incelemeye çalışmıştır. Evindeki ve ailesindeki uyumsuzluktan güçlü biçimde etkilenmiştir

85. Ezra Pound 1885-1972 Amerikalı
Ünlü eseri: The Spirit of Romance
Eğitim: Pennsylvania Üniversitesi ve Hamilton College, New York
Notlar: Avrupa seyahatleri sırasında T.S.Eliot, W.B.Yeats ve Ernest Hemingway gibi yazarlarala tanışmıştı. Anti-semitist görüşleri ve Mussolini sempatisi tutuklanmasına ve ardından 1958'e kadar bir bakım evine hapsedilmesine yol açmıştır

86. Olaf Stapledon 1886-1950 İngiliz
Ünlü eseri: Star Maker, Last and First Men, Last Men in London, Sirius, A Man Divided
Eğitim: Abbotsholme School, Balliol College, Oxford; Liverpool Üniversitesi
Notlar: Çağdaş bilim kurgunun babası ve bir özgürlük savaşçısıdır. İngiliz Edebiyatı, Psikoloji, Felsefe ve Endüstrileşmenin Tarihi konularında ders veren bir üniversite hocası

87. Edith Sitwell 1887-1964 İngiliz
Ünlü eseri: Façade (William Walton tarafından bestelenmiştir), Gold Coast Customs
Eğitim: Evde
Notlar: Dört onursal doktora ve 1948 Nobel Ödülü sahibi en ünlü İngiliz kadınlarından biri.

88. **Joyce Cary** 1888-1957 İngiliz
Ünlü eseri: Mister Johnson, The Horse's Mouth
Eğitim: Tonbridge Wells, Clifton College, Trinity College, Oxford
Notlar: Balkan Savaşları sırasında İngliiz Kızılhaç'ıyla ve Nijerya'da da Bölge Sulh Hâkimi olarak çalıştı. İlk romanını 44 yaşında yazdı.

89. **T(homas) S(tearns) Eliot** 1888-1965 İngiliz
Ünlü eseri: The Waste Land, The Four Quartets, Old Possum's Book of Practical Cats (Cats müzikalinin kaynağı)
Eğitim: Harvard Üniversitesi ve Metron College, Oxford
Notlar: St Louis, Missouri'de doğdu, ancak 1927'de İngiliz vatandaşlığına geçti.

90. **Ivy Compton-Burnett** 1892-1969 İngiliz
Ünlü eseri: Pastors and Masters
Eğitim: Royal Holloway College, Londra Üniversitesi
Notlar: Kitapları, tarafsız bir gözle ve duygusallığa yer vermeksizin aile ilişkilerini irdeler

91. **J(ohn) B(oynton) Priestley** 1894-1984 İngiliz
Ünlü eseri: The Good Companions, Dangerous Corner,
Eğitim: Trinity College, Cambridge
Notlar: Denemeler, edebi eleştiriler, gezi, otobiyografi ve kurgu kitapların yanı sıra 40'tan fazla oyunun da yazarı

92. **F(rancis) S(cott) Fitzgerald** 1896-1940 Amerikalı
Ünlü eseri: Tender is the Night, The Great Gatsby (Muhteşem Gatsby)
Eğitim: Newman School, New Jersey ve Princeton
Notlar: "Caz çağı"nın gereklerine uygun olarak kendi

zevklerine aşırı düşkün bir yaşam sürdü. Güzel karısı Zelda'nın bir akıl hastalığının pençesinde olması yüzünden kronik bir alkolikti

93. **William Harrison Faulkner** 1897-1962 Amerikalı
Ünlü eseri: The Sound and the Fury, As I Lay Dying
Eğitim: Missisippi Üniversitesi
Notlar: Pulitzer ve Nobel ödülleri sahibi. Romanları, Amerikan hayatının vahşi ve karmaşık bir dönemine ışık tutar

94. **Ernest Hemingway** 1989-1961 Amerikalı
Ünlü eseri: A Farewell to Arms (Silahlara Veda), For Whom the Bell Tolls (Çanlar Kimin için Çalıyor), The Old Man and the Sea (İhtiyar Adam ve Deniz)
Eğitim: Oak Park School, Illinois
Notlar: "Erkeksi" yazı stiliyle tanınır. 1954 Nobel Ödülü sahibi. İntihar ederek yaşamına son verdi

95. **Noel Coward** 1899-1973 İngiliz
Ünlü eseri: Private Lives (Özel Hayatlar), Blithe Spirit, Brief Encounter
Eğitim: İtalyan Conti Stage School
Notlar: Başarılı oyun yazarı

96. **George Orwell** 1903-1950 İngiliz
Ünlü eseri: Animal Farm, 1984
Eğitim: Eton College
Notlar: Burma'da Hindistan sivil polisi ile birlikte görev yaptıktan sonra öğretmen olarak Avrupa'ya döndü. Mahrumiyet üzerine yaptığı canlı yorumlarla bilinen yazar, ülke içinde ve dışındaki sorunlar hakkında giderek daha karamsar oldu

97. **Evelyn Waugh** 1903-1966 İngiliz
Ünlü eseri: Vile Bodies, Brideshead Revisited
Eğitim: Lancing School ve Hertford College, Oxford
Notlar: Öğretmenlik ve gazetecilik de yaptı

98. **C(ecil) Day Lewis** 1904-1972 İngiliz
Ünlü eseri: From Feathers to Iron (Tüylerden Demire), Overtures to Death (Ölüm Uvertürleri)
Eğitim: Sherborne School, Wadham College, Oxford
Notlar: Saray şairi ve eleştirmen. Nicholas Blake takma adıyla 20 dedektif hikâyesi yazdı

99. **Graham Grene** 1904-1991 İngiliz
Ünlü eseri: The Heart of the Matter, Brighton Rock
Eğitim: Berkhamsted School, Balliol College, Oxford
Notlar: Romancı, gazeteci ve oyun yazarı. 1986'da Liyakat Madalyası aldı

100. **Samuel Beckett** 1906-1987 İngiliz-İrlandalı
Ünlü eseri: Waiting for Godot (Godot'yu Beklerken), Malone Dies (Malone'nin Ölümü), Endgame (Oyunun Sonu)
Eğitim: Trinity College, Dublin
Notlar: Absürd tiyatro ile güçlü bağları vardı. Yazıları kara mizah ve kasvetli iç diyaloglarıyla öne çıkar

Tüm Zamanların En Büyük 20 Dahisi

11

Dehanın çoğunlukla, nadir verilen bir armağan olduğu düşünülür. Tanımlanamaz, gizemli ve bir ömür boyunca bir kez başa gelen bir şey... Oysa aslında deha bambaşka bir şeydir.

Deha, bir dizi ölçülebilen zihinsel özelliktir ve daha da önemlisi, beslenebilir ve büyütülebilir (tıpkı bu kitabı okuyarak sizin zihinsel yeteneklerinize yaptığınız gibi).

Dehanın standart özellikleri arasında şunlar bulunur: Vizyon, Arzu, Sebat, Hatalardan ders çıkarma, Konular hakkında bilgi, Zihinsel okuryazarlık, Hayal gücü, Olumlu yaklaşım, Kendi kendine telkin, Sezgi, Gerçek Zihin Üstadları Grubu (yakın arkadaşlardan ve danışmanlardan oluşan grup), İçsel Zihin Üstadları Grubu (kadın ve erkek kahramanlar ve rol modelleri), Doğruluk/dürüstlük, Korkularla yüzleşme/cesaret, Yaratıcılık/esneklik, görev aşkı ve Enerji –fiziksel ve duygusal.

Bu alanlardaki gelişiminizi gözden geçirmek çok yararlı olacaktır. Güçlü olduğunuz yerlerde bu gücü daha da arttırmaya,

zayıf olduğunuz yerlerde ise bunları güçlendirmeye zayıflıklarınızı kuvvetlendirmeye çalışabilirsiniz. Kendinize 100 üzerinden not verin (0=mevcut değil, 100=mükemmel). Mümkün olduğunca dürüst olmaya çalışın ve her iki-üç ayda bir kendinizi yeniden test edin.

Tarihte iz bırakan dahilerde, yukarıda saydığımız özellikler gerçekten çok gelişmişti. Peki öyleyse, siz onları birbirlerinden nasıl ayırt edeceksiniz? Deha-içindeki-dehaların özelliklerini nasıl değerlendireceksiniz?

Bir kere daha ölçülebilir kategorilerle karşı karşıyayız: Faaliyet alanına hâkimiyet, aktif ve uzun bir hayat, bilgi (sizin de bu kitapla birlikte yaptığınız gibi pek çok disiplinde bilgi ve beceri sahibi olmak) ve çokyönlülük, güç ve enerji, zeka katsayısı, insan ırkının gelişimine sürekli etki, üretkenlik ve esas hedefe ulaşma. Bütün bunlara evrensel bir vizyon, orijinal buluşlar ve kendilerindeki bilgileri akademik yollarla başkalarına nakletme isteğini eklediğinizde en yükseğe çıkmak fazlasıyla mümkün hale geliyor. Tony Buzan, Büyük Üstad Raymond Kene, OBE ve eğitim, bilim, sanat, spor ve Zihin Sporları alanlarındaki uluslararası liderlerden oluşan bir komite, yıllar süren ateşli tartışmalardan sonra aşağıda göreceğiniz listeyi oluşturdu. Bunu ezberlemeden evvel kendi listenizi hazırlamak size ilginç gelebilir – bakalım redaktörlerle aynı fikirde misiniz! (Dahiler hakkında daha fazla bilgi için *Buzan's Book of Genius*'a -Buzan'ın Dahiler Kitabı- bkz.)

EN ÜNLÜ 20 DAHİ

	Doğumu	*Ölümü*	*Milliyeti*	*Alanı*
1. Leonardo da Vinci	1452	1519	İtalyan	Sanatçı-Mucit
2. William Shakespeare	1564	1616	İngiliz	Yazar
3. Büyük Piramit'in Ustaları	MÖ 2550		Mısırlı	Mimarlar
4. Johann W. Von Goethe	1749	1832	Alman	Yazar
5. Michelangelo	1475	1564	İtalyan	Sanatçı
6. Sir Isaac Newton	1642	1727	İngiliz	Mucit
7. Thomas Jefferson	1743	1826	Amerikalı	Siyasetçi
8. Büyük İskender	MÖ 356	MÖ 323	Makedon	Hükümdar
9. Phidias	MÖ 500	MÖ 432	Yunan	Sanatçı
10. Albert Einstein	1879	1955	Alman	Bilim insanı
11. Thomas Alva Edison	1847	1931	Amerikalı	Mucit
12. Homer	MÖ 8.yy		Yunan	Yazar
13. Eflatun	MÖ 428	MÖ 348	Yunan	Filozof
14. Öklid	MÖ 300	MÖ 300	Yunan	Öğretmen
15. I. Elizabeth	1533	1603	İngiliz	Hükümdar
16. Arşimed	MÖ 287	MÖ 212	Yunan	Bilim insanı
17. Aristoteles	MÖ 384	MÖ 322	Yunan	Filozof
18. Filippo Brunelleschi	1377	1446	İtalyan	Sanatçı
19. Andrew Carnegie	1835	1918	İskoç	Sanayici
20. İlk Çin İmparatoru	MÖ 259	MÖ 210	Çinli	Hükümdar

Shakespeare
Tüm Oyunları

12

Önizleme

- Yunan Oyunları
- Roma Oyunları
- İngiliz Tarihi Oyunları
- Tragedyalar
- Komediler
- Ahlâki Oyunlar
- Son Oyunlar

Shakespeare'in oyunları pek çok kişi tarafından tüm dillerin değilse bile İngiliz dili edebiyatının en kapsamlı ve ustalıklı oyunları olarak kabul edilir. Bugün kullandığımız sayısız ifade ve kavram o oyunlardan gelmekte, onun pek çok kahramanının adları kültürel mirasımızın önemli bir bölümünü oluşturmaktadır.

Shakespeare'in oyunlarının ana temaları ve karakterlerini iyice kavradığınız zaman diğer pek çok edebi eseri çok daha kolaylıkla anlayabilir, konuşmalarda altı çizilen noktaları çok daha hızlı

kavrayabilir ve bilginizden emin olabilirsiniz. Buna ek olarak, pek çok insanın karşı karşıya kaldığı "kim kiminle bağlantılı, hangi oyunda, ne zaman ve nerede?" muammasını da kolaylıkla çözebilirsiniz. Sonradan Shakespeare'i "çok karışık" olduğu için bırakmak yerine bilgiye ait hedeflerinizin patikasında hararetli adımlar atan edebi bir Sherlock Holmes olabilirsiniz.

SEM^3'ü Shakespeare ile birlikte kullanmanın mükemmel bir yolu, özel olarak Shakespeare için düzenlenmiş uygun bir kısım SEM^3'ü bir kenara ayırmak ve her oyunun ana teması ve karakterlerini, sahnede o oyunu gördüğünüz ya da duyduğunuzda anımsamaktır. Oyunları öyle bir şekilde ayırmalıyız ki her birinin içinde, anımsamamız için ana karakterler ve hatırda kalacak bir replikle beraber temanın bir özeti de bulunmalı. Bu yöntemle, hatırladıklarınız hemen ve konuyla alakalı olacak, izlemekte olduğunuz oyunu anlamanıza yardım edecek, oyunun, onu hatırlamanıza kendisine destek olmasını sağlayacaktır! Madalyonun öbür yüzündeyse Shakespeare'i anımsamak için SEM^3'ü kullanmanın sizi, büyük yazarı yeniden incelemeniz ve dolayısıyla sosyal ve kültürel bakış açınızı geliştirmeniz için teşvik ettiğini göreceksiniz.

Aşağıda yazılış tarihlerine göre sıralanmış oyunları görüyorsunuz:

1589-92	**1.** *VI. Henry*, **2.** *VI. Henry*, **3.** *VI. Henry*
1592-93	**4.** *III. Richard* **5.** *Yanlışlıklar Komedyası*
1593-94	**6.** *Titus Andronicus* **7.** *Hırçın Kız*
1594-95	**8.** *Veronalı İki Soylu* **9.** *Aşkın Çabası Boşuna* **10.** *Romeo ve Juliet*
1595-96	**11.** *II. Richard* **12.** *Bir Yaz Gecesi Rüyası*
1596-97	**13.** *Kral John* **14.** *Venedik Taciri*
1597-98	**15.** *IV. Henry* **16.** *IV. Henry*

1598-99	**17.** *Kuru Gürültü* **18.** *V. Henry*
1599-1600	**19.** *Julius Caesar* **20.** *Size Nasıl Geliyorsa*
1600-01	**21.** *Hamlet* **22.** *Windsor'un Şen Kadınları*
1601-02	**23.** *Onikinci Gece* **24.** *Troilus ve Cressida*
1602-03	**25.** *Sonu İyi Biterse*
1604-05	**26.** *Kısasa Kısas* **27.** *Othello*
1605-06	**28.** *Kral Lear* **29.** *Macbeth*
1606-07	**30.** *Antony ve Cleopatra*
1607-08	**31.** *Coriolanus* **32.** *Atinalı Timon*
1608-09	**33.** *Perikles*
1609-10	**34.** *Cymbeline*
1610-11	**35.** *Kış Masalı*
1611-12	**36.** *Fırtına*
1612-13	**37.** *VIII. Henry* *

Oyunlar, anlaşılmalarını ve anımsanmalarını kolaylaştırmak amacıyla yeni bir yöntemle sınıflandırılmışlardır. Yunan Oyunları, Roma Oyunları, İngiliz Tarihi Oyunları, Tragedyalar, Komediler, Ahlâki Oyunlar ve Son Oyunlar.

Yunan Oyunları

Roma oyunlarının aksine Shakespeare'nin Yunan oyunları hiçbir tarihi temaya uymaz. Aslında klasik Yunan dünyasından alınmış münferit hikâyelerdir. Bunun tek istisnası, *Trolius ve Cressida*'dır; bu oyunda Shakespeare tüm zamanların en ünlü efsanesine, Homer'in *Truva Kuşatması*'na el atmıştır.

* Fırtına'nın, genellikle Shakespeare'in son oyunu olduğu düşünülür. VIII. Henry daha sonra tamamlanmasına rağmen Fletcher ve Beaumont'la birlikte yazıldığı sanılmaktadır.

1 • Perikles
Tyre Prensi

Replik: *"Ah siz Tanrılar! Neden bizim sizlerin verdiği tanrısal armağanlarımızı sevmemize ve çabucak elimizden kaçırmamıza seyirci kalıyorsunuz?"*

Oyuncular

1. PERİKLES, Tyre Prensi
2. CERIMON, Efes Lordu
3. MARINA, Perikles ve Thaisa'nın kızları

Bu oyun Tireli Apollon'un tarihi hikâyesine, bir Yunan aşk hikâyesine dayanır. Prens olan Perikles kızını kaybeder ve onu bulmak için uzun bir yolculuğa çıkar. Başından pak çok macera geçer, iki kez gemisi batar. Sonunda Efes lordu ve aynı zamanda bir hekim olan Cerimon'un da yardımıyla kızını bulur. Hikâye şöyle özetlenebilir: Baba kızını kaybediyor, arıyor ve buluyor.

2 • Atinalı Timon

Replik: *"Erkekler, batan güneşe karşı kapılarını kapatırlar."*

Oyuncular

1. Atinalı TIMON

Atinalı Timon, insanoğlunun nankörlüğü ve sadakatsizliği üzerine yazılmış keskin bir hicivdir. Oyun zengin bir adam, nazik bir evsahibi ve elindekileri dostlarıyla cömertçe paylaşan bir adam olan Timon'la başlar. Aniden alacaklılar paralarını geri isterler ve Timon iflas eder.

Timon bunu çevresindekilerin dostluklarını kanıtlamaları ve insanoğlunun iyiliğine beslediği inancı pekiştirmek için mükemmel bir fırsat olarak görür. Ancak başvurduğu her dostu onu geri çevirir; Timon'un insan doğasına güvenini boşa çıkarır. Uğradığı düş kırıklığı yüzünden insanlardan kaçan bir münzevi haline gelir ve deniz kenarındaki bir mezarda ölür.

3 • Trolius ve Cressida

Replik: *"Piyanonun akordunu biraz bozun ve dinleyin! Nasıl ahenksiz bir ses çıkacaktır."*

Oyuncular

1. HEKTOR
2. TROLIUS
3. PANDARUS, Cressida'nın amcası
4. AGAMEMNON, Yunanlı general
5. AŞİL,
6. ULYSEES, Yunanlı kumandan
7. THERSITES, sakat ve küfürbaz bir Yunanlı
8. CRESSIDA, Calchas'm kızı
9. CALCHAS, Cressida'nın babası ve Truvalı rahip
10. PARIS

Trolius ve Cressida, Shakespeare'in, Homeros'un epik şiiri *İlyada*'ya getirdiği teatral bir yorumdur. Truva'nın kuşatılması ve Aşil'in Yunan Kralı Agamemnon tarafından hakarete uğradığı gerekçesiyle kuşatmaya katılmayı reddetmesi üzerine kuruludur. Oyun, içerdeki güç mücadelelerini ve sonunda Aşil'in savaşa katılarak Truvalı kahraman Hektor'dan öcünü almasını anla-

tır. On yıl savaşının arka planında Trolius'la onun sadık sevgilisi Cressida'nın hikâyesini anlatır. Oyun, Truva'nın düşmesiyle biter.

Roma Oyunları

Shakespeare'in Roma oyunları, Roma tarihinin tüm şaşaasını gözler önüne serer. *Corialanus* Roma Cumhuriyeti'nden epik bir kısa dönemi; *Julius Caesar* ve *Antony ve Kleopatra* Roma İmparatorluğu'nun doğum sancılarını; *Titus Andronicus* İmparatorluğun düşüşünü, Barbarların baskısı altında geleneklerini ve yönünü nasıl kaybettiğini ve siyasi yapılarla ahlâki değerlerin nasıl aynı anda yozlaştığını anlatır.

1 • Coriolanus

Replik: *"Yaradılışı dünya için fazlasıyla soylu."*

Oyuncular

1. CAIUS MARCIUS, daha sonra CAIUS MARCIUS CORIOLANUS
2. TULLUS AUFIDIUS, Volskların generali
3. VOLUMNIA, Coriolanus'un annesi
4. VIRGILIA, Coriolanus'un karısı

Hikâye, Roma'nın kuruluşunun ilk günlerini anlatır. General Coriolanus Roma'nın baş düşmanı Volsk'ları yener. Roma'ya bir zafer duygusu içinde dönerken askeri olduğu kadar siyasi bir lider yapılmasını da beklemektedir. Ancak bu kibri hem halkın hem de liderlerin kendisine karşı ayaklanmasına neden olur. Volsklarla birleşir ve öcünü almak için Roma'yı yakıp yıkmaya yemin eder. Son anda karısı Volumnia ve kızı Virgilia Roma'ya

saldırmaması için onu ikna ederler. Volsklar onu hain ilan ede rek bir suikast sonucu öldürürler.

2 • Julius Caesar

Replik: *"Dostlar, Romalılar, Köylüler, beni dinleyin!"*

Oyuncular

1. JULIUS CAESAR, daha sonra HAYALET olarak
2. OCTAVIUS CAESAR
3. MARCUS ANTONIUS
4. MARCUS BRUTUS
5. CASSIUS
6. KAHİN

Julius Caesar, Romalı diktatör Sezar'ın yükselişini ve öldürülü şünü konu eder ve bu çerçevede Roma İmparatorluğu'nun ku ruluşunun bir analizini yapar. Oyun, Cassius'un ve diğer su ikâstçilerin Sezar'ı öldürme girişimlerini ve kendilerine lide olarak Brütüs'ü seçtiklerini anlatır. Kehaneti doğrularcasın Sezar'ı hançerleyerek öldürürler. Sezar'ın cenazesinde konuş ması için Antonius'a izin verilir ve o da bu ünlü konuşmasıyl halkı olan bitene karşı ayaklandırır. Suikastçiler Cassius ve Brü tüs orduları toplayarak başına geçer ama savaşta yenilerek inti har ederler.

3 • Antony ve Kleopatra

Replik: *"Onu ne yaşlanmak bozar, ne de gelenekler sonsuz çeşitliliğini eskitir."*

Oyuncular

1. MARK ANTONY
2. OCTAVIUS CAESAR
3. DOMITIUS ENOBARBUS
4. KLEOPATRA, Mısır Kraliçesi
5. M. AEMILIUS LEPİDUS
6. OCTAVIA, Caesar'ın kız kardeşi ve Antony'nin karısı

Antony ve Kleopatra, Julius Caesar'ın devamıdır. Sezar'ın şubaylarının başı olan Mark Antony, Roma sömürgelerinin doğu kısmını fethetmek için Mısır'a doğru yola çıkar. Orada Kleopatra'ya aşık olur, eve dönmeye mecbur kalır, Sezar'ın kardeşi Octavia'yla evlenmeye razı olur ama yeniden Mısır'daki Kleopatra'nın yanına döner. Mısır'ı tüm tarihi Roma İmparatorluğu topraklarını fethetmek için bir üs olarak kullanmak istemektedir. Sezar'ın yeğeni Octavius'sa buna karşı çıkar, Antony'yi yener ve ilk imparator Augustus olur. Yenilen ve Kleopatra'nın öldüğünü sanan Antony intihar eder. Onun ölümünü duyan Kleopatra da intihar eder ve "ölümsüz" çift birlikte gömülürler.

4 • Titus Andronicus

Replik: *"O bir kadın, o halde ona kur yapılabilir. O bir kadın, o halde kazanılabilir."*

Oyuncular

1. SATURNINUS, son Roma İmparatoru'nun en büyük oğlu, daha sonra İMPARATOR
2. TITUS ANDRONICUS, soylu bir Romalı, Barbarlara karşı çıkan bir general
3. TAMORA, Barbarların Kraliçesi
4. LAVINIA, Titus Andronicus'un kızı

Bu, pek çok sayıda korkulu olay ve gergin düğüm noktalarını birleştiren bilimsel, tutkulu ve ustaca planlanmış bir oyundur. MS 4. yüzyılın sonlarında, Roma İmparatorluğu'nun Barbarlar tarafından kuşatılarak yavaş yavaş gerilemeye başladığı dönemde başlar. Romalı büyük kumandan Titus, Barbarların Kralını öldürür ve oğullarına karşı da savaşmaya devam eder. Ancak sarayda gözünü onun yerine diken pek çok rakibi vardır. Oyun Titus'un, düşmanlarının oğullarını fırında pişirerek öcünü nasıl korkunç bir şekilde aldığını gösterir. Bunun ardından da intihar eder.

İngiliz Tarihi Oyunları

Shakespeare'in tarihi oyunları, aralarında Sir John Falstaff ve Prens Hal'in de bulunduğu süper kahramanlar bir yana, İngiliz tarihindeki önemli bir dönemi, II. Richard'ın tahttan indirilmesinden başlayıp, V. Henry'nin Güller Savaşı ile Fransa'yı işgâl etmesiyle devam ederek, Tudor Hanedanının kuruluşu ile bitirerek ayrıntılı biçimde anlatır. Shakespeare'in belli başlı hamilerinden olan Kraliçe I. Elizabeth de Tudor hükümdarlarından biridir. Oyunlar İngiltere'nin içinde bulunduğu çalkantıları anlatarak başlar, V. Henry'nin kısa askeri zaferine bir göz atar, ülkenin Güller Savaşı ile bir kez daha karmaşaya sürüklendiğine tanıklık eder ve sonunda Tudor Kralı VII. Henry'nin tahta çıkmasıyla yeniden düzlüğe çıkışıyla sona erer. Sözü edilen dönem 1385 ile 1485 arasındaki 100 yılı kapsamaktadır. Bu tarihi gösterinin tek istisnası, diziden tamamen ayrı şekilde kaleme alınan ve nadir zamanlarda sahnelenen *Kral John*'dur.

1 • Kral John'un Hayatı ve Ölümü

Replik: *"Dünyanın üç köşesinden silahlarıyla geldiler ama biz onları şaşırtacağız."*

Oyuncular

1. KRAL JOHN
2. PRENS HENRY, Kralın oğlu
3. ARTHUR, Britanya Dükü, Kralın yeğeni
4. HUBERT DE BURGH
5. (PİÇ) PHILIP, üvey kardeşi, sonradan Richard Plantagenet adını alacaktır
6. KARDİNAL PANDULPH, Papa'nın elçisi

Bu oyun, iktidar için yarışan erkeklerin güdülerini ve davranış biçimlerini inceler. Olaylar, Arthur'un alınyazısı üzerinde yoğunlaşmıştır ve mücadele sırasında baskıların dramatik biçimde şiddetlenmesiyle sonuçlanır. John'un iktidar hırsı yüzünden yozlaşması ile Pandulph'un zalim fanatizmi karşı karşıya gelir. Bu arada Hubert ve Philip de olumsuz duygulardan sıyrılarak temkinlilik ve dürüstlükten yana tavır alırlar.

Oyunun başlarında John, başarılı ama hatalar yapabilen, güvenilmez ve kusurları olan bir hükümdar olarak ortaya çıkar; Pandulph'la karşı karşıya geldiği an tüm Protestan geleneğinin zafer anıdır. Ancak kendisini giderek siyasetin bir parçası olarak iktidarın yozlaştırıcı çarkına kaptırır ve sonunda tamamen çöker.

2 • Kral II. Richard'ın Tragedyası

Replik: *"Bu bir sürü erkek, bu küçük dünya, gümüş bir denizin ortasına yerleştirilmiş bu değerli mücevher... Bu İngiltere."*

Oyuncular

1. KRAL II. RICHARD
2. GAUNT'LU JOHN, LANCASTER DÜKÜ
3. HENRY, soyadı BOLINGBROKE, HEREFORD DÜKÜ, Gaunt'lu John'un oğlu, daha sonra KRAL IV. HENRY
4. *NORTHUMBERLAND KONTU*
5. EXTON'LU SIR PIERCE

II. Richard, İngiltere'nin eski düşmanı Fransa karşısında askeri üstünlüğünü sürdürmeyi başaramayan zayıf bir kraldır. Akılsızca eylemleri arasında pek çok yasadışı vergi toplamak ve Gaunt'lu John'un (Bolingbroke'un babası) ölümünden sonra mülküne el koymak da vardır. Sonuç olarak Bolingbroke Richard'ı tahttan indirir. Richard, Pontefract'a gönderilir, orada Exton tarafından öldürülür ve cesedi Bolingbroke'a takdim edilir. Ancak Bolingbroke artık pişman olmuştur ve Richard'ın ölümünü telâfi etmek için bir haçlı seferine çıkar. En sonunda Kral IV. Henry olur.

3 • Kral IV. Henry (Birinci Kısım)

Replik: *"Şeref nedir? Bir kelime – nedir bu kelime ... Hava."*

Oyuncular

1. KRAL DÖRDÜNCÜ HENRY
2. HENRY, GALLER PRENSİ
3. HENRY PERCY, NORTHUMBERLAND KONTU
4. HENRY PERCY, soyadı HOTSPUR, oğlu
5. SIR JOHN FALSTAFF
6. BAYAN QUICKLY, Eastcheap'te bir hanın sahibi
7. THOMAS PERCY, WORCESTER KONTU

Artık kral olan Henry Bolingbroke'un oğluyla başı derttedir. Galler Prensi (Hal) vaktinin çoğunu, aşağı tabakadan bir adam olan Falstaff'la tavernada içki içerek geçirmekte ve ufak tefek suçlara da karışmaktadır. Henry'nin aynı zamanda Worcester Kontu, Northumberland Kontu ve oğlu Hotspur ile de sorunları vardır. Bir ayaklanma hazırlığı içinde olan Hotspur, Shrewsbury Savaşı'nı başlatır. Bu savaşta Prens Hal, Hotspur'u öldürür; entrika, Hotspur'u öldürenin kendisi olduğunu iddia eden Falstaff'la iyice karmaşık hale gelir. Oyun, Kral Henry sayıları hâlâ çok fazla olan suikastçilerle bir sonraki savaşa hazırlanırken biter.

4 • Kral IV. Henry (İkinci Kısım)

Replik: *"Sadece benim akıllı olmam yetmez, amaç diğerlerinin de akıllı olmasıdır."*

Oyuncular

1. KRAL IV. HENRY
2. HENRY, GALLER PRENSİ
3. CHIEF JUSTICE (Başyargıç), Kralın yargıcı
4. SIR JOHN FALSTAFF
5. SHALLOW (taşra yargıcı)
6. SILENCE (taşra yargıcı)
7. LANCASTER PRENSİ JOHN
8. NORTHUMBERLAND KONTU
9. SCROOP, YORK BAŞPİSKOPOSU

Bu kez de York Başpiskoposu ve Northumberland Kontu tarafından kışkırtılan ayaklanmalar devam etmektedir. Başpiskopos, Lancaster Prensi John karşısında, Northumberland Kontu da Yorkshire şerifi karşısında yenilgiye uğrar.

Her şey bitip, ayaklanmalar bastırıldıktan sonra Henry ölür. Ancak ölmeden önce, serseri bir genç prensten adil ve bilge bir yöneticiye dönüşmüş olan oğlu Hal'le barışmıştır. Şövalyelik unvanı alan ama hâlâ rahat durmayıp yeni kral için artık uygun bir arkadaş olmayan eski dostu Falstaff'ı hapse attırmış ama yine de kendisine küçük bir aylık bağlamıştır.

5 • Kral V. Henry'nin Hayatı

Replik: *"Bir kez daha karşı gelelim sevgili dostlar, bir kez daha."*

Oyuncular

1. KRAL V. HENRY
2. PISTOL
3. LEWIS, VELİAHT
4. KATHERINE, Charles ve Isabel'in kızları
5. BEDFORD DÜKÜ, Kralın kardeşi
6. SALISBURY KONTU
7. CANTERBURY BAŞPİSKOPOSU

Canterbury Başpiskoposu, kralı, İsabella'dan olan kızı, II. Edward'ın karısı Fransa Kraliçesinin ona Fransız tahtı üzerinde hak kazandırdığına ikna eder ve Kilise'nin Fransa'ya açacağı bir savaşta kendisine destek vereceğini söyler. Henry, bunun ailesinin gaspçı olarak tanınması yüzünden sürekli bir huzursuzluk içinde bulunan kendi baronlarının bitmek bilmez karmaşalarını dindirmeye de faydası olacağını düşünür.

Veliaht Lewis, bazı Fransız dükalıkları hakkındaki iddialarına alaycı bir cevap olarak Henry'ye bir kutu tenis topu gönderir. Bunun üzerine Henry savaşmaya and içer. İngilizler Harfleur'ü alırlar ancak ordu hastalıkla boğuşmaktan zayıf düşmüştür ve Fransızlar daha kuvvetlidir. Henry askerlerini yüreklendirir

ve tüm engellere rağmen Fransızları yenerler; Henry Fransa tahtına da oturur. Askeri monarşi ile ülkeyi yönetmeye başlar ve Fransa'yı yendikten sonra Fransız Kralı'nın kızı Katherine ile evlenerek sarayları birleştirir.

6 • Kral 6. Henry (Birinci Kısım)

Replik: *"Bu çalılardan beyaz bir gülü benimle birlikte kopar. Bu dikenli çalılardan kırmızı bir gülü benimle birlikte kopar."*

Oyuncular

1. KRAL VI. HENRY
2. GLOUCESTER DÜKÜ, Kralın amcası ve Koruyucu Lord
3. HENRY BEAUFORT, WINCHESTER PİSKOPOSU, Kralın büyük amcası, daha sonra KARDİNAL
4. BEDFORD DÜKÜ, Kralın amcası ve Fransa'nın kral naibi
5. RICHARD PLANTAGENET, eski Cambridge Kontu, Richard'ın oğlu, daha sonra YORK DÜKÜ
6. SALISBURY KONTU
7. LORD TALBOT, daha sonra Shrewsbury Kontu
8. Charles, veliaht ardından da Fransa Kralı
9. BURGUNDY DÜKÜ
10. MARGARET, Reignier'in kızı, daha sonra Kral Henry ile evlendi
11. JOAN LA PUCELLE, çoğunlukla Jeanne D'Arc olarak bilinir

V. Henry genç yaşta ölür ve oğlu genç VI. Henry tacı devralır. Ancak baronlar hâkimiyet kurmak için çarpışmaktadır ve krallık zayıflamaya başlamıştır. Oyun, İngilizlerle Fransızların arasındaki çok sayıda fikir ayrılığını anlatmaktadır. Fransız tarafın-

da, Jeanne D'Arc tüm ikna gücünü, Burgundy Dükü'nün İngiliz davasına ihanetini kışkırtmak için kullanmaktadır.

Oyun, Anjou'lu Margaret'in yakalanması, Henry'nin onunla nişanlanması, York Dükü'nün Jeanne'ı yakalaması, Jeanne'ın mahkemesi ve idamı ile sona erer.

7 • Kral VI. Henry (İkinci Kısım)

Replik: *"Hadi bütün avukatları öldürelim."*

Oyuncular

1. KRAL VI. HENRY
2. HUMPHREY, GLOUCESTER DÜKÜ, Kralın amcası
3. KARDİNAL BEAUFORT, WINCHESTER PİSKOPOSU, Kralın büyük amcası
4. JACK CADE, bir asi

Genç Henry artık tam manasıyla bir kral olmuştur, ancak baronlar kralı kontrol etmeye odaklanmışlardır. Eski düşmanları Fransa'yı yenmek yerine kendi aralarında kavga etmektedirler. Oyun, bir ulusun vizyonundan ve sosyal düzeninden uzaklaşmasını gösterir. Bu oyunda, Henry'e karısı, soylular ve halk tarafından karşı çıkılmış; hukukun üstünlüğü çiğnenmiş; adalet hırsların ve gelip geçici heveslerin kurbanı olmuş; doğruluk ailelerde ve tüm ulusta küçümsenmeye başlanmış; Hıristiyanlık değerleri, kişisel çıkarlar ve şiddet karşısında kudretsiz kalmıştır.

Doğru kanunlar için gerekli şartlar Kral Henry ve Gloucester Dükü, Krallığın Koruyucusu tarafından temsil edilmektedir. Oyun, bu iki adamın olumlu değerlerine tepkiler etrafında döner. Taht sallanmaya başlamıştır.

8 • Kral VI. Henry (Üçüncü Kısım)

Replik: *"Gurur kralları yükseğe çıkarır ve aşağı düşürür."*

Oyuncular

1. KRAL VI. HENRY
2. RICHARD PLANTAGENET, YORK DÜKÜ
3. EDWARD, March Kontu, daha sonra KRAL IV. EDWARD
4. GEORGE, daha sonra CLARENCE DÜKÜ
5. RICHARD, daha sonra GLOUCESTER DÜKÜ
6. WARWICK KONTU
7. KRALİÇE MARGARET

Bu oyun 1455'ten 1475'e kadar olan 20 yıllık bir dönemde, Güller Savaşı sırasında geçer. Oyun, tacı Lancaster Hanedanı'ndan gelen VI. Henry'den almayı planlayan York Dükü ve oğulları Edward, George ve Richard üzerinde odaklanmıştır. Hâlâ iç karışıklıklar ve ahlâki yönden çürüme ile boğuşan İngiltere giderek zayıflamaktadır; Fransa elden gitmiş; York Hanedanı sonunda zafer kazanmasına rağmen York Dükü bir savaşta öldürülmüştür. VI. Henry bir suikast sonucunda öldürülmüş ve York Dükü'nün oğlu Edward, kral olmuştur.

9 • Kral III. Richard'ın Tragedyası

Replik: *"Bir ata krallığım."*

Oyuncular

1. KRAL IV. EDWARD
2. RICHARD, GLOUCESTER DÜKÜ, daha sonra KRAL III. RICHARD
3. HENRY, RICHMOND KONTU, daha sonra KRAL VII. HENRY

4. BUCKINGHAM DÜKÜ, daha sonra HAYALET olarak

Artık IV. Edward kral olmuş, York Dükü'nün en küçük oğlu Gloucester Dükü Richard da tahtı ele geçirmek için planlar yapmaktadır. Bütür sorun kendisinin veliahtlık sıralamasında beşinci olmasındadır.

Oyun Richard'ın, ünlü bir sahnesinde görüleceği gibi, aralarında iki genç prensin de bulunduğu olası rakiplerin her birini öldürtmesi ile ortaya çıkan makyavelist alışkanlıklarını irdeler. Sonunda kral olur ve Edward'ın kızı Elizabeth'le evlenme planları yapmaya başlar.

Oyunun sonunda kral olduktan sonra tüm kötü hareketlerinin sonuçlarını devşirmeye başlar. Tüm kurbanlarının hayaletleri ortaya çıkar ve öleceği kehanetinde bulunurlar. Bosworth savaşı sırasında Richmond Kontu Henry tarafından tahttan indirilir. Henry, Kral VII. Henry adını alır ve daha önce baronları sürekli çarpışan York ve Lancaster hanedanlarını birleştirir. Barış geri gelir.

10 • Kral VIII. Henry'nin Yaşamının Ünlü Tarihi

Replik: *"Onun döneminde herkes kendi bağında emniyet içinde karnını doyurabiliyor... ve tüm komşularına neşe içinde barış şarkıları söyleyebiliyordu."*

Oyuncular

1. KRAL VIII. HENRY
2. KARDİNAL WOLSEY
3. BUCKİNGHAM DÜKÜ
4. KRALİÇE KATHARINE, Kral Henry'nin karısı, daha sonra boşanır
5. ANNE BULLEN, Kraliçenin baş nedimesi, daha sonra Kraliçe

Bu, Shakespeare'nin "ünlü tarih" adını verdiği tek oyunudur ve tarihi doğru aksettirmesi için olağanüstü bir dikkat sarf edilmiştir. Oyun, Kralı ve baş karakterleri yukarı ve aşağı, yükseğe ve alçağa sürükleyen olay dalgaları ile bir med-cezir biçimindedir.

Otoriter Wolsey'le mücadele etmeye karar veren Buckingham Dükü, saldırı veya savunma için herhangi bir önlem alamadan tutuklanır. Kraliçe Katharine onunla ve Kardinal Wolsey'nin aleyhinde konuşarak cesaretini gösterir. Bu sırada Kral da Anne Boleyn'i (Bullen) taht için hazırlamaktadır. Katharine gözden düşer ve boşanma davası açılır. Derken Wolsey bile aşırı kazançtan dolayı suçlu bulunur ve iktidardan düşer. Bunu dengelemek için Anne taç giyer ve Prenses Elizabeth doğar. *VIII. Henry* muzaffer bir havada sona erer.

Bu süre içinde Henry ve Anne Boleyn'in, sonunda Kraliçe Elizabeth olacak bir kız çocukları dünyaya gelmiştir. Oyun aslında Tudor Hanedanına ve Shakespeare bu oyunu yazarken elbette tahtta oturan Kraliçe Elizabeth'e bir methiyedir.

Tragedyalar

Shakespeare trajedilerinde, Aristotle tarafından *Poetics*'te ortaya konan Yunanlıların klasik trajedi tanımına tam olarak uymaktadır; tragedyaların hepsi ölümcül hataların kaçınılmaz işleyişi sonucunda feci bir duruma düşen büyük bir adam hakkındadır. Bu hatalar, bazı şartlar altında, güç olarak düşünülebilir, ama oyun ilerledikçe daima Aşil'in topuğu haline dönüşürler. Örneğin Macbeth'in hırsı kariyerinde büyük bir itici güçtür ancak aşırıya kaçtığında onu kendi çöküşüne götürecektir. Lear'da trajik hata gururdur; Othello'da kıskançlıktır (Othello'nun Desdemona'ya karşı hissettiği sahiplenme duygusu her ne kadar ilk başta kendisine böyle parlak bir eş kazandırdırdıysa da); Hamlet'te ise kararsızlıktır. Her tartışmanın iki yönünü de görmek ve

içgüdülerinin geçerliğini sorgulamak bir güç olabilir ama Hamlet bunu çok ileriye götürmüştür.

1 • Macbeth

Replik: *"Katla, katla, zahmet çek ve zorluğa atla;*
Ateş yansın, kazan kaynasın."

Oyuncular

1. MACBETH
2. BANQUO (Kralın ordusunun komutanı)
3. MACDUFF (Kralın ordusunun komutanı)
4. LADY MACBETH
5. ÜÇ BÜYÜCÜ
6. DUNCAN, İskoçya Kralı
7. FLEANCE, Banquo'nun oğlu

Macbeth hırsı, *Kral Lear* gururu dayanak noktası olarak alır. Oyun, İskoç soylusu Macbeth'in, MS 11. yüzyılda İskoçya'daki beyler arasından sıyrılarak çeşitli kanlı olaylar arasından krallığa doğru yükselişini konu eder. Karısının ve mistik güçlerin de kışkırtmasıyla cinayet üstüne cinayet işler ama sonunda doğruluğun güçleri tarafından alt edilir.

Üç büyücü Macbeth'in öleceği, Banquo'nun oğullarının ve torunlarının da yıllar boyunca kral olacağı kehanetinde bulunurlar. Lady Macbeth kocasına kralı öldürmesi için baskı yapar. Macbeth kral olur ve üç büyücünün kehanetinin gerçekleşmemesi için Banquo'yu ve oğlu Fleance'yi öldürecek katiller tutar ancak Fleance kaçar. Macbeth, Banquo'nun hayaletini görür ve kendisine Macduff'tan uzak durmasını tembihleyen ve Banquo'nun oğullarının kral olacaklarını tekrarlayan üç cadıyı yeniden arayıp bulur.

Macbeth, Macduff'un karısıyla çocuklarını öldürtür; Macduff ve adamları Macbeth'in şatosunu kuşatırlar. Lady Macbeth inti-

har eder. Macduff, Macbeth'i öldürür ve Duncan'ın en büyük oğlu Malcolm kral olur.

2 • Othello: Venedikli bir Magripli

Replik: *"Ah efendim, sakının kıskançlıktan... Kıskançlık, etiyle beslendiği avla oynayan yeşil gözlü bir canavardır."*

Oyuncular

1. OTHELLO, Venedik eyaletinin hizmetinde olan soylu bir Magripli
2. CASSO, yardımcısı
3. IAGO, uşağı
4. RODERIGO, Venedikli bir soylu
5. DESDEMONA, Brabantino'nun kızı ve Othello'nun karısı
6. BIANCA, Cassio'nun metresi

Othello, pek çokları tarafından Shakespeare'in en bireysel oyunu olarak tanımlanır. Siyahi bir Arap ya da Magribi olan Othello ile İtalyan bakire Desdemona'nın evliliğini anlatır. Desdemona'ya aşık olan Iago ve Roderigo, Othello'ya ve yardımcısı Cassio'ya karşı bir komplo hazırlığı içindedirler. Amaçları Othello'nun, Desdemona ile Cassio'nun yasak bir ilişkisi olduğundan şüphelenmesini sağlamaktır. Oyunun sonunda Othello, Desdemona'yı öldürür ama ardından kötü kalpli uşağı Iago tarafından aldatıldığını anlar. Suçluluk duygusu ve pişmanlıktan kıvranan Othello kendini öldürür.

Othello'nun süratle çılgınlığa varan kıskançlığı ile duygularının baskı ve şiddeti pek çok eleştirmenin, bu duyguların aslında Shakespeare'in kendi yaşadığı duygular olduğunu düşünmelerine neden olmuştur.

3 • Kral Lear

Replik: *"Nankör bir çocuğa sahip olmak bir yılanın dişlerinden ne kadar daha keskindir?"*

Oyuncular

1. LEAR, İngiltere Kralı
2. SOYTARI
3. GONERIL (Lear'ın kızı)
4. REGAN (Lear'ın kızı)
5. CORDELIA (Lear'm kızı)

Kral Lear da *Cymbeline* gibi eski Britanya'da geçer. Kral Lear, emekli olmuştur ve krallığını, kalbini kazanmak için dalkavukluk yapan iki kızı, Regan ve Goneril arasında bölüştürmüştür. Aynen *Atinalı Timon*'da olduğu gibi nankörlük teması su yüzüne çıkmış, iki kız hâkimiyet için mücadele ederlerken Lear'ı bir tarafa atmış ve kovmuşlardır.

Lear'ın diğer kızı Cordelia ise bir çeyizi bile olmadan Fransız Kralı ile evlenmiştir. Babasına dalkavukluk yapmayı reddedince krallığın bölüşümünden pay alamamıştır. Babasının düştüğü kötü durumu duyunca Fransa'dan onu kurtarması için bir ordu getirmiş, ancak cinayete kurban gitmiştir. Lear, kendisine kaba davrandığı ama onu ölümden kurtaran kızı ile her şeyi verdiği ama şimdi kendileri tarafından reddedildiği kızlarını düşünerek delirir ve ölür.

4 • Hamlet

Danimarka Prensi

Replik: *"Olmak ya da olmamak. İşte bütün mesele."*

Oyuncular

1. CLAUDIUS, Danimarka Kralı
2. HAMLET, sabık kralın oğlu ve Kralın yeğeni
3. POLONIUS, Lord Chamberlain
4. HORATIO, Hamlet'in arkadaşı
5. LAERTES, Polonius'un oğlu
6. İKİ PALYAÇO, mezar kazıcıları
7. Hamlet'in babasının HAYALETİ
8. GERTRUDE, Danimarka Kraliçesi ve Hamlet'in annesi
9. OPHELIA, Polonius'un kızı
10. ROSENCRANTZ (Saray mensubu)
11. GUILDENSTERN (Saray mensubu)
12. FORTINBRAS, Norveç Prensi

Hamlet, mağdur erkek kardeşin suçlu olandan öc almak istemesi üzerine kurulu bir öc tragedyasıdır. Ve bu çerçevede babasının öldürülmesi ve Danimarka krallığı tacının "çalınması"nı anlatır. Bu belirli temaya ebedi bir ihtişam katansa Hamlet'in öc alma işini başarabilmek için fazla zeki olması ve sürekli olarak güdülerini sorgulamasıdır. Sonunda sorgulama konusunda o kadar ileri gider ki çözmeye çalıştığı durumu temizlemek yerine örtbas eder.

Babasının hayaleti Hamlet'e kendisini, şimdi kral olan ağabeyi Claudius'un öldürdüğünü söyler. Hamlet öcünü planlarken delirmiş numarası yapar. Claudius'un suçunu doğrulamak için babasının ölümünü anlatan bir oyun hazırlar. Tehlike konusunda annesini uyaran Hamlet gizlice kapıları dinleyen Polonius'u öldürür. Claudius, Hamlet'i öldürülmesi için İngiltere'ye gönderir ama Hamlet kaçar ve Danimarka'ya geri döner.

Bir zamanlar Hamlet'in aşık olduğu Polonius'un kızı Ophelia kendini boğar. Kral, Hamlet ve Polonius'un oğlu Laertes ara-

sında bir düello yapılmasını önerir. Hamlet bu düello sırasında, sonradan Laertes'i ve Kralı öldüreceği zehirli bir kılıçla yaralanır. Kraliçe, Hamlet için hazırlanan zehirli şarabı içer ve Hamlet kendi yarası yüzünden ölür.

Komediler

Shakespeare'in komedileri ağırlıklı olarak standart İtalyan formu olan *Commedia del Arte* üzerine kuruludur; sıklıkla ikizlerle, birbirine benzer insanlarla, kız ve erkek kardeşlerle, kadın kılığına girenlerle ve yanlış tanınan kişilerle doludur. Shakespeare doğal olarak kendi deha unsurunu önceden varolan entrikalara şırınga eder.

1 • Yanlışlıklar Komedyası

Replik: *"Dünyada mıyım, cennette mi, yoksa cehennemde miyim, uyuyor muyum, uyanık mıyım, deli miyim yoksa akıllı mı?"*

Oyuncular

1. SOLINUS, EFES DÜKÜ
2. AEGEON, Syracuselu bir tüccar
3. EPHESUS'lu ANTIPHOLUS (ikiz kardeşler ve oğulları)
4. SYRACUSE'lu ANTIPHOLUS (Aegeon ve Aemilla)
5. EPHESUS'lu DROMIO (ikiz kardeşler ve uşakları)
6. SYRACUSE'lu DROMIO
7. AEMILLA, Aegeon'un karısı, EFES'te bir manastır başrahibesi
8. ADRIANA, Ephesus'lu Antipholusun karısı
9. LUCIANA, kız kardeşi

Yanlışlıklar Komedyası, Plautus'un *Menaechmi*'sini temel alır. Bu eserin, ikizlerin, başka ikizlerin, kız ve erkek kardeşlerin, eşler ve sevgililerin dalavereli bir şekilde eğlenceli bir yanlış tanıma ve yanlış anlamalar dizisi içinde geçen eğlenceli bir hikâyesi vardır. Oyun esas olarak iki Antipholus ikizi etrafında döner; bunlardan biri daha küçük bir çocukken evden kaçmış ve babası da üzüntüden ölmüştür.

Oğlan yaşar, büyür ve evlenir. Oyun onun, karısının pelerinini metresine vermek için çalmasıyla başlar. Ayı anda kayıp ikizini aramakta olan ağabeyi gelir.

Bu noktada, metres aşığını ikiziyle karıştırır ve durum, pelerini elinde tutan kardeşin ağabeyinin karısı ile karşılaşmasıyla iyice karmaşıklaşır. Esas kardeş geri döndüğünde hem karısının hem metresinin evinin kapısında kalır. Ancak her nasılsa iki kardeş tam zamanında aynı yerde görülürler ve karışıklığın nedeni anlaşılır. Mutlu bir şekilde bir araya gelirler ve Syracuse'de yaşamaya devam ederler.

2 • Hırçın Kız

Replik: *"Ben seni evcilleştirmek için doğdum Kate seni vahşi bir Kate'den diğer evcil Kate'ler gibi itaatkâr bir Kate'e dönüştürmek için."*

Oyuncular

1. BAPTISTA MINOLA, Padualı zengin bir soylu
2. PETRUCHIO, Veronalı bir soylu, Katharina'ya aşık
3. KATHARINA, hırçın kız
4. BIANCA
5. LUCENTIO, Vincentio'nun oğlu, Bianca'ya aşık

Erkeklerle kadınlar arasındaki ilişkiler üzerine bir hiciv. Bianca'nın, kötü huylu ablası Kate evlenmeden önce evlenmesine izin

verilmemektedir. Babaları Baptista, Bianca için özel öğretmenler, Katharina için de aşıklar aramaktadır. Genç Lucencio, Bianca'ya aşık olur ve öğretmen kılığına girer, ikisi gizlice kaçarlar.

Kate, tanıştığı her erkeğe boyun eğdiren ve evliliğin fikrini dahi reddeden yaman bir cadalozdur. Veronalı bir soylu olan ve herhangi biriyle parası için evlenmeyi planlayan Petruchio, Kate'i, şovenist manevralar olarak tanımlanabilecek bir dizi hareketle yavaş yavaş "evcilleştirmektedir". Oyunun sonunda ikisi evlilik için gereken denge ve uyuma kavuşurlar.

3 • Veronalı İki Soylu

Replik: *"İnsandaki bu üreme düşkünlüğü ne işe yarar ki?"*

Oyuncular

1. MILAN DÜKÜ, Silvia'nın babası
2. VALENTINE (iki soyludan biri)
3. PROTEUS (diğeri)
4. ANTONIO, Proteus'un babası
5. JULIA, Proteus'un sevgilisi
6. SILVIA, Valentine'in sevgilisi

Veronalı İki Soylu, aşkın içerden ve dışardan baskıya maruz kaldığı standart bir aşk hikâyesidir. Proteus'un babası Antonio, oğlunun metresinden ayrılmasını istemektedir; Antonio ise anlık bir çekimin kurbanı olmuştur.

Diğer soylu Valentine de "patavatsız" hareketleri nedeniyle dük tarafından sürgüne gönderilmiştir. Oyun, iki erkeğin arasında, arkadaşlığın gerekleri ve çeşitli cinsel çekimlerle yaratılan çelişkilere odaklanır. Giderek artan bir sürü sorundan sonra Valentine sonunda Proteus'u, kendi metresini bile teklif ederek kendi lehine düzeltir.

4 • Aşkın Çabası Boşuna

Replik: *"Onlar, müthiş bir lisan ziyafetindeydiler ve kırıntıları çaldılar."*

Oyuncular

1. FERDINAND, NAVARRE KRALI
2. BEROWNE (Kralın hizmetindeki lord)
3. LONGAVILLE (Kralın hizmetindeki lord)
4. DUMAIN (Kralın hizmetindeki lord)
5. FRANSIZ PRENSESİ
6. ROSALINE (Prensese hizmet eden leydi)
7. MARIA (Prensese hizmet eden leydi)
8. KATHARINE (Prensese hizmet eden leydi)

Navarre Kralı Ferdinand saray erkanından üç kişiyi, Berowne, Longaville ve Dumain'i üç yıllığına kadınlardan uzak durmaları konusunda ikna eder. Ancak Fransız Prensesi'nin gelişi ve maiyeti sorunlara neden olur çünkü bu kadınların her birinin bir âşığı olmuştur: Berowne Rosaline'e, Kral Prensese, Longaville Maria'ya, Dumain Katharine'e.

Aşk şiirleri gidip gelir, oyunlar oynanır. Ancak Fransız Kralının ölüm haberi gelince leydilerin Fransa'ya dönmeleri şart olur. Hanımlar yas dönemlerinden sonra, eğer bu dört erkek aradaki zamanı iyi şeyler yaparak geçirirlerse geri dönecekleri ne dair söz verirler.

5 • Bir Yaz Gecesi Rüyası

Replik: *"Sözüm ona ben bir eşeğin gözlerine meftûn olmuşum."*

Oyuncular

1. THESEUS, Atina Dükü
2. LYSANDER
3. DEMETRIUS
4. BOTTOM, dokumacı
5. HERMIA, Egeus'un kızı, Lysander'e aşık
6. HELENA, Demetrius'a aşık
7. OBERON, Perilerin kralı
8. TITANIA, Perilerin kraliçesi
9. PUCK, veya Robin Goodfellow
10. HIPPOLYTA, Amazonların kraliçesi, Theseus'un nişanlısı

Bir Yaz Gecesi Rüyası, kadınlar ve erkekler arasındaki gizemli ilişkilerin zekice bir incelemesidir. Aşkın aynı anda hem akılcı hem saçma olabildiğini gösterir.

Atina Dükü Theseus, Amazonların kraliçesi Hippolyta ile evlenmek üzeredir. Hermia, Demetrius'la evlenmek için aşkı Lysander'den vazgeçmek istemez ve bir ormana kaçarlar. Ancak Demetrius tarafından takip edilirler. Demetrius da aşkına karşılık vermediği Helena tarafından takip edilmektedir.

Ormanda bir sürü saçmalık olup biter; Oberon, Titania'ya büyü yapar, Puck, Bottom'a oyunlar oynar. Oyun, Titania'nın bir eşeğe (aslında kılık değiştirmiş olan Bottom'a) aşık olması örneğinde görüldüğü gibi, romantik duyguların kendilerini en gülünç nesnelere bile iliştirebileceklerini gösterir.

Oyun biterken sihirli iplikler çözülür, gerçeklik geri gelir ve tüm karakterler üçlü bir düğün için Atina'ya geri giderler. Oradan da *Pyramus ve Thisbe* adlı oyun çıkacaktır.

6 • Kuru Gürültü

Replik: *"Diş ağrısına sabırla katlanacak bir filozof gelmedi bu dünyaya."*

Oyuncular

1. DON PEDRO, Aragon Prensi
2. DON JOHN, (piç) ağabeyi
3. BENEDICK, Padualı genç bir lord
4. DOGBERRY, muhafız
5. LEONATO, Messina Valisi
6. BEATRICE, Leonato'nun kuzeni
7. HERO, Leonato'nun kızı
8. CLAUDIO, Floransalı genç bir lord

Kuru Gürültü, bir durum komedisidir. Aragon Prensi Don Pedro ve iki arkadaşı, Claudio ile Benedick, Messina'da vali Leonato ile birlikte kalmaktadırlar. Don Pedro, Claudio'nun adına Leonato'nun kızı Hero'ya kur yapmaya ikna olur. Bu arada Don Pedro, Leonato ve Claudio, Leonato'nun kuzeni Beatrice ile Benedick'i bir araya getirmek için planlar yapmaktadırlar. Hero'nun sadakâtsiz olduğu iddia edilmektedir ve Claudio onu suçlar ama bu komployu ortaya atanlar keşfedilir. Claudio, Hero'ya güvenmediği için Benedick ve Leonato tarafından düelloya davet edilir fakat Claudio pişmandır. En sonunda her şey iyi biter ve çifte bir düğün yapılır: Claudio ve Hero, Beatrice ve Benedick evlenirler.

Oyunun, derinlemesine bakıldığında birbirlerine deli gibi âşık olan ama zamanlarının çoğunu kavga ederek ve keskin zekalarını birbirlerine karşı kullanarak geçiren Beatrice ve Benedick çevresinde döndüğü söylenebilir. Ancak bu önemsiz kavgalar, birlikteliklerini tehdit edecek tehlikeli boyutlara ulaştığında farklılıklarını bir kenara bırakıp mutlulukla birleşebilirler.

7 • Size Nasıl Geliyorsa

Replik: *"Dünya bir sahne, kadınlarla erkekler de sadece oyunculardan ibaret."*

Oyuncular

1. DÜK SENIOR, sürgünde yaşıyor
2. FREDERICK, dükün ağabeyi ve sömürgelerinin gaspçısı
3. JACQUES, sürgünde bir dük
4. TOUCHSTONE, soytarı
5. ROSALIND, sürgündeki Dükün kızı
6. CELIA, Frederick'in kızı

Size Nasıl Geliyorsa, toplumdan dışlanmış biri olarak ormanda yaşayan sürgünde bir dükün, Senior'un sevgilileri yeniden birleştirmeyi umduğu sevimli bir rustik komedidir. Sevgililer, zekice politik ve ailevi entrikalar içinde çeşitli kılıklara girerler. Erkek kılığına giren Rosalind çeşitli gülünç karışıklıklara neden olur. Bu komik karmaşalardan sonra, Shakespeare'in tipik yaklaşımıyla, gerçek ilişkiler açığa çıkar, gerçek sevgi kendine bir yol bulur ve oyun dört düğünle sona erer.

8 • Windsor'un Şen Kadınları

Replik: *"Dünya benim istiridyem."*

Oyuncular

1. SIR JOHN FALSTAFF
2. FENTON, bir soylu
3. FORD (Windsor'da ikâmet eden bir soylu)
4. PAGE (Windsor'da ikâmet eden bir soylu)
5. BAYAN FORD

6. BAYAN PAGE
7. BAYAN QUICKLY, Doktor Caius'un hizmetçisi

Shakespeare'in bu oyunu yazma sebebinin, Kraliçe I. Elizabeth'in *IV. Henry* serilerindeki yaşlı serseri Falstaff karakterinden çok hoşlanması ve onun yeniden ortaya çıkması isteği olduğu söylenir. Hikâye, Windsor malikânesindeki rahat, güvenli hayat üzerinedir. Evin girişken ve bağımsız iki genç kızı olan Ford ve Page'in bütün işleri koca bulmaya çalışmaktır. O sırada her zamanki gibi meteliksiz olan ve şehirdekilerin karıları aracılığıyla kendisine gerekli olan bir miktar parayı kazanma girişimlerinde bulunan Falstaff sahneye çıkar. Shakespeare'in çoğu olduğu gibi burada da öykü ilişkilerle ilgili çeşitli konu başlıklarıyla örülürken toplumun tüm kesimlerinden temsilcileri de içerir: İki meslek erbâbı, bir doktor ve bir papaz, hanı sahibi ve bir doğuştan dedikoducu.

Oyun, boynuzlandıklarını sanan kocaların sahte kıskançlıklarını anlatır. Falstaff sonunda bir çamaşır sepetinin içinde nehre atılır ve Windsor ormanında yapılan bir geceyarısı töreninde bir çift boynuz takarak herkesin maskarası olur.

9 • Onikinci Gece

Replik: *"Bazı adamlar büyük doğarlar, bazıları büyüklüğe ulaşır bazıları da ona mecburen sahip olurlar."*

Oyuncular

1. ORSINO, ILLYRIA DÜKÜ
2. OLIVIA
3. VIOLA
4. SEBASTIAN, Viola'nm ağabeyi
5. SIR TOBY BELCH, Olivia'nın amcası

6. SIR ANDREW AGUECHEEK
7. MALVOLIO, Olivia'nın uşağı
8. FESTE, soytarı

Tıpkı *Veronalı İki Soylu* ve *Bir Yaz Gecesi Rüyası*'nda olduğu gibi *Onikinci Gece* de sevgililerin çeşitli karmaşık olaylar ve yanlış kişilerle sıkıntılı ama komik anlar yaşadıkları bir durum komedisidir. Oyunda, belirli tipte insanlar sadece komiklik unsuru olarak bulunur. Mesela hayatı çok ciddiye alan azametli uşak Malvolio, oyunun sonunda hayalet olduğunu düşündüğü birtakım varlıklar tarafından hapse tıkılır ve işkence görür. Olup bitenleri görmezden gelen uşaklara, kendilerine âşık olunduğuna inanan lordlara ve "yanlış" kişilere âşık olan leydilere de rastlanır.

Onikinci Gece'de Sir Toby Belch adında, çok içen, düellocu ve şamatacı, yani Falstaff gibi bir karakter de vardır. Shakespeare'in tüm komedilerinde olduğu gibi oyun her şeyin tatlıya bağlanması ve tüm karakterlerin mutluluk içinde kendi yollarına gitmeleriyle biter.

10 • Sonu İyi Biterse

Replik: *"Mucizelerin geçmişte kaldığını söylüyorlar."*

Oyuncular

1. FRANSA KRALI
2. BERTRAM, Rousillon Kontu
3. ROUSILLON KONTESİ, Bertram'ın annesi
4. HELENA, Kontes tarafından himaye edilen bir nedime

Shakespeare komedilerinin sonuncusu olan bu oyun, aslında komedi oyunlarıyla ahlâki oyunlar arasında bir geçişi işaret

eder ve genellikle "kara komedi" veya "sorun oyunu" olduğu düşünülür. Çünkü seyredenlerin kafasını yoran ve canını sıkan sorunlarla doludur. Mutlulukla dolu olmamasına rağmen bir aşk hikâyesinden bahseder. Buna rağmen, bitebileceği kadar mutlu bir sonla biter. Helena, kendisinden daha aşağı sınıftan olduğu gerekçesiyle Bertram tarafından reddedilir. Oysa Kral, tutkuyla, meziyetlerin asaletten ne kadar daha değerli olduğundan bahsetmektedir.

Sahne Helena'nın "kürü" ile başlar. Bu, kocasıyla onun kendisiyle olduğunu anlamadan sevişmesi anlamına gelen bir "yatak hilesi"dir. Yaptığı budur ama hamile kaldığı halde kocası onun "gölgesini" sever ve herhangi bir yakınlaşma meydana gelmez.

Ahlâk Oyunları

Sadece komedi değil, sadece tragedya da değil, her ikisinden de biraz. Bu oyunlarda, seyirciyi şu soruyla karşı karşıya bırakacak ahlâki ikilemler incelenir: "Böyle bir durumda ben olsaydım ne yapardım?"

1 • Romeo ve Juliet

Replik: *"Ah Romeo, Romeo, nederelerdeydin Romeo? İsim dediğin nedir ki? Şu bizim gül dediğimiz aynı güzellikte kokmaz mı başka bir ad alsa da?"*

Oyuncular

1. PARIS, genç bir soylu
2. MONTAGUE (araları yıllardır bozuk olan iki hanedandan birinin başı)
3. CAPULET (diğeri)

4. ROMEO, Montague'ün oğlu
5. MERCUTIO, Romeo'nun arkadaşı
6. TYBALT, Lady Capulet'nin yeğeni
7. FRIAR LAURENCE, Fransisken tarikatı üyesi
8. JULIET, Capulet'nin kızı
9. DADI, Juliet'in dadısı

İki düşman aile olan Montague'lerle Capulet'ler, Rönesans İtalya'sında üstünlük elde etmek için yarışmaktadır.

Genç bir soylu olan Paris, Capulet'lerin 13 yaşındaki kızı Juliet'le evlenmek istemektedir ama kendisine onun evlenmek için çok genç olduğu söylenmiştir.

Montague'ün oğlu Romeo, kılık değiştirerek Capulet'lerin bir partisine katılır ve orada Juliet'le tanışır. Birbirlerine âşık olurlar ve gizlice evlenirler, ancak Romeo, arkadaşı Mercutio ve Tybalt Capulet'nin öldürüldüğü bir aile kavgasından sonra sürgüne gönderilir.

Giderek yükselen tansiyonun arasında Capulet fikrini değiştirir ve Paris ile Juliet'in iki gün içinde evlenmeleri konusunda ısrar eder. Çılgınca üzüntüsü arasında zekice bir manevra yapan Juliet, kendisini ölü gibi gösterecek bir ilaç alır. Onu o halde bulan Romeo öldüğüne inanır ve kendisini zehirler. Uyandığında Romeo'yu yanıbaşında ölmüş bulan Juliet kendini öldürür. İkisinin zamansız ölümlerinin trajedisi sonunda iki aileyi bir araya getirir ve kente yeniden barış hâkim olur.

2 • Venedik Taciri

Replik: *"Zorla elde edilemez ama yağmur gibi cennetten damla damla yağar."*

Oyuncular

1. ANTONIO, Venedikli bir tacir
2. SHYLOCK, zengin bir Yahudi
3. JESSICA, SHYLOCK'un kızı
4. LORENZO, Jessica'ya âşıktır
5. BASSANIO, Lorenzo'nun arkadaşı, Portia'nın âşığı
6. PORTIA, zengin bir mirasyedi
7. NERISSA, Portia'nın hizmetçisi

Venedik Taciri, esas itibariyle insan ilişkilerindeki merhamet ve şefkat teması üzerine bir araştırmadır.

Bassanio, Portia'nın kalbini kazanmaya çalışırken arkadaşı Antonio'dan borç para almıştır. Antonio da parayı, Yahudi tefeci Shylock'tan almıştır. Antonio, bu paranın üç ay içinde geri ödenmemesi halinde Shylock'un kendisinin tüm varlığını son kuruşuna kadar almasını kabul eder.

Shylock'un kızı Jessica, Musevi olmayan Lorenzo ile kaçar ve Bassanio da Portia ile evlenir.

Lorenzo'nun gemileri karaya oturur ki bu da onun borcunu ödeyemeyeceği anlamına gelmektedir. Shylock, Lorenzo'nun her şeyini almak ister. Portia ve hizmetçisi Nerissa, genç bir avukat ve onun kâtibi kılığına girerek mahkemede Antonio'yu savunur ve davayı kazanırlar. Shylock her şeyini kaybeder ve Antonio'nun ısrarıyla Hıristiyan olur. Antonio'nun gemileri de kurtarılır.

3 • Kısasa Kısas

Replik: *"Özgürlük adaleti beraberinde getirir."*

Oyuncular

1. VINCENTIO, Dük
2. ANGELO, Vekil
3. CLAUDIO, genç bir centilmen
4. ISABELLA, Claudio'nun kız kardeşi
5. MARIANA, Angelo'nun nişanlısı

Kısasa Kısas, adaletin doğası, mutlak olup olmadığı ya da merhametle yumuşatılıp yumuşatılamayacağı hakkında ustalıklı bir sorgulamadır. Oyun, insan doğasına ayna tutar.

Oyunda Dük Vincentio, vekili Angelo'ya Viyana'nın sorumluluğunu verir ama olup bitenleri kontrol edebilmek için rahip kılığına girer. Angelo intikamcı bir "temizlik" kampanyasına girişir ve genç bir centilmen olan Claudio'yu zina suçuyla ölüm cezasına çarptırır.

Bir manastıra kapanmak üzere olan Claudio'nun kız kardeşi Isabella, Angelo'dan merhamet göstermesini rica eder.

Angelo, Isabella'ya umutsuzca aşık olmuştur ve eğer Isabella kendisini ona verirse Claudio'yu kurtaracağını söyler. Ancak "rahip" olan bitenleri izlemektedir. Isabella, Angelo'nun önerisini kabul etmiş gibi görünerek, kendi yerine, zaten Angelo'yla nişanlı olan Mariana'yı gönderir.

Gücü arttıkça yozlaşan Angelo, sözünü tutmaz ve Claudio'nun idamını istemeye devam eder. Ahlâklı karakterler Claudio'nun yerine geçecek bir korsan ayarlarlar ve "geri dönen" Dük, Angelo'yu ölüme mahkûm eder. Sonunda büyük bir merhamet örneği sergileyen Dük, Angelo'yu da Claudio'yu da affeder ve "rahip" kılığındayken Isabella'ya âşık olduğu için ona evlenme teklif eder.

Son Oyunlar

Shakespeare ilk eserlerinde ifade ettiği, trajik olayların mutlaka trajik sonuçları olacağı ile ilgili görüşünü değiştirmiştir. Son oyunları, "ilk bakışta" felaket gibi görünen durumlara zeki ve insani çözümlerle tanımlanırlar.

1 • Cymbeline

İngiltere Kralı

Replik: *"Korku artık ne güneşin sıcaklığı ne de gözü dönmüş kışın öfkesi."*

Oyuncular

1. CYMBELINE, İngiltere Kralı
2. CLOTEN, Kraliçe'nin eski kocasından olan oğlu
3. POSTHUMUS LEONATUS, bir soylu, Imogen'in kocası
4. IMOGEN, Cymbeline'in önceki bir kraliçeden olma kızı
5. BELARIUS, adını Morgan olarak değiştiren sürgündeki bir lord
6. GUIDERIUS, Cymbeline'in oğlu
7. ARVIRAGUS, Cymbeline'in oğlu
8. KRALİÇE, Cymbeline'in karısı

Bu oyun İngiltere'nin esasında artık Roma İmparatorluğu'nun bir parçası olmaktan çıktığı, ancak neredeyse Roma ile eşit bir iktidara kavuştuğu dönemi anlatır. Cymbeline, kızı Imogen'in Posthumus'la evlenmesine karşıdır; sonuç olarak Posthumus İtalya'ya sürülür. Kraliçe çevirdiği entrikalar sonucunda ülkenin kontrolünü Cymbeline'den alıp oğlu Cloten'i karısı Imogen ile birlikte tahta geçirir. Romalıların İngiltere'ye karşı savaş açmasını başarılı bir biçimde ayarlar.

Kraliçe'nin entrikaları yüzünden Imogen'in kendisine ihanet ettiğine inanan Posthumus onun öldürülmesini emreder ama Imogen'in şansına başarılı olamaz.

Olay örgüsü, Cymbeline'in iki oğlunu, Guiderius ve Arvigarus'u kaçırdıktan sonra yıllardır bir mağarada yaşayan Belarius'un gelişiyle iyice karışır. Birbiri ardından gelen savaşlarda *Guiderius, Cloten'i öldürür, Romalılar yenilir ve barış geri gelir.*

Son sahnelerde Posthumus pişman olur ve Imogen'le barışır; kötü kalpli Kraliçe ölür, Kral da oğullarıyla tekrar bir araya gelir.

2 • Kış Masalı

Replik: *"Arkandan ayı kovalıyormuş gibi çık."*

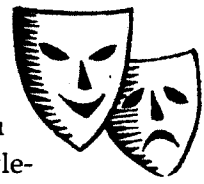
Oyuncular

1. LEONTES, Sicilya Kralı
2. AUTOLYCUS, bir dolandırıcı
3. HERMIONE, Leontes'in Kraliçesi
4. PERDITA, Leontes ve Hermione'nin kızları
5. POLIXENES, Bohemya Kralı
6. FLORIZEL, Bohemya Prensi

Kış Masalı'nın *Othello* ile bazı benzer yanları vardır. İki oyun da kıskançlık temasını ve güçlü bir adamın karısının ihanetinden şüphelenmesini işler.

Bu oyunda Kral Leontes, karısı Hermione'nin arkadaşı ve Bohemya Kralı Polixenes ile yasak bir aşk yaşadığına inanmaktadır. Kuşkuları giderek arttığı için Leontes, Hermione'yi hapseder ve yeni doğmuş kızlarının da bir kenara bırakılmasını ister.

Kızı Perdita (kayıp anlamına gelmektedir) başıboş bırakılmak veya öldürülmek yerine bir çoban tarafından bulunur ve

sonunda geri döner. Benzer şekilde Leontes'in haksız yere suçladığı ve öldüğünü sandığı karısı da taş bir sütundan hayata döner. Oyunun sonunda krallar ve çocukları tekrar bir araya gelirler, Perdita ve Florizel evlenirler.

3 • Fırtına

Replik: *"Geride kaldı düğün bayram."*

Oyuncular

1. PROSPERO, Gerçek Milano Dükü
2. FERDINAND, Napoli Kralının oğlu
3. CALIBAN, yabani ve sakat bir köle
4. TRINCULO, soytarı
5. STEPHANO, ayyaş bir uşak
6. MIRANDA, Prospero'nun kızı
7. ARIEL, hayali bir peri
8. ALONSO, Napoli Kralı

Fırtına, Shakespeare'in son oyunu olarak kabul edilir ve yine affetme teması üzerine kuruludur. Milano Dükü Prospero'nun, üzerinde sadece gizemli birtakım perilerin ve Caliban gibi gûlyabanilerin yaşadığı uzak bir adaya sürülmesiyle başlar.

Sihirli güçleri olan Prospero, kendisini ve kızı Miranda'yı denize bırakan komplonun lideri olan Napoli Kralı ve arkadaşlarının gemisini batıran fırtınayı yöneten Ariel adında bir cini serbest bırakır.

Prospero, dükalığını sömüren tüm gaspçıları büyü ile kandırarak adaya çeker ve onları zekice ve ustaca cezalandırır. Ancak Alonso'nun oğlu Ferdinand, Miranda'ya aşık olunca, Alonso,

Prospero'ya dükalığını geri verir ve kendisini affetmesi için ricada bulunur. Diğer son oyunlar gibi *Fırtına* da acı-tatlı bir uzlaşmayla sona erer, herkes İtalya'ya geri döner.

13 Kelimeler: Önekler, Sonekler ve Kökler

Önizleme

- Önekler
- Sonekler
- Kökler

Kelimelerin kullanımları diğer zihinsel beceriler arasında genel kişisel başarıyla en yakından bağlantılı olanıdır. Bu nedenle de bu cazip ve size özel yayın yeteneğinizi hayatınız boyunca geliştirmeniz gerekir.

Bu başlangıçta size, göz korkutan bir görev gibi gelebilir ama ne mutlu ki az zaman harcayarak karşılığını ziyadesiyle almanın kolay bir yolu vardır. Meccano ve Lego'nun sonsuz sayıda biçim ve yapı yaratmak için birkaç basit parçacık kullanma tekniği gibi, kullandığımız binlerce kelime de temel olarak sayıca çok daha az önek, sonek ve köke dayanmaktadır.

İlerleyen sayfalarda yaptığınız her konuşmanın veya okuduğunuz her kitabın, her makalenin arasına özgürce serpilmiş önemli önekleri, sonekleri ve kökleri bulacaksınız.

Kelimelerin bu anahtar birimlerini anımsamak için SEM^3'ü kullanarak kelime bilginizi arttırma konusundaki hafızanızı ve yeteneğinizi, bunun sonucunda da kendi "başarı kotanızı" geliştirebilirsiniz. Aynı zamanda zekanızı da arttırabilirsiniz çünkü hafıza ve kelime becerileri standart zekâ (IQ) testlerindeki en önemli iki unsurdur.

Önekler

(L=Latince; Y=Yunanca; F=Fransızca; İ=İngilizce. Bazı kaynaklar bilinmemektedir.)

Önek	Anlam	Örnek
a-, an- (Y)	'sız	havasız
ab-, abs- (L)	ayrı, bir yana	mevcut değil
ad-, ac-, af- (L)	doğru, karşı	gelme, ilerleme
aero-	hava	uçak, havacılık
amb-, ambi- (Y)	birlikte, çevresinde	belirsiz, muğlak
amphi- (Y)	birlikte, çevresinde	amfitiyatro
ante- (L)	önce	doğum öncesi
anti- (Y)	karşı, karşıt	panzehir, antitoksik
apo- (Y)	'dan, 'den	din değiştirme
arch- (Y)	esas, en önemli	başpiskopos
auto- (Y)	kendiliğinden	otomatik, otokrat
be-	çepeçevre, yapmak	aşağılamak, aldatmak, etrafını çevirmek
bene- (L)	iyi, güzel	kutsama
bi- (Y)	iki	bienal, bisiklet
by-, bye- (Y)	eklenmiş	yan yol, yönetmelik
cata- (Y)	aşağı	katalog, katarakt

Önek	Anlam	Örnek
centi-, cente- (L)	yüz	santigrat, yüzüncü yıldönümü
circum- (L)	etrafında	çember uzunluğu, tavaf
co-, col-, com-	birlikte, ile	arkadaş, toplamak, işbirliği
contra- (L)	aykırı, karşı	gebelik önleyici,
de- (F)	bozuk	yoksun kılmak, dağıtmak
deca-, deci- (Y)	on	on yıl, on köşeli
demi- (L)	yarım	yarıtanrı
dia- (Y)	içinden, arasından	çap
dis- (L)	değil, zıddı	beğenmemek, hoşlanmamak
duo- (Y)	iki	diyalog, dubleks
dys- (Y)	hasta, zor	dizanteri
e-, ex-	dışarı	nefes vermek, hafriyat
ec- (L)	dışarı	eksantrik
en-, in-, em-, im- (L, Y, F)	içine, değil	öfkeli, kabiliyetsiz, teşvik etmek, öykünmek, etkilemek)
epi- (G)	üzerine, de, ilaveten	salgın, epiderm
equi-	eşit olarak	eşit mesafede
extra- (L)	dışında, ötesinde	evlilik dışı
for-, fore- (İ)	önce	öngörmek
hemi- (Y)	yarı	yarıküre
hepta- (Y)	yedi	yedi köşeli
hexa- (Y)	altı	altı köşeli
homo- (L)	aynı	eşsesli
hyper- (Y)	üstünde, fazla	aşırı eleştirel, normalden iri
il-	dışı, 'sız	yasadışı, mantıksız
in-, im-, (un-)(L,Y,F)	değil	mükemmel olmayan, ulaşılamaz

Önek	Anlam	Örnek
inter- (L)	ortasında, arasında	müdahale etmek, aile içi evlilik
intra-, intro- (L)	içinde, içerde	sınıflar arasında, içedönük
iso- (Y)	eşit, aynı	eşit basınçta, ikizkenar
mal- (L)	kötü, yanlış	arıza, sakat
meta- (Y)	sonra, ötesinde	metabolizma, metafiziksel
mis-	yanlışlıkla	yanlış görevde, yanıltmak
mono- (Y)	bir, tek	tekdüze, tekgöz
multi- (L)	çoklu	çok nedenli, mültimilyoner
non-	'sız	anlamsız, eşsiz
ob-, oc-, of-, op- (L)	yolunda	mani, engel
op- (L)	direnç	muhalefet
octa-, octo- (Y)	sekiz	sekiz köşeli, sekiz notalık ara –oktav
off-	uzakta, bir tarafta	karşılama
out-	ötesinde	sayıca fazla seçkin
over-	ötesinde	kulak misafiri, aşırı yükleme
para- (Y)	bir yana, ötesinde	mesel, çelişki
penta (Y)	beş	beş köşeli, Tevrat'ın ilk beş kitabı
per- (L)	içinden	daimi, tesadüfen
peri- (Y)	etrafında	çevre, kalp zarı
poly- (Y)	çok	çok eşlilik, teknik okul
post- (L)	sonra	hamiş, doğum sonrası
pre- (L)	önce	tarih öncesi, savaş öncesi
prime-, primo- (L)	ilk, önemli	ilk, başbakan

Önek	Anlam	Örnek
pro- (L)	önünde	önsöz
quadri- (L)	dört	dört yılda bir, dörtgen
re- (L)	yine, geri	yeniden görünmek, yeniden medenileştirmek
retro- (L)	geriye doğru	gerileyen, geçmişe bakmak
se-	bir yana	ayrılmak
self-	kendi	kendini kontrol, kendini eğitme
semi- (Y)	yarı	yarım daire, orak duvarlı
sub- (L)	altında	denizaltı, yeraltı
super- (L)	üstünde	gereğinden fazla, üstün
syl-	ile, birlikte	kıyas
syn-, sym- (Y)	beraber	sempati, eşzamanlı
tele- (Y)	uzağa	telgraf, telepati
ter- (L)	üç kez	300. yıldönümü
tetra- (Y)	dört	dört köşeli, etimolojik olarak dört yazıyı izleyen
trans- (L)	karşıya, içinden	Atlantik ötesi, tercüme
tri- (L, Y)	üç	üçgen, üç taraf arasında
ultra- (L)	ötesi	lacivert, mor ötesi
un- (im-) (L, Y, F)	tersi	kırılmamış, iliklenmemiş, yapamamış
under-	aşağı	az beslenmiş, ast
uni- (L)	bir	tek hücreli, tekdüze
vice- (L)	yerine	naip, başkan yardımcısı
yester- (İ)	önce gelen	dün, geçen yıl

Sonekler

Sonek	Anlam	Örnek
-able, -ible (L)	kadir, uygun	kalıcı, anlaşılabilir
-acy (L,Y)	durumu veya kalitesi	doğruluk
-age (L)	eylemi veya durumu	çatlak
-al, -ial (L)	ilgili	karın ile ilgili
-an (-ane, -ian) (L)	doğası	Yunanlı, Afrikalı
-ance, -ence	özellik ya da eylemi	sigorta, irilik
-ant (L)	nitelik sıfatları oluşturan, kişisel bir aracı, veya etki yaratan bir şeyi belirten isimler	cüretkâr, hizmetkâr
-arium, -orium (L)	yeri	akvaryum, oditoryum
-ary (L)	yeri, ilgisi	seminer, sözlük
-atable (L)	*bkz. –able, -ible*	
-ate (L)	nedeni, bölümü	canlı, sulh hâkimi
-ation, -ition (L)	eylemi veya durumu	şart, bakımsızlık
-cle, icle (L)	küçültme eki –cık-	buz sarkıtı
-dom (İ)	durum veya kontrol	krallık
-en (İ)	küçük	parmaksız eldiven
-en (İ)	nitelik	altın, kırık
-er (İ)	aidiyet	çiftçi, New Yorklu
-ess (İ)	kadın soneki	hostes, kadın servis elemanı
-et, -ette (L)	küçük	oyuncak, kukla
-ferous (L)	üreten	kozalaklı
-ful (İ)	dolu	renkli, güzel
-fy, -ify (L)	yapmak	tatmin olmak, güçlendirmek
-hood (İ)	durum	çocukluk
-ia (L)	sınıf isimleri yer isimleri	bakteri, Liberya

Sonek	Anlam	Örnek
-ian (L)	meslek veya sakin	müzisyen, Parizyen
-ible, -able (L)	kadir, uygun	kalıcı, anlaşılır
-ic (Y)	ilgili	tarihi
-id(e) (L)	nitelik	asit
-ine (Y, L)	bileşen	klor
-ion (L)	koşul veya eylem	ikna etme
-ish (İ)	benzerlik veya ilişki	çocuksu, yeşilimsi
-ism (Y)	nitelik veya öğreti	gerçekçilik, sosyalizm
-ist (Y)	uygulama yapan	kimyager, karamsar
-itis (L)	yangı (tıbbi)	bronşit
-ity, -ety, -ty (L)	durum veya nitelik	sadakat
-ive (L)	doğası	yaratıcı, alıcı
-ize, -ise (Y)	yapma, etme,	modernize etme, uygulama ilan etme
-lent (L)	gürlük	şiddetli
-less (İ)	eksik	korkusuz, yüzsüz
-logy (Y)	bilgi dalı	biyoloji, psikoloji
-ly (İ)	niteliğe sahip	yumuşakça, hızlıca
-ment (L)	eylem veya koşul	küskünlük
-metry, -meter (Y)	ölçü	gazmetre, geometri
-mony	sonuçlanan durum	ifade
-oid (Y)	benzer	yumurtamsı
-or (L)	durum veya eylem, yapan kişi veya olan şey	hata, vali
-osis	süreç veya koşul	değişim
-ous, -ose (L)	dopdolu	cinai, telaşlı, işgüzar, huysuz
-some	gibi	sevinçli
-tude (L)	nitelik veya derece	yükseklik, şükran
-ward (İ)	yön	geri, dışarı doğru
-y (İ)	durum	zorluk

Kökler

Kök	Anlam	Örnek
aer	hava	havalandırma, uçak
am (amare'den)	aşk	aşıkane, hevesli, hoş
ann (annus'dan)	yıl	yıllık, yıldönümü
aud (audire'den)	duyma	oditoryum
bio	yaşam	biyografi
cap (capire'den)	alma	mahpus
cap (caput'tan)	baş	sermaye, kişi başı, başını kesmek
chron	zaman	kronoloji, kronik
cor	kalp	kalbi uyarıcı
corp	beden	şirket
de	tanrı	tapma, ilahlık
dic, dict	söyleme, konuşma	dikte etmek
ego	ben	egoistlik
equi	eşit	eşit uzaklıkta
fac, fic (facere'den)	yapmak, etmek	imal etmek, elverişli
frat (frater'den)	ağabey	kardeşlik
geo	yerküre	jeoloji
graph	yazı	kaligrafi, grafoloji, telgraf
loc (locus'tan)	yer	mekân, yerel
loqu, loc (loqui'den)	konuşma	hatiplik, dolambaçlı söz
luc (lux'ten)	aydınlatma	açıklama
man (manus'tan)	el	elyazısı, elle işletmek
mit, miss (mittere'den)	sağlama	içeri almak, izin
mort (mors'tan)	ölüm	ölümsüz
omni	tüm	her şeye gücü yeten
		çerçeve

Kök	Anlam	Örnek
pat (pater'den)	baba	babadan kalma
path	acı çekme, his	sempati, patoloji
ped (pes'ten)	ayak	ayak sürümek, kırkayak, pedal
phobia, phobe	korku	su korkusu, yabancı korkusu
photo	ışık	fotoğrafçılık
pneum	hava, nefes, ruh	zatürre
pos, posit	yer	depozit, konum
pot, poss, poten	muktedir olma	potansiyel, mümkün
quaerere	soru	sorgu, soru
rog (rogare'den)	soru	sorgulama
scrib, scrip	yazı	karalama, yazılı metin, yazmak
sent, sens (sentire'den)	hissetme	duyarlı, duygulu
sol	yalnız	solist, izole
soph	bilge	filozof
spect (spicere'den)	bakma	içe girme, yoklama
spir (spirare'den)	nefes alma	teneffüs
ten (tendere'den)	gerinme	uzatma, gergin
ten (tenere'den)	tutma	kiralamak
therm (thermos'tan)	sıcak	termometre
utilis	yararlı	fayda
ven, vent (venire'den	gelme, erişme	gelip çatma, uygun
vert, vers (vertere'den)	dönme	geri gitmek, ters
vid, vis (videre'den)	görme	nezaretçi, görüş, temkinli

14 Diller

Önizleme

- İtalyanca
- Fransızca
- Almanca
- İspanyolca
- Rusça
- Çince
- Japonca

Konuşulan her dilin yüzde 50'si 100 temel anahtar kelimeden oluşur. Bu nedenle, bu bölüm dünyada en çok konuşulan yedi dildeki 100 temel kelimeyi içeriyor.

SEM[3]'ü dillere uyarlamak için bin çarpımlı matrisleri – diyelim ki 5000'den 5999'a kadar- işaretleyerek daha öncekilerde olduğu gibi Hafıza İlkelerini uygulamanız yeterli.

Örneğin, diyelim ki İtalya'ya gideceksiniz ve İtalyanca kelime dağarcığının ilk 100 sözcüğünü öğrenmek istiyorsunuz. Eğer 5000 Algılama Hafıza Matrisi'ni kullanıyor ve listedeki on

birinci kelimeyi, "büyük" anlamına gelen "grande"yi hatırlamak istiyorsanız, dedenizin İtalya'da büyük bir meydanda kutlanan bir festivalde, herkesle birlikte dans ettiğini imgeleyebileceğiniz Anahtar Hafıza Görünümü 5011'i almalısınız. Dedenizin dans ederken hissettiklerini siz de duyumsayacak ve hafızanızda onu yüzündeki BÜYÜK sevinçle canlandıracaksınız çünkü bu neşeli ülkede insanlara katılmak BÜYÜK bir mutluluk!

Kelimeleri bu yöntemle ezberlemek kelimeleri hatırlamanızı sağlamakla kalmaz, aynı zamanda başarılı lisan öğreniminde çok önemli unsurlar olan hayal gücünüzü ve duyularınızı da kullanmanıza yardım eder.

İtalyanca

Türkçe	İtalyanca	İtalyanca Telaffuzu
1. Altında	Piu basso	Piyu basso
2. Ama	Ma	Ma
3. Arkadaş	Amico	Amiko
4. Ardından	Allora	Allôra
5. ... 'a (doğru)	Per	Per
6. Aynı	Medesimo	Medesimo
7. Aynı zamanda	Anche	Anke
8. Az	Poco	Poko
9. Bana	Mi	Me
10. Başka	Altro	Altro
11. Bazı	Qualche	Kualke
12. Bazen	Talvolta	Talvolta
13. Ben	Io	İyo
14. Benim	Mio	Miyo
15. (Ben) anlatırım	Io racconto	İyo rakkonto
16. (Ben) biliyorum	Io conosco	İyo konosko
17. (Ben) bulurum	Io trovo	İyo troovo
18. (Ben) düşünüyorum	Io penso	İyo penso

Türkçe	İtalyanca	İtalyanca Telaffuzu
19. (Ben) gelirim	Io vengo	İyo vengo
20. (Ben) giderim	Io vado	İyo vaado
21. (Ben) görüyorum	Io vedo	İyo vedo
22. (Ben) hoşlandım	Mi piace	Mi piaçe
23. (Ben) kullanırım	Io uso	İyo uzo
24. (Ben) olmak	Sono	Sono
25. (Ben) seviyorum	Io amo	İyo amo
26. (Ben) yapabilirim	Io posso	İyo posso
27. (Ben) yapıyorum	Io faccio	İyo façço
28. Bir	Un, una	Un, una
29. Bir (rakam olarak)	Oon'oh	Uuno
30. Bir yerden	Da	Da
31. Biz	Noi	Noy
32. Bize, bizi	Noi	Noy
33. Bizim	Il nostro	İl nostro
34. Bu (buradaki)	Questo	Kuesto
35. Bunun gibi	Tale	Tace
36. Büyük	Grande	Grande
37. Çok	Molti	Molti
38. Çünkü	Perche	Perke
39. Daha fazla	Piu	Piyu
40. Değil	Non	Non
41. Dışarı	Fuori	Fuori
42. Dolayısıyla	Cosi	Kozi
43. Eğer	Se	Se
44. En fazla	Il piu	İl Piyu
45. Evet	Si	Si
46. Fazla	Molto	Molto
47. Hâlâ	Ancora	Ankora
48. Hangisi	Quale	Kuale
49. Hayır	No	No

Türkçe	İtalyanca	İtalyanca Telaffuzu
50. Her zaman	Sempre	Sempre
51. Hoşça kal	Arrivederci	Arrivederçi
52. İçin	Per	Per
53. İçinde	In	İn
54. İle	Con	Kon
55. İlk	Primo	Primo
56. İnsanlar	Gente	Cente
57. İşte	Qui	Kui
58. İyi	Buono	Buono
59. Kim	Chi	Ki
60. Lütfen	Per favore	Per favore
61. Merhaba	Ciao	Çao
62. Mutlu	Felice	Feliçe
63. Nasıl	Come	Kome
64. Ne	Come	Kome
65. Neden	Perche	Perke
66. Nerede	Dove	Dove
67. Neredeyse	Quasi	Kuazi
68. Ne zaman	Quando	Kuando
69. -nin, -li, -den	Di	Di
70. O (erkek)	Lui	Lui
71. O (kadın)	Lei	Ley
72. Onlar	Loro	Loro
73. Onlara	Li, le, loro	Li, le, loro
74. Onların	Il loro, la loro	İl loro, la loro
75. Orada (var)	C'e, ci sono	Çe, çi sono
76. Önce	Davanti	Davanti
77. Sadece	Solo	Soolo
78. Sahip olmak	Io ho	İyo o
79. Sık sık	Spesso	Sresso
80. Siz	Tu	Tu
81. Sizin	Il suo, la sua	İl suo, la suo

Türkçe	İtalyanca	İtalyanca Telaffuzu
82. Sonra	Dietro	Diyetro
83. Sonuncu	Scorso	Skorso
84. Şey	Cosa	Koza
85. Şimdi	Ora	Oora
86. Şu (oradaki)	Quello	Kuello
87. Tam	Molto	Molto
88. (Tarif edatı)	Il, la	İl, la
89. Teşekkür ederim	Grazie	Gratzye
90. Tüm	Tutto	Tutto
91. Üstünde (aşırı)	Attraverso	Attraverso
92. Üzerinde	Su	Su
93. Ve	E	E
94. Veya	O	O
95. Ya o ya bu	O / o	O
96. Yeni	Nuovo	Nuovo
97. Yer	Luogo	Luogo
98. Yine	Di nuovo	Di nuovo
99. Yukarı	Su per	Su per
100. Zaman	Ora	Oora

Fransızca

(n) burundan telaffuz edilen sesleri belirtiyor:

Türkçe	Fransızca	Fransızca Telaffuzu
1. Altında	Sous	Su
2. Ama	Mais	Me
3. Arkadaş	Ami, amie	Ami
4. Ardından	Alors	Alor
5. ... 'a (doğru)	A	A
6. Aynı	Meme	Mem
7. Aynı zamanda	Aussi	Ossi
8. Az	Petit, petite	Pöti, pötit

Türkçe	Fransızca	Fransızca Telaffuzu
9. Bana	Moi	Mua
10. Başka	Autre	Otr
11. Bazı	Quelque	Kelkö
12. Bazen	Quelquefois	Kelkö fua
13. Ben	Je	Jö
14. Benim	Mon, ma	Mo(n), ma
15. (Ben) anlatırım	Je dis	Jö di
16. (Ben) biliyorum	Je sais	Jö se
17. (Ben) bulurum	Je trouve	Jö truv
18. (Ben) düşünüyorum	Je pense	Jö pa(n)s
19. (Ben) gelirim	Je viens	Jö vie(n)
20. (Ben) giderim	Je vais	Jö ve
21. (Ben) görüyorum	Je vois	Jö vua
22. (Ben) hoşlandım	J'aime	Jem
23. (Ben) kullanırım	J'utilise	Jütiliz
24. (Ben) olmak	Je suis	Je süi
25. (Ben) seviyorum	J'aime	Jem
26. (Ben) yapabilirim	Je peux	Je pö
27. (Ben) yapıyorum	Je fais	Je fe
28. Bir	Un, une	E(n), ün
29. Bir (rakam olarak)	Un, une	E(n), ün
30. Bir yerden	De	Dö
31. Biz	Nous	Nu
32. Bize, bizi	Nous	Nu
33. Bizim	Notre	No'tr
34. Bu (buradaki)	Ce, cette	Sö, set
35. Bunun gibi	Tel	Tell
36. Büyük	Grand, grande	Gro(n), gra(n)d
37. Çok	Beaucoup	Bo'ku
38. Çünkü	Parce que	Pah'skö
39. Daha fazla	Plus	Plü
40. Değil	Ne pas	Nö pa

Türkçe	Fransızca	Fransızca Telaffuzu
41. Dışarı	Dehors	De'or
42. Dolayısıyla	Donc	Do(n)k
43. Eğer	Si	Si
44. En fazla	La plupart	La plüpar
45. Evet	Oui	Ui
46. Fazla	Beaucoup	Bo'ku
47. Hâlâ	Encore	A(n)kor
48. Hangisi	Quel, quelle	Kel, kel
49. Hayır	Non	No(n)
50. Her zaman	Tousjours	Tujur
51. Hoşça kal	Au revoir	O rövuar
52. İçin	Pour	Pur
53. İçinde	Dans	Da(n)
54. İle	Avec	A'vek
55. İlk	Premier	Prömiyer
56. İnsanlar	Les gens	Le ja(n)
57. İşte	Ici	İsi
58. İyi	Bien	Bie(n)
59. Kim	Qui	Ki
60. Lütfen	S'il vous plait	Silvuple
61. Merhaba	Bonjour	Bo(n)'jur
62. Mutlu	Content, contente	Ko(n)'ta(n), ko'(n)'tant
63. Nasıl	Comment	Kom'a(n)
64. Ne	Que	Kö
65. Neden	Pourquoi	Purkua
66. Nerede	Ou	U
67. Neredeyse	Presque	Preskö
68. Ne zaman	Quand	Ka(n)
69. -nin, -li, -den	De	Dö
70. O (erkek)	Il	İl

Türkçe	Fransızca	Fransızca Telaffuzu
71. O (kadın)	Elle	El
72. Onlar	Ils, elles	İl, ell
73. Onlara	Les	Le
74. Onların	Leur	Lör
75. Orada (var)	Il y a	İlya
76. Önce	Avant	A'va(n)
77. Sadece	Seulement	Sölma(n)
78. Sahip olmak	J'ai	Je
79. Sık sık	Souvent	Suva(n)
80. Siz	Tu, vous	Tü, vu
81. Sizin	Ton, tes, votre, vos	To(n), te, votr, vo
82. Sonra	Apres	Apre
83. Sonuncu	Dernier	Dernie
84. Şey	Chose	Şoz
85. Şimdi	Maintenant	Me(n)tönan
86. Şu (oradaki)	Que	Kö
87. Tam	Tres	Tre
88. (Tarif edatı)	Le, la	Lö, la
89. Teşekkür ederim	Merci	Mersi
90. Tüm	Tout, toute	Tu, tut
91. Üstünde (aşırı)	Pardessus	Pardösü
92. Üzerinde	Sur	Sür
93. Ve	Et	E
94. Veya	Ou	U
95. Ya o ya bu	Ou / ou	U/U
96. Yeni	Nouveau, novelle	Nu'vo, nu'vel
97. Yer	Place	Plas
98. Yine	Encore	A(n)'kor
99. Yukarı	En haut	An'o
100. Zaman	Temps	Ta(n)

Almanca

Telaffuz: "w"'yu "v" gibi, "v" ise "f" gibi "q" "kv", "z" "tz" gibi telaffuz edilir.

Türkçe	Almanca	Almanca Telaffuzu
1. Altında	Unter	Unter
2. Ama	Aber	Aba
3. Arkadaş	Freund	Froynd
4. Ardından	Dann	Dann
5. ... 'a (doğru)	Nach	Nah
6. Aynı	Derselbe, dieselbe,	Derselbe, diselbe, dasselbe dasselbe
7. Aynı zamanda	Auch	Auh
8. Az	Klein	Klayn
9. Bana	Mich	Mih
10. Başka	Andere	Andere
11. Bazı	Etwas	Etvas
12. Bazen	Manchmal	Maunhmal
13. Ben	Ich	Ih
14. Benim	Mein	Mayn
15. (Ben) anlatırım	Ich erzahle	İh erzeele
16. (Ben) biliyorum	Ich weiss	İh vays
17. (Ben) bulurum	Ich finde	İh fin'de
18. (Ben) düşünüyorum	Ich denke	İh den'ke
19. (Ben) gelirim	Ich komme	İh komm'e
20. (Ben) giderim	Ich gehe	İh gee
21. (Ben) görüyorum	Ich sehe	İh see
22. (Ben) hoşlandım	Ich mag	İh mag
23. (Ben) kullanırım	Ich gebrauche	İh gebrane
24. (Ben) olmak	Ich bin	İh bin

Türkçe	Almanca	Almanca Telaffuzu
25. (Ben) seviyorum	Ich liebe	İh liibe
26. (Ben) yapabilirim	Ich kann	İh kan
27. (Ben) yapıyorum	Ich mache	İh mahe
28. Bir	Ein, eine	Ayn, ayne
29. Bir (rakam olarak)	Ein	Ayn
30. Bir yerden	Von	Fon
31. Biz	Wir	Vir
32. Bize, bizi	Uns	Uns
33. Bizim	Unser	Unzer
34. Bu (buradaki)	Diese	Diize
35. Bunun gibi	Solch	Solh
36. Büyük	Gross	Gros
37. Çok	Viel	Fiil
38. Çünkü	Weil	Vayl
39. Daha fazla	Mehr	Meer
40. Değil	Nicht	Niht
41. Dışarı	Aus	Aus
42. Dolayısıyla	So	Zo
43. Eğer	Wenn	Ven
44. En fazla	Die meisten	Di maysten
45. Evet	Ja	Ya
46. Fazla	Viel	Fiil
47. Hâlâ	Noch	Noh
48. Hangisi	Welche	Velhe
49. Hayır	Nein	Nayn
50. Her zaman	Immer	Im'me
51. Hoşça kal	Auf wiedersehen	Auf viider zeeri
52. İçin	Für	Für
53. İçinde	In	in
54. İle	Mit	Mit
55. İlk	Erst	Erst

Türkçe	Almanca	Almanca Telaffuzu
56. İnsanlar	Leute	Loy'te
57. İşte	Hier	Hiir
58. İyi	Gut	Gut
59. Kim	Wer	Ver
60. Lütfen	Bitte	Bittle
61. Merhaba	Guten tag	Guten tak
62. Mutlu	Glücklich	Glüklih
63. Nasıl	Wie	Vi
64. Ne	Was	Vas
65. Neden	Warum	Varum
66. Nerede	Wo	Vo
67. Neredeyse	Beinahe	Bay-naa
68. Ne zaman	Wann	Van
69. -nin, -li, -den	Von	Fon
70. O (erkek)	Er	Er
71. O (kadın)	Sie	Zi
72. Onlar	Sie	Zi
73. Onlara	Sie	Zi
74. Onların	Ihr	İir
75. Orada (var)	Es gibt	Es gibt
76. Önce	Vorne	Forne
77. Sadece	Nur	Nur
78. Sahip olmak	Ich habe	İh habe
79. Sık sık	Oft	Oft
80. Siz	Du, sie	Du, zi
81. Sizin	Ihr, eure	İir, oyre
82. Sonra	Nach	Nah
83. Sonuncu	Letzt	Letzt
84. Şey	Die Sache	Di zahe
85. Şimdi	Jetzt	Yetzt
86. Şu (oradaki)	Das, dass	Das

Türkçe	Almanca	Almanca Telaffuzu
87. Tam	Sehr	Zeer
88. (Tarif edatı)	Der, die, das	Der, dii, das
89. Teşekkür ederim	Danke	Danke
90. Tüm	Alle	Alle
91. Üstünde (aşırı)	Über	Über
92. Üzerinde	Auf	Auf
93. Ve	Und	Und
94. Veya	Oder	Oder
95. Ya o ya bu	Entweder /	Entveder/ oder
96. Yeni	Neu	Noy
97. Yer	Platz	Platz
98. Yine	Wieder	Viider
99. Yukarı	Auf	Auf
100. Zaman	Zeit	Tzayt

İspanyolca

Türkçe	İspanyolca	İspanyolca Telaffuzu
1. Altında	Debajo	Deba'yo
2. Ama	Pero	Pero
3. Arkadaş	Amigo	Amigo
4. Ardından	Luego	Lway'go
5. ... 'a (doğru)	A	Ah
6. Aynı	Mismo	Mizmo
7. Aynı zamanda	Tambien	Tam-bien
8. Az	Poco	Po'ko
9. Bana	Me	May
10. Başka	Otro	O'tro
11. Bazı	Algun	Alguno
12. Bazen	Algunas veces	Algunas veses
13. Ben	Yo	Yo

Türkçe	İspanyolca	İspanyolca Telaffuzu
14. Benim	Mi	Mi
15. (Ben) anlatırım	Digo	Di'go
16. (Ben) biliyorum	Sabo	Sa-bo
17. (Ben) bulurum	Encuentro	Enkwentro
18. (Ben) düşünüyorum	Pienso	Piyenso
19. (Ben) gelirim	Vengo	Ven'go
20. (Ben) giderim	Voy	Voy
21. (Ben) görüyorum	Veo	Veyo
22. (Ben) hoşlandım	Gusto	Gus-to
23. (Ben) kullanırım	Uso	U'so
24. (Ben) olmak	Soy	Soy
25. (Ben) seviyorum	Amo	Ah'mo
26. (Ben) yapabilirim	Puedo	Pway'do
27. (Ben) yapıyorum	Hago	Ago
28. Bir	Un, uno, una	Un, u'no, u'na
29. Bir (rakam olarak)	Uno	Uno
30. Bir yerden	De	De
31. Biz	Nosotros	Nozotros
32. Bize, bizi	Nos	Nos
33. Bizim	Nuestro	Nuestro
34. Bu (buradaki)	Este, esta	Este, este
35. Bunun gibi	Tal	Tal
36. Büyük	Grande	Grande
37. Çok	Muchos	Muço
38. Çünkü	Porque	Porke
39. Daha fazla	Mas	Mas
40. Değil	No	No
41. Dışarı	Fuera	Fuera
42. Dolayısıyla	Asi	A'si
43. Eğer	Si	Si
44. En fazla	Lo mas	Mas
45. Evet	Si	Si

Türkçe	İspanyolca	İspanyolca Telaffuzu
46. Fazla	Mucho	Muço
47. Hâlâ	áncora	ankora
48. Hangisi	Que	Ke
49. Hayır	No	No
50. Her zaman	Siempre	Siyempre
51. Hoşça kal	Adios	Adios
52. İçin	Por	Por
53. İçinde	En	En
54. İle	Con	Kon
55. İlk	Primero	Pree-may'ro
56. İnsanlar	Gente	Hente
57. İşte	Aqui	A'ki
58. İyi	Bueno	Bueno
59. Kim	Quien	Kien
60. Lütfen	Por favor	Por favor
61. Merhaba	Hola	Ola
62. Mutlu	Contento	Kontento
63. Nasıl	Como	Komo
64. Ne	Que	Ke
65. Neden	Porque	Porke
66. Nerede	Donde	Donde
67. Neredeyse	Casi	Kazi
68. Ne zaman	Cuando	Kuando
69. -nin, -li, -den	De	Dey
70. O (erkek)	El	Ell
71. O (kadın)	Ella	Ela
72. Onlar	*Ellos, ellas*	*Elos, elas*
73. Onlara	Los, las, les	Los, lahss, leys
74. Onların	Su, sus	Su, sus
75. Orada (var)	Hay	Ay
76. Önce	Ante	Ante

Türkçe	İspanyolca	İspanyolca Telaffuzu
77. Sadece	Solo	So'lo
78. Sahip olmak	Tengo	Tayn-go
79. Sık sık	Frecuentemente	Frekuentement
80. Siz	Tu	Tu
81. Sizin	Suyo	Su'yo
82. Sonra	Despues	Daspuen
83. Sonuncu	Ultimo	Ultimo
84. Şey	Cosa	Kosa
85. Şimdi	Ahora	Aora
86. Şu (oradaki)	Ese	Ay'say
87. Tam	Muy	Muiy
88. (Tarif edatı)	El, la, lo	El, lah, loh
89. Teşekkür ederim	Gracias	Grathias
90. Tüm	Todo	Todo
91. Üstünde (aşırı)	Sobre	Sobre
92. Üzerinde	Sobre	Sobre
93. Ve	Y	İ
94. Veya	O	O
95. Ya o ya bu	O /o	O / o
96. Yeni	Nuevo	Nway'vo
97. Yer	Lugar	Luu-gar
98. Yine	De nuevo	Dey nwey'vo
99. Yukarı	Arriba	Ariba
100. Zaman	Tiempo	Tiyempo

Rusça

Vurgulu hecenin sonundaki telaffuz:

kh'ler "ş" olarak	eh'ler "h" olarak
zh'ler "j" olarak	o'lar "o" olarak
a'lar "a" olarak	oh'lar "o" olarak
e'ler "e" olarak	uh'lar "a" olarak

ooi'ler, vurguyu "i"nin üzerine yapan tek sesle

Türkçe	Rusça	Rusça Telaffuzu
1. Altında	Pod	Pod
2. Ama	No	No
3. Arkadaş	Dryg	Durug
4. Ardından	Togda	Tagda
5. ... 'a (doğru)	Na	Na
6. Aynı	Samyi	Samıy
7. Aynı zamanda	Tozhe	Takje
8. Az	Malenkii	Malenki
9. Bana	Menya	Minya
10. Başka	Drugoi	Durugoy
11. Bazı	Nekotoryi	Niekatırıye
12. Bazen	Inogda	İnagda
13. Ben	Ya	Ya
14. Benim	Moi	Maya
15. (Ben) anlatırım	Ya skazhu	Ya sıkajı
16. (Ben) biliyorum	Ya znayu	Ya snayu
17. (Ben) bulurum	Ya naidu	Ya naydu
18. (Ben) düşünüyorum	Ya dumayu	Ya dumayu
19. (Ben) gelirim	Ya pridu	Ya pridu
20. (Ben) giderim	Ya idu	Ya uydu
21. (Ben) görüyorum	Ya vizhu	Ya viju
22. (Ben) hoşlandım	Mne nravitsya	Minye nıravitsa
23. (Ben) kullanırım	Ya ispolzuyu	Ya ispayzuyu
24. (Ben) olmak	Ya	Ya
25. (Ben) seviyorum	Ya lyublyu	Ya lublu
26. (Ben) yapabilirim	Ya mogu	Ya magu
27. (Ben) yapıyorum	Ya delayu	Ya delayu
28. Bir	-	-
29. Bir (rakam olarak)	Odin	Adin
30. Bir yerden	Ot	Ot
31. Biz	Myi	Mıy
32. Bize, bizi	Nas	Nas
33. Bizim	Nash	Naş

Türkçe	Rusça	Rusça Telaffuzu
34. Bu (buradaki)	Etot	Etıt
35. Bunun gibi	Takoi	Takoy
36. Büyük	Bolshoi	Balsoy
37. Çok	Mnogo	Mınoga
38. Çünkü	Potomu chto	Patamuşto
39. Daha fazla	Bolshe	Bolşe
40. Değil	Ne	Nie
41. Dışarı	Iz	İs
42. Dolayısıyla	Tak	Tak
43. Eğer	Esli	Yesli
44. En fazla	Nai-boshii	Naibolşa
45. Evet	Da	Da
46. Fazla	Mnogo	Mınoga
47. Hâlâ	Eschcho	Yeşiyo
48. Hangisi	Kakoi	Kakay
49. Hayır	Net	Niet
50. Her zaman	Vsegda	*Fiseykda*
51. Hoşça kal	Do svidaniya	Dosvidaniya
52. İçin	Dlya	Diliya
53. İçinde	V	Vi
54. İle	S	Sı
55. İlk	Pervyi	Piervıy
56. İnsanlar	Lyudi	Luidi
57. İşte	Zdes	Zes
58. İyi	Khorosho	Haraşo
59. Kim	Kto	Kıto
60. Lütfen	Pozhaluista	Pajalyusta
61. Merhaba	Sdravstvuite	Zıdarfsitıvuyte
62. Mutlu	Schastlivyi	Şeslivı
63. Nasıl	Kak	Kak
64. Ne	Chto	Şito
65. Neden	Pochemu	Pıçımu
66. Nerede	Gde	Gıdem

Türkçe	Rusça	Rusça Telaffuzu
67. Neredeyse	Pochti	Paçsi
68. Ne zaman	Kogda	Kakda
69. -nin, -li, -den	Iz	İs
70. O (erkek)	On	On
71. O (kadın)	Ona	Ana
72. Onlar	Oni	Ani
73. Onlara	Ikh	İım
74. Onların	Ikh	İğh
75. Orada (var)	Est	Yest
76. Önce	Do	Do
77. Sadece	Tolko	Tolka
78. Sahip olmak	Ya imeyu	Ya imeyu
79. Sık sık	Chasto	Çasta
80. Siz	Vyi	Vıy
81. Sizin	Vash	Vaş
82. Sonra	Posle	Pasli
83. Sonuncu	Poslednii	Pasliyetnih
84. Şey	Predmet	Piretnet
85. Şimdi	Teper	Teper
86. Şu (oradaki)	Etot	Etıt
87. Tam	Ochen	Oçın
88. (Tarif edatı)	-	-
89. Teşekkür ederim	Spasibo	Spasiba
90. Tüm	Vse	Visuo
91. Üstünde (aşırı)	Nad	Nad
92. Üzerinde	Na	Na
93. Ve	I	İ
94. Veya	Ili	İli
95. Ya o ya bu	Ili / ili	İli/ili
96. Yeni	Novyi	Novıy
97. Yer	Mesto	Mesta
98. Yine	Eshche	Yeşo

Türkçe	Rusça	Rusça Telaffuzu
99. Yukarı	Naverkh	Naverğh
100. Zaman	Vremya	Vıremya

İngilizce

Telaffuz:

ow: ov er: ör
ih: ay ir: ör

Türkçe	İngilizce	İngilizce Telaffuzu
1. Altında	Xia	Andır
2. Ama	Ke shi	Bat
3. Arkadaş	Peng you	Firend
4. Ardından	Ran Hou	Den
5. ... 'a (doğru)	Dao	Tu
6. Aynı	Tong	Seym
7. Aynı zamanda	Hai	Olso
8. Az	Xiao	Lidıl
9. Bana	Wo	Mi
10. Başka	Bie de	Adır
11. Bazı	Yi xie	Sam
12. Bazen	You shi huo	Somtayms
13. Ben	Wo	Ay
14. Benim	Wo de	May
15. (Ben) anlatırım	Wo gao su	Ay tel
16. (Ben) biliyorum	Wo zhi dao	Ay nov
17. (Ben) bulurum	Wo zhao dao	Ay faynd
18. (Ben) düşünüyorum	Xiang	Ay tink
19. (Ben) gelirim	Wo lai	Ay cam
20. (Ben) giderim	Wo qu	Aş go
21. (Ben) görüyorum	Wo kan jian	Ay ji
22. (Ben) hoşlandım	Wo xi huan	Ay layk
23. (Ben) kullanırım	Wo yong	Ay yuz

Türkçe	İngilizce	İngilizce Telaffuzu
24. (Ben) olmak	Wo shi	Ay em
25. (Ben) seviyorum	Wo ai	Ay lav
26. (Ben) yapabilirim	Ke yi	Ay ken
27. (Ben) yapıyorum	Wo zhi zao	Ay meyk
28. Bir	Yi, ge	E, en
29. Bir (rakam olarak)	Yi	Van
30. Bir yerden	Cong	From
31. Biz	Wo men	Vi
32. Bize, bizi	Wo men	As
33. Bizim	Wo men de	Aur
34. Bu (buradaki)	Zhei ge	Dis
35. Bunun gibi	Na me	Saç
36. Büyük	Da	Big
37. Çok	Duo	Meni
38. Çünkü	Yin wei	Bikoz
39. Daha fazla	Geng duo de	Mor
40. Değil	Bu shi	Nat
41. Dışarı	Wai	Out
42. Dolayısıyla	Suo yi	So
43. Eğer	Ru guo	İf
44. En fazla	Zui duo	Most
45. Evet	Shi	Şi
46. Fazla	Duo	Maç
47. Hâlâ	Hai	Sitil
48. Hangisi	Nei ge	Wiç
49. Hayır	Bu	No
50. Her zaman	Yong yuan	Alveyz
51. Hoşça kal	Zai jian	Gudbay
52. İçin	Wei	For
53. İçinde	Li	İn
54. İle	Tong	Wit
55. İlk	Di yi	Först

Türkçe	İngilizce	İngilizce Telaffuzu
56. İnsanlar	Ren min	Pipıl
57. İşte	Zhe li	Hiyır
58. İyi	Hao	Gud
59. Kim	Shei	Hu
60. Lütfen	Qing	Piliz
61. Merhaba	Ni hao	Hello
62. Mutlu	Gao xing	Hepi
63. Nasıl	Zen me	Hav
64. Ne	Shen me	Vat
65. Neden	Wei shi me	Vay
66. Nerede	Zai nar	Ver
67. Neredeyse	Cha bu duo	olmost
68. Ne zaman	Shen me shi hou	Ven
69. -nin, -li, -den	De	Of
70. O (erkek)	Ta	Hi
71. O (kadın)	Ta	Şi
72. Onlar	Ta men	Dey
73. Onlara	Ta men	Dem
74. Onların	Ta men de	Deyır
75. Orada (var)	You	Der is, der ar
76. Önce	Yi gian	Bifor
77. Sadece	Zhi	Onli
78. Sahip olmak	Wo you	Hev
79. Sık sık	Jing chang	Ofın
80. Siz	Ni	Yu
81. Sizin	Ni de	Yor
82. Sonra	Guo le	Aftır
83. Sonuncu	Zui hou	Lest
84. Şey	Dong xi	Tink
85. Şimdi	Xian zai	Neav
86. Şu (oradaki)	That	Det
87. Tam	Hen	Veri

Türkçe	İngilizce	İngilizce Telaffuzu
88. (Tarif edatı)	The	Dı
89. Teşekkür ederim	Thank you	Tenk you
90. Tüm	Dou	Ol
91. Üstünde (aşırı)	Shang	Ovır
92. Üzerinde	Shang	On
93. Ve	He	End
94. Veya	Huo zhe	Or
95. Ya o ya bu	Huo zhe	Aydır
96. Yeni	Xin	Niv
97. Yer	Di fang	Pileys
98. Yine	You	Egeyn
99. Yukarı	Shang	Ap
100. Zaman	Shi jian	Taym

Japonca

Türkçe	Japonca	Japonca Telaffuzu
1. Altında	Shita	Şita
2. Ama	Keredomo	Keredomo
3. Arkadaş	Tomodachi	Tomodaçi
4. Ardından	Dewa	Deva
5. ... 'a (doğru)	Ni	Ni
6. Aynı	Onaji	Onaji
7. Aynı zamanda	Mata	Mata
8. Az	Sukunai	Sukunai
9. Bana	Watashi ni	Wataşi ni
10. Başka	Hoka	Hoka
11. Bazı	Ikuraka	İkuraka
12. Bazen	Tokidoki	Tokidoki
13. Ben	Watashi	Wataşi
14. Benim	Watashi no	Wataşi no
15. (Ben) anlatırım	Iiamasu	İimas
16. (Ben) biliyorum	Shitte imasu	Şitte imas

Türkçe	Japonca	Japonca Telaffuzu
17. (Ben) bulurum	Mitsukeru	Mitsukeru
18. (Ben) düşünüyorum	Omou	Omou
19. (Ben) gelirim	Kuru	Kuru
20. (Ben) giderim	Iku	İku
21. (Ben) görüyorum	Miru	Miru
22. (Ben) hoşlandım	Suki desu	Suki des
23. (Ben) kullanırım	Tsukau	Tsukau
24. (Ben) olmak	Watashi wa	Wataşi wa
25. (Ben) seviyorum	Dai-suki desu	Dai-suki des
26. (Ben) yapabilirim	Dekiru	Dekiru
27. (Ben) yapıyorum	Shitemasu	Şitemas
28. Bir	Hitotsu no	Hitotsu no
29. Bir (rakam olarak)	Ichi	İçi
30. Bir yerden	Kara	Kara
31. Biz	Watashitachi	Wataşitaçi
32. Bize, bizi	Wareware ni	Ware ware ni
33. Bizim	Watatshitachi	Wataşitaçi no
34. Bu (buradaki)	Kono	Kono
35. Bunun gibi	Kona	Kona
36. Büyük	Ookii	Ooki
37. Çok	Takusan	Takusan
38. Çünkü	Node	Node
39. Daha fazla	Motto	Motto
40. Değil	Shinai	Şinai
41. Dışarı	Soto	Soto
42. Dolayısıyla	Dakara	Dakara
43. Eğer	Moshi	Moşi
44. En fazla	IchiBan	İçiban
45. Evet	Hai	Hai
46. Fazla	Takusan	Takusan
47. Hâlâ	Mada	Mada
48. Hangisi	Dore	Dore

Türkçe	Japonca	Japonca Telaffuzu
49. Hayır	Iie	İye
50. Her zaman	Itsumo	İtsumo
51. Hoşça kal	Sayonara	Sayonara
52. İçin	Tamini	Tame ni
53. İçinde	Ni	Ni
54. İle	To	To
55. İlk	Hajime	Hajime
56. İnsanlar	Hitobito	Hitobito
57. İşte	Koko	Koko
58. İyi	Ii	İyi
59. Kim	Donata	Donata
60. Lütfen	Kudasai	Kudasay
61. Merhaba	Konnichi wa	Konniçiva
62. Mutlu	Shiawase	Siavase
63. Nasıl	Doshite	Doşite
64. Ne	Nani	Nani
65. Neden	Naze	Naze
66. Nerede	Doko	Doko
67. Neredeyse	Hotondo	Hotondo
68. Ne zaman	Itsu	İtsu
69. -nin, -li, -den	No	No
70. O (erkek)	Kare	Kare
71. O (kadın)	Kanojo	Kanojo
72. Onlar	Karera	Karera
73. Onlara	Karera no	Karera ni
74. Onların	Karera no	Karera no
75. Orada (var)	Soko desu	Soko des
76. Önce	Mae ni	Mae ni
77. Sadece	Tatta	Tatta
78. Sahip olmak	Motte imasu	Motte imas
79. Sık sık	Tabitabi	Tabitabi
80. Siz	Anata	Anata
81. Sizin	Anata no	Anata no

Türkçe	Japonca	Japonca Telaffuzu
82. Sonra	Atode	Ato de
83. Sonuncu	Owari	Owari
84. Şey	Mono	Mono
85. Şimdi	Ima	İma
86. Şu (oradaki)	Sono	Sono
87. Tam	Taihen	Tayhen
88. (Tarif edatı)	Sono	Sono
89. Teşekkür ederim	Arigato	Arigto
90. Tüm	Minna	Minna
91. Üstünde (aşırı)	Ue	Ue
92. Üzerinde	Ue	Ue
93. Ve	Soshite	Soşte
94. Veya	Ka	Ka
95. Ya o ya bu	Ka	Ka
96. Yeni	Atarashii	Ataraşi
97. Yer	Tokoro	Tokoro
98. Yine	Mata	Mata
99. Yukarı	Ue	Ue
100. Zaman	Jikan	Jikan

Ülkeler / Başkentler 15

Bir yıldan az bir süre içinde, dünyadaki ülkelerin nerede oldukları ve başkentleri ile onlarla ilgili olaylar hakkında bilgiye sahip olacaksınız ve bu da sizi istatistiksel olarak ve kelimenin tam anlamıyla "milyonda bir" kişiden biri yapacak!

Eğer düzenli olarak haberleri izliyor veya dinliyorsanız ya da günlük bir gazete okuyorsanız neredeyse her gün dünya üzerindeki ülkeler ve onların başkentleri ile karşılaşıyorsunuz demektir. Bu düzenli "aşinalığa" rağmen çoğu insan on ülkenin başkentinden fazlasını sayamaz ve bu ülkelerin nerelerde olduklarına dair çok az fikri vardır.

Bunun nedeni de yine o negatif döngüye girmiş olmanızdır: Ne kadar çok bilirseniz o kadar bilgisiz olursunuz, yeni bilgilerin bombardımanı karşısında zihniniz çok daha çabuk karışır, daha az öğrenirsiniz ve hatta daha önce bildiklerinizi bile karıştırırsınız.

Her ülkeyi ve başkentini ezberleyerek ve 219, 220. sayfalardaki haritaların yardımıyla bu ülkelerin yerlerini zihninizde canlandırarak göreceksiniz ki ülkeler ve onların başkentleri hakkında ne kadar çok görür, işitir ve okursanız o kadar çok bilecek ve hatırlayacaksınız.

Ülke	Başkent
1. ABD	Washington
2. Afganistan	Kabil
3. Almanya	Berlin
4. Arnavutluk	Tiran
5. Andora	Andora la Vella
6. Angola	Luanda
7. Antigua & Barbuda	St John's
8. Arjantin	Buenos Aires
9. Avustralya	Canberra
10. Avusturya	Viyana
11. Azerbaycan	Bakü
12. Bahama	Nassau
13. Bahreyn	Manama
14. Bangladeş	Dakka
15. Barbados	Bridgetown
16. Batı Sahara	El Aaiun
17. Belarus	Minsk
18. Belçika	Brüksel
19. Belize	Belmopan
20. Benin	Porto-Novo
21. Bhutan	Timbu
22. Birleşik Arap Emirlikleri	Abu Dabi
23. Bolivya	Sucre
24. Bosna & Hersek	Saraybosna

25. Botswana	Gaborone
26. Brezilya	Brezilya
27. Brunei	Bandar Seri Begawan
28. Bulgaristan	Sofya
29. Burkina Faso	Ouagadougou
30. Burundi	Bujumbura
31. Cape Verde	Praia
32. Cezayir	Cezayir
33. Cibuti	Cibuti
34. Comoros	Moroni
35. Çad	N'Djamena
36. Çek Cumhuriyeti	Prag
37. Çin	Pekin
38. Danimarka	Kopenhag
39. Dominika	Roseau
40. Dominik Cumhuriyeti	Santo Domingo
41. Ekvator	Quito
42. Ekvator Ginesi	Malabo
43. El Salvador	San Salvador
44. Endonezya	Jakarta
45. Eritre	Asmara
46. Ermenistan	Erivan
47. Estonya	Tallinn
48. Etiyopya	Addis Ababa
49. Falkland Adaları	Stanley
50. Fas	Rabat
51. Fiji	Suva
52. Fildişi Sahili	Yamoussoukro
53. Filipinler	Manila
54. Finlandiya	Helsinki
55. Fransa	Paris

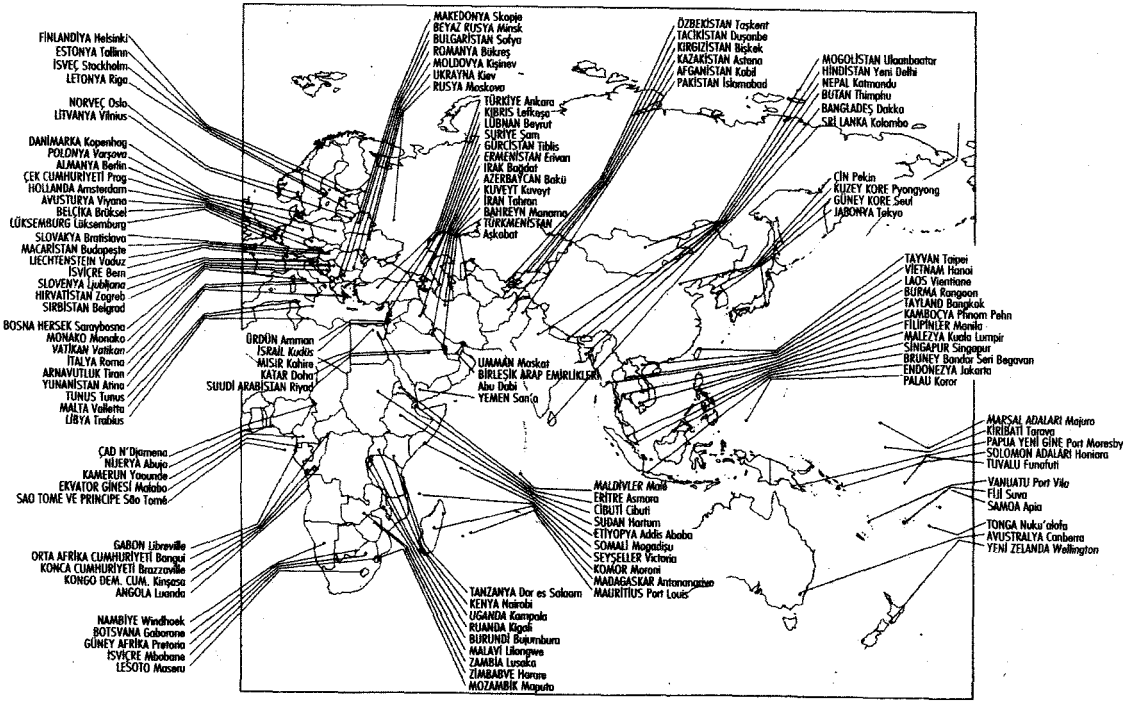
56. Fransız Ginesi	Cayenne
57. Gabon	Libreville
58. Gambia	Banjul
59. Gana	Akra
60. Gine	Conakry
61. Gine Bissau	Bissau
62. Granada	St George's
63. Guatemala	Guatemala City
64. Guyana	Georgetown
65. Güney Afrika	Pretoria
66. Güney Kore	Seul
67. Gürcistan	Tiflis
68. Haiti	Port-au-Prince
69. Hırvatistan	Zagreb
70. Hindistan	Yeni Delhi
71. Hollanda	Amsterdam
72. Honduras	Tegucigalpa
73. Irak	Bağdat
74. İngiltere	Londra
75. İran	Tahran
76. İrlanda	Dublin
77. İspanya	Madrid
78. İsrail	Kudüs
79. İsveç	Stokholm
80. İsviçre	Bern
81. İtalya	Roma
82. İzlanda	Reykjavik
83. Jamaika	Kingston
84. Japonya	Tokyo
85. Kamboçya	Phnom Penh
86. Kamerun	Yaounde

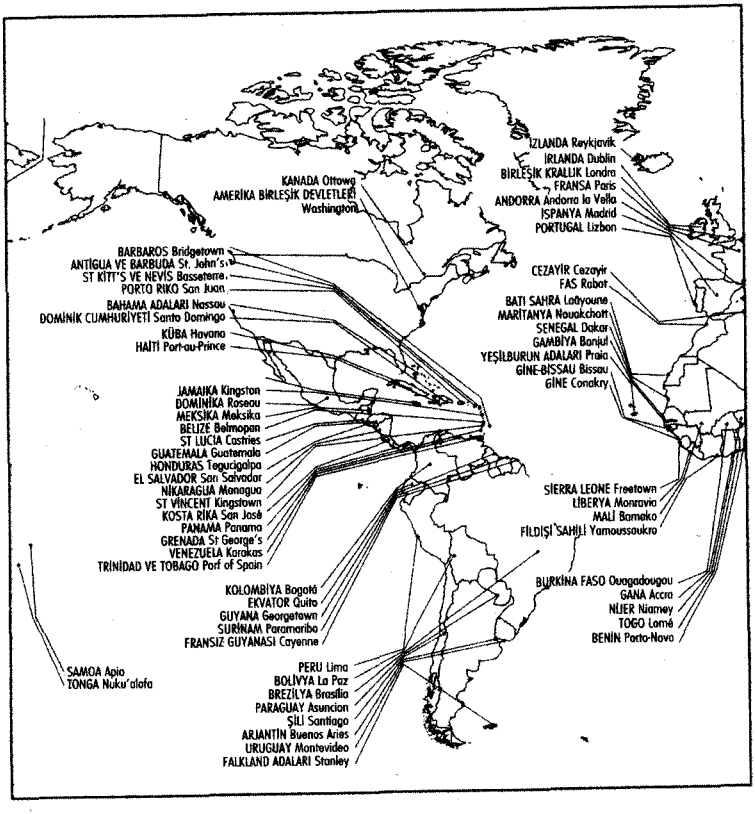
87. Kanada	Ottawa
88. Katar	Doha
89. Kazakistan	Atsana
90. Kenya	Nairobi
91. Kıbrıs	Lefkoşa
92. Kırgızistan	Bişkek
93. Kiribati	Tarawa
94. Kolombiya	Bogota
95. Kongo Cumhuriyeti	Brazzaville
96. Kongo Dem.Cum.	Kinşasa
97. Kosta Rika	San Jose
98. Kuveyt	Kuveyt
99. Kuzey Kore	Pyongyang
100. Küba	Havana
101. Laos	Vientiane
102. Lesotho	Maseru
103. Letonya	Riga
104. Liberya	Monrovia
105. Libya	Tripoli
106. Liechstenstein	Vaduz
107. Litvanya	Vilnius
108. Lübnan	Beyrut
109. Lüksemburg	Lüksemburg
110. Macaristan	Budapeşte
111. Makedonya Cum.	Üsküp
112. Madagaskar	Antananarivo
113. Malawi	Lilongwe
114. Malezya	Kuala Lumpur
115. Maldivler	Male
116. Mali	Bamako
117. Malta	Valetta

118. Marshall Adaları	Majuro
119. Mauritus	Port Louis
120. Meksika	Mexico City
121. Mısır	Kahire
122. Moğolistan	Ulanbatur
123. Moldova	Chisinau
124. Monako	Monako
125. Moritanya	Nouakchott
126. Mozambik	Maputo
127. Myanmar (eski Burma)	Pyinmana (eski Rangoon)
128. Namibya	Windhoek
129. Nepal	Katmandu
130. Nijer	Niamey
131. Nijerya	Abuja
132. Nikaragua	Managua
133. Norveç	Oslo
134. Orta Afrika Cum.	Bangui
135. Özbekistan	Taşkent
136. Pakistan	İslamabad
137. Palau	Koror
138. Panama	Panama City
139. Papua Yeni Gine	Port Moresby
140. Paraguay	Asuncion
141. Peru	Lima
142. Polonya	Varşova
143. Portekiz	Lizbon
144. Porto Riko	San Juan
145. Romanya	Bükreş
146. Ruanda	Kigall
147. Rusya	Moskova
148. Samoa	Apia

149. Sao Tome & Principe	Sao Tome
150. Senegal	Dakar
151. Seyşeller	Victoria
152. Sırbistan & Karadağ	Belgrad & Podgorica
153. Sierra Leone	Freetown
154. Singapur	Singapur
155. Slovakya	Bratislava
156. Slovenya	Ljublijana
157. Solomon Adaları	Honiara
158. Somali	Mogadişu
159. Sri Lanka	Kolombo
160. St Kitts & Nevis	Basseterre
161. St Lucia	Castries
162. St Vincent	Kingstown
163. Sudan	Hartum
164. Surinam	Paramaribo
165. Suriye	Şam
166. Swaziland	Mbabane
167. Şili	Santiago
168. Tacikistan	Duşanbe
169. Tanzanya	Dadoma
170. Tayland	Bangkok
171. Tayvan	Taipei
172. Togo	Lome
173. Tonga	Nuku'alofa
174. Trinidad & Tobago	Port-of-Spain
175. Tunus	Tunus
176. Türkiye	Ankara
177. Türkmenistan	Aşkabat
178. Tuvalu	Funafuti
179. Uganda	Kampala

180. Ukrayna	Kiev
181. Umman	Maskat
182. Uruguay	Montevideo
183. Ürdün	Amman
184. Vanuatu	Port-Vila
185. Vatikan	Vatikan
186. Venezuela	Caracas
187. Vietnam	Hanoi
188. Yemen	Sana'a
189. Yeni Zelanda	Wellington
190. Yunanistan	Atina
191. Zambia	Lusaka
192. Zimbabwe	Harare

FİNLANDİYA Helsinki
ESTONYA Tallinn
İSVEÇ Stockholm
LETONYA Riga
NORVEÇ Oslo
LİTVANYA Vilnius
DANİMARKA Kopenhag
POLONYA Varşova
ALMANYA Berlin
ÇEK CUMHURİYETİ Prag
HOLLANDA Amsterdam
AVUSTURYA Viyana
BELÇİKA Brüksel
LÜKSEMBURG Lüksemburg
SLOVAKYA Bratislava
MACARİSTAN Budapeşte
LİECHTENSTEİN Vaduz
İSVİÇRE Bern
SLOVENYA Ljubljana
HIRVATİSTAN Zagreb
SIRBİSTAN Belgrad
BOSNA HERSEK Saraybosna
MONAKO Monako
VATİKAN Vatikan
İTALYA Roma
ARNAVUTLUK Tiran
YUNANİSTAN Atina
TUNUS Tunus
MALTA Valletta
LİBYA Trablus
ÇAD N'Djamena
NİJERYA Abuja
KAMERUN Yaounde
EKVATOR GİNESİ Malabo
SAO TOME VE PRİNCİPE São Tomé
GABON Libreville
ORTA AFRİKA CUMHURİYETİ Bangui
KONGO CUMHURİYETİ Brazzaville
KONGO DEM. CUM. Kinşasa
ANGOLA Luanda
NAMİBYE Windhoek
BOTSVANA Gaborone
GÜNEY AFRİKA Pretoria
İSVİÇRE Mbabane
LESOTO Maseru
MAKEDONYA Skopje
BEYAZ RUSYA Minsk
BULGARİSTAN Sofya
ROMANYA Bükreş
MOLDOVYA Kişinev
UKRAYNA Kiev
RUSYA Moskova
TÜRKİYE Ankara
KIBRIS Lefkoşa
LÜBNAN Beyrut
SURİYE Sam
GÜRCİSTAN Tiflis
ERMENİSTAN Erivan
IRAK Bağdat
AZERBAYCAN Bakü
KUVEYT Kuveyt
İRAN Tahran
BAHREYN Manama
TÜRKMENİSTAN Aşkabat
ÜRDÜN Amman
İSRAİL Kudüs
MISIR Kahire
KATAR Doha
SUUDİ ARABİSTAN Riyad
UMMAN Maskat
BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ Abu Dabi
YEMEN Sanʻa
TANZANYA Dar es Salaam
KENYA Nairobi
UGANDA Kampala
RUANDA Kigali
BURUNDİ Bujumbura
MALAVİ Lilongwe
ZAMBİA Lusaka
ZİMBABVE Harare
MOZAMBİK Maputo
MALDİVLER Male
ERİTRE Asmara
CİBUTİ Cibuti
SUDAN Hartum
ETİYOPYA Addis Ababa
SOMALİ Mogadişu
SEYŞELLER Victoria
KOMOR Moroni
MADAGASKAR Antananarivo
MAURİTİUS Port Louis
ÖZBEKİSTAN Taşkent
TACİKİSTAN Duşanbe
KIRGIZİSTAN Bişkek
KAZAKİSTAN Astana
AFGANİSTAN Kabil
PAKİSTAN İslamabad
MOGOLİSTAN Ulaanbaatar
HİNDİSTAN Yeni Delhi
NEPAL Katmandu
BUTAN Thimphu
BANGLADEŞ Dakka
SRİ LANKA Kolombo
ÇİN Pekin
KUZEY KORE Pyongyang
GÜNEY KORE Seul
JAPONYA Tokyo
TAYVAN Taipei
VİETNAM Hanoi
LAOS Vientiane
BURMA Rangoon
TAYLAND Bangkok
KAMBOCYA Phnom Pehn
FİLİPİNLER Manila
MALEZYA Kuala Lumpur
SİNGAPUR Singapur
BRUNEY Bandar Seri Begavan
ENDONEZYA Jakarta
PALAU Koror
MARŞAL ADALARI Majuro
KİRİBATİ Tarawa
PAPUA YENİ GİNE Port Moresby
SOLOMON ADALARI Honiara
TUVALU Funafuti
VANUATU Port Vila
FİJİ Suva
SAMOA Apia
TONGA Nuku'alofa
AVUSTRALYA Canberra
YENİ ZELANDA Wellington

İZLANDA Reykjavik
İRLANDA Dublin
BİRLEŞİK KRALLIK Londra
FRANSA Paris
ANDORRA Andorra la Vella
İSPANYA Madrid
PORTUGAL Lizbon
KANADA Ottowa
AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ Washington
BARBAROS Bridgetown
ANTİGUA VE BARBUDA St. John's
ST KİTT'S VE NEVİS Basseterre
PORTO RİKO San Juan
BAHAMA ADALARI Nassau
DOMİNİK CUMHURİYETİ Santo Domingo
KÜBA Havana
HAİTİ Port-au-Prince
CEZAYİR Cezayir
FAS Rabat
BATI SAHRA Laâyoune
MARİTANYA Nouakchott
SENEGAL Dakar
GAMBİYA Banjul
YEŞİLBURUN ADALARI Praia
GİNE-BİSSAU Bissau
GİNE Conakry
JAMAİKA Kingston
DOMİNİKA Roseau
MEKSİKA Meksika
BELİZE Belmopan
ST LUCIA Castries
GUATEMALA Guatemala
HONDURAS Tegucigalpa
EL SALVADOR San Salvador
NİKARAGUA Managua
ST VİNCENT Kingstown
KOSTA RİKA San José
PANAMA Panama
GRENADA St George's
VENEZUELA Karakas
TRİNİDAD VE TOBAGO Port of Spain
SİERRA LEONE Freetown
LİBERYA Monrovia
MALİ Bamako
FİLDİŞİ SAHİLİ Yamoussoukro
BURKİNA FASO Ouagadougou
GANA Accra
NİJER Niamey
TOGO Lomé
BENİN Porto-Novo
KOLOMBİYA Bogotá
EKVATOR Quito
GUYANA Georgetown
SURİNAM Paramaribo
FRANSIZ GUYANASI Cayenne
SAMOA Apia
TONGA Nuku'alofa
PERU Lima
BOLİVYA La Paz
BREZİLYA Brasília
PARAGUAY Asuncion
ŞİLİ Santiago
ARJANTİN Buenos Aries
URUGUAY Montevideo
FALKLAND ADALARI Stanley

İngiltere'nin Kral ve Kraliçeleri 16

İngiltere'nin tarihiyle şu ya da bu şekilde ilgilenenler için, zaman-mekân ve saltanat yılları ile ilgili bilgiler, sosyal, edebi, dini, müzikal, sanatsal ve bilimsel ilerlemeleri içeren başka bilgi matrislerinin "asılabileceği" mükemmel bir matris sağlarlar.

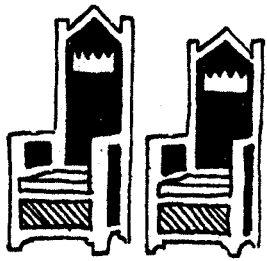
Ve...

SEM^3 beceriniz bu etapla birlikte öyle bir düzeye ulaşacak ki tüm bu tarih bilgisi yığınını (tarih öğrencilerinin çoğu tarafından pratikte imkânsız sayılan) ezberlemeniz bir saatten daha az sürecek!

Kral / Kraliçe	Saltanat yılları
1. I. William	1066-1087
2. II. William	1087-1100

Kral / Kraliçe	Saltanat yılları
3. I. Henry	1100-1135
4. Stephen	1135-1154
5. II. Henry	1154-1189
6. I. Richard	1189-1199
7. John	1199-1216
8. III. Henry	1216-1272
9. I. Edward	1272-1307
10. II. Edward	1307-1327
11. III. Edward	1327-1377
12. II. Richard	1377-1399
13. IV. Henry	1399-1413
14. V. Henry	1413-1422
15. VI. Henry	1422-1461
16. IV. Edward	1461-1483
17. V. Edward	1483-1483
18. III. Richard	1483-1485
19. VII. Henry	1485-1509
20. VIII. Henry	1509-1547
21. VI. Edward	1547-1553
22. Jane	1553-1553
23. I. Mary	1553-1558
24. I. Elizabeth	1558-1603
25. I. James	1603-1625
26. I. Charles	1625-1649
27. Oliver Cromwell: Kral Naibi	1653-1658
28. Richard Cromwell: Kral Naibi	1658-1659
29. II. Charles	1660-1685
30. II. James	1685-1688

Kral / Kraliçe	Saltanat yılları
31. III. William	1688-1702
32. ve II. Mary	1688-1694
33. Anne	1702-1714
34. I. George	1714-1727
35. II. George	1727-1760
36. III. George	1760-1820
37. IV. George	1820-1830
38. IV. William	1830-1837
39. Victoria	1837-1901
40. VII. Edward	1901-1910
41. IV. Wilhelm	1910-1936
42. VIII. Edward	1936-1936
43. VI. George	1936-1952
44. II. Elizabeth	1952-

İnsan Bedeni

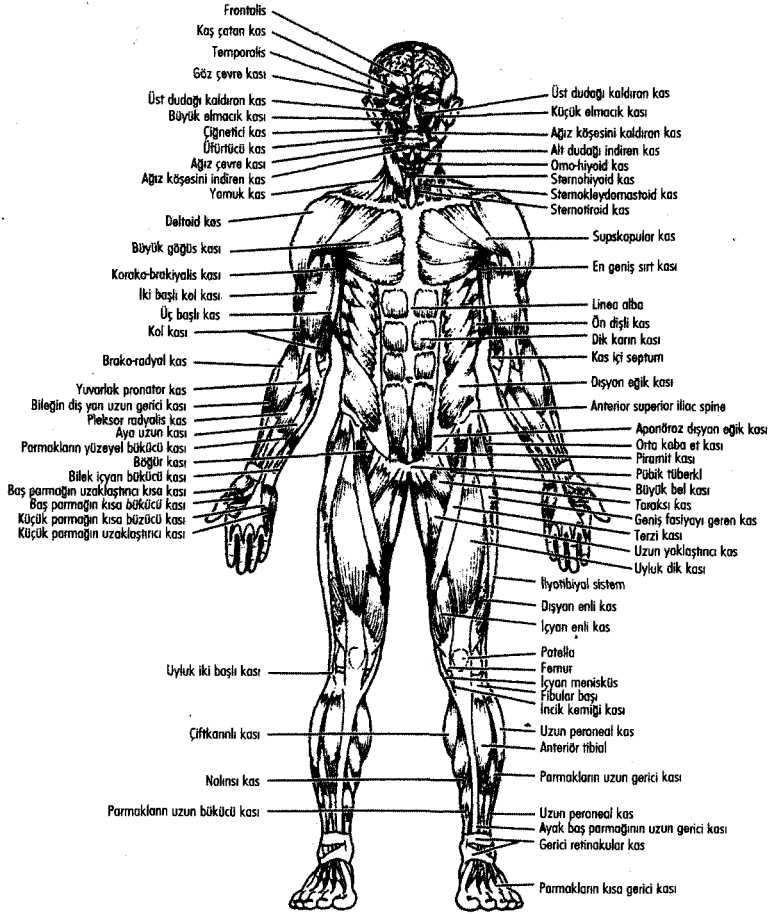
Kas Sistemi

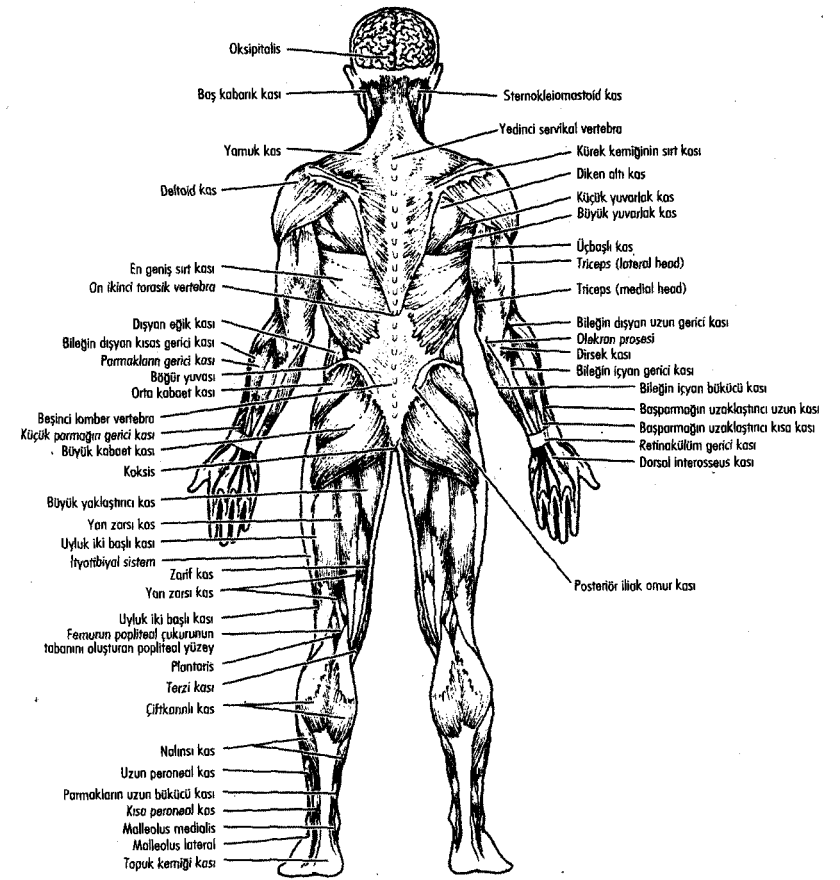
17

Kas sisteminizi ezberlemeniz size, kendi olağanüstü karmaşıklığınızı daha iyi değerlendirme ve anlama fırsatını verecek, kendinizi daha hassas ve daha incelikli olarak eğitmenize olanak yaratacak, yaralanmalarda ve tıbbi müdahale gerektiren durumlarda daha uygun şekilde müdahale etmenizi sağlayacak ve kendi kas sistemlerini şampiyonların performans düzeyine getirecek şekilde eğitmiş kişilerin başardıklarından bile daha fazlasını anlamaya sevk edecektir.

Michelangelo ve Leonardo da Vinci gibi dev dehalar ömürlerinin büyük kısmını, bedenin dolambaçlı bağlantılarını ve biyofiziksel mekanizmasını araştırarak geçirmişlerdir.

Frontalis
Kaş çatan kas
Temporalis
Göz çevre kası
Üst dudağı kaldıran kas
Büyük elmacık kası
Çiğneticí kas
Üfürtücü kas
Ağız çevre kası
Ağız köşesini indiren kas
Yanak kas
Deltoid kas
Büyük göğüs kası
Koraka-brakiyalis kası
İki başlı kol kası
Üç başlı kas
Kol kası
Brako-radyal kas
Yuvarlak pronator kas
Bileğin diş yan uzun gerici kası
Pleksor radyalis kas
Aya uzun kası
Parmakların yüzeyel bükücü kası
Böğür kası
Bilek içyan bükücü kası
Baş parmağın uzaklaştırıcı kısa kası
Baş parmağın kısa bükücü kası
Küçük parmağın kısa büzücü kası
Küçük parmağın uzaklaştırıcı kası
Uyluk iki başlı kası
Çiftkanallı kası
Nalınsı kas
Parmakların uzun bükücü kası
Üst dudağı kaldıran kas
Küçük elmacık kası
Ağız köşesini kaldıran kas
Alt dudağı indiren kas
Omo-hiyoid kas
Sternohiyoid kas
Sternokleydomastoid kas
Sternotiroid kas
Supskapular kas
En geniş sırt kası
Linea alba
Ön dişli kas
Dik karın kası
Kas içi septum
Dışyön eğik kası
Anterior superior iliac spine
Aponöroz dışyön eğik kası
Orta kaba et kası
Piramit kası
Pübik tüberkl
Büyük bel kası
Taraksı kas
Geniş fasiyayı geren kas
Terzi kası
Uzun yaklaştırıcı kas
Uyluk dik kası
Iliyotibiyal sistem
Dışyan enli kas
İçyan enli kas
Patella
Femur
İçyan menisküs
Fibular başı
İncik kemiği kası
Uzun peroneal kas
Anteriör tibial
Parmakların uzun gerici kası
Uzun peroneal kas
Ayak baş parmağının uzun gerici kası
Gerici retinakular kas
Parmakların kısa gerici kası

Oksipitalis
Baş kabarık kası
Yamuk kas
Deltoid kas
En geniş sırt kası
On ikinci torasik vertebra
Dışsan eğik kası
Bileğin dışsan kısas gerici kası
Parmakların gerici kası
Böğür yuvası
Orta kabaet kası
Beşinci lomber vertebra
Küçük parmağın gerici kası
Büyük kabaet kası
Koksis
Büyük yaklaştırıcı kas
Yan zarsı kas
Uyluk iki başlı kası
İliyotibiyal sistem
Zarif kas
Yan zarsı kas
Uyluk iki başlı kası
Femurun popliteal çukurunun tabanını oluşturan popliteal yüzey
Plantaris
Terzi kası
Çiftkarınlı kas
Nalınsı kas
Uzun peroneal kas
Parmakların uzun bükücü kası
Kısa peroneal kas
Malleolus medialis
Malleolus lateral
Topuk kemiği kası
Sternokleiomastoid kas
Yedinci servikal vertebra
Kürek kemiğinin sırt kası
Diken alh kas
Küçük yuvarlak kas
Büyük yuvarlak kas
Üçbaşlı kas
Triceps (lateral head)
Triceps (medial head)
Bileğin dışsan uzun gerici kası
Olekran prosesi
Dirsek kası
Bileğin içsan gerici kası
Bileğin içsan bükücü kası
Başparmağın uzaklaştırıcı uzun kası
Başparmağın uzaklaştırıcı kısa kası
Retinakülüm gerici kası
Dorsal interosseus kası
Posteriör iliak omur kası

SEM3'ü kaslarımızı (bkz. sf.225-226) ezberlemede şu şekilde kullanabiliriz: Diyelim ilk ezbelemek istediğiniz, kafadaki ilk kas olan *Frontalis*. Bunu Ana Sistem'de 1 numaraya yerleştirirsiniz. Frontalis kulağa neyi çağrıştırıyor? Alice'in Alnı'na (İng. front) ne dersiniz? Bu isimde bir tanıdığınız varsa onu ama daha iyisi Harikalar Diyarı'ndaki Alice'i alabilirsiniz. Onu mavi elbisesi, beyaz önlüğü, dalgalı, uzun, sarı, güzel saçlarıyla hayal edebilirsiniz. Şimdi bu bilgiyi alıp SEM3'ün Gökkuşağı bölümüne yerleştirin ve sarı rengi kullanın. Yepyeni bir günün sabahını düşleyin, muhteşem bir sarı ile sökmekte şafak, ufuktaysa güneş yerine Alice beliriyor! Alice ufukta yükselirken (Frontalis bölgesinden göz kamaştırıcı bir sarı renk yayılarak göğü baştan başa kendisiyle renklendiriyor. Alice yükseldikçe sarı ışık da güçleniyor. Bu imgeyi yeterince güçlü canlandıracak olursanız Frontalis bölgesinin nerede olduğu ömür boyu aklınızdan çıkmayacaktır.

Elementler 18

Bizler, gezegenimiz, güneş sistemimiz ve aslında evrenimiz de esas itibariyle 105 elementten ya da "temel çalışma parçasından" oluşmaktadır.

Bu nedenledir ki bizi çevreleyen mikro ve makrokozmosun enginliği, aynen kullandığımız lisanlar gibi, şaşırtıcı karmaşıklığı asli işleme kısımlarına indirgenerek bizim büyük bir rahatlıkla anlamamızı ve öğrenmemizi sağlayabilir.

Bunlara ve birbirlerine uyma biçimlerine bir kez hâkim olduktan sonra o alandaki "yapıların" ve aralarındaki bağları anlama konusundaki yeteneğiniz sınırsız hale gelecektir.

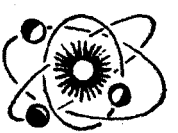
SEM[3]'ü kullanarak sizi çevreleyen fiziksel, kimyasal ve biyolojik dünyaları giderek daha fazla kavrayabileceğiniz bir temel oluşturacaksınız. Bu sizi, pek çok insanın dört yıllık bir çalışma sonucunda bile ulaşamacağı bir anlama düzeyine ulaştıracaktır.

Bunu yaparken aynı zamanda, çocukların çevrelerindeki dünyayı anlamaya çalışırken sordukları "Hava soğuyunca su neden sertleşiyor?", "Neden tatlar ve kokular birbirlerinden bu kadar farklı?", Tuz ve şekerin görünüşü aynı olduğu halde tatları neden değişik?", "Neden yemek yemek zorundayım?" gibi soruları cevaplandıracak için kilit taşlarını da döşeyeceksiniz.

SEM[3], hafızanızı biçimlendirmenize olanak tanıyan bir Temel Matris'se kimyasal elementlerin matrisi de sizin fiziksel evrenin yapısını ve doğasını anlamanızı sağlayan bir Temel Matris'tir.

Elementlerin türlerini ve sınıflandırmalarını gösteren adlar aşağıda gösterilmiştir:

Hidrojen	
Soygazlar	
Alkali ve toprak alkalin metaller	(kıs. Alkaline)
Bor ve karbon grupları	(kıs. Bor/Karbon)
Nitrojen ve oksijen grupları	(kıs. Nitrojen/Oksijen)
Halojenler	
Erken geçiş metalleri	(kıs. EGM)
Geç geçiş metalleri	(kıs. GGM)
Triadlar	
Az bulunur toprak metaller	
Aktinid metaller	(kıs. Aktinid)

Atom sayısı	Element	Sembolü	Atomik ağırlığı	Türü
1	HİDROJEN	H	1.008	HİDROJEN

Adını, hidro ve genden (su oluşturan) alır; 1766'da keşfedildi, üçüncü en zengin ve en hafif elementtir. Hidrojen serbest şekilde, dünyada neredeyse hiç bulunmaz ama güneş ve diğer gezegenler hemen hemen tamamen hidrojenden oluşurlar. Hidrojen çekirdeğinin termonükleer füzyonu evreni aydınlatır ve ısıtır.

Atom sayısı	Element	Sembolü	Atomik ağırlığı	Türü
2	HELYUM	He	4.0026	SOYGAZ

Adını Helios yani güneşten alır; 1868'de keşfedildi, dünyadaki helyumun tamamına yakını ABD'deki doğalgaz kuyularından gelir. Arizona'daki bir kuyu yüzde 8'i helyum olan bir gaz üretmektedir. Havadan hafif olduğu için balonlarda, yüksek derecede yanıcı hidrojenin yerine yaygın olarak kullanılır.

3	LİTYUM	Li	6.941	ALKALİN

Adını lithos'tan alır; 1817'de keşfedildi. Katı elementlerin en hafifidir. Havayla temas ettiğinde siyah renkte bir oksit üretir. Seramik yapımında, alaşımlarda, hidrojen bombası yapımında ve gut hastalığı ile manik depresiflerin tedavisinde kullanılır.

4	BERİLYUM	Be	9.012	ALKALİN

Adını 1798'de keşfedilen içinde bulunduğu beril mineralinden alır. Olağanüstü elastik alaşımlar üretebildiği için dişli, makas ve diğer makine parçalarının yapımında kullanılır. Yüksek ergime derecesi (1285 derece) nedeniyle roketlerin burunlarındaki konilerin yapımında berilyum tercih edilir.

5	BOR	B	10.811	BOR/KARBON

Adını boraks ve karbondan alır; 1808'de keşfedildi. Bir ametal olan bor en çok boraksın (sodyum boraks) ve gözlere çok iyi gelen borik asidin içinde bulunur. Sanayide her yıl bir milyon ton bor kullanılır. Tarımda da bitki besini ve yabani ot öldürücü olarak görev yapar.

6	KARBON	C	12.011	BOR/KARBON

Adını karbo'dan (kömür) alır; tarihöncesi dönem. Karbon, sonsuz sayıda çok çeşitteki bileşenleriyle, naylon ve petrol, parfüm ve plastik, ayakkabı boyası, TNT ve DDT gibi her gün kullanılan ürünlerin vazgeçilmez bir kaynağıdır.

Atom sayısı	Element	Sembolü	Atomik ağırlığı	Türü
7	NİTROJEN	N	14.007	NİTROJEN/OKSİJEN

Adını nitron ve genden (nitr oluşturmak) alır, 1772'de keşfedildi. Havanın yüzde 78'ini oluşturmasının yanı sıra ondan ayrı olarak gülme gazında, anestezide, TNT gibi patlayıcılarda, gübrelerde ve proteinin yapıtaşları olan aminoasitlerde bulunur.

8	OKSİJEN	O	15.999	NİTROJEN/OKSİJEN

Adını oxys ve genden (asit oluşturmaktan) alır; 1774'de keşfedildi. En zengin elementtir, dünyadaki her şeyin -atmosfer hacminin yüzde 21'i ve insan vücudunun üçte ikisi de dahil olmak üzere- yarıya yakın oksijenden oluşmaktadır. Hayvanlar tarafından teneffüs edilir, bitkiler tarafından havada depolanır.

9	FLÜOR	F	18.998	HALOJEN

Adını flüor'dan (akış) alır, 1771'de keşfedildi. Ametallerin en tepkimeli olanıdır, asal gazların pek azı ona direnç gösterebilir. Pek çok kimyasala dayanabilen bir materyel olan platini bile aşındırabilir. Flüor gazı, ahşap ve kauçuğun, hatta asbest eldivenlerin bile alev almasına neden olur.

10	NEON	Ne	20.183	SOYGAZ

Adını neos'dan (leni) alır; 1898'de keşfedildi. Asal gazların en iyi bilinenidir ve esas olarak reklam sektöründe kullanılır. Her yerde gördüğümüz "neon lambaları" az miktarda neon gazı içeren vakumlu bir cam tüpten ibarettir; elektrik akımı verildiğinde bu tüp parlak bir turuncu-kırmızı renk verir.

11	SODYUM	Na	22.990	ALKALİN

Adını sodadan, sembolünü Latince adı olan Natrium'dan alır; 1807'de keşfedildi. En zengin elementler sıralamasında altıncıdır. Metalik sodyum günlük kullanımlar için çok kuvvetlidir ve genellikle parafin içinde muhafaza edilir. Ama sofra tuzu, kabartma tozu, boraks ve kabartma tozu gibi yararlı bileşikleri de vardır.

Atom sayısı	Element	Sembolü	Atomik ağırlığı	Türü
12	MAGNEZYUM	Mg	24.3	ALKALİN

Adını Anadolu'daki tarihi bir kent olan Magnesia'dan alır; 1775'de keşfedildi. En zengin elementlerin sekizincisidir; toz veya folyo halinde kestane fişekleri, bombalar ve ampullerde bulunur ve yanar. İlginç bir biyolojik etkisi de vardır: Eksikliği, insanlarda alkolizm etkisi yapar, titreme hezeyanı belirtileri gösterir.

13	ALÜMİNYUM	Al	26.982	BOR/KARBON

Adını alumen ya da alumdan alır; 1827'de keşfedildi. En zengin metal ve en zengin üçüncü element olarak diş macunu tüplerinden uçak kanatlarına kadar her yerde kullanılır. İlk örneklerinin 450 gramı 230 İngiliz pounduna (600 milyon TL civarı) alıcı bulurken artık ABD'de yılda bir milyon tondan fazla üretilmekte oyup fiyatı da pound başına 30 pence'e kadar düşmüştür.

14	SİLİKON	Si	28.086	BOR/KARBON

Adını sileks'ten (çakmaktaşı) alır; 1823'te keşfedildi. En zengin ikinci element. Dünyanın dış kabuğunun dörtte birini oluşturur. Büyük ölçüde silikon dioksitten oluşan kum cam ve çimento yapımında kullanılır. Saf silikon da güneş enerjisi ile çalışan pilden enerji uydularının araçlarına kadar çeşitli mikro-elektronik aygıtlarda kullanılır.

15	FOSFOR	P	30.974	NİTROJEN/OKSİJEN

Adını fosfordan (ışık saçan) alır, 1669'da keşfedildi. Beyaz, kırmızı ve nadiren siyah renkte bulunur. Beyaz olanı o kadar dengesizdir ki ışıkta önce sarılaşır sonra kırmızıya döner ve karanlıkta parlar –dolayısıyla da floresan etkisi yapar. Fosfatlar deterjanların bileşenleridirler.

16	KÜKÜRT	S	32.064	NİTROJEN/OKSİJEN

Adını sülfür ya da İncil'deki adıyla kükürtten alır, çok eski zamanlardan beri bilinmektedir. Modern sanayinin hemen her dalında kullanılmaktadır. Kibritlerde, böcek öldürücü ilaçlarda ve kauçuk lastiklerde bulunur. ABD'de her yıl kişi başına 90 kilogram üretilmektedir.

Atom sayısı	Element	Sembolü	Atomik ağırlığı	Türü

17 KLOR Cl 35.453 HALOJEN

Adını kloros'tan (yeşilimsi sarı) alır; 1774'te keşfedildi. An az flüor kadar çok elementle birleşebilen klor ondan daha az aşındırıcıdır fakat dezenfektan, ağartıcı veya zehirli gaz olarak kullanılmak için yeterince güçlüdür. Saf klor çoğunlukla basit tuzdan hazırlanır.

18 ARGON Ar 39.948 SOYGAZ

Adını argon'dan (aktif olmayan) alır; 1894'de keşfedildi. Soygazların en zenginidir ve havanın yüzde 0.934'ünü oluşturur. Sanayide en çok kaynak yapmada kullanılır. Kaynak yapılan metallerin yanmaması için hareketsiz bir atmosfer oluşturur. Ampullerin akkor kısımlarına doldurulan da aynı gazdır.

19 POTASYUM K 39.1 ALKALİN

Adını potastan ya da eski insanlar tarafından bilinen potasyum karbonattan alır; sembolü Latincedeki adı kalium'dan gelir, 1807'de keşfedilmiştir. Dünyanın dış kabuğunu oluşturan en zengin yedinci elementtir. Hafif olmakla beraber radyoaktivitesi, insanda genetik mutasyonlara neden olabilir.

20 KALSİYUM Ca 40.08 ALKALİN

Adını kalks ya da kireçten (kalsiyumun oksitlenmiş hali) alır; 1808'de keşfedildi. Dünyanın dış kabuğunu oluşturan en zengin beşinci elementtir. Vücutlarımızdaki varlığı hayatidir. Yetişkin bir insanda, özellikle dişler ve kemiklerde olmak üzere 900 gram kadar bulunmalıdır. Kalsiyum aynı zamanda kalp atışlarını düzenlemede de önemli rol oynar.

21 SKANDİYUM Sc 44.956 EGM

Adını İskandinavya'dan alır, 1879'da keşfedildi. Bu metal için henüz uygun bir kullanım alanı bulunmadıysa da potansiyeli çok büyüktür çünkü aliminyum kadar hafiftir ve erime ısısı ondan çok daha yüksektir. İlk kez 1960'da 450 gram skandiyum çıkartılmıştır.

Atom sayısı	Element	Sembolü	Atomik ağırlığı	Türü
22	TİTANYUM	Ti	47.9	EGM

Adını Yunan mitolojisinin süper kahramanları Titan'lardan alır; 1791'de keşfedildi. En zengin elementler sıralamasında dokuzuncu olmasına rağmen titanyum insanlığın hizmetine daha yeni girmiştir. Beyaz dioksiti parlak boyalarda, metalin kendisi de Concorde gibi süpersonik uçakların yapımında kullanılır.

23	VANADYUM	V	50.942	EGM

Adını bir İskandinav tanrıçası olan Vanadis'ten alır; 1830'da keşfedildi. Çeliğe ilave edildiğinde zırh plakaları, akslar, biyeller ve krank millerinde kullanılan en sert alaşımlardan birini oluşturur. Yüzde 1'den daha az vanadyum ve bir parça krom, çeliği şoklara ve titreşimlere dayanıklı hale getirir.

24	KROM	Cr	51.996	EGM

Adını kroma'dan (renk) alır; 1797'de keşfedildi. Çok parlak gümüşi bir metaldir. Canlı yeşil, sarı, kırmızı ve turuncu renklerinin pigmentleri olarak değerlendirilen bileşimler oluşturmakta kullanılır. Yakut kırmızısı rengini kromdan alır. Alaşımları arasında, parlak krom levhaların yanı sıra bir dizi özel sert çelik de bulunmaktadır.

25	MANGANEZ	Mn	54.938	EGM

Adını magnes ya da magnet'ten (mıknatıs) alır; ilk başlarda manyetik demir cevheri ile karıştırılmıştır. 1774'te keşfedildi. Çeliğe kolaylıkla bükülme kabiliyeti veren manganez, hayvan kemiklerinde de benzer bir rol üstlenmektedir. Manganez olmayınca kemikler süngersi bir yapıya dönüşmekte ve çok daha kolaylıkla kırılmaktadırlar. Pek çok enzimi de aktive eder.

Atom sayısı	Element	Sembolü	Atomik ağırlığı	Türü
26	DEMİR	Fe	55.847	TRİAD

Sembolünü Latincedeki ismi olan ferrum'dan alır. İlk olarak tarih öncesi insanları tarafından kullanılmıştır. En zengin dördüncü element ve en ucuz metal olarak tüm çelik türlerinin başlıca bileşenidir. Hemoglobin bileşeninin bir kısmını da oluşturan demir kan akışıyla birlikte oksijen taşır.

27	KOBALT	Co	58.933	TRİAD

Adını kobolt'tan (kötü ruh) alır (zehirli cevheri bir keresinde beni de kalleşçe arkamdan vurmuştu); 1735'te keşfedildi. Kobaltın mavi tuzu, yüzyıllar boyunca porselenlere, çinilere ve minelere renk verdi. Alaşımları jetlerin tahrikli motorlarında, radyoaktif izotopları ise kanser tedavisinde kullanılıyor.

28	NİKEL	Ni	58.7	TRİAD

Adını Almanca Kupfernickel ya da sahte bakırdan (kırmızı renkte nikel içeren ancak bakır içermeyen bir madde) alır; 1751'de keşfedildi. Kalıcı ve güçlü nitelikleri sayesinde bozuk paraların vazgeçilmez metalidir. ABD'deki 5 cent'lik paraların yüzde 25'i nikel, geri kalanı bakırdır. Nikel kaplamalar yumuşak metalleri korur.

29	BAKIR	Cu	63.5	GGM

Adını bakır madenleriyle ünlü Kıbrıs'ın tarihi isminden esinlenen cuprum'dan alır; eski çağlardan beri bilinmektedir. Renkli olan iki metal vardır: Bakır ve altın. Pek çok altın mücevherat ve gümüş eşyada alaşımları kullanılmaktadır. Pirinç elde etmek için çinkoyla, bronz elde etmek için de kalayla karıştırılır. "Bakır" peniler aslında bronzdur.

Atom sayısı	Element	Sembolü	Atomik ağırlığı	Türü

30 ÇİNKO Zn 65.38 GGM

Adını muhtemelen tin'in (İng. kalay) Almancası olan zin'den alır; her ne kadar bir çinko-bakır alaşımı olan pirinç eski çağlarda da kullanılıyorsa da simyacı Paracelsus tarafından 16. yüzyılda keşfedildi. Teknik olarak renkli bir metal olmamasına rağmen çinkonun maviye çalar bir rengi vardır. Mükemmel bir kaplama malzemesi olarak el feneri pillerinin astarlanmasında kullanılır.

31 GALYUM Ga 69.72 BOR/KARBON

Adını Fransa'nın eski adı Galya'dan alır; 1875'te keşfedildi. Elde bile eriyen, tıpkı ametaller ve gazların çoğu gibi donduğu zaman genleşen nadir metallerden biridir. Yüksek kaynama derecesi (1983 derece) bir termometreyi buharlaştıracak sıcaklıkları kaydetmede galyumu eşsiz kılmaktadır.

32 GERMANYUM Ge 72.59 BOR/KARBON

Adını Germany'den (Almanya) alır; 1886'da keşfedildi. Karbon sınıfındaki ilk metaldir; bir ametal olan silikonu andırır. Transistörler için kullanılan ilk elementtir. 1/400 inçlik aygıtlardaki büyük vakumlu tüplerin yerini almıştır.

33 ARSENİK As 74.933 NİTROJEN/OKSİJEN

Adını arsenikos ya da Yunanca'daki ismiyle male'den (erkek) alır. (Yunanlılar metallerin cinsiyetleri olduğuna inanırlardı.) 1250'lerde keşfedildi. Birkaç metal davranışı gösteren bir ametal olarak sınıflandırılabilir. Arsenik bir zehir olarak ün kazanmıştır fakat bileşenlerinin bazıları ilaçlardır. Isıtıldığı zaman uçarı hale gelir, yani katı halden direkt olarak buharlaşır.

34 SELENYUM Se 78.96 NİTROJEN/OKSİJEN

Adını selene'den (ay) alır; 1817'de keşfedildi. Hem metal hem ametaldir. Pek çok elektrik iletkeninin tersine ışıkta meydana gelen değişimlere göre iletkenliği de değişim gösterir. Bu "foto-elektrik" özelliği selenyumu, sensörlerde, güneş pillerinde, televizyon kameralarında ve ışıkölçerlerdeki kullanımı açısından çok uygun hale getirmektedir.

Atom sayısı	Element	Sembolü	Atomik ağırlığı	Türü

35 BROM Br 79.9 HALOJEN

Adını bromos'tan (kötü koku) alır; 1826'da keşfedildi. Kırmızı, yakıcı, dumanlı bir sıvıdır ve kötü bir kokusu vardır. Etkili bir dezenfektandır. Bileşimleri arasında sinir yatıştırıcı olarak ve araba motorlarının saat gibi işlemesini sağlamak amacıyla petrole karıştırılan katkı maddelerinde kullanılan bromidler vardır.

36 KRİPTON Kr 83.8 SOYGAZ

Adını kryptos'tan (saklı) alır; 1898'de keşfedildi. Radyoaktif kripton Sovyet nükleer üretimini takip etmek amacıyla kullanıldı. Bu gazın tüm nükleer reaktörlerin bir yan ürünü olması nedeniyle havadaki toplam miktarından Batılı reaktörlerinki çıkarıldığında kalan miktarın Ruslara ait olduğu bulunabiliyordu.

37 RUBİDYUM Rb 85.47 ALKALİN

Adını rubidus'tan (İng. kırmızı – aleve tutulduğunda tuzlarının aldığı renk) alır; 1861'de keşfedildi. Sensörlerde kullanılan rubidyum aynı zamanda potansiyel bir uzay yakıtıdır. Potasyum gibi hafif radyoaktiftir ve beyin tümörlerinin yerini saptamada kullanılır. Çünkü normal dokularda toplanmadığı halde tümörlerde toplanmaktadır.

38 STRONSİYUM Sr 87.62 ALKALİN

Adını Strontian, İskoçya'dan alır; 1790'da keşfedildi. Nadir bulunan bir metal. Kalsiyumu besleyen kötücül bir ikinci benlik gibi. Radyoaktif stronsiyum 90 nükleer serpintilerde bulunur. Kemik dokuları tarafından kalsiyumun yerine emilir. Belirli bir miktarda alındığında kemik iliğini yok eder ve kansere neden olur.

Atom sayısı	Element	Sembolü	Atomik ağırlığı	Türü
39	İTRİYUM	Y	88.9	EGM

Adını, 1794'te keşfedildiği yer olan İsveç'teki Ytterby kentinden alır. Demir grisi bir parlaklığa sahip pullarla kaplı bir metal. Radyoaktif bir izotop olan İtriyum 90'nın dramatik bir kullanım alanı da cerrahidir. Cerrahların, omurilikteki acıyı ileten sinirleri öldürmek için kullandıkları neşterin yerini alan iğnelerde kullanılırlar.

40	ZİRKONYUM	Zr	91.22	EGM

Adını, 1789'da içinde keşfedildiği yarı değerli bir taş olan zirkondan alır. Nötronlar tarafından etkilenmeyen bir metal olan zirkonyum, nükleer denizaltılar ve santrallerdeki reaktörlerin iç kaplamalarında kullanılır. Jet uçakları ve roketlerde de yapı malzemesi olarak iş görür.

41	NİYOBYUM	Nb	92.906	EGM

Adını, mitolojik Yunan kralı Tantalus'un (niyobyum tantalla birlikte bulunmuştur) kızı Niobe'den alır; 1801'de keşfedildi. Çelikte, nükleer reaktörlerde, jet motorlarında ve roketlerde kullanılır. 1950'den beri cevherin ilk keşfedildiği yer olan Amerika'ya verilen şiirsel isme (Columbus) ithafen kolombiyum olarak bilinir.

42	MOLİBDEN	Mo	95.94	EGM

Adını molibdus ya da lead (İng. kurşun) alır; 1778'de ilk keşfedildiğinde kurşun cevherinin içinde bulunduğu düşünülmüştü. Erime derecesi en yüksek beşinci metaldir; sac yapımında, tüfek namlularında ve tellerde kullanılır. 1959'da su soğutmalı bir maden eritme kabı tasarlanana kadar içinde döküm kalıbı alınabileceği hiçbir pota bulunamamıştır.

43	TEKNESYUM	Tc	98	EGM

Adını technetos yapay sözcüğünden alır; 1937'de üretilmiştir. İlk insan yapımı elementtir; önceleri molibdenin atomik bombardımanı ile üretilmiştir. Daha sonraları uranyumun parçalanması sırasında ortaya çıktığı anlaşılmıştır.

Atom sayısı	Element	Sembolü	Atomik ağırlığı	Türü
44	RUTENYUM	Ru	101.07	TRİAD

Adını, Rusya'nın Latince ismi Ruthenia'dan alır; 1844'te keşfedildi. Saf rutenyum makinede işlenmek için fazlasıyla sert ve kırılgandır. Platinle alaşım haline geldiğinde mükemmel bir sertleştirici halini alır. Ancak yüzde 15'in üzerinde kullanıldığında rutenyum tahripkardır; metallerin üzerinde çalışılamayacak kadar sertleşmelerine neden olur.

45	RODYUM	Rh	102.91	TRİAD

Adını rhodon'dan (gül) alır; tuzları pembe bir solüsyon oluşturur. 1803'te keşfedilmiştir. Alaşımlarda kullanılmasının yanı sıra masa gümüşleri ve kamera parçaları gibi kalemlerin kaplamalarında mükemmel netice verir. Camın altına yerleştirilen ince bir tabaka halinde buharlaşmış rodyumdan harika bir ayna elde edilebilir.

46	PALADYUM	Pd	106.4	TRİAD

Adını astroid Pallas'tan almıştır; 1803'te keşfedildi. Paslanma ve çürümeye karşı dayanıklılığı ile bilinen paladyum, telefon nakil hatlarındaki bağlantılarda ve birinci sınıf cerrahi araçlarda kullanılır. Aynı zamanda altın, gümüş ve diger metallerle birlikte diş dolguları ve köprülerinde de kullanılır.

47	GÜMÜŞ	Ag	107.87	GGM

Adını eski İngilizcede silver (gümüş) yerine kullanılan seolfor'dan, sembolünü Latince adı olan argentum'dan alır; tarih öncesi dönem. En iyi ısı ve elektrik iletkenidir. Tuzları fotoğrafçılığın temelini oluştururlar; gümüş bromid ışığa tutulduğu zaman bir kimyasal değişimden geçerek görünür hale gelir.

48	KADMİYUM	Cd	112.4	GGM

Adını kadmia'dan (yeryüzü) alır; 1817'de keşfedildi. Kadmiyum doğada çinko ile birlikte bulunur. Zincirleme atomik reaksiyonları yavaşlatmak için mükemmel nötron yiyici çubuklar oluşturur ve nikel-kadmiyum pillerde kullanılır. Parlak sülfürü ünlü ressamların kullandıkları kadmiyum sarısı rengini ortaya çıkarmıştır.

Atom sayısı	Element	Sembolü	Atomik ağırlığı	Türü
49	İNDİYUM	In	114.82	BOR/KARBON

Adını tayfölçerde gösterdiği indigo mavisinden alır; 1863'te keşfedildi. Makinelerin millerinde, transistörlerde transistor lerde ve cama yapışan bir "tutkal" olarak kullanılır; yaygın kullanımı nadirdir. Sadece elektronik kol saatlerinin güç kaynağı olan uzun ömürlü indiyum pillerde kullanılır.

50	KALAY	Sn	118.69	BOR/KARBON

Sembolünü tin kelimesinin (İng. Kalay) Latince'deki karşılığı olan stannum'dan alır; tarih öncesi çağlardan beri bilinmektedir. Paslanmadığı ve çürümeye dayanıklı olduğu için konserve yiyecekleri mümkün kılmıştır. Konserve, teneke bir kutu bir inçin (2.5 santimetre) 0.0005'i inceliğinde bir çelik tabakasıyla kaplamasıyla oluşturulur. Her yıl 40 milyardan fazla teneke kutu üretilmektedir.

51	ANTİMON	Sb	121.75	NİTROJEN/OKSİJEN

Adını yalnızlığın zıt anlamlısı olan antimonas'tan (genellikle diğer elementlerle birlikte bulunur), sembolünü stibiyum'dan (işaret) alır; 1450'ler civarında keşfedildi. Pillerde kurşunla karışık şekilde ve metal çeşitleriyle kalay-kurşun alaşımlarında kullanılır.

52	TELLÜR	Te	127.60	NİTROJEN/OKSİJEN

Adını tellus (yeryüzü) sözcüğünden alır; 1782'de keşfedildi. Metalik ve ametalik özellikleriyle tellürün pek çok ilginç karakteristiği vardır. Periyodik tabloya "ayak uyduramaz" çünkü atomik sayısı iyottan düşüktür ama atomik ağırlığı ondan fazladır. Buharının solunması nefesin sarımsak kokmasına neden olur.

Atom sayısı	Element	Sembolü	Atomik ağırlığı	Türü

53 İYOT I 126.90 HALOJEN

Adını iyottan (mor) alır; 1811'de keşfedildi. Isıtıldığı zaman mor bir buhar çıkaran mavi-siyah katı bir maddedir. Daha önceleri deniz yosunu ile hazırlanırken artık petrol kuyularının tuzlu sularından üretilmektedir. Sofra tuzlarının çoğunluğu gıda takviyesi olarak "iyodize" edilmiştir. İyot eksikliği tiroid bozukluklarına yol açar.

54 KSENON Xe 131.3 SOYGAZ

Adını ksenoks (yabancı) sözcüğünden alır; 1898'de keşfedildi. Atmosferde en az bulunan gaz olarak, fotoğrafçılar tarafından kullanılan yüksek hızlı elektronik ampüller (flaş) gibi uzmanlaşmış ışık kaynaklarında kullanılır. Elektron yapısından kaynaklanan kararsızlığı nedeniyle geçici ve yoğun bir ışık üretir.

55 SEZYUM Cs 132.91 ALKALİN

Adını caesius'dan (gök mavisi) (tuzları alevleri maviye çevirir) alır; 1860'ta keşfedildi. En yumuşak metaldir ve 28 derecelik oda sıcaklığında sıvı haldedir. Aşırı tepkimeli olduğu için vakumlu tüpler ve atomik saatler gibi sınırlı kullanım alanı vardır; ancak buralarda o kadar hatasız çalışır ki bu saatler 300 yılda sadece beş saniye kadar değişim gösterirler.

56 BARYUM Ba 137.3 ALKALİN

Adını barys kelimesinden (ağır veya yoğun) alır; 1808'de keşfedildi. Beyaz sülfat, röntgen çekimleri sırasında midenin ve bağırsakların ayrıntılı bir görüntüsünü alabilmek için tıbbi bir kokteyl olarak kullanılır. Baryum nitrat havai fişeklere yeşil rengi verir.

57 LANTAN La 138.91 EGM

Adını lanthanein'dan (saklı kalan) alır; 1839'da keşfedildi. Yüksek tepkimeli. Cama özel ışık kırılmaları veya "sapmaları" özelliği verdiği için pahalı kamera merceklerinde kullanılır. Radyoaktif lantanın kanser tedavisinde kullanımı için deneyler devam etmektedir.

Atom sayısı	Element	Sembolü	Atomik ağırlığı	Türü
58	SERYUM	Ce	140.1	AZ BULUNAN TOPRAK METAL

Adını astroid Ceres'ten alır; 1803'te keşfedildi. Az bulunan toprak metallerin en zenginidir. Yüzde 50 ile çakmaktaşı yapımında kullanılan alaşımın ana maddesidir. Kendisi ısıya dayanıklı jet motoru parçalarının alaşımlarında kullanılırken, oksidi de umut vaat eden yeni bir petrol arama katalizörüdür.

59	PRASEODİMYUM	Pr	140.91	AZ BULUNAN TOPRAK METAL

Adını prasios didymos'tan (yeşil ikiz: tuzlarından dolayı) alır; 1885'te az bulunan torak metali ikizi neodimden farklı olduğu anlaşıldığında keşfedildi. Şimdi ikisi beraber camcıların gözlükleri için mercek yapımında kullanılıyorlar çünkü cam üfürme esnasında ortaya çıkan sarı ışığı filtreden geçirebiliyorlar.

60	NEODİM	Nd	144.24	AZ BULUNAN TOPRAK METAL

Adını neos didymium'dan (yeni ikiz) alır; 1885'te keşfedildi. Saf halde iken camın bilinen tek parlak mor ışığını üretir. İşlenmemiş halinde ise camdan rengi çıkarıp güneşin bronzlaştırıcı ışınlarını geçiren ama istenmeyen kızılötesi ışınlarını geçirmeyen özel bir camın yapımında kullanılmaktadır.

61	PROMETYUM	Pm	145	AZ BULUNAN TOPRAK METAL

Adını Prometheus'tan alır; 1947'de keşfedildi. Doğada bulunmayan tek az bulunan toprak metaldir. Nükleer reaktörlerde üretilen ve bir raptiyeden daha büyük olmayan "atomik batarya"daki radyoaktif prometyum, güdümlü füze enstrümanlarını, saatleri ve radyoları çalıştırmakta kullanılır.

Atom sayısı	Element	Sembolü	Atomik ağırlığı	Türü
62	SAMARYUM	Sm	150.36	AZ BULUNUN TOPRAK METAL

Adını, Rus maden uzmanlarından Albay V.E. Samarsky'nin adı verilen samarskit mineralinden alır; 1879'da keşfedildi. Samaryumla tepkimeye sokulan kalsiyum klorid kristalleri laserlerde –metali yakmak veya aydan yansıma yapabilmek için yeterli yoğunlukta ışın demeti üretecek gereçlerkullanılır.

63	EVROPİYUM	Eu	151.96	AZ BULUNAN TOPRAK METAL

Adını Europe'dan alır; 1896'da keşfedildi. En tepkimeli az bulunan toprak metalidir. Atom çağına kadar gerçek bir kullanım alanı bulunamamıştır. Ancak diğer elementlerin hepsinden daha fazla nötronu atom atom emerek bunları nükleer reaktörlerdeki kontrol çubukları için çok değerli hale getirir.

64	GADOLİNYUM	Gd	157.25	AZ BULUNAN TOPRAK METAL

Adını, Finli bir kimyagerin ismini verdiği gadolinit mineralinden alır; 1880'de keşfedildi. Az bulunan toprak metal grubunun tam ortasına düşen gadolinyum, alaşımlara esneme özelliği veren hafif metalleri, tam tersine güçlendirme elemanları olarak kullanılan ağır metallerden ayırır.

65	TERBİYUM	Tb	158.9	AZ BULUNAN TOPRAK METAL

Adını, üç farklı elemente daha (az bulunan toprak metallerden iterbiyum, erbiyum ve geçiş metali itriyum) vermiş olan İsveç'teki Ytterby kentinden alır; 1843'te keşfedildi. Bütün az bulunan toprak metaller gibi karışım halindeki terbiyum havayla temas ettiğinde ateş alır ve dolayısıyla da ısıtıldığı zaman alevlenir.

Atom sayısı	Element	Sembolü	Atomik ağırlığı	Türü
66	DİSPORSİYUM	Dy	162.50	AZ BULUNAN TOPRAK METAL

Adını, dysprositos'tan (erişilmesi zor) alır; 1886'da keşfedildi. Ana kullanım alanı, nükleer "zehir" olarak hizmet verdiği nükleer reaktörlerdir. Nötron yiyen madde olarak, atomik nötron yumurtlama zincirinin kontrolden çıkmasını önlemek için kullanılır.

67	HOLMİYUM	Ho	164.93	AZ BULUNAN TOPRAK METAL

Adını, Stockholm'ün Latince ismi olan Holmia'dan alır; 1879'da keşfedildi. Disporsiyum gibi holmiyum da bölünme ürünü nötronları emen bir metaldir. Nükleer reaktörlerde yanıcı bir zehir olarak – zincirleme bir reaksiyonun kontrolden çıkmasını engellemeye çalışırken yanan- kullanılır.

68	ERBİYUM	Er	167.26	AZ BULUNAN TOPRAK METAL

Adını, İsveç'teki Ytterby'den alır; 1843'te keşfedildi. Erbiyum oksit gibi, pembe bir sır vermesi için seramiklerde kullanılır. Erbiyum, holmiyum ve disprosiyum, kimyasal ve fiziksel özellikleri bakımından hemen hemen aynıdırlar. Birbirlerinden yalnızca üçüncü iç yörüngelerinde bulunan bir elektronla ayırt edilebilirler.

69	TULYUM	Tm	168.93	AZ BULUNAN TOPRAK METAL

Adını, Thule'den (Kuzey ülkesi) alır; 1879'da keşfedildi. Nükleer bir reaktörde radyasyona tabi tutulduğunda X ışınları veren bir izotop üretir. Bu izotopun bir "tomurcuğu" tıbbi kullanım için hafif sıklet, taşınabilir bir röntgen makinesi yapımında kullanılır.

Atom sayısı	Element	Sembolü	Atomik ağırlığı	Türü
70	İTERBİYUM	Yb	173.04	AZ BULUNAN TOPRAK METAL

Adını, İsveç'teki Ytterby'den alır; 1907'de keşfedildi. Bu element hâlâ laboratuarda inceleme aşamasındadır. Diğer az bulunan toprak metallerle birlikte Rusya'da, ilk astronotun şerefine gagarinit adı verilen bir mineralin içinde ortaya çıktı.

71	LUTESYUM	Lu	174.97	AZ BULUNAN TOPRAK METAL

Adını, Paris'in tarihsel adı olan Lutetia'dan alır; 1907'de keşfedildi. Az bulunan toprak metallerin en ağırı. Toprak metal alaşımları, çakmaktaşı alaşımı gibi ucuz olduğu halde saf lutesyum son derece pahalıdır. Pek çok fiziksel ve kimyasal özelliği bilinmediğ için pratikte henüz bir değeri yoktur.

72	HAFNİYUM	Hf	178.49	EGM

Adını, Kopenhag'ın Latince adı olan Hafnia'dan alır; 1923'te keşfedildi. Atom çağının "harika metali" olarak bilinen hafniyumun nötronlar için fevkalade bir iştahı vardır. Bu nedenle de zincirleme nükleer reaksiyonları yavaşlatan ve atomik "yangınları" söndüren nötron emici reaktör kontrol çubuklarının yapımında kullanılır.

73	TANTAL	Ta	180.95	EGM

Adını, Yunan mitolojisindeki Kral Tantalus'tan alır; 1802'de keşfedildi. Paslanmadan neredeyse hiç etkilenmeyen tantal, insan vücudunun cerrahi onarımları için hayati önem taşır. Kafatasına takılan plakalarda olduğu gibi kemiklerin yerini alabilir, harabiyete uğramış sinirlerin bağlantı yerlerinde tel veya folyo görevi görebilir, gazlı bez yerine karın kaslarındaki yaraları sarabilir.

Atom sayısı	Element	Sembolü	Atomik ağırlığı	Türü
74	TUNGSTEN	W	183.85	EGM

Adını, İsveçce'de ağır taş anlamına gelen tungsten'den, sembolü olan W harfini Almanca karşılığı olan wolfram'dan alır; 1783'te keşfedildi. Erime derecesi en yüksek (3410 derece) metaldir. Tellerde kullanılan tungsten, ampullerin aşırı ısınmasına dayanır. Aynı sebepten yeni tungsten başlıklı "acısız" diş matkapları da olağanüstü bir hızla çalışmaktadırlar.

75	RENYUM	Re	186.2	EGM

Adını Almanya'nın Ren bölgesinden alır; 1925'te keşfedildi. Nadir bulunan dokuzuncu ve erime noktası en yüksek ikinci elementtir. Termoküplerde (çok yüksek ısıları ölçen elektronik termometreler) ve elektrik düğmelerinin temas noktalarında kullanılır.

76	OSMİYUM	Os	190.2	TRİAD

Adını, osme'den (koku) alır; 1804'te keşfedildi. Keskin bir kokusu vardır, olağanüstü sertlik derecesinde alaşımlar üretmekte kullanılır. Dolmakalem uçları ve "evladiyelik" gramofon iğneleri yüzde 60 osmiyumdan yapılır. Bilinen en yoğun metaldir: Bir tuğla boyutundaki osmiyumun ağırlığı 25200 kilogramdır.

77	İRİDYUM	Ir	192.2	TRİAD

Adını, iris ya da gökkuşağından alır; renkli tuzları yüzünden bu adı almıştır; 1804'te keşfedildi. Çok sert ve dolayısıyla işlenmesi çok zor bir elementtir. İridyum başka metalleri de sertleştirir. Alaşımlarından standart ağırlık ve ölçümlerde kullanılan barlar yapılır. Uluslararası "standart metre" platin-iridyum alaşımıdır.

78	PLATİN	Pt	195.08	TRİAD

Adını, platina'dan (küçük gümüş) alır; 16. yüzyılda keşfedildi. Bir kilodan hafif altın külçelerinde bulunur; yalnızca ağırlık veya ölçülerde değil, aynı zamanda elektrik ekipmanlarında, katalizörlerde ve hassas aletlerde de kullanılır. Maliyetinin yüksekliği nedeniyle (altından fazla) platinden yapılan mücevheratta damga talep edilir.

Atom sayısı	Element	Sembolü	Atomik ağırlığı	Türü

79 ALTIN Au 196.97 GGM

Sembolünü Latincesi aurum'dan alır; tarih öncesi çağlardan kalmadır. İnsanoğlunun altın tutkusu, sarı bir ışıltının arkasından gitmeyi aşıp bir çılgınlık halini almıştır. Bilgisayar parçalarındaki kullanımından evvel, para, mücevher ve dişçilik alanından başka pek fazla yerde kullanılmamıştır.

80 CİVA Hg 200.59 GGM

Adını Merkür gezegeninden, sembolünü sıvı gümüş anlamına gelen hydrargyrum'dan alır; tarih öncesi çağlara aittir. Termometre ve barometrelerin cam tüplerinde bulunur. Aynı zamanda "gümüş" diş dolgularında ve sessiz elektrik düğmelerinde de kullanılır. Modern sokak aydınlatmasında kullanılan mavi renkli lambalarda da buharlaşmış cıva bulunmaktadır.

81 TALYUM Tl 204.38 BOR/KARBON

Adını thallos'tan (genç filiz) alır; spekturumu parlak yeşil bir çizgidir, 1861'de keşfedildi. Ana kullanım alanı ölümcül bir fare zehiri olan talyum sülfattır. Tatsız ve kokusuzdur; nişasta, şeker, gliserin ve su ile karıştırılarak ev kemirgenleri için cazip hale getirilir.

82 KURŞUN Pb 207.2 BOR/KARBON

Sembolünü Latince adı olan plumbum'dan alır; tarih öncesi çağlara aittir. Olağanüstü dayanıklı olduğu için yüzyıllar boyu tesisatçıların vazgeçilmez malzemesi olmuştur. Antik Roma'daki banyolarda kullanılan kurşun borular yapılan kazılar neticesinde hâlâ çalışır vaziyette bulunmuşlardır.

83 BİZMUT Bi 208.98 NİTROJEN/OKSİJEN

Adını Almanca *wismuth*'tan (beyaz kütle) alır; 1450'de keşfedildi. Kendi grubunun en metalik olanıdır. Kendisi 271 derece sıcaklıkta erir fakat 47 derecede eriyebilen alaşımlar oluşturabilir. Bu da elektrik sigortalarında, lehimde ve otomatik yangın söndürücülerde yaygın kullanım alanı bulmasına neden olmuştur.

Atom sayısı	Element	Sembolü	Atomik ağırlığı	Türü
84	POLONYUM	Po	209	NİTROJEN/OKSİJEN

Adını, Polonya'dan alır, 1898'de Polonya'da uranyum ve radyumlu maden cevherinde Pierre ve Marie Curie tarafından keşfedilmiştir. En nadir bulunan doğal elementtir. Curie'ler tarafından keşfedilen ilk elementtir. Bilimsel kullanım için alfa tanecikleri kaynağı halinde satılmaktadır.

85	ASTATİN	At	210	HALOJEN

Adını astatos'tan (dengesiz) alır; 1940'da keşfedildi. Bizmut atomlarını helyum çekirdeği bombardımanına tutarak hazırlanan astatin radyoaktiftir ve en çok 83 saatlik bir yarı ömrü vardır. Ortaya çıkarılışı, onu bulanlardan biri olan Amerikalı fizikçi D.R.Corson'un defterine kaydedilmiştir.

86	RADON	Rn	222	SOYGAZ

Adını radyum'dan alır; 1900'de keşfedildi. Gaz şeklindeki en ağır elementtir. Radyum tarafından açığa çıkarılır ve kendisi de radyoaktiftir. Radyoaktif polonyum ve alfa ışınlarını yıkıma uğratır. Bu radyasyon radonun kanser tedavisinde yararlı olmasını sağlar; radonla doldurulmuş altın iğneler hastalıklı dokuya aşılanır.

87	FRANSİYUM	Fr	223	ALKALİN

Adını Fransa'dan alır; 1939'da keşfedildi. Aktinyumun yıkıma uğramasının kısa ömürlü bir ürünüdür. Aslında şimdiye kadar hiç gözle görülmemiştir. Fransiyumun varlığı sadece yaydığı radyasyonun bir grafiği ile tanımlanmıştır ve onu bulan kişinin, - bir zamanlar Marie Curie'nin de asistanlığını yapmış Marguerite Perey'nin- defterindeki kayıtlara dayanmaktadır.

88	RADYUM	Ra	226	ALKALİN

Adını radius'tan (ışın) alır; 1898'de Pierre ve Marie Curie tarafından keşfedildi. Nadir bulunan elementlerin altıncısıdır. Çinko sülfatla karıştırılan radyum bromid ışıklı saat kadranlarında kullanılmaktadır. Radyum, çinko sülfatın parlamasına neden olan tehlikeli bir radyasyon yayar.

Atom sayısı	Element	Sembolü	Atomik ağırlığı	Türü

89 AKTİNYUM Ac 227 AKTİNİD

Adını aktinos'tan (ışın) alır; 1899'da keşfedildi. Nadir bulunan elementlerin ikincisidir. Uranyum ve radyumlu maden cevherinde bulunmuştur. 22 yıllık bir yarı ömrü olan aktinyum, fransiyum ve helyumun içine dağılır.

90 TORYUM Th 232.04 AKTİNİD

Adını İskandinav savaş tanrısı Thor'dan alır; 1828'de keşfedildi. Toryum, nadir bulunan uranyum yerine reaktör yakıtı olarak kullanılabilir çünkü kolayca uranyuma dönüştürülebilir. Neredeyse kurşun kadar zengin olan toryum, uranyum, kömür, petrol ve diğer yakıtların toplamından daha fazla enerji depolayabilir.

91 PROTAKTİNYUM Pa 231 AKTİNİD

Adını protos'tan (ilk) alır; aktinyumun atasıdır; aktinyum onun radyoaktif yıkımı sonucu ortaya çıkar; 1917'de keşfedilmiştir. Nadir bulunan elementlerin üçüncüsüdür. Modern kimyasal tekniklerle toryum veya uranyumdan da elde edilebilir.

92 URANYUM U 238.03 AKTİNİD

Adını Uranüs gezegeninden alır; 1789'da keşfedildi. Doğal elementler arasında atomu en ağır olandır. En çok rastlanan biçiminin 4.5 milyar yıllık bir yarı ömrü vardır. Bir nükleer reaktörde zincirleme reaksiyonun sürebilmesi için nötron üretir.

93 NEPTÜNYUM Np 237 AKTİNİD

Adını, Uranüs'ün ötesindeki gezegen olan Neptün'den alır; 1940'ta keşfedildi. İlk başlarda gözle görülemez, tartılamaz miktarlarda ortaya çıkan neptünyum, uranyumdan yapılan ilk "sentetik" elementtir. Kalıntıları, uranyum filizleri olarak ortaya çıkar; uranyumun yıkıma uğraması sonucunda oluşan serbest nötronlar tarafından üretilirler.

Atom sayısı	Element	Sembolü	Atomik ağırlığı	Türü

94 PLÜTONYUM Pu 244 AKTİNİD

Adını, neptün'ün ardındaki gezegen Plüton'dan alır; 1940'ta keşfedildi. İlk atom bombalarının pek çoğunda uranyum yerine kullanılmıştır. Savaş dönemi fizikçilerinin birinin notlarında plütonyum "bakır" adıyla, bakırın kendisi de "tanrı şahidimdir ki bakır" ibaresiyle şifrelenmiştir.

95 AMERİSYUM Am 243 AKTİNİD

Adını, az bulunan toprak metali europyuma nazire olarak, Amerikalardan alır; 1944'te keşfedildi. Plütonyumun nötronlar tarafından bombardıman edilmesi sonucunda üretilir. Gramla ölçülen miktarlarda yapılmaktadır ki, bu tür elementlerin dünyasında bu gerçek bir zenginlik sayılabilir.

96 KÜRİYUM Cm 247 AKTİNİD

Adını, radyoaktivite alanının öncüleri Pierre ve Marie Curie'den alır; 1944'te keşfedildi. 19 yıllık yarı ömrüyle küriyum, amerikyumun yıkıma uğraması sonucunda açığa çıkar. Küriyum hidroksid, bilinen ilk küriyum bileşenidir.

97 BERKELYUM Bk 247 AKTİNİD

Adını, bilim insanlarının transuranyum elementlerinin 11'ini de keşfettiği California Üniversitesi'nin bulunduğu Berkeley'den alır; 1949'da keşfedildi. Çok az miktarlarda pek çok berkelyum örneği üretilmiştir.

98 KALİFORNİYUM Cf 251 AKTİNİD

Adını, California eyaleti ve üniversitesinden alır; 1950'de keşfedildi. 1960'a kadar gözle görülür miktarlarda mevcut olmadı.

99 AYNŞTAYNYUM Es 252 AKTİNİD

Adını Albert Einstein'dan alır; 1952'de keşfedildi. İlk kez, Pasifik'teki Eniwetok'ta patlatılan hidrojen bombasından sonra patlama alanındaki mercan adalarından toplanarak incelenen tonlarca radyoaktif serpintinin içinde bulundu. Element daha sonra bir nükleer reaktörde yapıldı.

Atom sayısı	Element	Sembolü	Atomik ağırlığı	Türü

100 FERMİYUM Fm 257 AKTİNİD

Adını, Enrico Fermi'den alır; 1953'te keşfedildi. Tıpkı aynştaynyum gibi fermiyum da 1952'de patlatılan hidrojen bombasının serpintileri içinde ortaya çıktı. Uranyumun parçalanması sonucunda ortaya çıkar. Ömrünün kısalığı yüzünden bilim insanları fermiyumun tartılacak kadar elde edilebileceğinden hep şüphe duydular.

101 MENDELEVYUM Md 258 AKTİNİD

Adını, periyodik tabloyu geliştiren Dmitri Mendelev'den alır; 1955'te keşfedildi. Çok az bulunan tartılamaz miktarlardaki aynştanyumun, helyum çekirdeği ile bombardıman edilmesi sonucunda ortaya çıkan mendelevyumu bilim insanları ancak varlığını kanıtlayabilecek kadar tanımlayabildiler. Bombardıman başına 1-3 atom kadar.

102 NOBELYUM No 259 AKTİNİD

Adını Alfred Nobel'den alır. 1957'deki keşif iddiası tartışmalıdır, ancak nobelyum 1958'de California Üniversitesi'nden bir ekip tarafından kesin olarak tanımlanmıştır. Nobelyumun kendisi üzerine pek fazla araştırma yapılmamıştır ama fermiyum 250'nin atomları ("kız çocukları" atomlar), nobelyumun yıkımı sırasında açığa çıkmaktadırlar.

103 LAVRENSİYUM Lr 260 AKTİNİD

Adını Ernest E.Lawrance'tan alır; 1961'de Lawrance Radyasyon Laboratuarları'nda kaliforniyumun bakır taşıyıcısıyla donatılmış bir odada bor bombardımanına tutulmasıyla keşfedildi; yeni atomlar, kimliklerini tespit etmek için, her seferinde bir tane olmak üzere radyasyon dedektöründen geçirildiler.

104 UNİLKUADYUM Unq 261 AKTİNİD

Adını Lord Ernest Rutherford'dan alan unilkuadyum, 1969'da Lawrance Radyasyon Laboratuarları'nda kaliforniyumun karbon çekirdeği ile bombardıman edilmesi sonucunda üretildi. Sovyet bilim insanları bu elementin keşfini daha önce duyurmuşlardı, ancak bu uluslararası arenada kabul görmemişti.

Atom sayısı	Element	Sembolü	Atomik ağırlığı	Türü
105	UNİPENTİYUM	Unp	262	AKTİNİD

Adını, uranyumu parçalayan bilim insanlarından biri olan Alman Otto Hahn'dan alır; 1970'de kaliforniyumun nitrojen çekirdeği ile parçalanması sonucunda ortaya çıkmıştır. Unipentiyumun adı bir süre önce International Union of Pure and Applied Chemistry (Uluslararası Tabii ve Uygulamalı Kimya Birliği) tarafından teyit edilmiştir.

Ve...

Temel elementleri ezberleyip ve özelliklerini anladığınızda beyniniz de hayal edilebilecek en büyüleyici serüvenlerden birine hazır olacaktır!

Güneş Sistemi 19

Bu bölüm, bilgilerinizin zaten genişlemekte olduğu bir alanda daha da gelişmeniz ve yolculuğunuza devam etmeniz için sizi yüreklendirecektir...

İnsanoğlu son beş yüzyıl boyunca, güneş sistemimizdeki komşu gezegenlerin (gezginler) sadece boş kayalıklardan ibaret olmadıklarını giderek artan bir bilgi ve tutkuyla keşfetti. Bu gezegenlerin her biri, kökenlerimiz hakkında yaptığımız araştırmalar sırasında kendi üstlerine düşen rolü oynayan ve şaşılacak derecede farklı birer dünyadır.

Güneş Sistemimizin Gezegenleri arasında, yüzeyi fırın kadar sıcak olan bir tanesi; üzerindeki battaniye kadar kalın bulut tabakası ile kendi gizlerini bizlerden saklayan ve bizim de daha yeni yeni araştırmaya başladığımız bir tanesi; Yüzeyi Avustralya çöllerine benzeyen ve bir ihtimal hayatın varolduğu bir tanesi; diğerlerinin toplamı kadar büyük ve üzerinde hâlâ açıklanamamış kırmızı bir göz bulunan bir tanesi; etrafında devasa halkalar ve üzerlerinde hayat bulunabilecek tuhaf aylar bulunan bir diğeri; sıvı gazla dolu geniş okyanuslarla kaplı, bir çekirde-

ği olan ve bu yüzden de dünyaya benzeyen bir başkası bulunuyor ve bütün bu gezegenler sizin bu kitabı okuduğunuz şu anda hâlâ araştırılıyorlar.

Güneş Sistemi, tarihin bu noktasında bize, aynen ilk Avrupalı kâşiflerin dünyanın geri kalanı için düşündüklerini hatırlatıyor: Çok bilinmeyenli bir denklem gibi... Gelecek keşiflerimizin ve maceralarımızın arenası gibi... Ve çocuklarımızın, torunlarımızın ve büyük büyük torunlarımızın "evleri" olarak benimseyecekleri çevre gibi...

Tam da bu nedenle, Güneş Sistemi hakkında edineceğiniz bilgiler size, evreni anlamak için gereken bilgilere ulaşmanız için ilk entellektül "kanca"ları sunacaktır. Bunu yaparken her şeyin ortasında kendi durduğunuz yer ve perspektifinizi daha iyi kavrayacak ve insanoğlunun muhteşem iki entelektüel yolculuğunun da bir parçası olacaksınız: Beynin sırlarını ve evrenin sırlarını keşfetme yolculuklarının.

Bu özel "Hafıza Alanı"nda siz zaten embriyonik bir uzmansınız çünkü başlangıç alıştırmalarını ve 3. Bölüm ... sayfalarda onlara eşlik eden açıklamaları çoktan geçtiniz.

Astroidler, güneşin yörüngesinde, Mars ve Jüpiter arasında dolaşan büyük kaya yığınlarıdır. Bunlar küçük birer gezegendirler ve sayıları da yaklaşık 40.000 civarında olabilir.

GÜNEŞ SİSTEMİ

	Merkür	Venüs	Dünya	Mars	Jüpiter	Satürn	Uranüs	Neptün	Pluton
Güneşten Ortalama Uzaklığı (milyon mil)	36.0	67.1	92.9	141.5	483.4	886.7	1782.7	2794.3	3666.1
Çapı (ekvatoral) (mil)	3031	7521	7926	4221	88,734	74,566	31,566	30,199	1864
Kütle (Dünya =1)	0.055	0.814	1.000	0.107	317.8	95.16	14.55	17.23	0.0026(?)
Yoğunluk Su =1)	5.43	5.24	5.52	3.93	1.33	0.71	1.31	1.77	1.1
Hacim (Dünya =1	0.06	0.86	1.00	0.15	1.323	752	64	54	0.01
Güneş çevresindeki dönüş süresi	88.0 gün	224.7 gün	365.26 gün	687.0 gün	11.86 yıl	29.45 yıl	84.01 yıl	164.8 yıl	247.7 yıl
Rotasyon süresi (gün)	58.65	243.0	0.9973	1.0260	0.410	0.427	0.45	0.67	6.3867
Ortalama yörünge hızı (saniye/mil)	29.8	21.7	18.6	14.9	8.0	6.0	4.2	3.3	2.9
Yörünge eğimi (Dünyanın yörünge düzlemine göre)	7.0	3.4	0.0	1.8	1.3	2.5	0.8	1.8	17.2
Yerçekimi (Dünya =1)	0.38	0.90	1.00	0.38	2.53	1.07	0.92	1.19	0.05 (?)

	Merkür	Venüs	Dünya	Mars	Jüpiter	Satürn	Uranüs	Neptün	Pluton
Aylar	–	–	(Ay)	Phobos	Io	Mimas	Ariel	Triton	Charon
				Deimos	Europa	Enceladus	Umbriel	Nereid	
					Ganymede	Tethys	Titania	Naiad	
					Callisto	Dione	Oberon	Thalassa	
					Leda	Rhea	Miranda	Despina	
					Amalthea	Titan	Cordelia	Galatea	
					Himalia	Hyperion	Ophelia	Larissa	
					Elara	Iapetus	Bianca	Proteus	
					Pasiphae	Phoebe	Cressida		
					Sinope	Janus	Desdemona		
					Lysithea	Epimetheus	Juliet		
					Carme	Helene	Portia		
					Ananke	Telesto	Rosalind		
					Thebe	Calypso	Belinda		
					Adrastea	Atlas	Puck		
					Metis	Prometheus	Caliban		
						Pandora	Sycorax		
						Pan			

20

Hayatınızı Ezberlemek: Hafızanız ve Geleceğiniz

Geçmişinizin, şimdiki hayatınızın ve geleceğinizin önemli unsurlarını hatırlamak mı istiyorsunuz? SEM^3 sizin bunu kolaylıkla yapabilmenizi sağlayacaktır.

Her ay için bir Anahtar Hafıza Kelimesi belirleyin. Böyle yaparak o ay için Bağlantı Sistemine birkaç önemli madde eklemiş olacaksınız ve bu yöntemle Kendini Geliştiren Temel Hafıza Matrisi'ndeki 100 Anahtar Kelime ile sekiz yılı bir çırpıda hatırlayabileceksiniz.

Hayatınızı ezberlemeniz Evrensel Ajanda (*Buzan Organizasyonu'ndan alınabilir, bkz. sayfa 259)* gibi bir günlük/kendini yönetme sistemi kullanarak daha kolay ve daha zevkli bir hale gelebilir. Böyle bir sistem tüm Hafıza İlke ve Tekniklerinden yararlanmanızı sağlar, günlerinizi, aylarınızı ve yılınızı beyin ve hafıza becerilerinizin tümünü kullanmanıza, Zihin Haritaları ve Hafıza Teknik-

lerini kullanarak hayatınızda hatırlamayı isteyeceğiniz tüm önemli anları kaydetmenize olanak tanıyarak planlar.

Tüm bir hayatı hafızada tutma rüyası insan ırkının "düşlediği doruk" olagelmiştir. 7. Bölüm'de Irenio Funes'in, bu kitabı okumadan önce imkânsız olduğunu düşündüğünüz olağanüstü hafızasının öyküsünü okudunuz. Artık bu tür başarıların ulaşılabilir olduğunu ve ulaşılmaya değdiğini biliyorsunuz. Ünlü Fransız yazar, filozof ve şairi Jean-Jacques Rousseau 1770'de şunları yazmış: "Anılarımı yazarken varlığımı – deyim yerindeyse- ikiye katlayacak şekilde geçmiş zamanları anımsıyorum."

SEM^3 sizin de bu fırsatı değerlendirerek varlığınızı ikiye katlamanızı sağlıyor. Üstelik bu varoluşun *keyfini* ve takdirini de ikiye katlamanızı sağlıyor. Hadi hemen bu fırsatı değerlendirin; her şey kendi ellerinizde!

Sonuç – Geleceğiniz

Hafızana Hükmet'i ilk okumanızı bitirdiniz ve süper güçlü bir bilgisayara benzeyen beyninizin inanılmaz "donanımı"na gereken "yazılım"ı tedarik etmeye hazırsınız.

Bu, size önemli bir zihinsel güç kazandıracak ve hayatınızın geri kalanı için müthiş haz verecek bir görevdir.

SEM^3'ün icadından bu yana giderek artan sayıda insan, bu Fantastik Yolculuk'ta yer almak için tasarlanan kulüpler ve kendi aralarında gruplar kurmuşlardır.

Katılmayı arzu ederseniz bu organizasyonlarla ilgili bilgiler kitabın son sayfalarında verilmektedir.

Bunun yanı sıra Dünya Hafıza Şampiyonlarına katılmayı ve "Hafıza Jimnastiği Salonları"nda egzersiz yapmayı da düşünmelisiniz. Aşağıda adresi verilen internet sitesi size, Hafı-

za Kas'ınızı geliştirmeniz için devasa oyun alanları sunmaktadır.

www.buzanworld.com

Hafızayı sizinle paylaşmak bir zevkti; aynı şekilde *gelecek* anıları da paylaşmak için sabırsızlanıyorum!

Dizin

Abartma, 36
Ahlâki Oyunlar, Shakespeare 138, 140, 168, 169
Aitken, Prof. A.C., 54
Aktinid, 229
Alışveriş Listesi Egzersizi, 20, 49, 50
Alkalin, 229
Alman sanatçılar, besteciler, 99-106, 110, 111
Almanca, 55, 186, 194-197, 235, 236, 246, 247
Amerikalı besteciler, yazarlar, sanatçılar, 107, 110
Ana Sistem, 5, 41-46, 48, 50, 57
Anahtar Hafıza İmgeleri, 50, 59
Antik Yunan Oyunlar, 138
Asal Gazlar, 231
Astroidler, 254
Avusturyalı besteciler, 101, 102, 104, 106-109
Aylar, 253
Az bulunan toprak, 242, 243, 245, 250
Bağlantı sistemi, 26, 28
Beyin, 10, 17, 19, 20, 28, 32, 36, 37, 41, 54, 59, 93, 224, 237, 254, 257
Bilgiyi reddetme, 28
Bor/Karbon, 229, 230, 232, 236, 240, 247
Büyük Ezberciler, 52
Büyük ezberciler, 54
Cinsellik, 35, 131
Clark, Prof., 15, 17, 42
Çekoslovak besteciler, 104, 105
Çince, 55, 186, 204-207
Da Vinci, Leonardo, 74, 224
Danimarkalı besteciler, 98
Dehalar, 39, 136, 224
Deneysel kanıt, 52
Diller, 55, 60, 138, 186
Duyarlık, 34, 49
Elementler, kimyasal, 6, 13, 60, 228, 229-232, 234, 240, 243, 248, 249, 250, 252
En Büyük 20, 5
Erken geçiş, 229

Eski Yunan, 19
Ezberleme, 11, 55, 64, 74
Flaman sanatçılar, besteciler, 79, 80, 94, 95
Fransız sanatçılar, besteciler, 80-90, 93, 95, 99, 103, 106, 108-110
Fransız-Flaman besteciler, 94, 95
Fransızca,54, 55, 72, 178, 186, 190-193
Funes ve Sonsuz Bellek, 5, 65
Geç geçiş, 229
Gezegenler, 28, 36, 60, 229, 254
Grey, Richard, 43
Güneş Sistemi, 254
Hafıza İlkeleri, 19, 27, 39, 42, 44, 48-50, 54, 57, 59, 60, 64, 186
Hafıza Teknikleri, 11, 12, 40, 41, 60, 257
Halojen, 229, 231, 233, 237, 241, 248
Hayal gücü, 25, 26, 28, 35, 36, 49, 112, 135, 187
Hayatınızı Ezberlemek, 6, 60
Heinecken, Christian Friedrich, 54
Hidrojen, 229, 230, 250, 251
Hollandalı sanatçılar, 75, 77, 80, 81, 89, 104
İmge yaratma, 74
İngiliz besteciler, sanatçılar, yazarlar, 82-87, 90, 91, 94-97, 99, 100, 106, 107, 111
İngiltere Kralı, 173
İngiltere, 6, 60, 80, 146, 147, 148, 153, 158, 159, 173, 214, 221
İnsan Bedeni Kas Sistemi, 6, 224
İrlandalı yazarlar, 116, 118, 127, 128, 130, 134
İskoç yazarlar, 118-120, 122, 128, 156
İspanyol besteciler, sanatçılar, 79, 80, 81, 83, 89, 90, 96, 108
İspanyolca, 55, 69, 186, 197-200
İsviçreli sanatçılar, 89
İtalyan besteciler, sanatçılar, 75-79, 82, 88, 90, 93, 95-102, 104, 106, 121, 133
İtalyanca, 186-190
Japonca, 186, 207-210
Kapasite, 53
Kelimeler, 5, 37, 43-46, 55, 59, 60, 69, 112, 177, 178, 187
Komedi, Shakespeare, 138, 160, 168
Macar besteci, 108
Magliabechi, Antonio di Marco, 54
McCartney, Daniel, 54
Messofanti, Kardinal, 55
Metaller, 229, 231, 233, 235, 236, 239, 242, 245, 246
Mizah, 35, 119, 134
Mnemonik, 30, 32, 40, 48, 53
Morphy, Paul Charles, 54
Nickerson, R.S., 59
Nitrojen/Oksijen, 229
Norveçli sanatçılar, 88
O'Brien, Dominic, 8, 9, 10, 41, 55
Önekler, 5, 177, 178
Polonya Yahudileri, 55
R. S. Nickerson 53
Ralph N. Haber, 52
Roma Oyunları, Shakespeare, 138, 140, 143
Rusça, 55, 186, 200-204

Sağ ve sol yarıküreler, 38
Sayılar, 10, 32, 42-46, 48, 58, 70, 71, 73, 74, 149, 254
SEM, 5, 7, 13, 20, 40, 50-52, 55, 57-60, 64, 73, 92, 93, 139, 178, 186, 221, 228, 229, 257, 258
Sinestezi, 58, 92
Sonekler, 177, 178, 182
Standing, Lionel, 53
Süper listeler, 60, 64
Şifresini Ezberleme, 42, 44
Talmud, 55
Tarihi Oyunlar, Shakespeare, 138, 146
Temel 100, 46, 57, 58, 59
Themistocles, 55
Trajediler, Shakespeare, 155
Triadlar, 229
Ukraynalı besteciler, 109
Unutma, 25, 26, 27, 31, 32, 71, 72
UPO, 51
Ülkeler / Başkentler, 5, 60
von Wennsshein, Stanislaus Mink, 43
Whiting, Susan, 7, 11, 12, 41, 55
Xerxes, 55
Yaratıcılık, 10, 39, 40
Yazarlar, 17, 73, 112, 131
Zihin Haritaları, 7, 10, 257
Zihinsel yetenekler/beceriler, 37, 135